POEȚI DUPĂ GRATII

POEȚI DUPĂ GRATII

MĂNĂSTIREA PETRU VODĂ
2010

Culegere, tehnoredactare, concepție grafică:
Mănăstirea Petru Vodă
Corectura: Crina și Florian Palas

© Mănăstirea Petru Vodă, 2010, pentru prezenta ediție

ISBN 978-973-0-09453-4

CUVÂNT ÎNAINTE

Volumul de față se dorește a fi o laudă adusă neamului românesc și Bisericii dreptmăritoare, care ne-au dăruit pe acești mari pătimitori și poeziile ce ne stau înainte. S-a născut din dorința de a pune la îndemâna cât mai multora comoara aceasta de mărturisire și simțire românească și creștină.

Ce a însemnat poezia în închisoare o mărturisesc cei ce au trecut prin acele locuri. A fost, alături de rugăciune, hrană sufletească, scară către cer, întărire și izvor de trăire în mijlocul unui regim inuman. Valoarea ei nu este în primul rând literară, ci aceea de mărturisire a suferințelor și condițiilor de detenție, și mai ales a modului cum s-au reflectat acestea asupra sufletelor, asupra stării interioare a celor întemnițați. Toată această imensă suferință ce au îndurat-o a determinat o profundă interiorizare, o puternică legătură cu Dumnezeu. Deținuții s-au împuținat trupește, dar s-au îmbogățit sufletește. De aceea poezia este plină de simțiri curate și gânduri înalte. Dragostea de Dumnezeu și neam sunt simțămintele cele mai puternice pe care le-au purtat în suflete acești aleși ai neamului și, bineînțeles, tot ele sunt firul roșu ce străbate poeziile lor.

Într-un loc în care moartea era mai prezentă decât viața, în care trecutul cu amintirile lui era prea departe și răscolitor, viitorul ca și inexistent, iar prezentul aspru și dureros, singurul sprijin pe care-l aveau deținuții era Cel de Sus. Hristos Dumnezeu și Maica Domnului le-au fost mângâiere, nădejde și întărire. Poezia scrisă în închisori este mai ales rugăciune, putând fi pusă, în majoritatea cazurilor, între rugăciunile folosite în cultul Bisericii.

Poezia a fost ea însăși prigonită. Pentru un singur cuvânt scris pedeapsa era foarte aspră. Se scria doar în minte, în memorie, hârtia și creionul fiind cu

desăvârşire interzise. Radu Gyr a fost condamnat la moarte pentru scrierea unei poezii. Comuniştii au încercat, prin regimul diavolesc pe care l-au impus, să abrutizeze fiinţa umană, să facă un „om nou", un neom. *Cine poate crede că pentru un petec de hârtie de mărimea unei foiţe de ţigară erai maltratat şi ţinut zile întregi, dezbrăcat în celula neagră, fără pat şi fără raţia de mâncare? Pentru recitarea unor poezii în închisori s-au dat condamnări între 10 şi 25 de ani, pentru difuzarea lor s-a dat muncă silnică pe viaţă, iar pentru trecerea lor în lumea liberă s-au inventat comploturi unde s-au dat sentinţe de condamnare la moarte.* (Zahu Pană)

Poezia s-a născut în aceste condiţii şi a fost printre cele mai puternice arme de rezistenţă ale deţinuţilor. Căci lupta s-a dat în primul rând pe plan spiritual, cei închişi fiind cu totul dezarmaţi din punct de vedere fizic. Au biruit doar cei ce au reuşit să-şi păstreze până la capăt demnitatea şi curăţia sufletească, şi aceasta doar cu ajutorul Domnului. *Condamnatul politic îşi duce zilele cu o mâncare neînchipuit de lipsită de vlagă hrănitoare, în interdicţia mişcării libere în afara locului (celulei) de detenţie (...), neavând dreptul la lectură, iar conversaţia, chiar dacă se încumetă să se avânte în ea, trebuie purtată şoptită şi cu risc, îşi va întoarce mintea asupra ei înseşi, alungând de la sine evocarea bucuriilor libertăţii, ca prea stârnitoare de durere, şi aprofundând condiţia umilă, extrem de umilă, a omului permanent ameninţat şi fără nicio putere de a-şi schimba soarta. Nu mai are decât înălţarea minţii în rugăciune, către singurul apărător care i-a rămas, către singura lui şi ultimă nădejde, către Dumnezeu.* (Mihai Rădulescu)

Îndrăznim a crede că nu este alt moment în istoria omenirii (culturii umane) în care poezia să fi avut un rol atât de important în viaţa spirituală a omului. Ea nu a fost doar gândită cu mintea sau simţită cu inima, ci trăită pe de-a întregul de deţinuţi. Este ruptă din fiinţa lor, din suferinţa ce au îndurat-o. Poezia

aceasta este o metamorfozare, o sublimare a Golgotei acestui neam. *Raţiunea de a fi a poeziei universului concentraţionar rezidă nu în obiect, ci în act. Faptul de a o fi scris - impropriu spus, despre creion şi hârtie neputând fi vorba -, ca şi acela de a o fi memorizat e relevant, nu poemul ca atare. Actul modifică sufletul. Poemul poate fi confiscat, poate fi tezaurizat, poate fi ars; actul, odată produs, nu. În umbra celulei, sub bolta fără lumină a minelor de plumb, alături de libărci şi de trupuri schiloade, neînsufleţite uneori, împreună cu rugăciunea, poezia a fost un asemenea cuvânt, nu mântuit, prin rostire, cum spune Lucian Blaga, ci mântuitor. Un omagiu mai deplin decât acesta, adus poeziei, consider că nu e cu putinţă. În temniţele comuniste din România, poezia a fost convertită în pâine şi vin, în trup şi sânge sacru. Şi cât de bine şi frumos ar fi ca această convertire să rămână un bun câştigat.* (Viorel Gheorghiţă)

Trebuie ştiut şi faptul că poezia concentraţionară, ca dimensiune şi valoare literară, este un fenomen românesc, unic în lume. Acum, când se cunosc mărturii despre întregul Gulag comunist, se poate vedea foarte bine acest specific al temniţelor din România.

Între anii 1993 şi 1997, la iniţiativa şi cu osteneala unor foşti deţinuţi politic, au apărut cinci volume de poezii intitulate „Poeţi după gratii" (coordonate de către Constantin Aurel Dragodan), care acum, după atâta vreme, cu greu mai pot fi găsite. Lipsa materialului de acest fel de pe piaţa de carte din ţară, şi mai ales valoarea acestor poezii, ne-au îndemnat la demersul republicării lor, chiar dacă doar parţiale. În temniţe s-au scris zeci de mii de versuri. Am făcut selecţia după volumele menţionate mai sus, astfel încât să le putem cuprinde într-un singur volum, şi aceasta mai ales datorită aspectului material.

Ar trebui ca literatura de detenţie să fie publicată şi studiată mai mult, şi credem că se va întâmpla acest lucru. Pentru moment am socotit să contribuim şi noi cu puţinul acesta. Nu avem pretenţia că ediţia este

exhaustivă. Volumele de la care am pornit au multe neajunsuri şi corectura s-a făcut anevoios. Este posibil ca biografiile să conțină inexactități. Acolo unde informațiile au fost găsite, biografiile au fost actualizate. Ortografia a fost adusă la normele actuale. Unde am avut acces la variantele finale, eventual publicate, ale poeziilor, corectarea s-a făcut după acestea. Ordinea poeților am păstrat-o pe cea din ediția '93.

Mulțumim doamnei Simona Popa (fiica marelui poet Radu Gyr) şi celorlalți moştenitori ai drepturilor de autor, ca şi acelora dintre poeți care mai trăiesc, pentru îngăduința de a publica aceste poezii. Față de ediția la care am făcut referire, am adăugat câteva poezii pe care le-am considerat reprezentative la Radu Gyr, Nichifor Crainic, Andrei Ciurunga, Ion Golea, Zorica Lațcu (Maica Teodosia). Am introdus, de asemenea, câteva dintre poemele doamnei Eugenia Indreica Damian. Marele Vasile Voiculescu a făcut şi el patru ani de temniță grea. Din păcate nu am putut să-l includem în această antologie deoarece nu am primit acordul familiei.

Dorim ca ediția de față să fie un nou pas în mai buna cunoaştere a acestui important capitol al literaturii române - literatura detenției. Sperăm ca atenția criticilor de specialitate, a tinerilor cercetători, a profesorilor de limba şi literatura română să se îndrepte spre acest fenomen cultural, pentru a ajuta publicul larg şi în special tânăra generație să înțeleagă valențele şi mizele fundamentale ale acestor versuri de excepție.

Mulțumim în mod deosebit Părintelui Justin Pârvu, care ne-a sprijinit atât material, cât şi duhovniceşte, la realizarea acestei cărți. De asemenea, mulțumim doamnei Aspazia Oțel Petrescu, care, în calitate de fostă deținută politic, ne-a dăruit un minunat cuvânt despre poezie.

Mănăstirea Petru Vodă,
decembrie 2010

CUVÂNTUL UNEI DEȚINUTE POLITIC,

beneficiară din plin a poeziilor după gratii

Motto:
„Luând pe umeri crucea, strânge-o cu putere
Şi du până la sfârşit chinul încercărilor,
Sfâşierea durerilor şi primeşte cu bucurie
Piroanele – întristărilor, ca pe o comoară a slavei.
Şi aruncal în fiecare zi în lăncile ocărilor
Şi lovit cu pietrele tuturor necinstirilor
Vărsând lacrimi de sânge
(Că totul izbuteşte plânsul de fiecare zi)
Vei fi mucenic."

Cuvântul 18, Sf. Simion Noul Teolog

Bună dimineața, Românie profundă! Azi ți se face un dar deosebit pe care, după smerita mea părere, ar trebui să-l primeşti cu emoționatele tale bătăi de inimă, drept aplauze pentru cei care în bezna temnițelor flămânde au făurit din flăcările durerii, pe nicovala suferinței, candele de lumină pentru un veac românesc.

Este vorba despre o antologie selectivă a poeziilor făurite în închisoare, un adevărat monument de cultură, un templu în care suferința s-a cununat cu sufletul poetului, sacerdot fiind blândul Iisus, iubirea cea neînserată şi jertfelnică, viață, cale şi adevăr pentru nefericiții întemnițați.

Aş dori să spun câteva cuvinte despre poeții închisorilor, sărmane şi necuprinzătoare cuvinte, pentru

aceşti îngeri, luminițe calde şi strălucitoare în iadul întunecat al temnițelor.

Deşi ar susține concludent afirmația de mai sus, mi se pare neavenit să rememorez acum caznele prin care au trecut toți chinuiții din temnițele comuniste: anchete chinuitoare, bătăi crunte, torturi grozave, de neimaginat pentru o minte normală, foame, frig, murdărie, teroare, dispreț, umiliri degradante, muncă transformată în supliciu, pretexte infame pentru pedepse cumplite, cu un cuvânt: toată gama satanic diversificată în silnicii sadice. Nicio fiară n-ar fi putut îndura atâtea răni şi atâta nefericire.

Cred, însă, că e necesar să subliniez o latură importantă a descompunerii organizată pentru imbecilizarea persoanei. Pentru un scop atât de infam s-a pus la punct un program infernal, care şi-ar fi atins scopul dacă nu am fi luptat împotriva unui astfel de asalt al urii distructive. Deținutului politic i s-au tăiat toate posibilitățile de a rezista muncii de imbecilizare: a fost lăsat fără legătură cu familia, fără orice fel de mijloc de cultură, ca, de exemplu, cartea, fără hârtie şi fără creion (s-au aplicat pedepse crunte pentru o mină de creion de un centimetru sau pentru un petec de hârtie cu puțin mai mare decât un timbru), a fost interzisă în celulă orice manifestare care ar fi putut întreține o atmosferă spirituală etc.

În toiul urii dezlănțuite noi am luptat să ne disciplinăm asceza impusă şi să oprim efectele de imbecilizare, prin metodele noastre de rezistență. Am înțeles că slujirea unui ideal sfânt se face prin jertfă, iar jertfa este voluntară, şi se face prin iubire. Cea mai apropiată formă de iubire şi la îndemâna noastră era rugăciunea. *Prin rugăciune am reuşit să aducem în prezentul nostru nefericit frânturi de timp pe care le trăiam ca pe o fericire. Acest miracol se făcea prin rugăciunea în comun.* În timpul rugăciunilor comune nu mai simțeam po-

vara recluziunii, ieşeam din teroare şi din abandon. Ne scufundam într-un ocean de pace şi de frumusețe, acolo, între hâdele ziduri ce se tranformau miraculos în spațiu binecuvântat. Clipa trăită în timpul rugăciunii în comun se dilata până la infinit, celula se făcea cer, se făcea biserică.

Pentru a ajunge la sentimentul de comuniune, de solidaritate în luptă şi suferință, o contribuție colosală a avut poezia creată în detenție şi care, pe căi diverse, unele chiar miraculoase, a circulat prin toate închisorile. Poeții închisorilor au fost apostolii care au făurit un climat de frățietate, de trăiri comune, de plâns împreună, de suferit şi de răbdat împreună, de visat şi de sperat împreună, de retrăit amintiri împreună. Datorită lor, *„lacrima se făcea floare, împodobind amintirile"*.

Datorită lor am descoperit calitatea harică, mistică, duhovnicească a suferinței sublimată în felul acesta prin poezia lor, prin iubire şi mai ales prin rugăciune. Ei au contribuit enorm la salvarea noastră şi ne-au condus prin trăirile lor la transfigurarea suferinței. Am învățat să acceptăm suferința ca pe un dar divin şi prin aceasta i-am dat un sens transcendental. Am înlocuit clipele de revoltă cu o trăire în duh, durerea a primit un sens înalt, sublim, salvator.

Versurile poeților întemnițați, tâşnite din flăcările suferințelor şi desăvârşite pe nicovala durerii, s-au constituit în candele de iluminare pentru toți cei ce îndurau aceeaşi restriște. Zidurile au început să vorbească o limbă ciudată în puncte şi liniuțe în sistemul „Morse". Țevile reci ale caloriferelor au devenit culoare de cuvinte fierbinți, versurile şi cadențele lor au devenit bătăi de inimi înfrățite.

Nu este cuvânt să poată tălmăci cât de alinător era, într-un izolator infam, să-ți culci capul pe o metaforă de Radu Gyr, să te acoperi cu plapuma unui vers de Nichifor Crainic, să îl iei de mână pe Ciurunga şi

să suspini eliberat de însingurare, sărutând odată cu Vasile Voiculescu picioarele *Îngerului durerii:*

„Oprită să urce în ceruri vreodată,
Durerea n-are aripi să-şi facă vânt,
Ci calcă peste lespezi, încovoiată,
Înger pururi încătuşat de pământ.

Adâncu-i glas n-ajunge la stele...
Braţele-i vântură cenuşă şi lut
Presărându-le peste răni grele.
Dar Domnul a ales-o de la-nceput.

În ochii ei luceşte încă neînţeleasă
Lumina, semnul lui izbăvitor,
Şi a pus-o mai presus, crăiasă
Şi pildă, îngerilor tuturor.

Ea nu ştie... dar când somnul o doboară
În miezul nopţii şi-al tăcerii,
Marii îngeri pe pământ coboară
Şi se pleacă de sărută picioarele durerii."

Îngeri ai durerii, aceştia au fost poeţii închisorilor, atât pentru noi, cei neloviţi de harul poeziei, cât şi pentru ei înşişi.

Credeţi că le-a fost uşor să urzească pentru noi şi pentru vecie versuri scrise cu *„mistrii muiate în rană"*? Ei nu au avut creioane şi nici hârtie, această infamă restricţie făcea parte din planul de imbecilizare pus la punct cu deosebită rigoare de fiarele urii, care, insultător pentru muncitorime, se intitula „proletară". Instrumentele cu care au conceput versuri cutremurătoare au fost gândul şi memoria. Condeiul cu care au fost scrise versurile a fost gândul, şi foaia pe care acestea s-au transcris a fost memoria. O idee, un sen-

timent, o emoţie, o amintire, o trăire profundă se înveşmântau în cuvinte, în gând. Se organizau în vers tot în gând şi apoi versul se imprima, prin repetare, în memorie. Acesta odată însuşit, un alt vers se alcătuia în acelaşi fel în gând şi se alătura celuilalt prin repetare în memorie. Astfel se alcătuia strofa, poezia care, din repetare în repetare, se închega integral în plan mental. De aceea, multe poezii concepute în temniţă au rămas în forma lor frustă, fără îndelungă şi sofisticată elaborare. Poezia terminată era mărturisită colegilor de celulă, fiind imediat însuşită prin memorare şi apoi, prin mijloace ingenioase şi pline de curaj, versurile îşi luau zborul spre alţi confraţi, fraţi şi surori de suferinţă.

Astfel, prin memoria unora şi altora, s-au păstrat mărturii despre ce a însemnat teroarea comunistă, dezlănţuită fără încetare în hăul temniţelor, gheenă în care a ars fără încetare SUFERINŢA.

ASPAZIA OŢEL PETRESCU

RADU GYR

S-a spus că poezia lui Radu Gyr a alinat, în cel mai înalt grad, suferințele deținuților politici, constituindu-se într-o hrană spirituală de neînlocuit pentru aceştia. Opera poetului - scrisă mental în închisori şi transmisă prin alfabetul Morse - face astăzi parte din tezaurul cultural al țării, însă-i prea puțin cunoscută. Ne facem o datorie de onoare în a contribui la acțiunea de restituire a acestui martir al spiritualității românești, care şi-a petrecut aproape o treime din viață în lagăre şi puşcării. Începem prin a-i prezenta câteva date biografice, comunicate de fiica sa, doamna Monica Popa. Radu Demetrescu s-a născut la 15 martie 1905, la Câmpulung Muscel. La vârsta de 3 ani, se mută cu familia la Craiova, unde tatăl său, actorul Coco Demetrescu, fusese angajat la Teatrul Național. Elevul urmează cursul primar şi pe cel secundar la Liceul „Carol I", terminând strălucit, în anul 1923. Scrie versuri de la vârsta de 10 ani, pentru ca la 14 ani să dea la iveală poemul dramatic „În munți". Datorită faptului că începuse să publice epigrame, care nu prea conveneau directorului liceului, a folosit pseudonimele Radu Grui (de la dealul din împrejurimile Câmpulungului) şi apoi R. Gyr. În perioada 1923-1927 urmează cursurile Facultății de Filosofie şi Litere din Bucureşti, devenind întâi asistent, apoi conferențiar universitar la catedra de Estetică Literară şi Literatură Universală, stabilindu-se definitiv în Capitală. Din 1937 începe suferința deținților: sub Carol al II-lea este internat în lagăr, pentru ca regimul antonescian să-l condam-

ne, să-l amnistieze şi apoi să-l trimită forțat pe front, cu toate că era reformat medical. În 1945 este încadrat în „lotul ziariştilor" şi condamnat la 12 ani, revenind acasă la începutul verii lui 1956, pentru ca după 2 ani să fie iar considerat „duşman al poporului" şi condamnat la moarte, pedeapsă comutată la muncă silnică pe viață; la 20 mai 1963 a fost grațiat. S-a stins din viață la 29 aprilie 1975, ca urmare a unei congestii cerebrale, după ce trupul îi fusese măcinat de boli: hemofilie, ulcer duodenal, leziuni pulmonare ş.a., ca urmare a condițiilor inumane în care a fost nevoit să trăiască. Radu Gyr a publicat următoarele volume de poeme: „Linişti de schituri" (1924), „Plânge Strâmbă-Lemne" (1927), „Cerbul de lumină" (1928), „Stele fără leagăn" (1936), „Cununi uscate" (1938), „Corabia cu tufănici" (1939), „Poeme de război" (1942), „Balade" (1943); din creația lui mai fac parte piese de teatru în versuri, studii şi eseuri literare, poezii şi povești în versuri pentru copii, traduceri din Verlaine, Baudelaire, Goethe, Jammes, balade populare germane etc. Dintre sutele de poezii „scrise" în detenție, publicăm acum un mic grupaj.

VOI N'AȚI FOST CU NOI ÎN CELULE

Voi n'ați fost cu noi în celule
să ştiți ce e viața de bezne.
Sub ghiare de fiară, cu guri nesătule,
voi nu ştiți ce-i omul când prinde să urle,
strivit de cătuşe la glezne.

Voi n'ați plâns în palme, fierbinte,
străpunşi de cuțitul trădării.
Sub cer fără stele, în drum spre morminte,
voi n'ați dus povara durerilor sfinte
spre slava şi binele țării.

În cântec cu noi laolaltă
trecând printre umbre pereții,
voi n'ați cunoscut frumusețea înaltă
cum dorul irumpe, cum inima saltă
gonind după harfele vieții.

Ce-i munca de brațe plăpânde,
ce-i jugul, ce-i rânjet de monstru,
cum scârțâie osul când frigul pătrunde,
ce-i foamea, ce-i setea, voi n'aveți de unde
să spuneți aproapelui vostru.

Voi nu ştiți în crunta 'nchisoare
cum minte speranța şi visul,
când uşile grele se'nchid în zăvoare,
şi'n teama de groaznica lui încleştare
pe sine se vinde învinsul.

Ați stat la ospețe'ncărcate
gonind după fast şi orgoliu,

nici milă de noi și nici dor, nici dreptate,
nici candelă-aprinsă și nici libertate,
doar ghimpii imensului doliu.

Așa sunteți toți cei ce credeți
că pumnul e singura faimă.
Fățarnici la cuget, pe-alături ne treceți,
când noi cu obraji ca pământul și vineți,
gustăm din osândă și spaimă.

Când porțile sparge-se-vor toate
și morții vor prinde să urle,
când lanțuri și ziduri cădea-vor sfărâmate,
voi nu știți ce'nseamnă'nvierea din moarte,
căci n'ați fost cu noi în celule.

IMN MORȚILOR

Morminte dragi, lumină vie,
sporite-ntr-una an de an,
noi v-auzim curgând sub glie,
ca un șuvoi subpământean!

Ați luminat cu jertfe sfinte
pământul, până-n temelii,
căci arde țara de morminte,
cum arde cerul de făclii.

Ascunse-n lut, ca o comoară,
morminte vechi, morminte noi,
de vi se pierde urma-n țară,
vă regăsim mereu în noi!

De vi s-au smuls și flori și cruce
și dacă locul, nu vi-l știm,
tot gândul nostru-n el v-aduce,
îngenuncheri de heruvim.

Morți sfinți în temniți și prigoane,
morți sfinți în lupte și furtuni,
noi am făcut din voi icoane,
și vă purtăm pe frunți cununi.

Nu plângem lacrimă de sânge,
ci ne mândrim cu-atâți eroi.
Nu! Neamul nostru nu vă plânge,
ci se cuminecă prin voi.

ÎNTOARCEREA DIN CRUCIADĂ

Întâiul cruciat

Trist geme cornul stinsei Cruciade.
Și noi, betegi și jalnici seniori,
ne poticnim sub platoșe schiloade,
în vechi armuri, cârpite strâmb cu sfori -
baroni și prinți care-au purtat în spade
Ierusalimul altor aurori.

Cu trupul supt de răni ce se usucă,
amari și-nfrânți ne-mpleticim în fier
câți n-am murit sau câți mai știu s-aducă
vreo țandără de chivără din cer;
pe-o umbră de mârțoagă, o nălucă,
pe-un ciob de scut, un ciot de cavaler...

Când am plecat demult în Cruciadă,
- Mai ştii, Bertrand? - eram numai lumini.
Se îmbulzea tot burgul să ne vadă,
ne troienea sub roze şi sub crini,
iar noi, pe armăsarii de zăpadă,
ardeam printre vasali şi paladini.

Cetatea scânteia cu mii de fețe
şi ne-aşternea covor de borangic
sub strălucirea razelor semețe
- îți mai aduci aminte, Albéric? -
Cu fruntea-n cer, cu spada-n tinerețe,
încovoiam vecia ca pe-un spic.

Şi soarele bătea medalioane
pe scuturi şi pe sulițe-minuni.
Mulțimile vuiau şi, din balcoane,
madonele cu mâini de rugăciuni
ne surâdeau prin lacrimi ca-n icoane
ori ne-aruncau în ulițe cununi.

Şi-acum ne-napoiem o hâdă ceată,
pe piept cu câte-o urmă de blazon,
cu coiful spart, cu fața sfâşiată,
sub zdreanța unui rest de Gonfalon,
strigoi de cruciați ce altădată
au fulgerat în zale de baron.

Şi cum povara-ntoarcerii ne frânge
pe cai ologi, în zale care curg,
convoiul de fantome parcă plânge
pornind încet spre vechiul nostru burg -
pe când, necucerit şi plin de sânge,
Ierusalimul scapără-n amurg.

O clipă numai porțile de-aramă,
sub care n-a fost dat să biruim,
se fac de foc şi-n urmă se destramă,
topindu-se în cerul lor sublim,
şi, tot mai jalnic, cornu-nfrânt ne cheamă
tot mai departe de Ierusalim.

Al doilea cruciat

De ce, Gotfried, de ce ne înspăimântă
o rană-n piept şi-un hârb de scut beteag,
cât încă-n noi Ierusalimul cântă
şi mai păstrăm prăjina unui steag
sau când noblețea-ntreagă stă, ne-nfrântă,
în sângele rămas pe zale cheag?

Şi dacă fu armura să se spargă,
tot mai suspini, nevolnic scutier?
Adună-mi trupu-n platoşa prea largă,
din spada mea dă-mi ciobul de mâner
şi fă-mi pentru întoarcere o targă
din crengi cereşti şi verzi de palmier.

Presară-mi-o cu crini şi roze toată,
de multa lor mireasmă să mă-mbăt
ca-n burgul fermecat de altădată
ce ne-ngropa sub floare de omăt...
Aşa - culeş pe targă-nmiresmată -
purtați-mă spre țară îndărăt.

Şi ce-i de-am fost învinşi sub metereze?
Pe trup aceste biete sfâşieri

o veşnicie n-or să sângereze...
Cândva uita-vom marile căderi
şi braţele s-or ridica mai treze,
sfinţite-n mirul rănilor de ieri.

Ne-ntoarcem frânţi sub platoşe schiloade
sau poticniţi în zdrenţe de furtuni.
Dar mâine-n burgul nostru cu arcade
fecioarele cu mâini de rugăciuni,
zâmbind în cinstea altor cruciade,
ne-or împleti mai fragede cununi.

Şi mâine burgul iar o să se scoale
în cântece de calfe şi fierari.
Zburând, vor dănţui pe nicovale
săbii mai lungi şi sulițe mai tari,
şi s-or zbârli din fulgere noi zale
şi noi potcoave pentru armăsari.

Şi iarăşi, spintecând albastre spaţii,
peste doi ani sau peste încă trei,
cu lănciile sus, în constelaţii,
cu platoşele evului în şei,
ţi-or sta în faţa porţii cruciaţii,
Ierusalime care nu ne vrei.

Şi vom veni mai mulţi din Soare-Apune:
şi cei de ieri, şi cei ce azi încă nu-i ştim.
Pe vechile morminte or să tune
noi cavaleri cu chip de heruvim,
şi ei sau alţii tot te vor supune,
strălucitorule Ierusalim.

CÂNTEC DE LEAGĂN

Dormi, copilul mamii, nani, nani,
a plecat şi ultimul lăstun.
Ruginiră plopii şi tufanii
şi din temniţa ce-i surpă anii
nu s-a mai întors tăticul bun.

Dormi, copilul mamii, toamna plânge
dezgolindu-şi umărul rănit.
Cade frunza, cade şi se frânge,
orice frunză-i lacrimă de sânge
şi tăticul nu a mai venit.

Nani, nani, mâini de crin plăpânde,
la fereastră păsări plâng, şi ploi.
Lupii beznelor rânjesc la pânde,
ţara-i toată temniţe flămânde
şi tăticu-i dus de lângă noi.

Nani, nani, tata nu mai vine,
maica stă cu sufletul răpus.
Cine să-ţi mai spună basmul, cine
să-ţi sărute pleoapele senine?
Mama plânge şi tăticu-i dus.

L-au zvârlit în temniţă duşmanii
pentru sfânta-i lege din străbuni.
Or să-i ningă peste tâmple anii.
Să creşti mare, puiul mamii, nani,
neamul şi părinţii să-ţi răzbuni.

BLESTEMUL AIUDULUI

Aiudule, Aiudule,
temniță cruntă,
fă-te, zăludule,
piatră măruntă!

Focul mănânce-te,
că nu te mai saturi!
Mereu vrei scâncete
şi bei oftaturi.

Vântul destramă-te,
că nu-ți ajunge!
În marea-ți foamete,
mereu vrei sânge.

Grindina-ndoaie-te,
spele-te ploaie,
lanțuri şi vaiete
să ți le-nmoaie!

Apele facă-te
apă ca ele,
lacrimi din lacăte
plâns din zăbrele!

Aiudule, Aiudule,
fiară năucă -
face-te-ai, crudule,
fum şi nălucă!

OFRANDE

Din luptele şi-nfrângerile noastre
aşternem trepte altor noi destine,
o seară de argint peste dezastre,
s-o urce paşii lumii care vine.

Din fiecare rană ce ne doare,
din orice răstignire mai adâncă
am pus armuri pe piepturi viitoare
şi-o spadă grea în mâini ce nu sunt încă.

Din mărăcini, din lacrimi şi din cuie
vor creşte mângâierile fraterne
pe care, mâine, alții le-or aşterne
pe frunțile ce-n urma noastră suie.

Şi când, sub noaptea smârcului şi-a zloatei,
închidem luptă, lacrimă şi rană,
din viermuirea noastră subterană
noi creştem pâine pentru foamea gloatei.

FOAMEA

Lacătul a gemut din făptura-i întreagă,
gardianul zăvorul a tras,
şi-n celulă-am rămas
eu şi foamea slăbănoagă.

Singuri stăm, față în față.
O văd ca prin ceață,
cum se despoaie fără ruşine
şi ţopăie, cu buricul la mine.

Aş omorî cu pumnul, ca pe-o târfă,
năluca-i de oase şi piele,
dar brațul ăsta-i şomoiog de cârpă,
şi degetele nu sunt ale mele...

Terciul muced de mămăligă,
în vis a fost parcă.
Dinții încă vor să se-nfigă
în blid şi în lingura bearcă.

I-aş linge peretelui galbenul lapte,
cu limbă aspră de mâță.
Pernele astea de urdă m-ațâță,
stelele-afară-s ca perele coapte.

Aş ronțăi moloz din unghere,
aş suge un colț de saltea...
Deschide-te, sobă, ca o cişmea,
gâlgâitoare de miere...

De ce nu se face-aşa o lumină,
să văd că-n pragul celulei răsare
Maica Domnului c-o strachină mare,
cu lapte şi azimă plină...

Doamne, cum s-or ospăta alții:
mormane de carne şi pâine...
Ah, zodia mea, de fiară, de câine,
cum mi-au spurcat-o sfinții, înalții!...

Beregata mi-e plină de scame,
tulbure somnul mi-e numai lipie...
Fire-ai să fii, puşcărie,
mămăliga mă-sii de foame!

LANȚURI

Vă privesc prinse zdravăn de glezne cu nituri,
fac un pas, vă aud zornăind fierăria.
Crâncen mă simt priponit de granituri,
aşa m-a legat de ea veşnicia.

Mă culc, mă ridic, sun din carne, din oase,
pâinea mea sună, apa mea sună, somnul meu sună.
Parcă întreg sunt făcut din fier şi furtună,
pe nicovală şi subt baroase.

Ca lupii mă rupeți, ca iadul mă frigeți,
în țipătul vostru Satana mă strigă...
În rărunchi, în plămâni, cătuşa mi-o-nfigeți,
până şi-n inimă am o verigă...

Lanțuri, vă pipăi cu ură zangătul groaznic,
m-ascund, mă îngrop, nu scap de teribilul sunet...
Şi totuşi, v-am mai purtat, altădată, fierul năpraznic,
sunetul vostru în trup mi-a rămas ca un tunet.

Lanțuri, lanțuri, îmi amintesc de voi foarte bine:
departe, departe, în plumbul topit al amiezii,
tot voi m-ați legat de grozave ardezii,
vulturi de foc să rupă aşchii din mine...

CIMITIR DE DEȚINUȚI

Alături de temniță, pe-o rână, pe-o coastă,
cimitirul nostru adastă.
Tace. Așteaptă sicrie sărace
cu număr de smoală scris pe capace.

Cimitir fără iarbă - doar humă -
ocolit ca o molimă neagră de ciumă.
Morminte fără poveste,
unde nu-ngenunchează neveste,
unde mame nu plâng,
unde nu cad lacrimi de țânc...

Crucile, strâmbe și șchioape,
vrură să fugă, să scape,
dar numai o clipă rebele -
parc-ar fi fost somate de sentinele:
au stat pe loc. S-au supus.
Au ridicat mâinile-n sus.

Uite, gardienii le-au pus în fiare
pentru încercare de evadare...

Cât îi ziua de lungă,
vântul le numără-n dungă:
Cinci... zece... treizeci... toate la fel,
toți deținuții prezenți la apel,
toți aliniați pe-un singur tăpșan,
ca la inspecția domnului prim-gardian.

Cât îi seară și umbră,
frunzele toamnei tot umblă,
tremură-n cer, cad pe morminte,
scrise cu sânge fierbinte,
ca niște flori roșii, amare:
matricole de-ncarcerare.

Cât îi noaptea înaltă,
cimitirul cu taine tresaltă.
Cât îi lună pe coame,
crucilor parcă li-e foame:
din gropi, din nămol, osândiții,
uscații, flămânzii, lihniții,
cu brațele-ntinse spre lună
îi cer pâinea caldă și bună.

Cât bat stelele-n osânde,
crucile-s haite flămânde...

Și gropile-și spun între ele în șoapte:

- Hei, mâine ori poimâine noapte,
poate-o scrâșni sub noroi
și 632,
sau 807.

CARTE POȘTALĂ

Dragă,
pe scurt, cum e ordinul, ce să-ți scriu? Ce să-ți spun?
Fetița noastră a trecut într-a patra primară?
Are ochi ca ai tăi? Tot așa triști? Cum e-afară?
E soare? E cer? E tutun?

Aici, stau de vorbă cu celula mea pe-ndelete,
o-ntreb de voi, o dezmierd, apoi o zgârii, o muşc, o blestem.

Câteodată, umbrele voastre pâlpâie pe un perete,
şi-atunci curge aur în ea, ca-n staulul din Vitleem.

Tot aşa e noaptea şi pe la voi? Afundă ca hruba,
cu luna ca un stârv spânzurat de-o prăjină?...

De-o să mă duc la altă puşcărie cu duba,
nu mai căutați nemernica mea vizuină.

Uită-mă tu, să mă uite fetița. Așa e osânda,
te-astupă cu piatră, te rupe de toate...
Nu-l mai aşteptați pe tăticu. L-a-nghițit ocna, flă-mânda.

Mai am unsprezece ani jumătate...

CAVALCADĂ

În tunet lung de mare trapăt,
pe armăsari de-aramă grea,
gonind să-nvingă pân' la capăt,
înalți, cu pumnul pe prăsea,
atâția trec şi râd că şchioapăt
în urma lor, pe gloaba mea,
în urma lor, pe gloaba mea.

Galopul lor înghite poşte,
potcoava sparge cremenea
ori scoală smârcul să mă-mproşte
cu smoala-i putredă şi rea,
că m-au lăsat cu zeci de poşte
în urma lor, pe gloaba mea,
în urma lor, pe gloaba mea.

Nu-i poticneşte-n drum nici sete,
nici răni nu-şi spală la cişmea,
nici munții nu le stau perete...
Eu cad în fiece vâlcea,
las zdrențe-n fiece scaiete,
julit, mă urc pe gloaba mea
şi plec din nou pe gloaba mea.

Dar cum fug cetele buimace
spre nicăieri, spre nimenea,
se-nfundă goana în băltoace
şi pică unul, frânt din şa...
Pe lângă şanțu-n care zace,
eu trec la pas, pe gloaba mea,
în urma lor, pe gloaba mea.

Apoi, pe rând încep să cadă,
le sună zaua-a tinichea...
Eu n-am nici zale, n-am nici spadă,
dar cred într-un crâmpei de stea -
şi-n timp ce corbii vin să-i roadă,
leg altă rană c-o basma,
şi trec încet pe gloaba mea,

'naintea lor, pe gloaba mea.

ÎNTOARCEREA LUI ULISE

În fruntea mesei stau cu mirt pe tâmple,
dar dorm demult sub zidurile Troii...
Mesenii râd şi cupa lor se umple -
voi beți cu morții şi cinstiți strigoii.

Eu am rămas sub zidurile Troii.

Eu am rămas sub zidurile Troii
şi cu tovarăşii mei morți în fundul mării...
Se rumenesc berbecii graşi şi boii,
zadarnic, în miresmele frigării.

Eu dorm de mult sub zidurile Troii
ori putrezesc sub alge cu vâslaşii,
întors acasă cum se-ntorc strigoii
acelora ce nu mai vin cu paşii...

Eu am rămas sub zidurile Troii.

Mă pipăiți pe umeri, pe veştminte,
încredințați că am venit 'napoi,
ci eu sunt numai sute de morminte
în leşul care umblă printre voi.

Îmi povestiți de temple cu pilaştri,
despre noi zei ce-n lipsa mea crescură -
eu vă băsmesc de morții mei albaştri,
rămaşi sub Troia sau prin mări de zgură,
şi moarte, nu cuvinte, am pe gură.

În cinstea mea poftiți aezi la cină,
ca să mă cânte ca pe toți eroii,
dar numai umbra mea cu vin închină;

eu dorm de mult sub zidurile Troii.

Ciocniți la masă numai cu strigoii...

Uleiuri cu miros adânc de floare
sângele Troii de pe hoit nu-mi spală,
că dincolo de orice scăldătoare
port morții scumpi pe mine, tencuială.

Eu am rămas sub zidurile Troii...

Iar când pe sânii dulci ai Penelopii
pun fruntea, în afund culcuş fierbinte,
eu sânger încă-n luptă cu ciclopii
sau rătăcesc pe mări de oseminte.

Cu dornice săruturi ne-ntrerupte,
muierea îmi dezmiardă la-ntâmplare,
pe piept, pe brațe, rănile din lupte,
crezând că urma lor nu mă mai doare.

Ci eu sunt tot o rană nevăzută,
şi răni mi-s ochii, crâncenii şi goii...
Femeia mea sau morții mă sărută,
veniți în pat de sub cenuşa Troii?

Mă pierd, din nou, în valuri, cu năierii,
din nou mă bat în scuturi cu strigoii.
Alunec dintre coapsele muierii
şi mă-ngrop iar sub zidurile Troii.

Eu am rămas sub zidurile Troii!

NOI NU AM AVUT TINEREȚE

Noi nu am avut tinerețe
să spumege viața în cupe...
Priveam cum din crengi pădurețe
un fruct de otravă se rupe.

Nici lauri, nici mirt şi nici roze
n-au vrut pentru noi să zâmbească.
Tot cerul de-atunci de moloz e,
luceafărul tânăr, de iască.

Noi nu am avut heidelberguri
cu blonde iubiri diafane.
Pe clare şi verzi iceberguri,
în somn n-am plutit pe-oceane.

Cu lavaliere boeme
n-am mers pe sub harfele lunii.
Pe noi nu ne-au nins crizanteme,
nici vişinii nopții, nici prunii.

N-am tras nicio verde caretă,
n-am fost pe celeste terase.
Scriam doar pe inimi, cu cretă,
un spin... încă trei... încă şase.

Noi n-am cules aur din soare,
ci-n roşii amurguri zbătute
am strâns stropi de foc în ulcioare,
prelinşi de pe cruci nevăzute.

Cântam: era sânge poemul,
hoream: curgeau lacrimi pe fețe,
zâmbeam, şi-n surâs sta blestemul...
Noi nu am avut tinerețe.

Mereu şchiopătând prin dezastre,
mereu cu osânda pe frunte,
visam că tot spini sunt şi-n astre,
şi-n lună tot temnițe crunte.

Ce vânt secetos şi fierbinte
ne-a smuls orice aripi răzlețe?
Căzuți în genunchi pe morminte,
noi nu am avut tinerețe.

Şi-adună azi zdrențele anii
şi visul ciubotele sparte.
În pod auzim chițoranii
cum petece rod mai departe.

Bătrâni, cu obrazul de ceață,
cu pași năclăiți în tristețe,
prin moarte-am călcat, nu prin viață...
Noi nu am avut tinerețe.

MORMÂNTUL CĂPITANULUI

De-aici 'nainte, vremea se măsoară
cu trudnicile tale oseminte,
și veacul care curge peste țară
începe din cenușa ta fierbinte.

Mergi printre noi cu sfânta-ți moarte vie,
ne tămâiezi cu marea ta tăcere...
Mormântul tău e numai înviere,
prin tine luminăm de veșnicie.

Prin tine bem, setoși, din Mântuire,
prin tine doar, ne-am curățit de zgură...
Izvor ne ești și cină și zidire
și patrafir și cuminecătură...

Ești azima pe care'n plâns o cere
inima noastră pururea flămândă.
Ești drumul nostru către zări de miere,
ești perna pentru tâmpla fumegândă...

Ești ruga Țării pentru biruință,
mistria noastră'n aur ferecată,
dalta de foc înfiptă în credință...
Mormântul tău e viața noastră toată.

Venim lângă țărâna ta iubită,
și umbra ta, prin smirnă și balade,
ne-atinge cu plutirea ei sfințită
și se preschimbă'n torțe și în spade.

Cu duhul tău - mireasmă de grădină -
ne miruim, sub zâmbet de icoane.
Culegem din mormântul tău lumină
și ne spălăm obrajii de prigoane.

Luăm un pumn de lut din groapa sfântă
și-l punem pe vechi răni de închisoare;
și rănile din noi tresar și cântă,
se fac medalii și zâmbesc în soare...

Dar de-or veni, cândva, cu pași ușarnici,
la groapa ta, mișeii și viclenii,
și se vor bate'n piept cu pumni fățarnici,
slăvind lumina sfintelor vedenii,

Mormântul tău, gemând, să se ridice
și duhul tău, țâșnind din veșnicie,
într'un năpraznic fulger să despice
pângăritoarea lor nimicnicie!

RIDICĂ-TE, GHEORGHE, RIDICĂ-TE, IOANE!

Nu pentru-o lopată de rumenă pâine,
Nu pentru pătule, nu pentru pogoane,
Ci pentru văzduhul tău liber de mâine
Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Pentru sângele neamului tău curs prin șanțuri,
Pentru cântecul tău, țintuit în piroane,
Pentru lacrima soarelui tău pus în lanțuri,
Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Nu pentru mânia scrâșnită-n măsele,
Ci ca să aduni chiuind pe tăpșane
O claie de zări și-o căciulă de stele,
Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Așa ca să bei libertatea din ciuturi
Și-n ea să te-afunzi ca un cer în bulboane
Și zarzării ei peste tine să-i scuturi,
Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Și ca să-ți pui tot sărutul fierbinte
Pe praguri, pe prispe, pe uși, pe icoane,
Peste toate ce slobode-ți ies înainte,
Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Ridică-te, Gheorghe, pe lanțuri, pe funii,
Ridică-te, Ioane, pe sfinte ciolane,
Sus spre lumina din urmă-a furtunii,
Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

PREFAȚĂ LA CÂNTECE DIN TEMNIȚĂ

În aprigele mele belciuge,
piatra mă-nfulecă, fierul mă suge.
În bezne m-afund, zi de zi, și-n urât,
întâi pân' la glezne, apoi pân' la gât.

Curând, o să-mi treacă de gură, de frunte,
lespedea temniței, cu gângănii mărunte,
și-am să dispar în grozava ei gușă,
în mugetul ei subteran și-n cenușă...

Dar, hămesit, sub lacăte, chei și zăvoare,
de tine, sălbatice, viule Soare,
din carne îmi rup, din dogorâța mea smoală,
aceste cântece în pielea goală,

și-n tine le-arunc, în năprasnice-amieze,
s-alerge, să tropăie și să necheze,
slobode, aspre, nețesălate deloc,
ca niște cârlane fugare în stepe de foc...

CUMETRI DE SINGURĂTATE

Dragi prieteni de singurătate,
când celula cu beznă se-ncarcă,
ploșniță soră, guzgane cumnate,
mătușă libarcă.

Și voi lighioane surate,
păianjeni, păduchi și gândaci,

numai voi, din pereții posaci,
călcați cu inimi de frate
prin orele mele înveninate...

Când ghilotina tăcerii pe gât
îmi lasă grozavu-i tăiș,
cumetri, dați buzna cruciș și pieziș,
să țineți mormântului meu de urât.

Sugeți-mi somnul, tristețile
și deznădejdea mea nesătulă;
dragi camarazi de celulă,
roadeți-mi nopțile, beți-le...

Purice, purice, măi, uşurelul Vântului,
potcovit cu văzduh, azurat titirez,
uhu, uhu, ploșniță, greaua pământului,
grav calculată ca un burghez.

Şi tu, chițorane poete,
aventurier şi boem,
şi tu, gândac, vagabond pe comete,
complici de-ntuneric, vă chem...

Înnoadă, înnoadă, păianjene-n plasă
şi pentru mine o lacrimă deasă.
Vino, păduche, vino şi bea
sufletul meu, jelania mea.

Tu, ploşniță, suge-mi, suge-mi din plin,
măceşul din sânge, spin lângă spin,
iar tu, şobolane, vino să-mi spui
care mi-i gustul oftatului,
şi cum miroase – a flori? a otravă? –
inima asta bolnavă.

ZODIE

Nopți la rând urmăresc prin vizetă
beznele, beznele, beznele...
Odinioară, citeam stelele. Lesne le
buchiseam slovele, scrise pe boltă cu cretă.

Voiam să-mi învăț zodia pe dinafară
şi-o visam scrisă cu litere-nalte, citețe.
Credeam că steaua mea e o caleaşcă la scară,
să mă ducă, trasă de cerbi, peste râpi şi podețe...

Cum caută azi ochiul, cu duşmănie,
steaua nemernică şi blestemată!
Ce târfă de stea, ce năpârcă spurcată,
cum ar rupe-o cu dinții, din puşcărie!...

Maică, măicuță albă, măicuță bună,
când îmi coseai, surâzând, azur şi pieptare,
ghiceai tu zilele mele cu gheare?

Maică, măicuță bună,
piciului tău cu părul de lună
îi sărutai mânuțele albe, plăpândele,
îi alungai lacrima, negura, pândele,
şi ți-l visai în rădvan de coji de alună,
prinț călărind pe furtună...

Acum ți-l rod toate osândele
şi temnițele toate, flămândele.

Taică, tăicuțule, taică,
îți aminteşti de şcolarul bălai,
cu bereta lui marinară,
pe care-l duceai, pe subt basm, pe subt rai,
de mână, la şcoala primară?

Unchiaşule, tu nu ştiai
că zâmbetul tău se coboară
pe-o ticăloasă osândă de fiară.

Tăicuțule, taică,
feciorul tău se zbate ca o lupoaică,
se zvârcoleşte şi urlă în cuşcă,
şi zgârie drugii şi-i muşcă...

O, ce alb era totul, odinioară!
Alb patul cu îngeri, albă şcoala primară,
albă duminica, albă vacanța,
alb jocul cu țurca, şi mingea...

Au rămas otreapa şi zdreanța,
scuipatul, ocna, funingea.
Şi din țâncul vostru, firav ca lumina,
nu se mai vede decât jivina,
jivina din temnița asta turbată...

Jeliți-mă, maică şi tată.

SÂNGELE TEMNIȚEI

Dacă-mi lipesc urechea de cimentul celulei,
ascult, ascult
cum sângele temniței, ca un mare tumult,
ca un geamăt abrupt,
curge pe dedesupt,
curge torent de veninuri amare,
ținut în pământ sub zăvoare.

Sângele temniței, prizonier,
gâlgâie-n cruntă durere
pe sub piatră şi pe sub fier,
pe sub osândă, pe sub zăcere,
prin subterane artere.

Lipesc urechea jos şi-l aud:
uneori fierbe un muget fierbinte,
plânge, plânge în fund de morminte.
Alteori țipă, sălbatic şi crud
ca o aprigă poftă de viață,
sau şuieră-a ispită răzleață,
cu brânciul ei ațâțător
la jaf, la omor...

Sub marii, amari bolovani,
cineva urlă de-o mie de ani,
cineva cântă de-un veac,
cineva n-are geamăt, nici leac,
altul cheamă şi cheamă,
altul blesteamă,
altul cu-ntreg cuțitul
ucide granitul.

Sub marii, amari bolovani,
sângele temniței fierbe de-o mie de ani.

Aud, aud,
cu urechea pe piatră plecată,
gârla lui răsculată.
Îi simt, îi simt
smoala aprinsă, fonta lichidă,
otravă toridă.

Și carnea mea trosnește deodată,
din zăvoare drăcești,
prind mădularele să se deschidă
ca niște uși, ca niște ferești:
- Intră, sânge al temniței, intră,
vino din funduri nepământești,
vino să mă cotropești...

Îl chem, îl chem, iar și iar,
și sângele temniței vine,
vine și urcă în mine,
clocotitor de pojar.
Sângele temniței urcă în mine
cu neodihnitul lui zvon,
din fier, din iad, din beton...

Și sângele temniței sparge belciuge,
și urcă în mine și muge,
și fierbe și geme și plânge, -
crâncenul temniței sânge.

Și ard cu el, și vuiesc, și mă zbat,
și urlu și sânger, cu fluxu-i turbat, -

și când, pe urmă, roșul torent
se trage din mine, îndărăt, în ciment,
cu sângele temniței greu
mă trag din mine și eu,
și plec cu el, cu grozavu-i șuvoi,
sub ciment, înapoi...

VECINUL CARE-A MURIT

În celula de-alături a murit alaltăieri unul.
Era un viețaș ofticos.
Tusea-i sunase mai neagră de cum e ceaunul,
și-o noapte-a vărsat sânge pe jos.

Sta zugrăvit cu văpsele sărace - sfânt pe șindrilă -
când lacătu-n zori a zvâcnit.
Amar, înlemnise obrazul în crâncenă silă.
Gardianul așa l-a găsit.

Au venit alți doi paznici, trăgând mohorâți din țigară,
și-ntr-o pătură ruptă l-au pus.
Mâna-i curgea ca o zdreanță din uniforma-i murdară,
și ei l-au luat și l-au dus.

Galbeni, de după zăbrele pândeau, tăcuți, osândiții
cum leșul afară e scos.
Pe gardieni și pe mort ploua vânăt, după tradiții,
vânăt, trăgănat și cleios...

În celula de-alături a murit alaltăieri unul.
L-au luat şi l-au dus de la noi...
Dar, noaptea, când ploşniţa suge şi luna e ca tutunul,
ocnaşul mort a venit înapoi.

Mi-a venit la vizetă cu paşii de frunze: - Hai, frate.
Am sărit de pe scândura mea.
Obrazul şi ochii-i luceau de fericiri dilatate,
şi putreda-i gură zâmbea.

- Hai, frate, mi-a spus, şi-un freamăt parcă-l bătea
într-o dungă.
M-aşteaptă afar-un landou.
Deasupra temniței m-am plimbat cât e noaptea de
lungă,
şi plec cu landoul din nou.

Nu, nu m-au ros niciodată oftica, foamea, păduchii,
în stele am grajd de aur curat.
Landoul meu are ocale de-azur pe roate, pe muchii,
noaptea-n celulă mi l-am lucrat.

Vecine, văzduhul ne cheamă vibrând din vechi
violoncele,
Vezi Calea Laptelui, sus, peste noi?
E drumul ocnaşilor: uite, i-am întâlnit printre stele
din lanțuri sunând, în convoi.

Vino cu mine. Din rogojină fă-ți verde trăsură.
Sunt paturi albe sus, şi sunt pâini.
Ne-aşteaptă-n luceafăr Iisus, cu lapte cald şi prescură
şi-un pahar plin cu lacrimi, în mâini.

VORBITOR

M-au scos din celulă-ntr-o duminică, tată...
Oftând veniseşi la vorbitor.
Temnița strâmbă juca în jurul meu, beată,
şi-n piept ningea cu fulgi de cocor.

Nu m-ai strâns la piept, tată, nu mi-ai dat mâna
(acest lucru e strict interzis).
Dar s-a făcut o tăcere moale ca lâna,
peste noi cădea cerul ucis.

Şoapta ți-a fremătat doar atât: - Măi băiete...
Între noi, gardianul sever,
lacrimi înalte, ani groşi, şi, ca un perete,
osânda cu sârma de fier.

Cum mă priveai! Îți sta numai pulbere-n față
din odrasla cu zâmbet puțin.
Un chip ticălos fumega, din neguri, din ceață
şi din putregaiuri de chin...

Dincolo, erai tu: mâna ta veştedă, tată,
ce-mi desena urşi de gheață pe geam.
Obrazu-ți sfânt, luminându-mi pe foi, altădată,
sub lampă, când „teme" scriam...

Un semn mi-ai făcut, poate a fost mângâiere,
în aer s-a rupt - creangă de lut.
Eu ți-am culeș umbra mâinii, ca o părere,
şi-n vis m-am plecat s-o sărut.

Tăceam amândoi. Dar, sub tăceri încleştate
sângerau şi zvâcneau întrebări.
Le vedeam palpitând ca nişte vrăbii împuşcate,
cu piepturi umflate de zări.

Întrebau ochii: - Băiete, ce cruntă ursită
spoi cu fiere obrazul tău?
Răspundea fruntea: - Bătrânule, ocna-i cumplită,
sălbatic sunt, crâncen şi rău...

Sfios, printre noi umblau aduceri aminte
în vârfuri de paşi, ca pe-un preş.
Îmi venea să le pipăi năluca fierbinte,
cu mari scuturări de cireş.

Tâmpla căzuse adânc în tăcerea sonoră
Plină de vorbe fără de glas...
Apoi gardianul: - S-a sfârşit sfertul de oră!
M-am ridicat de la iconostas.

Pumnii mi s-au umplut de ţigări de la tine,
tată, ai spus ceva ca un fum,
şi Veşnicia cu tunet surpat de ruine,
m-a prins sub molozu-i postum...

Gardianul m-a împins iar în celula haină,
prin febre să te văd cum plecai,
ducând acasă, de mână, pe străzi, prin lumină,
un băietan cu ochii de rai...

HAINE ROŞII

Haine de temniță, roşii, cu vine ca smoala pe ele...
Mi s-au făcut carne pe oase, mi s-au făcut piele.
Din teaca lor vie nu pot să mă smulg şi să fug,
fiece muşchi are-un lacăt, fiece os un belciug...

Haine de temniță, haine de flăcări şi de noroi,
parcă vin din măceluri şi din mocirle cu voi.
Mă văd în băltoace: sunt ca un diavol căzut de departe,
din alte tărâmuri, din lună, din vreo cometă, din Marte.

Vărgat ca jivina din jungle virgine,
m-arunc peste mine, sălbatic, în salturi feline.
Cu mlădiere vicleană de ierburi şi trestii,
am pânde şi lunecări şi târâşuri de bestii...

Dar, după o noapte de plâns, de nesomn şi de febre,
cum stau şi privesc dungile voastre-nroşite şi negre,
pricep: v-am stropit cu sângele meu din artere
şi cu şiroaie smolite de lacrimi şi fiere...

ŞI-ACOLO SUS, ÎN VĂZDUH...

Şi-acolo sus, în văzduh, de bună seamă,
temnițe sunt şi ocne destule,
şi după uşi de granit şi aramă
zac, ferecate, celule...

În spații se-aud, uneori, plânsete-ncete,
noaptea apar sus, pe boltă, dreve de foc,
și ochi osândiți se ivesc la vizete,
lacrimi să verse și nenoroc.

Alteori, zangăt de lanțuri stă să coboare
din slăvi, peste frunțile noastre.
Chei se-nvârt în lacăte-albastre
și scârțâie-aeriene zăvoare.

Sunt temnițe sus, ne fac semne, ne dau de veste...
Eu stau și culeg depărtatul lor zvon,
și par că zăresc după gratii celeste
surâsu-ți, Cervantes, și tifla-ți, Villon.

Sunteți acolo, verilor, fraților,
în carcere strâmte, de nestemate...
Salut, smintiților splendizi, salut deșuchiaților,
Ave, nălucilor întemnițate!

Încă și-acolo, pentru păcatul cel mare,
jupânul Secol vă bate cu pietre?
Și-acolo vor să te suie-n spânzurătoare,
Vere François, ilustru cumetre?

Sau, stând sub zăvoare, sublime pramatii,
Villon și Cervantes, dragi derbedei,
puneți celulele-n strung și, prin gratii,
aruncați Europei scântei?

Poate în temniță, sus, faceți aur sintetic,
- alchimistul Cervantes, pungașul Villon -
v-o fi învățat meșteșugul tot un eretic:
Maistorul Vis, iscusitul Patron...

Sunt temnițe sus și sunt carcere-nchise.
De-acolo, din nori, haimanale divine,
dați lumii cu tifle, fabricați paradise,
sau, frați de păcat, lăcrimați peste mine.

Da, noaptea târziu, plângeți și voi la zăbrele.
Atunci, din celula-mi lumească scot palmele-afară,
lacrima voastră de flăcări să-mi cadă în ele
și să se facă inel, ori brățară...

SĂRAC SUNT, DOAMNE...

Sărac sunt, Doamne, sărac...
Sărac în celulă, sărac întru toate.
Sărac sunt, Doamne, sărac,
și bucuriile Tale-s bogate.

Să mă apropii de ele nu pot, nu mă lasă.
Lihnit sunt și foamea mă taie:
vreau sâmburii ce-Ți cad de la masă,
vreau tot ce arunci la gunoaie.

Din toate minunile Tale
nu văd o zdreanță, nu pipăi nimic.
Pentru-osânditul calic
ai numai ziduri în pieile goale...

Departe, departe, 'ntr-o țară-azurată
cu soarele ca o fântână,
Doamne, era un zugrav altădată,
bătrân în bojdeuca-i bătrână.

Sărac era, Doamne, şi-n ruga-i neghioabă
cu jind Îți cerea şi cu frică,
un sturz sau o mierlă să-i dai în cocioabă,
să-i cânte-n tristețea-i calică.

Ofta după zboruri, tânjea să le-asculte,
să le dezmierde viersul suav...
De-atâta vechi dor şi oftaturi prea multe,
Pasăre-l porecleau pe zugrav.[1*]

Şi nu izbutea calicul să-şi cumpere
un pițigoi, cel puțin, un sticlete...
Dar, Doamne, văpsele i-ai dat să-şi astâmpere
dorul, cu ele, pe un perete.

Şi-a prins să-şi văpsească bordeiul în grabă.
Zburau şi foşneau cintezoi cântăreți,
grauri de aur ieşeau din pereți,
aripi şi cer se vărsau în cocioabă...

De ce nu-s şi eu ca zugravul sărac?
De ce nu-mi dai, Doamne, şi mie, văpsele,
în celula săracă să-mi fac
chipuri şi umbre şi rândunele?

O jimblă-aş picta, ca o fată mezină,
aş pune zări de jur împrejur,
şi lâng-o cinzeacă de tescovină
aş da o bidinea de azur.

Poate aş şti, ca zugravul povestei,
aur şi cer din pereți să deschid.
Poate, din ani, aş scoate chipul nevestei
şi l-aş pune să plângă pe zid.

1. Paolo Ucello, pictor italian din Florența Renaşterii.

Şi-aş scrie, pe var, şi osândele mele,
să geamă, să ardă, veac după veac.
Din sânge şi fiere mi-aş face văpsele...

Sărac sunt, Doamne, sărac.

FRIG

Curge, curge, din nesecate cişmele,
Frigul, Frigul, teribilul Frig.
Printre zăbrele dârdâie ziua de țipirig,
drevele clănțănesc din măsele.

Chelăie lacătul, afară la uşă,
ca o spinare de bivol stă pătura sură.
Inima mi-a fumegat, o vreme, pe gură,
şi s-a stins în cenuşă.

Mi-e frig, mi-e frig - vreau să urlu, să zbier,
cu țipăt metalic de fierăstraie.
Țipătu-nțepeneşte în ger,
ca o momâie de paie.

S-a zgribulit patul, celula e de hârtie,
ghetele-au tremur şi mârâit de potăi...
Mi-e frig. M-aş vrea opărit cu leşie,
aş mesteca tăciuni, aş bea vâlvătăi.

Peste tot, în ciolane, în vine,
frigul temniței asmute zăvozi.
Zdrențe de piele se dezlipesc de pe mine,
ca nişte hălci de moloz.

Ah, cum mă deşiră grozavele haite,
reci, lucii, colțoase!...
Carnea ar vrea să se vaite,
dar se desface, felii, de pe oase.

Degetele mi se rup cu pocnete seci,
aşchii de stalactită. Peste picioare,
mi-au trecut camioane, tractoare,
şi gleznele mi-au căzut, undeva, într-un beci.

Mi-e frig, mi-e frig, MI-E FRIG, MI-E FRIG!

Aş scrie pe ziduri crunt testament:
- Grijania mă-sii de Frig!...
Sângele scheaună: mi-e frig, mi-e frig,
apoi se scurge jos, în ciment...

Foamea, jindul, poftele nu mă mai dor,
mi s-au făcut țurțuri sub piele.
Până şi lupii urilor mele
au degerat în zănoagele lor...

SPITAL PENITENCIAR (REPORTAJ LIRIC)

„Salonul" este vânăt, şi vineți condamnații...

Pedeapsa-i scrisă mare pe foi de-observații
şi caligrafiată, alături stă boala.
5 ani, 8 ani sau 10 se-nşiră-n toată sala,
„munci silnice" îşi varsă plămânii-n scuipătoare,
o „temniță grea" coace zemoase plăgi murdare,

un preventiv scânceşte, viețaşii îl înjură.
Furiş, mahorca-i scoasă de sub salteaua sură
şi fumul se îngroaşă cu tusea deopotrivă,
în duh de năduşeală, de iod şi de salivă.

Strâmbi, când se-ntorc în paturi, bolnavilor le pare
că tot aud un zangăt de lanțuri la picioare;
când urcă termometrul, în geamăt de vedenii,
văd, parcă, îmbrâncindu-i în dubă, gardienii...

Ssst! domnii medici intră în sălile de-alături,
chiştocurile, subte sălbatic, fug sub pături,
surd mormăind se pleacă severele halate,
peste puroaie scurse şi cărnuri îngălate;
bolnavii-şi sug obrazul, gem lung şi fiecare
în vorbe stinse spune că-l doare rău şi moare,

şi toți tuşesc ori scuipă, cu spaime de jivine,
„don doftor" să nu creadă că s-au făcut mai bine.

Solemn „vizita" trece în secții mai departe,
țigările pitite ies din saltele sparte,
şi scofâlciți de foame, hoții lihniți aşteaptă
să li se-mpartă pâinea cleioasă şi necoaptă...

II

Seara, vin gardienii, scriind în condici grave
„ieşiții" şi „prezenții" osândelor bolnave,
şi pun la uşă drugi, năprasnice zăvoare.
Saloanele cu febre par niște cuști cu fiare.

Atunci apar din mâneci vechi cărți de joc jegoase,
plămânii trag plugare și glume ticăloase,
bolnavii ies din paturi, tiptil, ca din bârloage,
se strâng și râd în grupuri diforme și oloage,
beți de-amintiri scârnave și șoapte-ntârâtate
despre bătăi, sau despre muieri încălecate...

Unii-ncleștează pumnii și stau așa, scrâșnind,
alții fac socoteala pe degete, cu jind,
cât mai e oare până duminică, să vină
la vorbitor nevasta, cu ceapă și slănină...

Barbutul zvârle zaruri și-njurături pe jos, -
și când își stinge becul obrazul ofticos,
târziu, câte-o nălucă tot bâjbâie, pe vine,
să fure pâinea-ascunsă sub pernele vecine,
sub pături, hoții tineri se masturbează-n friguri,
și visul - râu de flăcări - se varsă peste diguri...

Fetid și putred, somnul miroase-a pansamente,
dar pernele vibrează, prin aripi transparente,
și, unul după altul, nemernicele paturi
fug pe fereastr-afară, în lacrimi și oftaturi,
și-n noapte zboară-acasă, la țânci și la neveste,
plutind pe sub arcada miresmelor celeste.

2 septembrie 1945

281

Numărul celulei mele.
Numărul hainei vărgate.
Numărul cheii turbate
intrând în lacăt, scrâșnind din măsele,
rontăind ciolanele mele
și oasele Veciei uscate.

Numărul cu care mă strigă
la terciul cu mămăligă,
la dus hârdăul afară...

Numărul meu de fiară.

Numărul care arde mereu
pe cușca mea milenară.
Numărul plânsului meu,
numărul sângelui meu.

Îl simt bătut în piept cu ciocane,
îl simt înfipt în piroane...
adânc, adânc, până-n inima-adâncă,
și încă, și încă
mai adânc, mai departe,
până-n moarte.

Două sute optzeci și unu...
Numărul ca un blestem,
cu el înfulec tutunul,
cu el hăpăi ciorba, cu el dorm ghem,
cu el scuip flăcări și gem,
cu el fierb în lavă.

Îl văd zugrăvit enorm, cu otravă,
pe somnul meu, până-n stele...

Numărul zodiei mele.

Două sute optzeci şi unu.
Până-n celulă, la mine,
alte două sute optzeci,
de lanțuri, de cuşti, de jivine,
zăngăne, hăpăie, urlă ca mine, -
alte două sute optzeci
de bestii, cu gheare haine,
zgârie pietrele reci,
gâtuie viața, ca mine,
rup hălci din aduceri aminte,
muşcă, prin somn, o țâță fierbinte,
se izbesc de pereți ca niște lilieci,
sau doar putrezesc înainte,
ca niște morminte,
alți două sute optzeci...

Două sute optzeci şi unu.
Numărul cu care mă târâi
prin sângele cuştii, şi latru, şi mârâi...
Două sute optzeci şi unu.
Numărul cu care râd ca nebunu',
scriu coapse şi sexe pe zid,
şi-n fiece clipă ucid...

SCRISOAREA TATII

Fiule, fiule, lungă e calea...
Ca-n basm pân' la tine sunt mări şi țări,
trenuri, păduri, jandarmi şi ocări,
şi stele ce nu ne ştiu jalea.

Dorul de tine mi-e aşa, ca o furcă
proptită cu dinții în beregată.
Din fundul Aiudului, ochii tăi urcă
pe cer, ca doi luceferi de piatră.

Mănânc: eşti în lingura mea. Fac un pas:
şchioapeți alături în fiare.
Aprind o văpaie la iconostas:
cad lacrimile tale din lumânare.

Prin somn, vine lanțul tău, blestematul,
cu mari zornăieli să mă scoale.
- Lanțule, lanțule, lasă-mi băiatul,
ferecă-mi mie gleznele goale.

Cum să-ți strămut în carnea mea chinul?
Cum să-ți beau, fiule, osânda toată?
Plecat peste neagra-i fântână sărată,
seca-i-aş, goli-i-aş veninul...

Uneori noaptea, maică-ta vine,
cu paşi de iarbă din țintirim:
- Ia-ți plânsul, bătrânule, şi haide cu mine,
temnița-n lacrimi adânci s-o topim...

AD UXOREM

Am fost, cândva, o ramură-amândoi
şi amândoi un singur conifer.
Ne-au frânt vântoase, grindină şi ploi,
azi alte crengi cresc dincolo de noi,
dar rădăcina ne-a rămas în cer.

Sau, strânşi în miezu-aceleiaşi făpturi,
o scoică-am fost într-un ocean amar...
Ne-a spart un val de colții stâncii duri,
dar lacrima țâşnită sub spărturi
ne-a re-ntregit într-un mărgăritar.

N-AI DEZMIERDA

N-ai dezmierda, de n-ar fi să blestemi.
Surâd numai acei care suspină.
Azi n-ai iubi, de n-ar fi fost să gemi,
de n-ai fi plâns, n-ai duce-n ochi lumină.

Şi dacă singur rana nu-ți legai,
cu mâna ta n-ai unge răni străine.
N-ai jindui după frânturi de rai,
de n-ai purta un strop de iad în tine.

Că nu te-nalți din praf, dacă nu cazi
cu fruntea jos, în pulberea amară;
şi dacă-nvii în cântecul de azi
e că mureai în lacrima de-aseară.

METANIE

Doamne, fă din suferință
pod de aur, pod înalt.
Fă din lacrimă, velință
ca-ntr-un pat adânc şi cald.

Din lovirile nedrepte,
faguri facă-se şi vin.
Din înfrângeri, scări şi trepte,
din căderi, urcuş alpin.

Din veninul pus în cană
fă miresme ce nu pier.
Fă din fiecare rană
o cădelniță spre cer;

Şi din fiece dezastru
şi crepuscul stins în piept,
Doamne, fă lăstun albastru
şi fă zâmbet înțelept.

AS-NOAPTE, IISUS...

As-noapte Iisus mi-a intrat în celulă.
O, ce trist, ce înalt era Christ!
Luna-a intrat după El în celulă
Şi-L făcea mai înalt şi mai trist.

Mâinile Lui păreau crini pe morminte,
ochii adânci ca nişte păduri.
Luna-L spoia cu argint pe veşminte,
argintându-l pe mâini vechi spărturi.

M-am ridicat de subt pătura sură:
- Doamne, de unde vii? Din ce veac?
Iisus a dus lin un deget la gură
şi mi-a făcut semn să tac...

A stat lângă mine pe rogojină:
- Pune-Mi pe răni mâna ta.
Pe glezne-avea urme de răni şi rugină,
parcă purtase lanțuri, cândva...

Oftând, Şi-a întins truditele oase
pe rogojina mea cu libărci.
Prin somn, lumina, iar zăbrelele groase
lungeau pe zăpada Lui vărgi.

Părea celula munte, părea căpățână,
şi mişunau păduchi şi guzgani.
Simțeam cum îmi cade tâmpla pe mână,
şi am dormit o mie de ani...

Când m-am trezit din grozava genună,
miroseau paiele a trandafiri.
Eram în celulă şi era lună,
numai Iisus nu era nicăiri...

Am întins brațele. Nimeni, tăcere.
Am întrebat zidul. Niciun răspuns.
Doar razele reci ascuțite-n unghere,
cu sulița lor m-au împuns.

- Unde eşti, Doamne? - am urlat la zăbrele.
Din lună venea fum de cățui.
M-am pipăit, şi pe mâinile mele
am găsit urmele cuielor Lui...

AVEM ATÂȚIA MORȚI...

Avem atâția morți, atâtea oseminte,
că fruntea-i grea de amintirea lor.
Purtăm în piept solarele morminte
şi de lumină coastele ne dor.

Avem atâția morți, atâtea oseminte...
Cu smirna lor pe tâmple ne sfințim
şi de la noi la gropile lor sfinte
întinde luna aurit chilim.

Atâția morți, atâtea dragi morminte,
ca o catapeteasmă, cresc în noi,
cum, mucenicii slavei mai 'nainte
prin gloanțe, prin furtună şi prin ploi.

Ne pâlpâie pe mâini şi în cuvinte,
ca soarele ce arde pe obraz,
atâția morți, atâtea oseminte...
S-aprind în somn icoane de topaz.

Atâția morți ascut în noi oțele.
Se sparge veacu-n țăndări mari de fier.
Cu jertfele de ne izbim de stele,
cu rănile, noi ne-am atins de cer.

Zidim destin. Parâng de ziduri sfinte.
Dar nu din var şi piatră ctitorim,
ci tencuim cu albe oseminte,
din cărămida rănilor zidim.

Turnați în cremene şi jurăminte,
cu ochi de foc, aprinşi de-un sfânt mister,
privim cum zilnic alte noi morminte
se 'nalță pajuri albe către cer,
să puie țării temelii de fier.
Avem atâția morți, atâtea dragi morminte.

NE VOM ÎNTOARCE ÎNTR-O ZI

Ne vom întoarce într-o zi,
ne vom întoarce neapărat.
Vor fi apusuri aurii,
cum au mai fost când am plecat.

Ne vom întoarce neapărat,
cum apele se-ntorc din nori
sau cum se-ntoarce, tremurat,
pierdutul cântec pe viori.

Ne vom întoarce într-o zi...
şi cei de azi cu paşii grei
nu ne-or vedea, nu ne-or simți
cum vom pătrunde-ncet în ei.

Ne vom întoarce ca un fum,
uşori, ținându-ne de mâni,
toți cei de ieri în cei de-acum,
cum trec fântânile-n fântâni.

Cei vechi ne-om strecura, tiptil,
în toate dragostele noi
şi-n cântecul pe care şi-l
vor spune alții, după noi.

În zâmbetul ce va miji
şi-n orice geamăt viitor,
tot noi vom sta, tot noi vom fi,
ca o sămânță-n taina lor.

Noi, cei pierduți, re-ntorşi din zări,
cu vechiul nostru duh fecund,
ne-napoiem şi-n disperări,
şi-n răni ce-n piepturi se ascund.

Şi-n lacrimi ori în mângâieri,
tot noi vom curge, zi de zi,
în tot ce mâine, ca şi ieri,
va sângera sau va iubi.

VIEȚAŞII

Demult, demult... la început de osândă
mai întreba de noi la poarta de-afară
câte-o nălucă de mamă plăpândă
sau câte-o nevastă amară, amară.

Un an, doi, trei... din lumea cealaltă
mai sosea câte-un răvaş mirosind a grădini.
Apoi tăcerea crescu peste noi tot mai 'naltă,
ca bozii peste ruini.

Nimeni, nimic, nicăieri, niciodată...
Şi umbra celeilalte vieți
căzu de pe noi, măcinată
ca tencuiala de pe pereți.

Iar noi ne-am desprins de pe timp ca o zgură.
Afară, părinții bătrâni
poate de ani şi de ani se făcură
pâine, zumzet, fântâni.

Nevestele-or avea lacrimi tot mai puține
şi-n păr mai multe zăpezi înțelepte,
şi-or fi învățat să nu mai suspine
şi să nu ne aştepte.

Feciorii noştri or fi crescut mai departe,
mai frumoşi şi mai fără de noi
şi-or fi purces spre oraşe străine la carte,
de n-or fi căzut undeva-n război.

Şi fetele noastre cu boiuri de floare
or fi plecat mirese-n caleşti,
alături de miri rupți din soare,
ca nişte prinți din poveşti.

Şi-acolo-n cămine albastre or coase
cu mâna subțire şi moale,
plecate sub lampă, madone duioase,
scutece albe ca nişte petale

pentru odrasle bălaie ca spicul,
care vor râde mâine-n iatac,
departe de moarte şi de bunicul
pierdut, fără nume, în piatră, în veac.

INSCRIPȚIE PE O FEREASTRĂ

Flămând de lume, nesătul de cer,
fereastra mea, stau ceasuri lângă tine,
cu brațe-ntinse către tot ce vine,
cu ochii-n lacrimi după câte pier.

În zori, când te desfaci spre infinit,
fereastră, parcă aripi ți-ai deschide
şi parc-ai vrea să zbori spre zări toride
ducându-mă pe aripi răstignit.

Iar în amurg, când joacă depărtări
în geamul tău însângerat de soare,
cu aripi mari ce n-au putut să zboare
te-nchizi, fereastră, peste renunțări.

VIZITA

Încremenise vântu-n infinit,
ca un arcuş peste-o vioară spartă...
Az-noapte-un înger mi-a bătut la poartă,
cu pasul stins, cu glasul ostenit.

Nu știu dacă venea din paradis
sau numai de pe-o cruce pământeană,
dar mă privea cu ochii ca o rană
și tremura de frig, când i-am deschis.

Pe-obrajii lui de straniu Dumnezeu
o boală grea părea că se răsfrânge
și mi-a căzut în brațe, plin de sânge,
și toată noapte-a plâns la pieptul meu.

În zorii zilei nu l-am mai găsit
și urme roșii se pierdeau la poartă...
Departe-n cer, ca pe-o vioară spartă,
vântul cădea ca un arcuș rănit.

SUNT, DOAMNE, COPT PENTRU CULES

Sunt, Doamne, copt pentru cules.
Nu că-mi simt anii grei recoltă,
cât mi-este inima o boltă
de crengi, sub rodul tot mai des...

Sunt, Doamne, copt pentru cules.

Sunt numai fructe și cununi.
Cu cât mi-așezi pe trup rugină,
cu-atât mi-e sufletul grădină,
care te roagă s-o aduni.

Sunt, Doamne, fructe și minuni.

Și când cu lacrimi Tu mă speli,
mai mult în rod eu pun dulceață,
să nu mai afli-n el și ceață,
nici viermi adânci, nici îndoieli.

Cu lacrimi, Doamne, Tu mă speli.

Și dacă pică tot mai des
din mine altă creangă frântă,
în vârfuri, sus, grădina cântă
și-așteaptă marele cules...

Sunt, Doamne, copt pentru cules.

CREANGA DE AUR

De mult nu-mi stă frunză pe lemnele seci.
De mult suciturile mele uscate
scot gheare din noduri și gheare din cioate,
cerșind parcă milă cotitei poteci.

De mult spânzur umbre, de mult sun a vreasc...
Dar, uneori, noaptea, când vântul se roagă,
când luna îmi mișcă năluca oloagă
și-n crengi deznădejdea spre ceruri mi-o casc,

sub coajă aud tresăriri ce mă dor
și-o lacrimă caldă mă frige-n tulpină,
urcând ciuntiturilor strâmbe lumină,
și-n vechi putregaiuri cutremur ușor.

Atunci luna pune adânci moliciuni
şi vântu-ngenunche-n trifoi şi-n ţintaur.
Din mine atunci creşte-o creangă de aur,
arzând printre boante şi reci uscăciuni.

O creangă de aur se-aprinde, târziu,
la ceasul când paşii nu-ncearcă să treacă,
şi creanga deasupra potecii se pleacă,
la ceasul când ochii n-o cer şi n-o ştiu.

Crâmpeie de fulgere mugurii par
şi fiece frunză o flacără pare
şi creanga de foc, zbuciumată chemare,
zbârlită podoabă pe trunchiul amar.

Şi-n noapte zvâcnind din copacul meu sec,
zadarnic aşteaptă, zadarnic străluce,
la ceasul când pofte cărarea n-aduce,
la ceasul când paşii nu ştiu şi nu trec...

În zori, luna fuge pe vântul vâlvoi
şi creanga de aur, vremelnic aprinsă,
de paşi neştiută, de ochi necuprinsă,
se trage, c-un geamăt, în trunchi, înapoi.

Şi iar nu-mi stă frunza pe lemnele seci
şi iar suciturile mele uscate
scot gheare din noduri şi gheare din cioate,
cerşind parcă milă cotitei poteci.

Şi paşii trec ziua şi ochii socot:
- ar fi să tăiem uscăciunea schiloadă...
Iar eu sun a vreasc şi nu-i nimeni să vadă
ce stranie creangă îmi creşte din ciot.

ȚAPUL SĂLBATIC

L-am întâlnit în râpa de sub cruce,
zbârlit de pândă, cu pădurea-n nări.
Era frumos ca piscul când străluce
şi tânăr cum e vântul beat de zări.

Când fremăta, din creştet, ca gorunii,
când împietrea ca ţancul de granit.
Punând sfinţenie sălbăticiunii
soarele-i sta-ntre coarne poticnit.

Sub gresii aspre, ochii lui, o clipă,
s-au duşmănit fierbinţi cu ochii mei,
în vârfuri de cuţite care ţipă
şi-n crâncene amnare cu scântei.

Opriţi în loc, o clipă, faţă-n faţă,
ne-am fulgerat, năpraznici şi vrăjmaşi.
Îl căutasem parcă de o viaţă
şi-acum ţâşnea din flăcări la doi paşi.

Ca prins în rădăcini, cu pumnii ţepeni,
n-am tras nici plumbi, nici n-am sucit jungher.
Pe repezişul cremenii cu jnepeni
jivina mea s-a năpustit în cer.

Zadarnic pipăiam, apoi, zănatic,
şi ţeava rece şi-ngheţat tăiş;
peste năluca ţapului sălbatic
se-ntunecau şi rai, şi povârniş...

De-atunci îl caut - de un veac? de câte? -
stârnit şi fript să dibui urme noi.
Din creastă pietre cad să mă-ntărâte,
în colții lor mă tai şi mă jupoi.

Târât prin țancuri, sfâşiat ca-n cuie
sânger, blestem şi turb de pofta lui.
Mi se năzare-n fundul râpii - nu e,
îl văd pe culme, - nici acolo nu-i...

Împuşc, să-mi treacă ciuda, vulpi betege,
câte-un cocoş bătrân sau câte-un lup,
Dar mâna ce-i doboară nu-i culege,
numai minunea lui îmi arde-n trup.

Nu sudui c-am să-l caut încă o viață
şi nu de trudă ochii fripți mă dor,
doar că am stat o clipă, față-n față,
şi n-am ştiut atunci să mi-l dobor.

ÎNȚELEPTUL

Nu scuip pe-nfrângerile mele.
Ce-am adorat nu ştiu să ard
şi nu ridic în vânt obiele,
în locul ruptului stindard.

De funia spânzurătorii
dezastrele nu mi le-agăț,
şi nici trufia din victorii
n-o pun sperietoare-n băț.

Cu aceleaşi zâmbete-nțelepte
îmi port şi lanțuri şi cununi,
urcând spre soare clare trepte
sau pogorând printre furtuni.

Şi trec spre-acelaşi țărm ce nu e,
la braț cu prieteni şi vrăjmaşi,
de-au fost să-mi bată trupu-n cuie
sau să-mi presare crini sub paşi.

DON QUICHOTTE

Voi râcâi, cu grijă, rugina de pe za
şi-n pod găsi-voi, spartă, o chivără... M-auzi?
I-oi drege buza ştirbă la loc din mucava,
şi o voi strânge-n brațe, mult timp, cu ochii uzi.

Mi-oi ascuți de-o piatră, cu gându-n lume, lancea,
şi-o noapte aştepta-voi, în friguri, zorii, când
mi-oi săruta mârțoaga, pios, pe botul blând,
plecând călare-alături de soarele din Mancha.

În urmă Sancho Panza îşi va certa mereu
şi-şi va propti-n călcâie măgarul său cuminte.
Va da din cap prostimea: Este nebun! şi eu
voi merge numai suflet şi numai vis-nainte.

Hei, nimeni n-o să poarte veştmânt medieval
mai scump ca zaua ştearsă, cu trudă, de rugină.
Ca Rosinanta nimeni n-o să mai aibă cal
şi nici un vis, ca mine, să ardă de lumină.

Şi, totuşi, huiduită mi-o fi armura-n drum
şi nimeni cavalerul cel trist nu-l va-nţelege
cât e de sfânt pe urma castelelor de fum,
însângerat de pietre şi vânăt de ciomege.

Însetoşat, hangiii nu-mi vor întinde cana
şi aripile morii mi-or rupe carnea, dar
m-o strânge scutierul grămadă pe măgar
şi va porni cu mine să-mi afle castelana.

Şi visu-o să-mi sărute şi-o să-mi aline rana.

Iar când s-o frânge lancea bucăţi pe arătări
şi idealu-o face din pieptu-mi carne vie,
acasă cavalerul să moară o să vie,
cu trupu-ntors la vatră, dar gândul către zări.

Trăgând să mor alături de-o veche lumânare,
l-oi auzi pe Panza, în spartele-i ciubote:
Cum a putut să-ncapă un vis atât de mare
în trupul ăsta şubred şi slab de Don Quichotte?

Mi-oi năluci, pe urmă, că am învins toţi zmeii,
că sunt biruitorul întregului pământ
şi că-mi adoarme ochii, blând, mâna Dulcineii.

Şi voi muri departe de morile de vânt.

RUGĂCIUNE

Stăpâne-nsângerat, Domn al luminii
şi Veşnicie limpede, Iisuse!
Tu, care ai primit pe frunte spinii
şi cuie-adânci în mâinile-Ţi supuse,

Tu, Domn al Răstignirii şi-Învierii,
care din cruce ne-ai făcut lumină
şi Răsărit din rănile tăcerii
şi cântec din osânda-Ţi fără vină -

dă-ne-ncleştarea Ta, dă-ne puterea
din ceasul pironirii-nsângerate,
să ne primim şi cuiele şi fierea
ca Tine-n marea Ta singurătate.

Pe fruntea ţării zâmbetul ţi-l pune
şi Neamul care-acum osânda-şi duce
învaţă-l tu amara rugăciune
din clipele suirilor pe cruce.

Cu mâna Ta ca borangicul lunii,
din răni opreşte sângele fierbinte,
închide-n piepturi geamătul furtunii,
sărută-i ţării lacrimile sfinte!

Şi sus, pe crucea crâncenă, pe care
stă Neamul nostru-nsângerat, Tu scrie,
Iisuse, un aprins inel de soare,
ca semn al Învierii ce-o să vie.

Şi spune morților din lut să nu blesteme,
ci sub trifoi, sub dâmburi, sub secară,
s-aştepte paşii Tăi călcând prin țară
şi semnul munților ce vor aprinde steme.

Şi spune morților de sub troițe sfinte
că va veni cândva o dimineață
când Neamu-ntreg va fulgera la viață,
cuminecat prin sfinții din morminte.

CONVOI

Rupți şi slabi şi ciuruiți de ploaie,
vineți în amurgul citadin,
zornăim sub bura de venin,
poticniți în fiare şi noroaie.

Strâmbi de lanț, de burniță, de foame,
ducem boarfa noastră-ntr-o boccea
prin oraşul care nu ne vrea,
beat de abur cald şi de reclame.

Dinapoi mânați ca o cireadă,
suduiți de paznici fumurii,
despuiem din ochi tutungerii,
brutării, femei, întreaga stradă.

Târgul, însă, fuge la o parte,
case şi lumini se trag 'napoi,
să n-atingă haita de strigoi
care vin zăngănitori din moarte.

Şi drumeții, cu priviri grăbite,
mai grăbiți din calea noastră pier,
să n-audă vaietul din fier,
nici să vadă foamea din orbite.

Rupți şi slab şi ciuruiți de ploaie,
vineți în amurgul citadin,
zornăim sub bura de venin,
poticniți în fiare şi noroaie.

Doar aici, pe coasta noastră stângă,
Precista în treacăt şi-a culcat
palidul obraz înlăcrimat,
zăbovind o clipă să ne plângă.

JNEPII

Suntem jnepii, mergem înainte
la-nălțimi de foc deasupra stepii;
ne zdrelim de cuie şi de ținte
şi-ndârjiți, cu ghearele, cu țepii,
ne-mbulzim pe lespedea fierbinte,
mergem înainte, suntem jnepii.

Strâmbi, chirciți, târâş pe brânci, pe coastă,
trebuie să biruim genunea.
Nu ne temem câte râpi ne-adastă,
n-auzim cum mormăie furtuna,
ştim atât, că mergem sus pe creastă.
Suntem jnepii şi urcăm întruna.

Râd de-mpleticita noastră turmă
brazi trufaşi cu vârful lung de fiere;
râsul lor, năvala nu ne curmă
şi muşcăm din piatră cu putere
şi-i lăsăm pe povârniş în urmă.
Suntem jnepii, mergem în tăcere.

Dacă-n calea noastră sar şuvoaie,
le sorbim cu sete neînfrântă.
De ne-mproaşcă roca cu pietroaie,
răzvrătirea ei mai mult ne-avântă.
Totul ne-ntârâtă, nu ne-ndoaie -
suntem jnepii şi trăim din trântă.

Poate înspre culmea cu mari focuri
trecem peste sânge şi morminte.
Poate ne vom sfâşia de blocuri -
nu-i nimic, călcăm pe oseminte.
Sus ne-aşteaptă vulturii, în ciocuri
cu cununa spațiilor sfinte.
Suntem jnepii, mergem înainte.

PLIMBARE ÎN CERC

Din moartea noastră-nchisă în milenii
ne scot în curtea hâdă gardienii.
Cu ochii goi şi stinşi de suferință
ne învârtim într-o circumferință.

Călcăm absenți, - mecanice cadențe -
făcând maneju-acestei penitențe,
reglementar, sub cerul ca o zdreanță
păşim toți, unul după altul la distanță.

Cu mâini de mort, cu fețe de mumie,
strigoi în uniformă pământie,
în geometria cercului tăcerii,
tăcem, cum ne ordonă temnicerii.

Ce veşted pare-n ziua incoloră
văzduhul jumătăților de oră,
ce sec e basmul lumii şi ce slut e
când paşii dau ocol în trei minute.

Cum universu-ntreg încape-n bliduri,
în micul nostru cosmos dintre ziduri
şi cum măsura vremii n-o mai bate
decât în rostul pâinii-nfulecate....

Azi nu ne pasă dacă mai tresaltă
destinul nostru searbăd ca o baltă,
cum nu ne pasă dacă-i luni sau miercuri,
domesticiți geometricelor cercuri.

Ieri, ne sugeau aducerile-aminte;
azi nu ne pasă de ce-a fost 'nainte...
Cu ochii grei şi supți de suferință,
ne-mpleticim într-o circumferință.

LACRIMI

Căzut din raiul său, pesemne,
un înger trist ni le-a adus,
lumina lor în noi să-nsemne
că-n lut mai doarme-un strop de sus.

Spălăm cu lacrimi răni şi spade,
sfințim în lacrimi un sărut.
Din lacrimi ridicăm arcade
oriunde viața ne-a durut.

Zvârlim în lacrimi pietre grele
şi scoatem crini din aur grei.
Topim un pumn de spini în ele
şi facem scări de funigei.

Din lacrimi punem pod genunii,
din lacrimi înviem mereu,
şi, împletind din lacrimi funii,
ne priponim de Dumnezeu.

CALFĂ LA DIAVOL

Calfă la diavol, ucenic la tâlhari
de-aş fi fost, în zănoagele crunte,
încă n-aş trece cu răni aşa mari,
cu semn de osândă pe frunte.

Gloata cu ură în juru-mi se strânge,
mă biciuie şuierături:
- De unde vii, spune, mânjit de sânge,
din ce turbate păduri?

Hai, ticălosule, spune: poate
argat ai fost la strigoi?
Poate-ai ucis la răspântii spurcate?
Eşti plin de sânge şi de noroi...

Alții văd rana care zvâcneşte,
pipăie pieptul meu ars de fier.
- De unde vii? Cine ți-a rupt carnea-n cleşte?
În ce drăcesc atelier?

Trec printre ei, înalt şi străin,
îmi curg boabe roşii pe față.
- De nicăieri eu nu vin.
Vin numai din viață.

LUPOAICA

Singur strigam. Nimic împrejur.
Cetăți se surpau. Cădeau foişoarele.
Se-ascundeau în pământ, de mine, izvoarele,
munții fugeau în azur.

Am căzut în genunchi: - O, Părinte!
Sus, ghețuri crunte, de nepătruns.
Mi-am pogorât privirea fierbinte:
- Omule, frate!...Niciun răspuns.

Cu straşnic glas am făcut rugăciune:
- Dragoste, dragoste, nici tu nu m-auzi?
Geamătul meu, ca o sălbăticiune,
s-a pierdut prin codrii ursuzi.

Şi-am urlat în tăcerea de cremene,
strivit de singurătăți:
- Cui mă lăsați, Doamne, Dragoste, Semene,
Şi voi, ape, munți şi cetăți?

Nimic. Numai pietre-ascultau, încleştate.
Şi, deodată-a țâşnit din ruine
o lupoaică zbârlită, cu ceață pe spate
şi s-a târât lângă mine.

Mirosea a păduri, a sânge, a stele,
ochii ei groaznici devorau totul,
dar s-a lungit lângă gleznele mele,
punându-şi în palma mea botul.

Şi nu ştiu cum mâinile mele neghioabe
au prins să dezmierde lighioana culcată.
- Cui mă lăsați? am gemut înc-o dată...
Atunci, ridicându-se-ncet de pe labe,

fiara-a crescut mai înaltă, mai vie,
şi m-au fript ochii ciudatei jivine:
- Zadarnic mai chemi. Mi te-au lăsat mie.
Sunt Deznădejdea. Rămân cu tine.

OSÂNDĂ

La început a fost Somnul.

Dar Tu, Hainul, Tu, Domnul,
mi-ai dăruit Dimineţile.
De-atunci, întorc întrebările pe toate feţile,
fug după taine, le pipăi chinul.
Tu, Domnul, şi Tu, Hainul,
mi-ai furat somnul şi ceaţa,
şi-n schimb mi-ai dat Dimineaţa,
spinii, veninul...

La început a fost Cuvântul,
la dreapta Ta ca să stea.
La început a fost Cuvântul.
Dar Tu mi-ai dat mie fântâna lui rea,
şi Cuvântul a fost pierzania mea.
De atunci, aş tot bea,
nu mă mai satură nicio cişmea,
nu-mi mai tihneşte pământul,
mă spânzur de fiece stea
şi ne-ncetat îmi scormon mormântul
c-un vârf otrăvit de nuia.

La început a fost Cuvântul,
osânda mea, pierzania mea...
Doamne, de când mi l-ai dat,
mă perpelesc pe sute de plite,
mă tai în nelinişti ca în cuţite,
mă urc pe cruce necontenit.

Sunt, Doamne, ca Tine, nefericit.

Apa mea s-a schimbat în dogoare,
inima mea s-a umplut de jivine,
ziua mea s-a făcut gheare,
dragostea mea, mărăcine.

Sânger, Doamne, seamăn cu Tine.

Cum Îți urăsc mila şi darul,
cum Îți blestem otrava, pojarul,
şi crucea şi cuiele toate,
Sfinţeniile Tale însângerate!

Ia-Ți înapoi grozava urgie,
mă leapăd de stemele Tale.
Nu vreau să fiu asemenea Ție,
nu vreau azurul să mă învenine,
nu mai vreau să mă răstignesc lângă Tine.

Mi-e de-ajuns de cât sânger -
nu mai pot să fiu Înger!

Ia-Ți înapoi Dimineața,
dă-mi la loc somnul şi ceața,
ia-Ți înapoi darul sfânt,
îngrozitorul Cuvânt,
stigmatul de aur şi fiere...

Dă-mi, Doamne, Marea Tăcere.

LABUNTUR ANNI

Aşa trec în fuga lor, Radule, Radule, anii,
ca ieri, culegeam tot văzduhul pe spade fierbinți
şi iată-ne-acum potoliți întru răni şi strădanii,
unchieşi înțelepți, pe obraji cu surâsuri cuminți.

Ca ieri, muşcam lacomi din lume ca dintr-o gutuie;
ca ieri, pitulam curcubeie sub şepci de şcolari.
Acum, tot egal măsuram şi ce e, şi ce nu e,
că zborul şi praful le-am pus pe acelaşi cântar.

De mult am băgat şi suspinul şi lacrima-n ladă.
De mult nu mai frângem genunchii pe câte s-au dus,
şi când, la fereşti, umbre vechi încă vin să ne vadă
ne află zâmbind împăcați în solemnul apus.

Azi nu ne mândrim cu victorii cândva adunate,
ci doar cu durerea în care am fiert şi-am şezut.
Şi dacă azi inima noastră se-mpacă-ntru toate,
e numai că ştim că vieții i-am dat tot ce-a vrut.

Şi dacă-nțelegem ce ieri n-am putut înțelege,
iertăm tot ce ieri n-a ştiut să ne ierte pre noi,
şi-adânc mulțumim şi cununii de roze pribege,
şi cheagului negru de sânge rămas printre foi.

Nimic n-am păstrat pentru noi din prea dulcea risipă.
Ne-am dat, cum din prag dăm colindelor mere şi nuci.
Subțiri şi plutind şi albaştri, ca fumul din pipă,
aşa ne 'nălțăm, potoliți, peste sfinte năluci.

Trecutul nu vrem să-l mânjim cu venin de regrete,
nici gravul senin asfințit nu-l pătăm cu mustrări.
Ajunge-un salut fluturat pe frânturi de comete
și liniștea tâmplelor albe purtând împăcări.

Atât e de bine să uiți și răni vechi, și strădanii,
unchieși înțelepți, altădată atât de fierbinți...
Așa trec în fuga lor, Radule, Radule, anii,
și-i bine să strângem pe buze surâsuri cuminți.

PIRAMIDĂ

Severă piramidă de granit,
am fețe mohorâte și rigide,
un monstru care tainele-și închide,
în cosmică tăcere-ncremenit -

Sub soarele pustiilor toride,
îmi arde vârfu-nfipt în infinit
și, ca un lung și glacial cuțit,
străpunge luna pietrele-mi aride.

Solemn și hâd și rece monument,
claustru templu dur de blocuri terne,
eu dorm adânc, acestei lumi absent...

Dar, dincolo de somnul ce se-așterne,
în greu-mi sarcofag incandescent
străfulgeră podoabele eterne.

RONDELUL UNUI RONDEL

Cui meșterește un rondel
nu pană-i trebuie, ci rază,
un strop de sânge stins pe-o frază
și-un zâmbet prins de-un funigel.

I-ar mai prii să-i stea de pază,
vr-un ceas, și-un înger lângă el.
Cui meșterește un rondel
nu pană-i trebuie, ci rază.

Iar de nu-i gata spre amiază,
aruncă-i, Doamne, și-un inel
din mâna Ta ce scânteiază.
Nu pană-i trebuie, ci rază,
cui meșterește un rondel.

ÎNTREBARE

Adâncă-i noaptea, orele profunde...
Gemând, spre raftul cărților mă-ndrum
și-ntreb în șoaptă fiece volum:
- Tu ești? Și cartea fuge și se-ascunde.

Plângând, întreb portretul ei acum:
- Tu ești? Și nici iubita nu-mi răspunde.
Îmi umplu cupa-n vin să mă scufunde,
întreb: - Tu ești? Și cupa piere-n fum.

Şi-ntreb şi spada mea: - Tu eşti? Şi tace.
Şi cum mă prăbuşesc în jilț înfrânt,
din zid o umbră albă se desface...

Mă-ntorc spre ea cu sânge în cuvânt
şi-n ochii lui Iisus e numai pace.
Întreb: - Tu eşti? Şi umbra spune: - Sunt.

ÎN NAZARET

În Nazaret e-o primăvară dulce
şi zburdă-n ea copilul de dulgher.
Şi prag se-neacă-n aur şi ungher,
oriunde el surâde sau se duce.

Atinge-un lemn şi stropi de juvaer
țâşnesc din ciotul pus să se usuce.
Aleargă-n drum şi ulița străluce,
ca, noaptea, drumul-robilor pe cer.

Se joacă-n praf şi colbul ca o iască
musteşte flori sub tălpile lui mici.
A râs: scaieții-ncep să gângurească

şi pietrele prind viers de rândunici.
Un pas: şi pomii-n haină îngerească
merg după El cu paşi de ucenici.

CREZUL

Puneți-mi lanțuri şi cătuşe
să sune scrâşnetul hain
şi mii de lacăte la uşe,
eu tot ceea ce-am fost rămân.

Surpați asupra-mi munți şi ape,
puteți chiar să mă spânzurați.
Cu grele, negre târnăcoape,
credința nu mi-o sfărâmați.

Târâți-mă de vreți sub şanțuri
şi îngropați-mi trupul stins.
Eu sorb ca Făt-Frumos, din lanțuri
puteri adânci de neînvins.

Puteți să năpustiți tot iadul
ca să mă frângă până-n miez.
Eu stau în viscole ca bradul
şi tare, tare ca un crez.

ÎNDEMN LA LUPTĂ

Nu dor nici luptele pierdute,
nici rănile din piept nu dor,
cum dor aceste brațe slute
care să lupte nu mai vor.

Cât timp în piept inima-ți cântă
ce-nseamnă-n luptă-un braț răpus?
Ce-ți pasă-n colb de-o spadă frântă
când te ridici pe-un steag mai sus?

Înfrânt nu eşti atunci când sângeri,
şi nici când ochii-n lacrimi ți-s.
Adevăratele înfrângeri
sunt renunțările la vis.

CREZ

Cred într-unul Dumnezeu,
Tatăl ziditorul,
dar mai cred şi-n neamul meu,
înfrățit cu dorul.

Cred în sfinți, dar şi-n voinici,
cred în flori şi-n cremeni,
căci tăcuții mucenici
cu haiducii-s gemeni.

Dar mai cred că într-o zi,
aspru, din furtună,
neamul meu se va trezi
cu securea-n mână.

Şi-atunci ierte Cel din cer
liftele spurcate,
căci prin sânge şi prin fier
ne-om croi dreptate.

Cred într-unul Dumnezeu,
Tatăl ziditorul,
ce-a-nfrățit în neamul meu
sfântul crez cu dorul!

MORȚII

Pe sub fereastră trec sicrie
cu trupuri reci de camarazi;
trecură ieri, trecură azi,
numărul lor cine-l mai ştie?

Căruțul tras de un ocnaş
pe drumul plopilor îl duce;
nu sunt nici prapuri şi nici cruce
şi nici-o vamă prin oraş.

Nici o logodnică nu plânge
în urma mortului uitat,
ci din văzduhu'nvolburat
o pană galbenă se frânge.

Noi stăm la geam, privim în zare
cum fâlfâie aripa morții
şi ne'ntrebăm: pe mâine, care
o să atingă zarul sorții?

IDENTITATE

Acum o sută de ani,
am avut un copil, o nevastă...
Auziți, păianjeni? Auziți, şobolani?
Un copil, o nevastă...

Când o fi fost fericirea aceea
cu umbre nepământean diafane?
Înecuri, sfârşituri de lumi, uragane,
mi-au smuls odrasla, femeia?

Le-am uitat râsul, părul, obrazul...
Cum or fi fost ochii ei?
Adânc luminați ca topazul,
sau ca singurătatea de grei?

Câte veacuri sunt, câtă funinge,
până la zâmbet-unui prunc de omăt?
L-am lăsat, parcă de mult, lângă o minge,
într-un basm îndărăt...

Să fie o sută, două, cinci sute de ani?
S-au surpat ceruri, au crescut bozii.
Rar, amintiri ascunse sub bolovani
fac ca dinamita explozii.

Atunci, în lumina scurt detunată
o femeie surâde şi coase,
şi două mânuțe moi, somnoroase,
parcă mă fulguie: tată...

Şi iar intru-n bezne postune.
Cine sunt? Cum mă cheamă pe mine?
Aici nu mă strigă nimeni pe nume,
sunt: mă, ăla, - sunt nu ştiu cine...

Departe, odată, m-oi fi chemat oarecum,
oi fi avut vârstă şi-un chip oarecare...
Aici împlinesc sute de ani la-ntâmplare,
şi fața mea e de fum.

A murit lumea, a murit Dumnezeu,
şi-am rămas doar noi trei întru toate:
Veşnicia, celula şi eu.
Eu cu secolii-n spate.

Ce fiară-i Veşnicia asta, ce fiară!...
Ah, de-aş zări, cel puțin prin vizetă, o stea,
i-aş cere un capăt de sfoară,
să mă spânzur de mileniu cu ea.

NICHIFOR CRAINIC

S-a născut în comuna Bulbucata, județul Vlașca, la 22 decembrie 1889. A fost profesor la Facultatea de Teologie. Poet şi filosof, a creat prin revista „Gândirea" un curent al specificului nostru național, „gândirismul", cu implicații largi în literatură, în artă, în filosofie, în mişcarea de idei.

Volumele sale de versuri se înscriu pe o linie tradițională şi ortodoxă: „Şesuri natale" (1916), „Zâmbete în lacrimi" (1916), „Darurile pământului" (1920), „Privelişti fugare" (1921), „Țara de peste veac" (1931).

Articolele de atitudine, cu orientare de dreapta, au fost strânse în volumele: „Icoanele vremii" (1919), „Puncte cardinale în haos" (1931), „Ortodoxie şi etnocrație" (1937), „Nostalgia Paradisului" (1940).

Condamnat în 1946 în lotul mareşalului Antonescu, pentru colaborare cu acesta, la 25 ani muncă silnică, este arestat în 1947 (un an a stat ascuns) şi execută 15 ani de detenție (până în 1962), fiind ținut în condițiile de exterminare de la Zarca Aiudului o bună parte a timpului, cu scopul vădit de a-i învinge rezistența fizică (a slăbit peste 40 kilograme) şi morală.

În 1990 i-a apărut volumul „Şoim peste prăpastie", cu versuri create în temnițele Aiudului. O parte din aceste poezii au suferit unele modificări, pe care Nichifor Crainic le-a făcut cu iluzia că ele vor apărea îndată după eliberarea lui.

A trecut la cele veşnice la 21 august 1972, în București.

UNDE SUNT CEI CARE NU MAI SUNT?

Întrebat-am vântul, zburătorul,
Bidiviu pe care-aleargă norul
Către-albastre margini de pământ:
Unde sunt cei care nu mai sunt?
Unde sunt cei care nu mai sunt?

Zis-a vântul: - Aripile lor
Mă doboară nevăzute-n zbor.

Întrebat-am luminata ciocârlie,
Candelă ce leagănă-n tărie
Untdelemnul cântecului sfânt:
Unde sunt cei care nu mai sunt?
Unde sunt cei care nu mai sunt?

Zis-a ciocârlia: - S-au ascuns
În lumina celui nepătruns.

Întrebat-am bufnița cu ochiul sferic,
Oarba care vede-n întuneric
Tainele neprinse de cuvânt:
Unde sunt cei care nu mai sunt?
Unde sunt cei care nu mai sunt?

Zis-a bufnița: Când va cădea
Marele-ntuneric, vei vedea!

RUGĂCIUNE PENTRU PACE

Slavă ție, Doamne, pentru-această noapte,
Somnul meu în unda lunii s-a scăldat,
Din abisul păcii visului i-ai dat
Dezlegări de taine prin năluci de șoapte,
Slavă Ție, Doamne, pentru-această noapte!

Semăna cu noaptea umilitei naşteri
Când ai rupt pecetea vechiului blestem,
Pacea Ta-nstelând-o peste Bethleem
Şi vărsând lumina veşnicei cunoaşteri.
Semăna cu noaptea umilitei naşteri.

Îngerul lăsase porțile-ntr-o parte,
Cântec fără sunet Te slăvea-n sobor,
Unduiau azurul aripi fără zbor,
Când spre-abisul păcii, năzărit departe,
Îngerul lăsase porțile-ntr-o parte.

Doamne, dă-mi şi mie pacea Ta cerească,
Miezul de tăcere al strigatei vieți,
Care-nflăcărează din fricoşi profeți
Măduva ce-mpinge vârful să-nflorească.
Doamne, dă-mi şi mie pacea Ta cerească.

Dă-mi şi mie pacea inimii, Stăpâne,
Flacără ce nu se zbate-n uragan,
Să răzbesc războiul duhului duşman,
Căci țărâna trece, sufletul rămâne.
Dă-mi şi mie pacea inimii, Stăpâne.

Tu, răcoarea celui ars pe rug, Iisuse,
Și dulceața celui sfâșiat de leu,
În arena morții, Dumnezeul meu,
Fii și răsăritul vieții mele-apuse,
Tu, răcoarea celui ars pe rug, Iisuse!

CÂNTECUL POTIRULUI

Când holda tăiată de seceri fu gata,
Bunicul și tata
Lăsară o chită de spice-n picioare
Legând-o cucernic cu fir de cicoare;
Iar spicele-n soare sclipeau mătăsos
Să-nchipuie barba lui Domnu Hristos.

Când pâinea-n cuptor semăna cu arama,
Bunica și mama
Scoțând-o sfielnic cu semnele crucii,
Purtau parcă moaște cinstite și lucii
Că pâinea, dând abur cu dulce miros,
Părea că e fața lui Domnu Hristos.

Și iată potirul la gură Te-aduce,
Iisuse Hristoase, Tu, jertfă pe cruce,
Hrănește-mă, carne de sfânt Dumnezeu.
Ca bobul în spice și mustu-n ciorchine
Ești totul în toate și toate prin Tine,
Tu, pâinea de-a pururi a neamului meu.

Din coarda de viță ce-nfășură crama
Bunica și mama
Mi-au rupt un ciorchine, spunându-i povestea:

Copile, grăiră, broboanele-acestea
Sunt lacrimi de mamă vărsate prinos
La caznele Domnului nostru Hristos.

Apoi, când culesul de struguri fu gata,
Bunicul și tata
În joc de călcâie zdrobind nestemate
Ce lasă ca rana șiroaie-nspumate:
Copile, grăiră, e must sângeros
Din inima Domnului nostru Hristos.

Și iată potirul la gură te-aduce,
Iisuse Hristoase, Tu, jertfă pe cruce;
Adapă-mă, sânge de sfânt Dumnezeu.
Ca bobul în spice și mustu-n ciorchine
Ești totul în toate și toate prin Tine,
Tu, vinul de-a pururi al neamului meu.

Podgorii bogate și lanuri mănoase,
Pământul acesta, Iisuse Hristoase,
E raiul în care ne-a vrut Dumnezeu.
Privește-Te-n vie și vezi-Te-n grâne
Și sângeră-n struguri și frânge-Te-n pâine,
Tu, viața de-a pururi a neamului meu.

CÂNTEC DUPĂ GRATII

Am fost făcut să n-am
Pe-acest pământ nimic;
Ca pasărea pe ram
Cobor și mă ridic.

Pe ziduri de cetăți
M-am îndârjit să lupt,
Pândar de bunătăți
Din care nu mă-nfrupt.

Şi, frunte de voinici,
M-am războit cu zmei
Să ocrotesc pitici
Batjocorit de ei.

Iar dragostea de neam
M-a-nflăcărat să-i cânt
Moşia unde n-am
Doi paşi pentru mormânt.

Şi pentru-acestea fac
Osânda cea mai grea.
Nici zdreanța-n care zac
Nu e măcar a mea.

Dacă-am avut fârtați
De luptă şi de dor,
Se bucură-ncântați
Că mor în locul lor.

Şi dacă-am fost poet
Şi luptător pe rând,
Sunt astăzi un schelet
Ce spânzură de-un gând.

Mă-nvârt, pe cât mai ştiu,
Ca piatra morii-n loc
Şi macin un pustiu
Sub vântul Nenoroc.

La geam, grilajul des
Rânjeşte guri de fier
În semn că pot să ies
Cu sufletul spre cer.

C-am fost făcut să n-am
Pe-acest pământ nimic,
Ca pasărea pe ram
Cobor şi mă ridic.

Aiud, 7 mai 1949

CÂNTECUL FOAMEI

De voi fi fost cândva ciorchine,
Sunt azi o boabă stoarsă-n teasc.
În flămânzenia din mine
Turnați o zeamă şi renasc.

Îmi pipăi trupul cum se stinge,
Un borş cu ştir l-ar încălzi.
Un fir de iarbă de-aş atinge,
Fulgerător aş înverzi.

Lăsați-mi brațul de fantomă
Să rupă de pe crengi un măr,
Muşcând, m-ar umple de aromă
Şi-aş mai trăi în adevăr.

În țara turmelor şi-a pâinii
Eu zac pe lingură şi blid,

Lăsați-mă s-acir cu câinii
Ori să cerșesc pe lângă zid.

O, milostivule, Tu, care
Din doi ciortani și cinci colaci
Făcuși un munte de mâncare
Să saturi gloate de săraci,

Repetă, bunule, minunea
Și ospătează mii de guri,
Iar mie-ascultă-mi rugăciunea:
Dă-mi doar un coș cu firimituri.

CÂNTEC DE DEPARTE

Prea de mult și prea departe
Doar cu gândul te petrec,
Zidul care ne desparte
Numai păsările-l trec.

Numai ele de la gratii
Poartă tainice solii
Oamenii, odorul tatii,
Zac de ani în colivii.

Numai ele știu ce-nseamnă
Zbor strivit între pereți.
Tu cu ele mi te-ndeamnă
Vești de tine să-mi trimeți.

Și cum n-am o iconiță
De pe chipul tău crescut,
Să-mi trimiți o porumbiță
Să mai văd cum te-ai făcut.

Și cum n-am o scrisorică
În cuvinte îngerești
Să-mi trimiți o rândunică
Să mai știu cum ciripești.

ÎNTUNERIC

Poate dincolo de stele,
Poate dincolo de lună,
Cum va izbuti să-Ți spună
Inima ce dor mă arde?

Nedestula mea credință,
Cârtiță fără vedere,
Te tot dibuie-n tăcere
Ca-ntr-o smoală nepătrunsă.

Strig din turnul în ruină
Îndrăgit de cucuvele;
Glasul deznădejdii mele
Șuieră-n spărturi prin beznă.

Unde ești de nu Te năzări?
Cine ești de taci întruna?
Chinul meu de totdeauna,
Viu Te simt, dar nu știu unde.

Uriaș în întuneric
Fără chip și arătare
Mă atragi din depărtare,
Dar de-aproape mă cutremuri.

EU

Spre glorioasa-mi obârșie
Cobor adânc din eu în eu,
De 2000 de ani mă-mbie
Din fundul vremii chipul meu.

Aud un vălmășag titanic
Și văd din el cum mă desfac,
Pe frunte cu breton romanic
Pe sub căciula mea de dac.

În doina dulce-a babii Dochii,
Alunec din părinți în prunci
Și deschizând pe lume ochii,
În cel de azi, sunt cel de-atunci.

Văd cum Olimpul stins apune
În sfântul răsărit creștin,
Aud întâia rugăciune
Și-ntâiul gângurit latin.

Departe, cade ca un nour
O togă pe-un august liman;
Rămân între vultur și bour
În fumuriul meu suman.

Port arc și sapă și secure,
Trudind în vreme ce veghez
În luminișuri de pădure
Sau în cetăți la meterez.

Sprânceana când mi-o încrunt metalic
Se-nmoaie lin, în dor blajin
Surâs din cerul meu italic,
Amar din Pontul Euxin.

Acest pământ până-n hotare
Podit e cu strămoșii mei;
Cucernic când ridic altare,
Pilaștrii bolților sunt ei.

Și-n ciuda silnicei Mongolii,
Sunt ei temeiul subteran
Pe care urc, precum atolii
Pe oseminte de mărgean.

Sub soarele ce mi-l răsfrânge
Talazul apelor sporit,
În milioanele de-un sânge
Sunt eu pe veci întipărit.

Și-n chipurile lor voinice
Când se-nconvoaie, eu tresar,
Cum mișcă un noian de spice
Același bob miliardar.

De câte ori mă-neacă plânsu-mi
De-atâta amar ce-am cunoscut,
Mă-mbrățișez pe mine însumi
Cel încă-n vreme nenăscut.

De două mii de ani încoace
Grăiesc în vii şi tac în morți,
Şi dârz voi pune eu soroace
Încovoiatei mele sorți.

Tresaltă-n mine milioane
De-acelaşi sânge pe-un pământ,
Şi-n iureşul eternei goane
Cum sunt ce-am fost, voi fi ce sunt!

PĂRUL DIN RĂSCRUCE

Ce drag îmi eşti tu mie, pom răsleț,
Cu norul tău de ramuri la răscruce!
Îți dărui oricui arşita l-aduce
Umbrarul vorbăreț.

Când din mormanul verdelui bronzat
Te prididesc cascadele de pere
Eşti ca o boltă doldora de sfere
Ce ard îndepărtat.

Dar pradă călătorilor şi jaf,
Mereu zburătăcit de retevee,
Cu perele pierzi crengile crâmpee
În vraişte şi vraf.

Flămânzi îți muşcă miezul de nectar,
Dar cui îi pasă oare că te doare
Şi cine simte taina ta cum moare
Durerea într-un dar?

Cruzi, în asprimea scrijilatei coji
Îşi sapă numele, eşti tot o rană
Întreagă răbduria ta pomană
Crestând-o drept răboj.

Şi totuşi n-ai tu inimă de om:
Prea ierți, prea ospătezi haina gloată!
Desăvârşire darnică e toată
Făptura ta de pom.

Visând sub norul tău de foi, socot
Că duh neomenesc răzbate-n tine,
Din rodul tău aroma lui s-aține
Chemând din largul tot.

Te scutură drumeții grosolan,
Tu-ți vindeci ciumpăvirile schiloade
Şi, bun, i-aştepți cu alt belşug de roade
De astăzi într-un an.

LIMITĂ

Aici pământul s-a îngustat de-o şchioapă
Iar timpul scos din lume, e pustiu.
Eu sunt cel care s-a trezit în groapă
Şi nu-şi aduce-aminte c-a fost viu.

Pe fresca plăsmuirilor din viață
Un braț nemilostiv a dat cu var,
Nici forme, nici colori nu-mi trec prin față,
Doar alb păienjenit şi mortuar.

O zi se scurge lungă cât o mie,
Dar zece mii s-au scurs ca un minut.
Sunt abur ce se pierde-n veşnicie
Şi cad țărână-n golul absolut.

Viteze suflet, meşter pe ruine,
Ce-a mai rămas din tot ce-ai făurit?
Mai scump e un scaiete decât mine
Şi-atât sunt viu cât pipăi c-am murit.

VECERNIE

Pe-aici, în sus, e schitul la capăt de colnic.
L-a zugrăvit pe vremuri Ilarion cel drept
Cu sfinți între ştergare de galben borangic
Şi sfinte-mpodobite cu icuşari pe piept.

Auzi, un clopot mişcă văzduhul peste munți
Şi se bolteşte-n sunet cât cerul de mărgean
De dincolo de lume te-ndeamnă să renunți
O taină fără de moarte la veacul pământean.

Vom asculta din strană vecernia-n sobor
Când intră-n schit odată cu pasul serii lent
În murmure ca zvonul albinelor în zbor
Năluci călătorite din Vechiul Testament.

Cu aur pe odăjdii, îmbălsămații tei
Vor îngâna soborul prin geamurile mici.
Eu recita-voi psalmul sublim 103,
Iar tu *Lumină lină* m-aş bucura s-o zici.

Când, la sfârşitul slujbei, vom săruta sfios
Argintul sfintei scoarțe de Evangheliar,

Ne va părea o clipă că ne-a zărit Hristos,
Mişcând încet perdeaua intrării în altar.

RUGĂCIUNEA DIN AMURG

Mă rog şi pentru viii şi pentru morții mei.
Totuna-mi sunt acuma părtaşii şi duşmanii,
Cu ei deopotrivă mi-am sfărâmat eu anii,
Şi dragostea şi vrajba le-am împărțit cu ei.

Pe morți în rugăciunea de seară mi-i culeg.
Aceştia sunt, Doamne, iar eu printre morminte.
Au fost în ei avânturi şi-au fost pogoăminte.
Puțin în fiecare, în toți am fost întreg.

De viforele vieții ei sunt acum deşerți,
Dar dragostea, dar vrajba, din toate ce rămâne?
Zdrobita rugăciune la mila Ta, Stăpâne,
Sunt şi eu printre morți rugându-mă să-i ierți.

Şi adunându-mi viii, la mila Ta recurg,
Când crugul alb al zilei pământul încunună:
Tu dă-le, Doamne, dă-le cu toată mâna bună
Târzia-nțelepciune din tristul meu amurg.

MILOGUL

Cerşea la colț un slăbănog
În zdrențe, slut şi fără dinți.
Negustătorul de arginți

Gândi, zărindu-l pe milog:
Eu nu dau mila mea obol
Acestui trântor de prisos
Şi-ntoarse rânjetu-i câinos
Rămasului cu mâna-n gol.

Trecu maestrul glorios
Al farmecului triumfal
Cu spiritul în ideal
Şi-a zis văzând pe zdrențăros:
E-atât de slut că mă-nspăimânt
Eu, magul purei frumuseți!
Şi-ntoarse recele dispreț
Rămasului cu mâna-n vânt.

Trecu predicatorul sfânt
Grăbindu-se către amvon,
Vijelios ca un ciclon
Să se dezlănțuie-n cuvânt,
S-aprindă mila din altar
De soarta celui slăbănog,
Dar ocoli pe-acest milog
Cu mâna-ntinsă în zadar.

Târziu, când noaptea cobora,
Sosi o umbră ca-n icoane,
Pe mâini cu semne de piroane
Şi-o inimă ce sângera.
Pe chipul ars de chin şi vai
Oftând îl sărută fierbinte
Cu veşnicie în cuvinte:
Tu azi vei fi cu Mine-n Rai!

LAUDĂ

Tu, Cel ce Te-ascunzi în eterna-Ți amiază
Şi lumea o spânzuri în haos de-o rază,
Metanie Ție, Părinte.
Izvod nevăzut al văzutelor linii,
Mă scalzi şi pe mine în unda luminii
Un mugur de carne fierbinte.

Sunt duh învălit în nălucă de humă,
Sunt om odrăslit dintr-un tată şi-o mumă,
Dar sunt neräspunsă-ntrebare.
Ce glas e destoinic să-mi spună-ncotro e
Oceanul de somn ce icnind fără voie
M-a-mpins şi pe mine-n mişcare?

Nici maica nu ştie ce tainică normă
Îmi dete din carnea-i vremelnica formă,
Neant înflorit în minune,
Căci toate izvoadele umbrelor noastre
Roiesc mai presus de arhangheli şi astre
Din veşnica Ta-nțelepciune.

În ceruri, Părinte, sunt abur în aburi
Şi-asemeni cu apa ce-ngheață pe jgheaburi
Prind coajă de carne din spațiu.
Tu cugeți, se naşte; voieşti şi durează;
Respiri şi-nfloreşte; iubeşti şi vibrează
De-adâncul luminii nesațiu.

De Tine mi-e foame, de Tine mi-e sete,
Fac dâră de umbră acestei planete
Cu spumă de soare pe creste;

Şi-n saltul credinţei gustând veşnicia,
Din pulberea lumii îmi strig bucuria
Că sunt întru Cel care este!

Puzderii de stele ascunse-n amiază,
Făpturile-n Tine de-a pururi durează
Şi-n spaţiu vremelnic colindă.
A fi - bucurie eternă şi sfântă!
O vrajă a toată lumina răsfrântă
De-a gloriei Tale oglindă.

NOAPTEA ÎNVIERII

Din spuma de vişini răsare conacul
Sub nemărginitul safir înstelat.
Aprins de-aşteptare, pândeşte buimacul
Strângându-şi toporul sub braţu-ncordat.

Troianul de floare l-ascunde ca norul
Ce-ar sta să se spargă în trăsnet cumplit.
Din sânge rachiul, din minte amorul
Străpung cu duhoare văzduhu-nflorit.

E noaptea-nvierii. Tresaltă făptura;
Tămâie e-n codri şi smirnă-n grădini,
Spre marea minune se-nalţă natura
Cu ierburi şi arbori schimbaţi în lumini.

Un clopot răsună, răspund celelalte,
Talazuri rotind în eter,
Se umplu se vuiet tăcerile-nalte
Şi sufletul lumii se suie spre cer.

Buimacul înjură păruta zăbavă
Cu care creştinii se duc spre altar
Pur, crinul credinţei se leagănă-n slavă
Să-l miruie roua ceresculuí har.

Conacul e singur. Ai casei plecară.
Zăvoarele astăzi pe uşi nu se pun,
Deschisă e poarta oricărui de-afară.
În noaptea-nvierii tot omul e bun.

Acasă rămâne bunica oloagă.
Iisus înviatul luceşte-n iatac.
Bătrâna-n fotoliu, sub candeli, se roagă
Când intră năvală tâlharul buimac.

Alături e lada crezută cu-o sumă
Ce face un diavol din omul mărunt,
El strânge toporul de parcă-l sugrumă
Smuncindu-l în aer sălbatic şi crunt.

Bătrâna se uită la el fără frică
Cu chipu-n văpaie de candeli nimbat,
Ea crede că omul o cruce ridică
Şi glasul ei cântă: "Hristos a-nviat!"

Ce caldă blândeţe, ce miere cerească
E-n glasul bătrânei că omu-a-mpietrit?
Se năruie braţul ce vru să lovească,
Toporul îi cade cu zgomot icnit.

Se mişcă nălucă Iisus în icoană
Şi-nvăluie-n aur tăcutul iatac,
Podeaua răsună de stranie zvoană
De parcă-n adâncuri ar geme un drac.

Atât a fost totul. Acum se frământă
Ca noru-ntre vânturi de nord şi de sud;
Cu mintea trezită şi-asupra-şi răsfrântă,
Se vede deodată nemernic şi crud.

Cu spaimă zăreşte, surprinse-n trezie,
Dihănii de beznă ce-n suflet s-ascund
Precum într-o apă când e străvezie
Vâscoase jivine târându-se-n fund.

Sub bolta-nstelată, ce stă-n sărbătoare,
Pământul se-ntinde smălțat ca un preș,
Tot omul lumină, tot pomul o floare,
Doar el, pângăritul, se simte un leș.

Bătrâna-l priveşte de parcă-l răsfață,
Străină cu totul de zbuciumul lui;
Ea pare bunica lui însuşi de față
Ca-n vremea când, fraged, era doar un pui.

Mergea împreună cu sfânta bătrână
În nopți ca şi asta la Domnul Hristos,
Râdeau ghioceii în chita din mână
Şi inima floare s-o ducă prinos.

O, glasuri de clopot şi ropot de toacă,
Odraslă de înger rămasă-napoi,
Cascadă de munte căzută-n băltoacă,
Zăpadă de suflet topită-n noroi !

Zdrobit îngenunche şi geme: „Iertare,
Iertare, iertare", cu grai sugrumat.
Bătrâna-l priveşte cu-adâncă mirare,
Iar glasul ei cântă: „Hristos a-nviat !"

IONEL ZEANĂ

S-a născut la 19 iulie 1912, în comuna românească Doleani, județul Salonic, Macedonia. A venit în țară în 1928 pentru continuarea studiilor, după terminarea gimnaziului românesc din Salonic. A absolvit Facultatea de Medicină din Bucureşti, iar din 1945 este medic primar ftiziolog la diverse sanatorii T.B.C.

S-a încadrat în Mişcarea Legionară în 1934.

Închisori şi condamnări: 6 luni la închisoarea militară şi la penitenciarul din Miercurea-Ciuc, în urma Congresului Studențesc din 1936 de la Târgu-Mureş; arestat la 1 decembrie 1938 şi internat în lagărul Miercurea-Ciuc până în aprilie 1940; supraviețuitor al masacrului din noaptea de 21-22 septembrie 1939, după pedepsirea călăului Armand Călinescu, asasinul lui Corneliu Z. Codreanu, de către o echipă de legionari; arestat în noaptea de 14/15 mai 1948, la Constanța, unde funcționa ca medic primar la Asigurările Sociale, şi condamnat de Tribunalul Militar Constanța la 18 ani muncă silnică, comutată de Curtea Supremă la 10 ani temniță grea, după care, pentru refuz de colaborare cu Securitatea, a primit o pedeapsă administrativă de 60 luni în colonie de muncă forțată.

A trecut prin următoarele închisori: Constanța, Aiud (peste 9 ani), Văcăreşti, Jilava, Noua Culme şi Periprava, de unde a fost eliberat la 12 mai 1963. A ieşit din închisoare bolnav de tuberculoză la amândoi plămânii.

După eliberare a fost retrogradat, funcționând un timp ca simplu medic stagiar, apoi încadrat, pe

bază de concurs, ca medic specialist, şi abia după 6 ani a fost reintegrat în drepturile de medic primar, câştigate prin concurs încă din 1945.

A ieşit din închisoare cu opt volume de versuri compuse mintal, din lipsă de hârtie şi creion, şi repetate noaptea în gând pentru a nu fi uitate.

A murit în anul 2007.

NOAPTE DE CRĂCIUN

Ieşim ca nişte cârtiţe din hruba
În care picuri grei de apă cad.
În faţa porţii ne aşteaptă duba
Să ne transporte undeva-n alt iad.

Îngrămădiţi pe coridor de-a valma,
Păşim în gând cu semnul Sfintei Cruci.
Ne-mproaşcă cu ocara şi sudalma
Cordoanele de cerberi politruci.

Şi, înşfăcându-ne cu lăcomie,
Ne-nghite duba ca un căpcăun.
În tot oraşu-i linişte pustie
În noaptea asta tristă de Crăciun.

Sub streaşină cu ţurţuri şi cu vată
Nu mai vibrează glasuri argintii.
Dintr-o copilărie-ndepărtată
Răsună-n noi colindele târzii.

Nu-şi mai vesteşte nimeni bucuria
Că S-a născut în noaptea asta Christ.
Doar îngerii Îi cântă-n cer solia,
Crăciun amar, însângerat şi trist.

Copiii azi se roagă sub icoane
Să le aducă Moş Crăciun, în zori,
Mălai în locul pungii cu bomboane
Şi taţii îngropaţi în închisori.

NOAPTE LA VĂCĂREŞTI

Lui Sterie Cepi

E o noapte-albastră ca-n poveşti.
Cu obrazul roşu, dolofan,
Luna plină intră pe fereşti,
Beată turtă ca un gardian.

Cu cruzimea unui mic despot,
Calcă parcă-n ciudă pe podea
Şi îşi vâră nasul peste tot,
Ca la percheziție sadea.

Dorm adânc toți bieții osândiți.
Unii cheamă nume dragi în vis,
Alții gem şi țipă îngroziți
Lângă margini oarbe de abis.

Plopii în odăjdii argintii
Îşi înalță rugile spre cer
Pentru toți cei îngropați de vii,
Chiar şi pentru crudul temnicer.

GOLGOTA ROMÂNEASCĂ

Memoriei lui Nicolae Chisălicescu,
mort la Zarca din Aiud

Ni-i trupul răstignit, bătut în cuie,
Sus pe Golgota pătimirii noastre.
Cucernic ca un schimnic gândul suie
Spre cerul limpezimilor albastre.

Pe crucea jertfei cutremurătoare,
Pe care mor şi visele şi anii,
Oftăm prelung în deznădejdi amare:
O, Eli, Eli, lama sabahtani!

Credința însă biruie năpasta,
Cădelnițându-şi ruga în tăcere.
Călăii ne străpung cu suliți coasta
Şi ne adapă cu oțet şi fiere.

În urletele crâncenei gheene,
Din zvârcolirea cărnii sfâşiate,
Sclipeşte-n diamantul de pe gene
Lumina jertfei noastre ne-ntinate.

Pe creasta de văpaie a credinței,
Noi ştim, în greaua zbatere-a durerii,
Că încolțeşte-n miezul suferinței,
Grăuntele de foc al învierii.

Ni-i ruga, Doamne, pură ca zambila
Şi chinul înfloreşte-n bucurie.
Revarsă-Ţi harul roditor şi mila
Pe fruntea stinsă de mucenicie!

În bunătatea Ta dumnezeiască,
Tămăduieşte-ne cu sfinte leacuri
Şi fă ca jertfa noastră să rodească,
Rotundă şi bogată, peste veacuri!

HALUCINAȚIE

Tii! ce frig, ce foame mi-i!
Ca un darnic vistier,
Noaptea a spuzit pe cer
Zloți în roiuri brumării.

Printre negrele zăbrele,
Din nemărginire stele
Mă măsoară ca apaşii
Şi-şi scufundă-n haos paşii...

Luna rumenă ca chifla,
Îmi tot dă mereu cu tifla
Şi-mi aruncă - ah, nebuna!
Câte un crâmpei de stea
Nu mai mare ca aluna,
Pentru toată foamea mea.

Oare astfel crede ea
Că mi-o poate alina?

Cum pluteşte coaptă-n aburi,
Tot înghit în sec salivă
Izvorând ca apa-n jgheaburi
Din făptura-mi costelivă.

De te-aş prinde, măre ciumă,
Te-aş mușca de nasul cârn
Şi în cui am să te-atârn,
Să te lecuiești de glumă.

Dați-mi pietre, măi, şi humă,
Să le rod şi să le ling,
Poate-oi reuşi să-mi sting
Foamea care mă sugrumă!

Parcă merg desculț prin brume...
Cine urlă, măi vecine,
Ca o fiară-n cuşcă, cine
Scoate răcnete şi spume?

Ptiu! Mormântul tău de lume!

BUCUR STĂNESCU

S-a născut la 14 iulie 1916, în Roşiorii de Vede. A absolvit Liceul „Anastasescu" din Roşiorii de Vede şi apoi, în 1938, Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti. Licenţiat în 1939; materia principală de licenţă: logica, teoria cunoaşterii şi metafizica. La seminarul de pedagogie a obţinut specializare secundară şi în limba germană. A fost elevul lui Nae Ionescu, Mircea Eliade şi P. P. Negulescu, dar şi al lui Motru, Tudor Vianu, Gusti, Vulcănescu şi alţii.

În 1941 s-a refugiat în Germania. De fapt, a trecut clandestin Dunărea pe la Islaz. Intenţiona să rămână acolo. Discuţiile avute cu conducători ai studenţimii bulgare au dus la expedierea lui forţată în Germania, sub ameninţarea extrădării.

În 20 aprilie 1941 a ajuns la Berlin şi a fost expediat la Rostock-Mecklenburg, unde a stat cu domiciliul obligatoriu, lucrând ca muncitor necalificat în fabricile Heinkel, până în decembrie 1942.

La 19 decembrie a fost arestat de Gestapo şi internat, ca şi ceilalţi legionari, în lagărul de la Buchenwald/Weimar. Au urmat doi ani de presiuni şi încercări de reeducare, cu multe similitudini cu reeducările de după 1944 din România. După eliberarea din Buchenwald (august 1944) s-a stabilit în Markt-Pongau (Austria), unde a lucrat la o fabrică de barăci. În toamna anului 1945 s-a stabilit la Freising, lângă München, înscriindu-se la doctorat la Universitatea din München, După 5 semestre a revenit în ţară, prin repatriere, pentru a fi „prezent la dezastru". Şi a fost! La 29 iunie 1947, din

trenul de 1100 repatriați, din care numai 100 erau români, restul fiind germani din România, a fost reținut la Ministerul de Interne (devenit ulterior sediul CC) șase luni pentru cercetări, rearestat în mai 1948 și depus la Aiud fără sentință judecătorească. În 1954 i s-a reactualizat o condamnare mai veche, dată în contumacie.

Între septembrie 1955 și august 1957 are domiciliu obligatoriu în comuna Lățești; august 1957 - septembrie 1958, domiciliu obligatoriu în comuna Șchei, județul Brăila. În noiembrie 1957, la Șchei, s-a recăsătorit cu o fată venită din pușcărie, dar în septembrie 1958, împreună cu încă peste o mie de D.O.-iști din tot Bărăganul, a fost rearestat și depus în lagăre de muncă, fără nicio explicație sau motivație înscrisă pe certificatele de eliberare. A revenit acasă în mai 1964.

Poeziile din această culegere fac parte dintr-un ciclu de poezii intitulat „Cataliza vremii sau Jocul cu neantul". Ciclul a fost realizat în timpul detenției, bineînțeles mental, reprezentând mai mult un exercițiu mnemotehnic pentru o serie întreagă de teme care l-au obsedat.

Din 1982 până-n decembrie 1989 a publicat două proze scurte: „Praful de suflete" („Ramuri" nr. 5, 1987) și „Convorbire cu bătrânul" („Vatra" nr.3, 1988).

După revoluție a fost primit în Uniunea Scriitorilor.

IVAN CEL GROAZNIC

Ivan cel groaznic, sumbru, haotic
Aci anarhic, aci despotic,
Varsă peste Europa bolnavă
Asiatică, mirositoare lavă,

Lava lui Bakunin și Andreev,
Nu cum visa odată Berdiaev.
Lava lui Lenin și a lui Stalin,
Miasme împroașcă negrul Kremlin.

Ratații istoriei urlă
Făcând din planetă o țârlă
De zăvozi care latră cerul turbați!
Doamne, Tu știi când aspru să bați.

iunie, 1953

DREPTURILE OMULUI

Vreau să mă plimb aiurea pe pereți
Așa cum se plimbau în alte zile, bune,
Pe Bulevard sau Cale veselii băieți
Când nu știau ce vremea o s-adune.

Vreau să mă plimb așa, hai-hui, lugubru
Urlând. Să-nghețe sângele de groază
În domnul colonel cu spate dublu,
În Ștefan Koller zis Gălbează.

Mă mir şi eu de unde am răbdare
Să-ndur de ani atâta mârşăvie!
Pe lordul John aş vrea să-l văd călare
Pe tronul meu din colţ, cu murdărie.

Îl ştiu setos de orice aventură
Şi încântat de tot ce e excentric.
Aş vrea să-l văd făcându-şi pedichiură
Cu lingura, băgat sub prici, hermetic.

Aş vrea să-l văd dospind de mii de zile
Nemaiştiind de cer şi nici de aer
Să cântărească patruzeci de kile
Şi să-i descânte gardianul Maier.

La carceră încorsetat, o lună
Primind doar sfert de pâine şi cu apă,
Cu faţa smochinită cât o prună
Să-l văd trufia unde-şi mai adapă.

Aş vrea să-l văd, cu storurile trase,
În vânăta lumină de cavou
Şi macerându-l frigul pân-la oase
Pe Kipling concepând un „If" mai nou.

Aş vrea să-i văd cu storurile trase
În vânăta lumină de cavou
Şi gâfâind sub arşiţi puturoase
Pe Churchill şi pe Eden. Ce tablou!

Ce splendid ar vorbi apoi la O.N.U.
De drepturi sacre intonând - o, da!
De nu cumva pe-aicea ghinionu'

Într-un hârdău cu terci i-ar dezbrăca

De stăpânirea veche, legendară,
Şi umiliţi ca bietul cronicar
Sub vreme terciuiţi ca sub o scară
Ar măsura docili cu alt cântar.

Vreau să mă urc în furii pe pereţi
Să urlu cum urla Tarzan odată
Rânjind să ţip la unii: nătăfleţi!
Pe alţii să-i apuc de beregată.

Aiud, 1953-1954,
cam pe vremea când avea loc conferinţa
anglo-americană din Bermude.

„JEDEM DAS SEINE"

(Inscripţie pe poarta de intrare de la Buchenwald.
Tradus liber: Fiecăruia ce i se cuvine)

Pe poarta ta, când am intrat silit,
Rânjea satanic şi înghemuit
Credinţa unui veac barbar
Că omul poate izvodi cântar
Să drămuiască sufletul de jar.

VIRGIL MAXIM

S-a născut în 1923. A fost elev la Şcoala Normală din Buzău. În 1942, când era elev în ultimul an de studii, a fost arestat, împreună cu un lot de elevi, pentru activitate interzisă în cadrul „Frăţiilor de Cruce", organizaţie a tineretului legionar, şi condamnat la 25 ani muncă silnică. În 1943-1944 este izolat la „Zarca" din Aiud, pentru că a refuzat să se desolidarizeze de crezul său naţional şi creştin. Deşi a fost amnistiat prin Decretul din 23 august 1944, a rămas mai departe în închisoare, unde a fost ţinut în mod ilegal încă 20 de ani.

Ducând o viaţă spirituală deosebită, alături de avocaţii dr. Traian Trifan şi Traian Marian, de studenţii Valeriu Gafencu, Ion Ianolide, de Anghel Papacioc, în prezent duhovnicul Mănăstirii Sfânta Maria din Techirghiol, şi mulţi alţii, arestaţi în timpul dictaturii mareşalului Antonescu şi ţinuţi în continuare în închisori de către comunişti, Virgil Maxim a fost un adevărat martir al rezistenţei anticomuniste.

În perioada 1948-1950 este dus la penitenciarul de la Târgşor, destinat elevilor, unde este ţinut mai mult izolat, ca şi alţi deţinuţi consideraţi „periculoşi".

Din martie 1950 până în toamna lui 1951 cunoaşte izolarea disciplinară de la celula 5 bis din Jilava. După aceea rezistă „reeducării" comuniste de la Gherla şi Aiud, fiind eliberat după 22 de ani de detenţie, în 1964. A trecut la cele veşnice la data de 19 martie 1997.

CÂNTEC DE ÎNCEPUT

„Şi a pus în gura mea cântare nouă
Cântare, Dumnezeului-Celui-Viu"
(Psalm)

Cânt,
un Gând
un Cuvânt,
o Lucrare!
Cânt,
întreit sfântă-cântare.
Pentru Chipul-de-Taină!
Şi-l îmbrac într-o haină
pe care-o ţes tot mereu
curcubeu în inel...
Cânt pentru El
pentru Dumnezeul-din-Cer
psalm-de-mărire
în Templul-Luminii
NEÎNVINSE!

NUNTAŞUL CERULUI

„Fericiți cei chemați la
Cina-Nunții-Mielului"
(Apocalips 19:9)

Mi-am făcut inima alăută
şi cuvântul arcuş
să-Ţi cânt, o, Mire, în viața aceasta
- noapte de îndelungă priveghere -
cântarea mult plăcută ...

Imn şi dulceață
în gura celor vii nu celor morți
sosiți din patru Răsărituri ale lumii
să Te slăvească în Cetatea Ta
prin cele Patru Porți...

Dar,
vrând să gust şi eu
din vinul Bucuriei
în cântul meu
în ritmul melodiei,
îmi făuresc Potirul...

Lucrez cu FOCUL
să-i lămuresc metalul prețios
pe care valul lumii - puhoi nesățios -
l-a învârtoşat cu zgură şi mătrăgună...

Şi-l curățesc,
îl şlefuiesc,

să mi-l desăvârşesc
La Nunta-Păcii-Veşniciei-Tale
să nu lipsesc!...

Nuntaş al Vieții-fără-de-sfârşit
m-am socotit nevrednic să cutez
să nu mă-mbrac în Strai-de-Sărbătoare...
De-aceea, Mire,

potirul meu e-o floare
în care-am pus
un Gând,
un Cântec,
un Izvor.

Un Gând, Credința mea în Tine!
Un Cântec, Nădejdea mea,
în Cel-ce-Este, în Cel-ce-a-Fost, în Cel-ce-Vine!
Şi un izvor, din care bând,
în Dragoste să fiu nemuritor!...

De-aceea Mire,
mi-e ochiul minții mele
Vatră-de-Jăratec!
Cutezător, Albastră-Înțelepciunea
am pus-O dinadins
Berbec-întâi-născut,
în Rug-încins...

Tainic s-o jertfesc
pentru Dorul inimii mele! ...
Ştii, ea mereu
în nebunia dragostei

a cerut viață din Viață-de-Dumnezeu!...

Acesta este Cântecul meu, Mire!...
Numai Tu îl ştii!
Pentru Tine-l cânt,
în simțire!...
E Cântecul Mărețului-Ospăț-Împărătesc,
unde mâncarea şi băutura,
este Lumină!

Nuntaşii,
Bucuria n-o plătesc!...
Cine are Potirul
sau ştie să cânte,
să poftească!
Să intre la Cină!
Numai cine are potirul
sau ... ştie să cânte...

CU CIOBUL MINȚII

Doamne,
m-am apucat să car Lumina Ta
cu ciobul minții mele
în bojdeuca mea...
Şi... nu ştiu ce-am făcut
fiindcă,
din ziua
şi chiar din ceasu-n care-am început,
i se cojesc pereții
şi cade toată tencuiala ei de lut!...

Doamne,
m-am apucat să cer Lumina Ta
cu ciobul minții mele...
Și-acum, zidirea mea,
pe Stâlpii-înțelepciunii o-nnoiesc
și-așez Icoană,
Chipul-împărătesc,
al Celui-ce-a-făcut
cu Darul Lui,
din ciobul minții mele
Tron Ceresc!...

INVOCAȚIE (ISIHAS)

„...cei ce mergeau înainte îl certau, iar
el cu mult mai mult striga: Fiule al
lui David, fie-ți milă de mine!"
(Luca 18:39)

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu,
dulce-i chemarea Sfânt Numelui Tău!...
Cântec de dragoste,
în inimă picurându-și lacrima bucuriei
din ochii pururea uzi
în ritmul îmbătător al melodiei
pe care mereu ai dorit să-l auzi...;
Vârtos Rod-de-viță
așteptat să se coacă
o vară întreagă
sub razele caldului soare
din Potir
sufletul meu gustându-l

să înțeleagă
că-n veac, în Credință, nu moare!...
Lacrimi fierbinți,
pe care
„copacul-cu-mintea-în-brațe"
le urcă spre ceruri în șoapte,
Nădejde-înaltă-de-viață,
din vieți juruite de prinți -
„vară" și „iarnă"
în „zi" și în „noapte"...;
Miere,
culeasă cu râvnă de-albină
la vreme de „noi învieri",
cu griji alegându-mi o singură floare
în care natura moartă, de ieri,
sub Har,
e-n ninsoare!...
Doamne Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu
dulce-i chemarea Cuprinsului,
Necuprinsului Numelui Tău!...
Și ridicându-mi mâinile
Jertfă de gând umilit
Ți-aduc
în această tainică seară
inima mea,
- Ruth -
aplecată-n ogorul lui Booz,
sub văl de grâu,
sub văl de orz,
sub văl de secară!...
Doamne Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu,
Miluiește-mă pe mine, păcătosul!...

VIN' ÎNGERE!

... cine poate să cânte
cum cânt eu cu sufletul
când se coboară încet,
pe geana-amurgului,
îngeri trandafirii ai înserării?!...
Se scutură flori albe de salcâm pe streşini
de parcă ninge puf din aripile lor...
şi fumul-nalt din horn
se urcă-ncet,
ca fumul jertfei,
şi se-anină,
ca poduri, ca ostroave,
în marea-albastră şi înaltă
pe care se opresc să se-odihnească
sufletele care urcă-n cer...
O, ce dor de Paradis mi s-a deschis în suflet!...
Ce dor, ce dor!...
Şi cât de necuprins!...
... Până nu pier,
vin îngere şi ninge peste mine
nea de rugăciune,
să mor uşor,
să mă ridic ca fumul jertfei...
Până nu pier,
vin îngere şi mă învață
plânsul rugăciunii!...

CA UN CERB ...

„Cum doreşte un cerb izvoarele de apă
aşa Te doreşte sufletul meu pe Tine,
Dumnezeule!..."
(Psalm 41)

Ca un cerb însetat de izvoare
Te mistui în sufletul meu,
năzuind spre lumini viitoare
Te-adulmec prin noapte, mereu...

Pe urcuşul de stânci colțuroase
pipăi cu copita subțire
bănuiesc şi-alerg după miroase
gând-viu, însetat de iubire.

În poieni sau sub crengi, la răcoare,
adormind, Te simțeam duios cânt,
adiind peste toate o boare...
Dar Te-ascunzi ca sămânța-n pământ!...

Peste buza genunii, în bezne,
peste culmea cu muchii de-argint,
prin văzduh, Te-am căutat, ca-ntr-o iesle,
să Te văd, să Te-aud, să Te simt!...

Printre țancuri, în joc de sidef,
Te-am pândit împletit din lumini...
Dar în fulger Te-ascunzi şi în ev
scânteiere prin ochii senini...

La pârâu în genunchi să Te beau
să-Ți aud pașii lini peste undă...
Nici în ape de Chipu-Ți nu dau,
toate apele știu să Te-ascundă!...

Nicăieri nu Te văd, fiindcă toate
sub eterna-Ți Mărire le ții
mai presus de pliniri și izvoade,
ești Stăpân peste lumi și vecii...

Din pământ, ca dorința din sânge
și din ape, viață împins,
din văzduh încercând a Te smulge,
în al Dragostei-Foc Te-am cuprins...

Ești în mine ca astrul în rază
ori parfumul luminii-n văzduh
și ca apa în care lucrează
cu puterea-i de foc, Sfântul-Duh!...

Spre Izvorul-iubirii curate
năzuind, pui-de-cerb-însetat
m-am aprins nou luceafăr în noapte
și-n urcuș, din izvor Te-am gustat!...

ÎNCHINARE

Pe voi v-am pus în cartea mea să plângeți
cum plânge la Iordan o desfrânată...
Voi care sufletul în două frângeți
și-amiază vă e mintea luminată...

Pe voi călugări mari și mici și șterși
de veacul rău de ochii mei prea slabi
pe tine cin sfințit ca să reverși
din Mila Cerului, spre noi, hulubii albi...

În fața voastră, când vă scriu, mă-nchin
în fața voastră, când vă cânt, mă rog,
Voi mâna Domnului muiată-n crin
și Veșniciilor, aici, zălog...

În fața voastră în genunchi mă plec
și la picioare gândul vi-l depun...
Nu semne-aștept la cele ce vă spun
ci pe Iisus să-mi dați, să-L am întreg!...

ARDERE-DE-TOT

lui Valeriu Gafencu

... aici, răsare-n mine o chilie
în care s-a sfințit un pustnic blând...
zidea virtuți cerești în trup plăpând
și-n ochi purta smerita bucurie...

De priveghere lungă - albă floare -
se rezema cu fruntea de pervaz
și luna-i săruta sfințit obraz
când i-asculta cuvântul ca o boare:

„O, vino rob rău, somnule, și-mi poartă
cu tine, visul, peste unda moartă...

un ceas de vreme urcă-mă şuviță
în Crama-Împărătească, rod-de-viță!..."

De funia nădejdii viu s-agață
şi-n rugăciune treaptă-naltă suie
amiezile simțirilor descuie
şi îngerilor iată-l... față-n față!...

L-au îmbrăcat cu-a cerului armură...
cu neaua-Înțelepciunii-apoi l-au nins,
purificându-i duhul, înadins
să fie-asemeni lor, chip şi măsură!...

Un înger... a făcut un semn în cer!...
El vede Fața-lumii Nevăzute...
cuvintele aude... nenăscute
cu inima topeşte vămi de ger!...

De câte ori pământul, fără splină,
se duce, taur negru, rostogol,
de câte ori îl săgetează-n gol
harapi cornuți, mereu în nehodină ?!...

Un sul de carte-i cerul strâns cu nod
şi ultim semn pământu-n alfabet...
Altarul-Viu al Marelui-Profet
primeşte jertfa, Ardere-de-tot!...

În Rugăciunea-focului, adoarme ...
Târziu lumina candelii se stinge...
un înger furişându-se-n chilie
deasupra frunții, nimb subțire-i ninge!...
Vrăjmaşii gem la pragul lui, pe coarne!...

Movilă-i stă nisipul lângă uşă...
A tot crescut rugina pe zăvor
uleiul a-nflorit într-un ulcior
dar trupu-i stă-n genunchi, deşi-i cenuşă...

Pe-o laviță, alături, rânduite
mai multe cărți. Pe-o foaie în Ceaslov
scrisese el sfințitul lui hrisov
în patru rânduri, vorbe aurite:

„Să mă iertați, părinților, vă rog
C-având puțină treabă, azi cu Domnul
m-a biruit, în rugăciune, somnul
şi v-am lăsat cenuşa mea zălog..."

Dar necrezând că-i mort cu-adevărat
cu mâna l-am atins peste veşminte...
Se risipi cenuşa lui fierbinte
şi sărutând-o... am plâns îngândurat...

SCRISOARE PRIN POŞTĂ... DIN GÂND

PRIMĂVARA' 43

Dragă mamă,

la noi au înflorit caişii
(zăresc pe sub oblon de ferestruie)
şi sălciile plâng pe malul apei...
căci curge mai aproape Aiudelul
pe dealuri turme de cârlani agale suie
şi mână-n urma lor copilele bălaie...

Deasupra, cerul şi-a deschis adâncul
şi-n albăstrimea-i mi se pierde gândul...
şi soarele se scoală mai devreme
şi cată, spre fereastra mea, la mine...

Eu nu mai pot acum să ies din „casă",
şi stau cu dorurile, ciucur, la zăbrele...
Le-aş da frâu liber peste zări să zboare
dar mi-e că voi rămâne fără ele...

O, mamă!
Doar gândul pentru tine-i liber
şi numai el goneşte-ntre hotare...
Primeşte-l, dulce mamă, lasă-l
sărutul meu să-ți pună pe picioare!...

MAMA VREA SĂ CÂNT...

(o nălucire din mintea mea)

Ce să-ți cânt, mamă, ce să-ți cânt?!...
Pe unde-am fost eu lumea nu cântă!
Ci numai tremură sub bici,
plânge şi priveghează
şi scuipă sânge...
Ce să-ți cânt?!...

Te uiți la mine, mamă,
ca la o arătare străină şi bolnavă...
Nu sunt stafie!
Sunt om, mamă!
Mi-e foame şi mie!
Dar mai ales mi-i sete!

O, nu de apă!
De viață, mamă,
de viață-adevărată!
Fără ziduri..., fără lanțuri...
fără paznici la poartă...
fără Satan, în gânduri, pe gardă...

O, mamă,
va veni o zi când nu vei mai plânge!
Şi-atunci fiul tău o să cânte
Să cânte, şi lumii şi ție
Să cânte de bucurie
Cântec de mărire,
Cum a cântat lui Dumnezeu,
David,
din psaltire!...

„MISTERUL BRAZILOR"

Sufletul meu,
colindă noaptea şi ziua
colindă ziua şi noaptea
prin pădurea de turle din Brazi...
ca o stafie-a-dragostei
în primul cămin
de tineri nefamilişti...
La nivelul (etajul) cel mai înalt!...
Urcă pitulat pe scara de servici...
Ba-i aici...,
Ba... nu-i aici!
Arde ca un licurici!

Sufletul meu, sufletul meu
cum stai lângă poarta „cetății"
şi nimeni nu-ți deschide
nimeni nu te-aude,
nimeni nu te ştie...
Ca într-o chilie întunecată,
zăbrelită
un monah, o stafie!...
Ah, suflete plin de necaz
stai mut cu rugăciunile tale
scrise demult
în rime de „cuvânt zălud"...
Stai strâns ca într-o diafragmă
de beton,
sufletul meu,
înfricoşat de lume,
de viață...
de tot...
şi de om!...
Parcă-ai fi mort!... Taci!...
Că te-am legat cu vraja rugăciunii
să nu treci prin zidul
dintre-a treia şi-a patra chilie...
Din coridorul lung
s-ar auzi ca un ecou
şoapta ta...
oare, până la glezne,
până la genunchi...,
până la brâu...!?
Eu ştiu?...
Căci te-am zidit ca pe Ana lui Manole...
Adu-ți aminte
cum ascultai ciocârlia

în grâul roşu de maci...
Taci! Mai ştii cine poate s-audă?
Nu trebuie s-aud nici eu!
Sau poate nici Dumnezeu?
Şi până când?!...
Nimeni!?...
- O, nu! S-aude, sufletul meu!
S-aude geamătul,
plânsul tău!...
S-aude până la Dumnezeu!...
O, ce înviere!... Ce înviere!...
Ca o nebunie!...
Auzi tu sufletul meu, auzi!
Să te dezgroape din putreziciune
cu ciocanele, cu baroasele
cu târnăcoapele,
din piatră ferecată...
Flacăre..., Floare...,
Viață pentru Veşnicie!...
Ce sfântă nebunie...
sufletul meu?
- Fricosule!
Cântă acum lui Dumnezeu!
Cântă de bucurie!...
Cântă lumii...,
cântă-mi şi mie!...
Fire-ar să fie!...
Te-ai îndoit un pic de Veşnicie,
ca Petru!...
Fricosule!...

AUREL PASTRAMAGIU

S-a născut la 21 iunie 1922, în Galați. În anul 1929 familia se mută la București. În aprilie 1941 intră în „Frăția de Cruce" a Liceului "Titu Maiorescu" din București. Absolvent al Şcolii Navale (1942-1944), a funcționat ca ofițer de marină militară în perioada 15 aprilie 1944 - 15 august 1947. A participat la acțiunea de evacuare a trupelor române din Crimeea, între 15 aprilie 1944 - 13 mai 1944. Pentru comportamentul său este decorat cu „Coroana României" în gradul de Cavaler, cu panglica de Virtute Militară, cu spade şi frunze de stejar. Este licențiat al Facultății de Litere şi Filosofie din Bucureşti, secția filosofie, specialitatea psihologie, în 1948, şi absolvent al Seminarului Pedagogic Universitar „Titu Maiorescu" din București. A fost arestat la 1 iulie 1949, făcând parte dintr-un grup legionar care încerca să reorganizeze pe cei rămaşi fără legătură, în urma arestărilor începute încă din 1948, în vederea continuării luptei anticomuniste. A fost condamnat la 12 ani pentru crimă de uneltire contra ordinii statului. A fost deținut în penitenciarele: Jilava, Aiud, Gherla, Constanța. A muncit în coloniile: mina Baia Sprie şi mina Valea Nistru. Pentru că în 1961 expira condamnarea, conform sentinței, începând din vara lui 1959 i se aplică un regim de reeducare. Refuză reeducarea şi în ultima instanță nu mai vorbeşte. Rugăciunea neîncetată l-a ajutat. Răsplata: este trimis, în 1961, la Securitatea Constanța pentru supliment de anchetă. În august 1963, în urma refuzului de a mânca, este trimis la colonia de muncă Periprava. Aici i se comunică Ordinul

M.A.I. prin care mai avea de executat 72 de luni. Este eliberat în mai 1964.

I s-a publicat, pentru prima oară, o poezie în revista „Extemporalul" a Liceului „Mihail Eminescu" din Bucureşti, în primăvara anului 1938. În martie-aprilie 1943 participă cu mai multe poezii în Revista Elevilor Şcoalelor Marinei „Spre Larg", în numerele 1 şi 2, pe când era elev la Şcoala Navală. După decembrie 1989 i-au fost publicate poezii din detenție în Documentele Rezistenței nr. 2.

BUN – RĂU

E noapte târziu;
Simt capul un rece sicriu.
Iar gândul ce-l port
E palid şi țeapăn, e mort.

În zare de veac
Se-nalță pe labe un drac,
Privirea-i de jar
Îmi lasă în şură amar.

Mă fac tot mai mic
Mi-e sufletul slab şi pitic
Şi, neputincios copilaş,
Plâng; mi-e silă, sunt laş. ..

Dar, plânsul, prelinsul,
Mă spală cu tot dinadinsul,
Şi-ntors din pustiu
Simt gândul că mişcă, şi-i viu.

El soarbe duh nou,
Îşi simte destin de erou
Şi lupta începe pe față:
Rău - Bun, între moarte şi viață.

11 februarie 1946

FIUL OMULUI GÂNDIT-A PE GOLGOTA

Cu cercuri largi un vultur mă-ncununã
Când cer şi apă una-s în furtună;
Cutremure pământu-adânc îl scurmă
Şi fulger e Cuvântul de pe urmă.

Mi-e gândul nucă-nțepenită-n coajă
Şi dragostea tot lacrimi pe răboaje;
În coastă simt o lance-n fapt de seară
Şi gura plină de-o licoare-amară.

Tăceri adânci mă-mpresură cu ape
Şi îngerii de straie-mi stau aproape;
Mă cheamă dorul, cerul şi Făptura,
Dar trebuie să împlinesc Scriptura.

Mi-e somnul apă grea, lumină moartă,
În setea de-a zidi o altă soartă:
Să ard Păcatul strămoşesc, Lumină
Din jertfa Mea şi Grația divină.

16 mai 1946

AIUD

Aiudul, galera destinelor noastre,
Ne poartă pe-a timpului unde albastre
Spre-un țărm neştiut, spre-un port neatins,
Spre-un far ce în noapte de mult stă aprins.

Ne frângem în grelele lanțuri sub bice,
Sleiți, unii trupul se zbat să-şi ridice;
Pe rând, tot mai multe zac ramele-n loc,
Galera-i o frunză-n al vântului joc.

Şi azi, ca şi ieri, mor pe nava cu vele
O ziuă cu soare, o noapte cu stele
Şi-asemeni bătrânilor zei din Olimp,
Ni-i viața un zbor peste spațiu şi timp.

În suflet purtăm paradisele ninse,
Parfumul pierdut din grădinile stinse,
Iar gândul se frânge-n tăcerea de mort:
Câți oare vedea-vom intrarea în port?

Dar vie ni-i dragostea-n pieptul ce doare,
Credința ni-i cântec, ni-i rază de soare,
Când viforul soartei, când crivățul crud
Ne murmură-ntruna: Aiudul, Aiud...

Colonia Mina Baia-Sprie,
9 martie 1951

TRESĂRIRE

Au adormit aroma şi misterul,
Petala-şi culcă visul în fântâni,
Topit în lacrimă albastră cerul,
Mărgăritar oftat, l-îngrop în mâini,

Și când pe unduitul întuneric
Văpaia ruginește în tăciuni,
Tresar din somn, din vise mă desferic
Și urc pe aurori de rugăciuni.

Suișu-i fluturare peste ape;
Înrourat, pe cruce de catarg,
Mai limpede e cerul, mai aproape,
Rotiri de îngeri susură în larg.

Penitenciarul Gherla,
iunie 1957

MIEZUL NOPȚII

Coboară lent și trist coboară
Pe-a îndoielii serpentină
Topită undă pe vioară,
Otrava nopților, felină.

Jur-împrejur genună sumbră
Cenușa zării troienită,
Stingând contururi vagi de umbră
În fremătare infinită.

Amarul clipelor profunde
Îl sorb acordurile vane,
Dând cadențatelor secunde
Întinsul vastelor oceane.

Colonia Periprava,
martie 1964

ION MĂRĂCINEANU

Ion Constantinescu, pseudonim Mărăcineanu, s-a născut la 14 decembrie 1915, în comuna Mărăcineni, județul Argeș (fost Muscel), fiind fiul lui Nicolae (preot) și al Emiliei.

A urmat Facultatea de Drept din București, promoția 1934-1938.

A fost avocat până în mai 1948, când, din motive politice, a fost epurat. După 24 iunie 1964 este economist, până la pensionare (1983), la TCIF București.

Locotenent în rezervă de cavalerie; a participat în prima linie la operațiunile de la Cotul Donului din 1942, de unde a ieșit din încercuire la 27 decembrie 1942 într-un grup de 35000 ostași germani și români, sub un ger de -35 grade. A mărșăluit pe jos 1700 km, până la Tiraspol. A fost decorat cu Virtutea Militară - clasa a II-a.

Este membru al Partidului Național Liberal din 1934.

A fost închis 15 ani, de la 30 martie 1949 până la 24 iunie 1964, pentru complicitate la crima de uneltire (209 Cod Penal), ca inițiator în colectivul organizației de rezistență de sub conducerea colonelului Gheorghe Arsenescu. În primul lot au figurat, printre alții: Nicolae Enescu, Ion și Gheorghe Purnichescu, Radu Rosetti, Petre Cojocaru, Gh. Chiriță etc. Au urmat alte loturi cu condamnări la moarte (17), în care au fost executați printre alții: col. Gheorghe Arsenescu, Toma Arnăuțoiu, Petre Arnăuțoiu, pr. Ioan Drăgoi, pr. Ioan Constantinescu etc. Anchetat de securitatea din Pitești, judecat de Tribunalul Militar București. În cursul celor 15 ani

de condamnare a cunoscut închisorile: Interne, Pitești (securitatea și închisoarea), Uranus, Jilava, Aiud, Baia Sprie, Nistrul, Văcărești, Gherla, Galați și Botoșani.

În tinerețe a fost redactor la „Viitorul", „Drapelul", membru în Consiliul de Administrație al Societății pentru cultură liberală și la Imprimeriile „Independența".

Administrator unic la Transilvania - asigurări, Steaua Somași, Generala (septembrie 1944 - ianuarie 1948).

După eliberare este membru al cenaclurilor: Minulescu, Cârlova, Ion Creangă, Blaga, cu câteva premii I și II pentru poezie și proză.

Manuscris de poezie: „Sete de Jăratec" la Cartea Românească.

Manuscris de proză: „Flori de drumeție" la Cartea Românească.

Colaborator la: „Viitorul", „Liberalul", „Rezistența", „Media", „Gândirea nouă".

SCRISOARE CĂTRE MOȘ CRĂCIUN

Prădat de cerurile-albastre
din an în an această zi petreci
sub bântuirea viscolelor reci
întroienit de visele sihastre.

O, brad frumos, o, falnic vis
cu cetini nevăzute
pe ramurile verzi ți-am scris
colind din freamătele mute.

De-un pâlc de ani tânjesc mereu
spre dâra albă de lumină
să-mi vindece aleanul greu
ce zace-n neguri fără vină.

De câte ori cu chipul blând
și ochii plânși îndurerata mamă
pe prispa serii depănând
odorul prigonit își cheamă.

Că îngeraşul bucălat
cu-obrajii moi scăldați în floare
de câte ori n-a întrebat:
„Ne mai aduci tăticul, oare?"

Noi nu trăim să ne alinte
colindele cu flori de iarnă,
numai aducerile-aminte
încearcă-n vise să le cearnă,

sperând că nopți de hulă și
vifornițe avane
pentru vecii se vor topi
în cubiloul zorilor umane.

Botoșani,
25 decembrie 1963

ȚIE

(Libertății)

Te-ai stins, dar parcă totuși mai zâmbești,
te întâlnesc la fiecare pas de gând
cu chipul tău ingenuu și plăpând
ce-a înflorit din pulberi pământești.

Din volbura de zbatere și dor
ce-am împletit în cuibul solitar,
din zborul tău mereu cutezător
spre pisc abrupt cu orizontul clar,

din prăbușiri în negura de-abis
și încleștări cu timpul blestemat
a mai rămas doar un culoar deschis
spre țărmul meu de vise, destrămat.

Făcliile de lacrimi și-amintiri
îngemănate ard în cântecul firav
la căpătâiul fragedei iubiri
cu ochii stinși pe chipul tău bolnav.

Din tot ce-a fost n-a mai rămas nimic,
doar inima aprinsă de pojar
mai toarce-ncet un fir de borangic
din caierul acestui gând bizar.

Icnesc în pajiști primii brebenei
și mugurii scâncesc după un ciob de cer,
tu rătăcești în stol de funigei
spre curcubeiele din zarişti care pier.

Voi rupe floarea crudei primăveri
și albele petale-am să le-aștern
pe cărăruia zorilor de ieri
înmormântată-n noaptea de infern.

Închisoarea Uranus, 1950

ANDREI CIURUNGA

Născut în anul 1920, în oraşul Cahul (Basarabia), Andrei Ciurunga (Robert Cahuleanu) urmează cursurile şcolii primare, ca şi primii şapte ani de liceu, în oraşul natal, ultimul an al liceului absolvindu-l la Bolgrad, în iunie 1939. După eliberarea Basarabiei (1941) este angajat pedagog, mai întîi la gimnaziul „Ion Voievod" din Cahul, apoi la liceul „B. P. Haşdeu" din Chişinău, unde, paralel cu activitatea didactică, funcţionează şi ca redactor al publicaţiilor locale „Basarabia", „Basarabia literară" şi „Raza", până la 20 martie 1944, când se refugiază la Brăila cu toată familia. Acolo intră, de asemenea, în presă, lucrând la ziarele „Expresul", „Ancheta" şi „Înainte".

În noiembrie 1945 este arestat pentru un articol net anticomunist publicat în „Expresul", fiind considerat „autorul moral" al manifestaţiilor pro-monarhiste din ziua de 8 noiembrie a aceluiaşi an. Printre colegii de închisoare de-atunci figura şi regretatul poet brăilean Marcel Gafton, elev de liceu.

În septembrie 1949, Andrei Ciurunga se transferă în redacţia revistei „Flacăra" din Bucureşti, organ al Uniunii sindicatelor de artişti, scriitori, ziarişti. În seara de 2 februarie 1950 este din nou arestat, de data aceasta pentru o plachetă de versuri ostilă regimului comunist, publicată clandestin la Brăila, în aprilie 1947, sub titlul „Poeme de dincoace". Cum „corpul delict" nu a putut fi găsit la anchetă, Andrei Ciurunga este condamnat la 4 ani temniţă grea pentru volumul „Cântece de dor şi război", apărut în 1944 la Chişinău şi cuprinzând ver-

suri potrivnice comunismului şi „marelui vecin de la Răsărit", care ne ciuntise hotarul. În timpul detenției de la Canal, a scris numeroase poezii cu caracter protestatar, învățate pe de rost de ceilalți deținuți şi scoase din închisori, în țară sau peste graniță. Nu erau numai versuri de rezistență, ci de supraviețuire în condițiile extrem de grele de la Canal, atât pentru autorul lor, cât şi pentru cei ce credeau în puterea cuvântului vizionar. Printre scriitorii de-atunci, se mai aflau închişi împreună cu el: I. Peltz, George Ivaşcu, Nicolae Davidescu, Ştefan Ionescu, Horia Nițulescu...

Eliberat în mai 1954, la trei luni după expirarea pedepsei, lui Andrei Ciurunga i se interzice să mai semneze. Va fi pe rând om de serviciu, portar, magazioner în diferite locuri de muncă.

În noiembrie 1958 este arestat pentru a treia oară şi condamnat la 18 ani muncă silnică pentru „vina" de-a fi scris şi difuzat poeziile de la Canal, care începuseră să circule atât prin țară (clandestin), cât şi-n străinătate (fățiş), în antologii şi la posturile occidentale de radio. Colegi de detenție în această perioadă: Al. Ivasiuc, Ion Omescu, Alexandru Zub, Constantin Florin Pavlovici.

Iese din închisoarea Gherla în august 1964, în urma decretului de grațiere din acel an. Nici în temnițele de-acum Andrei Ciurunga nu renunță la arma cuvântului. Poeziei sale protestatare i se adaugă noi valențe, la fel de dure la adresa asupritorilor.

În anul 1967 este reprimit în Uniunea Scriitorilor.

Menționăm, foarte pe scurt, din activitatea sa literară: patru volume de versuri apărute în Basarabia anilor 1936-1944, sub semnătura Robert Cahuleanu. Fiind obligat să-şi schimbe pseudonimul după ieşirea din închisoare, începe să semneze Andrei Ciurunga, nume sub care i se mai editează şapte cărți de poeme, dintre care

două pentru copii. Desfăşoară o intensă activitate rebusistă şi satirico-umoristică prin revistele de specialitate.

Publicăm acum câteva din poemele din închisori deoarece e bine să se ştie în țară că-n acei ani, pentru un scriitor „vinovat" de creațiile sale, o pedeapsă ca arestul la domiciliu sau interzicerea semnăturii ar fi însemnat un act de mare clemență din partea regimului represiv.

A trecut la cele veşnice în anul 2004.

PENITENCIARUL BRĂILA, 1945, POEM DIN ÎNCHISOARE

Ne tăvălim de nu ştiu câte nopți
pe rogojini murdare şi pe scânduri,
mai treji în amintire şi mai copți
pentru revolta care fierbe-n gânduri.

Simțim în gură gust de vis amar,
urlăm ca lupii între patru muchii,
am vrut să biruim văzduhul - dar
ne-au biruit, în închisori, păduchii.

Păienjenişul prins pe la pereți
se clatină când se deschide uşa.
De ne-ar fi dat pământul mii de vieți,
tot n-ar fi fost sătulă azi cătuşa.

Muşcăm cu foame de trei ori pe zi
din pâinea asta neagră şi cleioasă,
sorbim țigările cu sete - şi
strivim în piepturi dorul pentru-acasă.

Vreo trei prieteni joacă la noroc
când îi sugrumă uneori pereții.
Un frate pune fluierul de soc
să plângă darnic pentru toți băieții,

Câțiva, mai tineri, râd nedumeriți,
dar fețele li-s supte ca lămâia.
Biciuştele cu care-au fost plesniți
îi ard pe lângă pântece ca râia.

De nu ştiu câte nopți ne tăvălim
cu răzvrătirea la picioare - slugă,
şi plini de toate câte le râvnim,
îngenunchem fierbinte pentru rugă.

Ne pregătim de seceriş, visăm
să strângem mâine rodul din livadă
şi închirciți sub pături, judecăm
ce capete vom porunci să cadă...

POEMELE CUMPLITULUI CANAL, 1950-1954, CANALUL

Aici am ars şi-am sângerat cu anii,
aici am rupt cu dinții din țărână
şi-aici ne-am cununat, cu bolovanii,
câte-un picior uitat sau câte-o mână.

Pe-aceste văi şi dealuri dobrogene
am dat cu veacuri înapoi lumina.
Amare bezne-am aşternut pe gene
şi le-am purtat în inimi rădăcina.

Aprinşi sub biciul vântului fierbinte,
bolnavi şi goi, pe ger şi pe ninsoare,
am presărat cu mii de oseminte
meleagul dintre Dunăre şi Mare.

Trudind flămânzi de cântec şi de pâine,
înjurături şi pumni ne-au fost răsplata.
Să facem drum vapoarelor de mâine,
am spintecat Dobrogea cu lopata.

Istoria, ce curge-acum întoarsă,
va ține minte și-ntre foi va strânge
acest cumplit Danubiu care varsă
pe trei guri apă și pe-a patra sânge.

Iar cântecele smulse din robie
vor ctitori, cu anii care vin,
în cărțile pe care le vom scrie,
o nouă Tristie la Pontul Euxin.

MARȘ FORȚAT

Cei care-au trecut pe-aici
duc și-n vis, pe sub pleoape,
ordinul cu șfichi de bici:
„Ia pe cinci și ține-aproape!"

- Ia pe cinci! Să nu fim trei
în același rând, nici șase.
Pașii, ca de piatră grei,
ard și caută mătase.

- Ține-aproape! Șirul lung
se deșiră fără vrere.
Mușchii nu ne mai ajung,
n-are sufletul putere.

Somnul nostru, izgonit
de pe paturi tari de scânduri,
de pistoale străjuit,
trece ritmic, rânduri-rânduri.

Boli cu rădăcini adânci
se proptesc în baionete,
unii ne târâm pe brânci,
alții ardem ca de sete.

Numai foamea ce-o simțim
calcă-n pas cu noi alături,
de din zori, de când ieșim,
până iar intrăm sub pături.

Și mărșăluim mereu
peste dealuri și hârtoape,
sub îndemnul scurt și greu:
„Ia pe cinci și ține-aproape!".

NU NE PUTEM ODIHNI

Noi nu ne putem odihni,
pe răni ne culcăm și pe oase.
Zadarnic cercăm a dormi
pe coastele rupte sau scoase.

Și nu ne mai știm așeza
nicicum pe salteaua de paie,
de parcă urzici ar avea,
și pernele parcă văpaie.

În spate ne taie un junghi,
nici dracul nu poate să-l scoată,
cuprinși în același triunghi:
cazma, târnăcop și lopată.

Noi nu ne putem odihni,
prin somn mai deschidem o uşă
şi intră sfioase pe-aici
neveste cu păr de cenuşă.

Copii, în leagăn lăsați,
răsar cu ghiozdane-otrăvite.
Călări pe mârțoage vin frați
vorbind de hambare golite.

Şi nu mai putem ațipi,
tot trupul e rană flămândă,
tot sufletul arde aci
mereu hărțuit de osândă.

Şi nu ne putem odihni...

PRIETENIE

Aici e totul negru şi sărac:
barăcile de lemn în care stăm
şi cerul surd spre care blestemăm,
lăsat pe sticla geamului opac.

E negru şi murdar, vărsat în blid,
un polonic de zeamă fără gust,
şi sângele ce fierbe ca un must
când toamnele în trup ni se deschid.

E neagră apa strânsă din noroi
și pâinea cu aluatul nedospit
și-i negru tot pământul răvăşit,
purtat în piept de-al roabelor convoi.

Dar tu eşti albă! Albă ca un zbor
de mână de iubită care cheamă,
ca peste leagăn un surâs de mamă,
sau ca genunchii lunii pe covor.

Te văd cum vii, în iarna fără foc,
cu glasul cald, ținându-mi loc de soră,
când ne striveşte fiecare oră
a timpului ce stăruie în loc.

Ades ai frânt în două pâinea ta
să-ți fiu părtaş la cina cea de taină,
şi uneori te-ai dezbrăcat de haină
ca să-mi acoperi trupul gol cu ea.

Pe drumul lung şi greu de-am sângerat
şi răni adânci de-au înflorit în mine,
ți-ai rupt cămaşa toată de pe tine
şi rănile trupeşti mi le-ai legat.

Când în credință mă simțeam învins
şi tulbure ca fundul de fântână,
întotdeauna mi-ai întins o mână
ce mi-a pândit căderea şi m-a prins.

Bogată ca un zumzet de albine
şi bună ca un înger nevăzut,
prietenie sfântă, îți sărut
condurii care-au mers pe lângă mine.

ȚARA MEA DE DINCOLO DE ȚARĂ

Țara mea de dincolo de țară
cu privirea umedă de jind,
te-am purtat în mine pribegind
ca pe-o flacără ce arde pe comoară.

Încă din pruncia mea de aur
m-am simțit cu tine cununat,
dar te-a vrut al ei - și te-a furat
nesătula poftă de balaur.

De-am strigat apoi că ești a noastră
tânără, întreagă și pe veci,
m-au închis între pereții reci
și mi-au pus zăbrele la fereastră.

Azvârlit în temnița dușmană
gem adânc, însângerat sub fier,
și pun atunci câte-un crâmpei de cer
din seninul tău - bandaj pe rană.

Foamea când îmi cască noi abise,
vine câte-un pui de cozonac
ce-a crescut, ca mine, pe Bugeac,
trupul să mi-l sature prin vise.

Țara mea de dincolo de ape,
dacă șovăi în credința mea,
simt cum îmi trimiți, vânjoși, să-mi stea
toți stegarii din Orhei pe-aproape.

Când îmi dau târcoale bezne grele,
lilieci când se izbesc de grinzi,
numai tu prin noapte îmi aprinzi
policandrul Nistrului cu stele.

Zgribulit, în hainele vărgate,
astăzi vântul iernii îl ascult.
Hora noastră a murit demult,
frigul mușcă tălpile-nghețate.

Dar pândesc la drum o primăvară
să întindem iar din prag în prag
hora mare sub același steag,
țara mea de dincolo de țară...

LITURGHIE

Anii noștri schingiuiți,
anii crânceni te săpară,
cimitir de osândiți
de la margine de țară.

Ne-au adus din închisori,
robi ai stepei dobrogene,
să împrăștiem pe flori
rouă strânsă pe sub gene.

Și-am tăiat peste câmpii
drum cu trupurile noastre
valurilor cenușii
ale Dunării albastre.

Azi dormim pe câte-un şir,
fără cruci, fără sicrie.
Pace ție, cimitir
fără nici o liturghie.

Candelele nu ne ard,
nu bat clopote de rugă,
nu păzeşte niciun gard,
nimeni nu mai vrea să fugă.

Numai mieii, prin pustiu,
pasc din trupul, câteodată,
cine ştie-al cărui fiu,
cine ştie-al cărui tată.

Plouă stelele cu har,
luna ne trimite veghe,
iarba înveleşte iar
pieptul dezbrăcat de zeghe.

Mâine poate va veni
legea cumpenelor drepte.
Doamne, nu mai zăbovi,
morții ştiu să se deştepte.

Anii noştri schingiuiți
stau de strajă. Pace ție,
cimitir de osândiți
de la margine de glie!

AICI E TOATĂ ȚARA

Pe după ziduri negre, adunată
cum brazii şi-i adună codrul sur,
stă țara noastră, veşnică şi toată,
cu temniceri şi lanțuri împrejur.

Tot sângele care-a hrănit secara
s-a strâns aici, din cronici până azi,
şi arde-acum ca focul în obraz
când şerpii umilinței muşcă țara.

Aici sunt toate: doinele şi hora,
râsul de ieri şi scrâşnetul de-acum,
logodnica din poză, mama, sora,
şi carul tatei scârțâind pe drum.

Aici e toată harta țării mele
un Caraiman de doruri, nevăzut,
un Nistru care spumegă vândut
şi-o Dunăre de lacrimi şi de stele.

Se rup din cartea vremii voievozii
cu mersul şui în straie de ocnaşi,
şi-aşa cum trec, prin mărăcini şi bozii,
Istoria se clatină de paşi.

Aici e gura care cheamă plebea
să-şi afle răzvrătirilor sălaş,
de parcă glasul adormit la Țebea
s-ar fi întors pe Câmpul de la Blaj.

Aici e neamul tot, ca un ciorchine
strivit sub teascul vremii bob cu bob.
Şi fierbe azi în taină mustul rob,
să curgă slobod vinul țării mâine.

PE UN MANDAT POŞTAL

Măicuța mea, primeşte ca pe-un dar
aceşti arginți, cu sunet de osândă.
Puțini or fi, dar i-am plătit amar,
cu toată tinerețea mea flămândă.

Sângele cald pe care mi l-ai dat
l-am cheltuit ca pe-o nimica toată.
O bună parte, darnic, s-a vărsat
sub târnăcop, sub rangă, sub lopată.

Iar restul ți-l trimit acum senin,
să-l dai pe pâine şi să-l plângi la masă,
căci pentru mine mi-am oprit puțin,
atâta cât să pot ajunge-acasă.

DANIIL SIHASTRUL

Ajuns în vale, pe un râu în spume,
aşa cum scris-a pana de poet,
bătrânul Ştefan glăsui încet
către sihastrul ce-a fugit de lume:

- Când am simțit pe-al țării trup nepace,
m-am răsucit la Putna în mormânt
şi-am răsturnat cinci veacuri de pământ
de pe pieptarul meu, să vin încoace.

Au mă sminteşte ochiul ce se bate
sau nu-mi ajută mintea să dezleg?
Hotarul drept vi l-am lăsat întreg
şi aflu-acum Moldova jumătate.

Vândut-ați oare hoardelor de-afară,
în târgul vremii, una din moşii?
Eu nu cunosc pe lume avuții
să-mi poată prețui un colț de țară.

Sau nu cumva pe platoşe oțelul
a ruginit prin sutele de ani,
de-au spart zăgazul vechii mei duşmani
şi-au slobozit din sulițe măcelul?

De ce nu bate ceasul de vecernii
în pieptul Putnei - clopot necuprins?
Au taci şi tu, bătrâne? Sau ți-au stins
făclia vieții viscolele iernii?

Târziu abia, în noaptea de cărbune,
cu ochii grei de-atâta nepătruns,
s-a îndurat sihastrul cu răspuns:
- Măria Ta, eram în rugăciune.

Ci nu păstra în inimă sminteală,
că nu plăicşii şi-au ieşit din minți
precupețind Moldova pe arginți,
cum le-ai adus în cuget bănuială.

Ei zac în lanțuri, lângă hăul mării,
și trag în juguri puse de călăi.
Bicele însă nu le țin ai tăi
și mâna ce izbește nu-i a țării.

Potop cumplit de neamuri fără cruce
se năpustește-acum spre crucea ta,
dar în zadar se-ncrâncenă sub ea
că prea e sus - și nu pot s-o apuce.

Măria Ta, însenînează-ți fața:
arcașii n-au uitat să dea la semn,
ci doar așteaptă marele îndemn
să rupă lanțul și să ia sânceața.

Atunci vor arde țestele dușmane
cu vâlvătăi de sânge și de fum
și nu va fi zăgaz pe niciun drum
să ne oprească iureșul, Ștefane!

Și-ți vom zidi biserică frumoasă
sub nesfârșitul cerului safir,
să intre neamul tot sub patrafir
ca să-l primești cuminecat acasă.

JUCĂRII

Din cozi de târnăcoape și lopeți,
din fiare de cazmale ruginii
care-au săpat la temelii de vieți,
fac osândiții astăzi jucării.

Lemnul privit cu ură până ieri
a înflorit un zâmbet de ocnaș
pe fața răvășită de dureri,
în nerăbdarea care crește-n pași.

Unchiașul cu mustața de porumb
privește lung căluțul de pe roți
și-o lacrimă se lasă, ca de plumb,
din amintirea dusă spre nepoți.

Un tată cu privirea viorea
strânge la piept păpușile pe rând.
O fi având și el pe undeva
un înger de păpușă surâzând.

Iar într-un colț, vecinul meu de pat
din brad cioplește-un paloș de oțel,
ca să reteze mâine, însetat,
un cap pe care-l știe numai el.

RUGĂCIUNEA PENTRU OSÂNDIȚII CĂZUȚI

Primește, Doamne, fumul rugăciunii
ce se înalță tremurând în grai
și urcă până sus, pe scara lunii,
spre scaunul pe care știm că stai.

Îngenunchează pe lanuri secerate,
rugămu-ne, Stăpâne de apoi,
să-i vindeci cu azur și bunătate
pe dușii prea devreme dintre noi.

Ei au plecat cu rănile deschise
de sub înalte maluri ce se rup,
cu visele din gând făcute trup,
cu rănile din trup făcute vise.

Și până ieri i-am tot avut alături,
au stat aici, cu noi, pe vagoneți,
au dat tribut aceloraşi lopeți
şi-au ars de friguri sub aceleaşi pături.

La masa cu castroane uniforme
au luat şi dânşii ciorbele la rând,
dar prăbuşiți sub cizme şi sub norme,
s-au desfăcut de lanțuri mai curând.

Primeşte-i, Doamne, cum primeşti tămâia -
şi dacă-i culci în raiul Tău cu flori,
să pui, ca pe morminte, doi bujori
pe-obrajii storşi şi galbeni ca lămâia.

În ochii goi, plecați fără lumină,
sădeşte câte-un pui de viorea.
Ei pot stropi toată grădina Ta
cu cât au plâns aici, pe rogojină.

Și gurilor care-au strigat în stradă
că vin blesteme mari peste norod,
mai caută-le, Doamne, prin livadă
câte-un cireş întârziat sub rod.

Flămânzi au lunecat spre cele sfinte
şi de ruşine poate nu Ți-au spus,
de-aceea Te rugăm să-i laşi, Părinte,
să bea din calea laptelui de sus.

Iar dacă n-ai cumva destulă pâine,
în loc de mămăligă ai putea
să le împărți la masă luna Ta
şi să zideşti o altă lună, mâine.

Iar sfintelor căzute-n rugăciune:
mame, surori, logodnice, soții,
poartă-le paşii către morții vii
să le găsească gropile comune.

Şi dă-le tot alintul, toată mierea
din fagurii nescriselor scripturi -
izvoarele, pe frunte, din păduri,
şi din adânc, în suflete, puterea.

Îngenunchind pe lanuri secerate
sau la troițe scunde de trifoi,
se roagă, Doamne, într-un glas cu noi
un neam întreg de frunți însângerate.

Sărută rana țării cu senin
şi miluieşte-i cu odihnă blândă
pe cei ce-au dus a crucilor osândă
şi dorm sub dâmburi fără cruci. Amin.

NEMURIRE

Curând noi nu vom fi decât năluci
sau nici atât, în aspra-ne tăcere,
tăpşane de morminte fără cruci,
risipă-n lut de visuri şi de fiere.

Dar vom urca spre inimi ca un fum
pentru nepoții miruiți cu pace,
în alt veleat, când rănile de-acum
peceți în cartea țării se vor face.

NU-S VINOVAT FAȚĂ DE ȚARA MEA

La ora când cobor, legat în fiare,
să-mi ispășesc osânda cea mai grea,
cu fruntea-n slavă strig din închisoare:
- Nu-s vinovat față de țara mea!

Nu-s vinovat că i-am iubit lumina
curată cum în suflet mi-a pătruns,
nici că vrăjmașii i-au prădat grădina
și că sutașii coasta i-au străpuns.

Nu-s vinovat că-mi place să se prindă
rotundă, ca o țară, hora-n prag,
nici c-am primit colindători în tindă,
cum din bunic în tată mi-a fost drag.

Nu-s vinovat că toamnele mi-s pline
cu tot belșugul, de la vin la grâu,
nici c-am primit la praznic pe oricine,
cât m-am știut cu cheile la brâu.

Nu-s vinovat c-am îndârjit șacalii
și c-am răcnit cu sufletul durut
că nu dau un Ceahlău pe toți Uralii
și că urăsc hotarul de la Prut.

Dac-am strigat că haitele ne fură
adâncul, codrul, cerul - stea cu stea -
și sfânta noastră pâine de la gură,
nu-s vinovat față de țara mea.

De-aceea, când cobor legat în fiare,
împovărat de-osânda cea mai grea,
cu fruntea-n slavă strig din închisoare:
- Nu-s vinovat față de țara mea!

RĂZBIM DIN ADÂNCURI ADÂNCI

Răzbim din adâncuri adânci,
zdrobiți de suișuri păgâne,
și sângele scurs ne rămâne
pe coate, pe burtă, pe brânci.

Răzbim din adâncuri adânci...

Aducem cu noi închisori
în pași, în priviri, în cuvinte,
purtăm în desagi oseminte
și inimi prădate de flori.

Aducem cu noi închisori...

Și creștem cu pumnii crispați,
cu ura vărsată pe steaguri,
să cerem morminte șiraguri
și cruci pentru cei ne-ngropați.

Și creștem cu pumnii crispați...

Vrem casele noastre de ieri
cu mame torcând din fuioare,
cu frați semănând pe ogoare,
cu fete visând primăveri.

Vrem casele noastre de ieri...

Venim năclăiți de pământ,
cu negura vremii pe fețe,
cu plumbii pândind în sânețe,
cu frunțile arse de vânt.

Venim năclăiți de pământ...

Răzbim din adâncuri spre cer
şi stăm cu trompeta la gură,
să sune prin zarea de zgură,
să mugă prin veacul de fier.

Să sune, să mugă spre cer...

NOI NU TĂCEM

Cu dinții strânşi de aspra suferință,
urcăm pe brânci Golgotele, cădem,
ne ridicăm scrâşnind de neputință
şi iar ne prăvălim, dar nu tăcem.

Pe-a Țării noastre darnică moşie
târâm de-un car de ani acelaşi jug,
cum oare să tăcem, când de sub glie
răcneşte osul dezgropat de plug?

De-a lungul zării noastre de cărbune,
paharul plin ne-am învățat să-l bem,
dar gura ştie bine-o rugăciune
şi-o geme printre dinți, căci nu tăcem.

Cum să tăcem, când fiecare ghindă
căzută din stejarul secular
se-ntoarce din adâncuri să cuprindă
tot plânsul Țării într-un nou stejar?

Noi nu tăcem, căci urlă de pe roată,
în trupul nostru, oase ce s-au frânt
şi strigă morții ce-au tăcut odată
cu gura caldă plină de pământ.

De s-ar surpa în ceasul umilinții
pe toate-aceste guri câte-un Negoi,
l-am sfărâma necruțători cu dinții
şi-ar da năvală răcnetul din noi.

Urcăm Golgote aspre de credință,
venim spre piscuri tari, îngenunchem
şi iar ne scuturăm de neputință
cu pumnii strânşi în trup, dar nu tăcem.

INSCRIPȚIE PE O CĂTUȘĂ

Îți simt pe os răceala din inelul
ce-mi înconjoară vrutul nenoroc,
brățara mea, turnată din oțelul
furat din munți și biruit în foc!

O, cum începe gândul să se zbată
când îți privesc destinul închircit,
că nu-ți fu dat, cătușă blestemată,
s-ajungi în mâna neamului cuțit!

SIMPLITATE

Într-o zi se va vorbi de noi
la fel de simplu ca despre stejari.
Oamenii vor fi spălați de noroi,
iar copiii de-acum, oameni mari.

Bătrânii vor spune, scurmând amintiri:
- Erau tineri și din răni sângerau.
Mâinile nevestelor, subțiri,
cu fâșii de cămăși îi legau.

Nimeni nu va plânge pe gropile noastre,
cum nu plângi iarba mieilor din lunci
sau infinitul zărilor albastre,
că prea vom fi ai tuturor atunci.

Un moșneag își va rupe oftatul în piept:
- Au căzut lângă mine, aici...
Și trupul surpat va sta drept,
cu urme de lanțuri și bici.

Într-o zi se va vorbi despre noi
la fel de simplu ca despre izvoare
și oamenii, cu pumnii amândoi,
vor bea, din apa care-a fost, răcoare.

VEȘNICIE

Nimic din ce-a durut nu ne mai doare,
am îmblânzit și lanțul și celula
și-avem atâția sfinți în închisoare,
că ne săltăm în fața lor căciula.

Nimic din ce ne-a frânt nu ne mai frânge,
suntem mai fără moarte ca oțelul.
Ne rup în două, nu mai curge sânge,
ne trag în săbii, nu simțim măcelul.

Nimic din ce-a ucis nu ne ucide,
purtăm în trupuri sorb de apă vie.
Și ce dacă ni-s fețele livide?
Și ce dacă ni-s pruncii în robie?

Azi fruntea noastră nu se mai prăvale,
ci crește numai, crește ca o pâine,
căci, împotriva negurii din cale,
noi bem lumina zilei pentru mâine.

NE-A MAI RĂMAS CEVA

Nu ne-a rămas pe rană niciun leac,
suntem săraci ca legendarul Iov.
Istoria ne-au luat-o veac cu veac
şi ne-au scuipat hrisov după hrisov.

Prin geografie au trecut călări
şi de pe hartă ne-au furat, păgâni,
Carpații înalți cu aur în spinări
şi Bărăgane rumene de pâini.

Flămânzi au fost ca haitele de lupi,
din trupul nostru, de-au râvnit, au supt.
Ne-au stors lumina din livezi şi stupi,
şi laptele din mume ni l-au supt.

Am sfâşiat cămăşile de in
să ne legăm pe unde-am sângerat,
dar şi de-acolo ni le-au smuls, haini,
şi-am stat sub răni, şi-am ars, şi-am cangrenat.

Din raiul nostru cald ne-au izgonit,
Adami şi Eve, pe-un pământ bătrân.
Noi n-am gustat din mărul pârguit,
dar şerpii Țării i-am crescut la sân.

Suntem săraci şi goi şi nu cerşim,
cu mâna-ntinsă n-am ieşit la drum.
De veacuri învățăm să suferim
în aşteptarea veacului de-acum.

Suntem săraci, dar tot ne-a mai rămas
din vechiul cer un heruvim de vis;
în cartea vieții a făcut popas
o filă care încă nu s-a scris.

Pe albul ei vom pune slove deci,
dând noi abecedare vechii țări,
şi-aşteaptă dârz condeiele în teci
şi sângele aşteaptă-n călimări.

NOI N-AM UITAT

Noi n-am uitat, prieteni de osândă,
belşugul copt al holdelor, cât fu.
E neagră pâinea-n temnița flămândă,
de parcă-n lacrimi cerul o crescu.

Dar, drămuind-o-n ciorbă fiecare
şi dându-i preț de sânge şi venin,
tărâța mai dulce mi se pare
ca jimbla coaptă-n tavă la străin.

Zadarnic însetăm de-o vorbă moale
când bate-n gene somnul plumburiu.
Doar asprele tăceri ne dau târcoale
cu blestemate visuri de pustiu.

Iar dacă vin ocări să ne trezească,
le punem pernă şi-adormim deplin.
Mai scumpă ni-i sudalma românească
decât odihna-n paturi la străin.

Priviți la cer cum spânzură-n zăbrele,
abia se-ndură să se facă zi,
abia cutează umedele stele
cu sfânta lor beteală pân-aci.

Lumina însă-i din adânc a noastră
şi-i românesc acest văzduh puțin.
Mai blânde par zăbrelele-n fereastră
ca zarea fără-ntoarceri la străin.

Cu veşnicia n-am făcut tocmeală,
tăiate nu ni-s frunțile-n granit.
Curând vom da cu trupul socoteală
de fiecare dor neîmplinit.

Deschide-ți, dar, țărâna mea străbună,
sortitul sân din care toate vin.
Va fi mai caldă groapa ta comună
decât cerşitul stânjen la străin...

MANUSCRISE

Am pornit spre temniță şi luptă.
Bun rămas, iubire caldă, lasă
fila asta-n calendar neruptă
să-mi rămâie tinerețea-n casă.

Cine ştie când mă voi întoarce...
Poate pân-atunci bunica vreme,
stând la gura sobei, va mai toarce
vremuind puzderie de gheme.

Tu, când dorul va țipa de sete,
scoate-i vin neînceput în cale
albele poeme din caiete,
scrise-n cinstea frumuseții tale.

Viscolească peste trup şi vise,
piardă-se în lume orice-aş pierde,
inima ce bate-n manuscrise
vom găsi-o-ntotdeauna verde.

CÂNTEC LUPTĂTOR

Cu tine, cântec luptător, mă-mbrac.

Şi pas cu pas, măsură cu măsură,
ascult cum sună versul din armură.

Opincile de băştinaş sărac
mi le schimbai pe rimele ce fură
turnate-n tari oțele, pentru veac.

Iar dacă strofa-n zale mi-o prefac,
alăturând metafore de ură,
e ca vrăjmaşa sabie obscură
să nu se mai întoarcă din atac.

LUI RADU GYR

Prietene de temniță dușmană
și frate bun de pâine fără grâu,
ne doare pe-amândoi aceeași rană
și, spumegând, mușcăm același frâu.

Dar vântul mi-a trimis, sau poate cerul,
în plânsul de cătușe, vechi și crud,
un cântec pe care temnicerul
nu l-a simțit fugind de la Aiud.

Când noaptea mă prindea de caraulă,
însângerat de-al dorurilor șir,
Iisus venea la mine în celulă,
adus de mucenicul Radu Gyr.

Trupul uita întreaga lui durere
sub ochii calzi ce binecuvântau
și în presimțita noastră înviere
clopotnițe din amintiri sunau.

Dacă ne-au spart hotarele strigoii
și mulți au luat al drumului îndemn,
noi am rămas sub zidurile Troiei
și sub copita calului de lemn.

Cu ochii grei de flăcări și de vise,
am strâns în traistă toate câte-au fost
și l-așteptam în lanțuri pe Ulise
să-i spunem Iliada pe de rost.

Împovărați de vânturile stepii,
nu s-a oprit niciunul dintre noi,
căci mergem înainte, suntem jnepii
și nu se uită nimeni înapoi.

Noi n-am gustat Cotnarul la ospețe
și n-am visat prin Heidelbergul nou,
dar am urcat în pisc o tinerețe
pe baricada veacului erou.

Prietene de temniță dușmană
și frate bun de pâine fără grâu,
îmi stai alături, rană lângă rană,
și spumegăm în ham, frâu lângă frâu.

Căci ești aproape, mâna te-ar atinge,
și simt căzându-ți de sub spinul greu
un strop de sânge cald ce se prelinge
și se-mpreună sub condei cu-al meu.

MIEZUL NOPȚII

Eu n-am viitorimii niciun surâs să-i las.

Iscălitura pusă prin fiecare carte
va aminti de neguri, primejdie și moarte.

Un lanț ori o cătușă la fiecare pas
vor tresări sub versuri, trezite de departe,
din țara fără soare, cu umbre fără glas.

Mereu hoinarul nume, când eu voi fi popas,
va povesti de setea fântânilor deşarte,
sortit, în universul atemporalei arte,
s-arate miezul nopţii ca limbile pe ceas.

LA 40 DE ANI

Eu am rămas, prieteni, la douăzeci de ani.

De-atunci încoace viaţa, eroic întreruptă,
s-a prefăcut din fluviu în câmp întins de luptă.

Acum, în locul fetei cu umeri diafani,
îmi duc în braţe morţii - strigoi cu faţa suptă -
împrăştiaţi sub steaguri ca stânca sub castani.

Şi râd cu toată gura când ochii mei profani
- în timp ce mâna strânge o baionetă ruptă -
privesc uimiţi în urmă la corbii ce se-nfruptă
din visele căzute cu faţa la duşmani...

Colonia Salcia, 1960

INFINIT

Cui, Doamne, -n valea Ta m-ai părăsit?

Prea plina cupă cu venin, amară,
aceste buze-n carne mi-o turnară.

Dar inima flămândă după mit
se umple-acum, ca de-o lumină rară,
de dulcele nădejdii infinit.

Răpus în trup şi-n pas înlănţuit
ca un statornic umăr sub povară,
iubirea mea de Tine şi de Ţară
cu timp şi sânge mi-o plătesc cinstit.

INSCRIPŢIE PE UŞA ÎNCHISORII

Stejar ai fost cu braţele spre soare
şi ţi-au ţinut haiducii de urât,
întunecată uşă de-nchisoare,
cu lacăte şi fiare până-n gât!

De-ar fi putut cu mintea să cuprindă
blestemul ce-l purtai printre copaci,
strămoşii mei te-ar fi strivit în ghindă,
decât ocară codrului să faci!

INTRA MUROS

Pământul orb ridică hotărât
masive-n aer ziduri paralele,
dar nu-s înalte cerurile cât
să-ncapă duhul temniței în ele.

Ferestrele, pe fețele de var,
deschid în gol fantastice orbite,
cu cearcăne de umbre-n celular
și gene lungi de gratii nedormite.

Pe vastul frontispiciu ctitorit,
inert în vânt și ruginind cu ploaia,
un ceas rotund arată-nțepenit
că timpul nostru și-a oprit bătaia.

De-aici din hăul unde nu-s poteci
decât târziu, prin somn, spre câte-o vatră,
robește-n lanțuri veacul douăzeci
sub ochiul dur al epocii de piatră.

HOTAR ȘI TREAPTĂ

Temniță, hotar și treaptă,
făcătoarea mea de rău,
dincolo de zidul tău,
nimeni nu mă mai așteaptă.

Pentru moartea feciorită,
duh din duh de Dumnezeu,
va-ntreba de trupul meu
pe la porțile de criță.

Poate vântul fără vreme,
înșeuat cu șa de murg,
va mai bate-ntr-un amurg
din copită să mă cheme.

Nu mă mustră, nu mă doare
sufletul căzut pe brânci.
Doar orbitele adânci
ar mai bea cotnar din soare.

Temniță cu za la ușă,
mumă vitregă de-un veac,
peste zidul tău sărac
ninge timpul cu cenușă.

JILAVA

Țară sfântă cu flăcăi
ce mocnesc ca lava,
crește peste fiii tăi
iarba la Jilava.

Crește iarba fir cu fir,
greierii răsună
ca-ntr-un fund de cimitir,
miluit de lună.

Dinspre negre zări şi reci,
din porunci mişele,
trec, bătătorind poteci,
paşi de santinele.

Colo sus rodesc grădini,
unde pradă fiara,
jos, aici sub rădăcini,
putrezeşte Țara.

Temniță de sub pământ,
praf şi cărămidă,
n-are dorul din mormânt
chei să te deschidă.

N-are trupul pumni de fier,
să dărâmi celule,
numai sufletul spre cer,
drum ca libelule.

Printre gratii şi-a deschis,
până sus la stele,
sfinte candele de vis
să aprindă-n ele,

ce vestesc din infinit,
Țară colelie,
timpul încă nevenit,
care va să vie.

comunicată de dr. Dorin Palade

CELULA

Celulari cruce, clipa-n carne - cui.

Cu moartea-n fibre trupul mai rezistă,
o parte-n cântec, alta în batistă.

Incerte măşti pe chipul nimănui,
de ce vă trec zadarnic în revistă,
înfiorat că nu vă mai văzui?

O, nu zâmbiți, confrații mei destui,
nici tu, iubită, inutil de tristă.
Eu mă-ndoiesc de toți care există,
dar cred în slava Celui Care nu-i.

LINIŞTE

Liniştea densă de moartă cetate
coclea pe sideful timpanului meu.
În celulă încetaseră toate,
ca-nainte de-a fi Dumnezeu.

Sângele-n trup, istovit de nesațiu
împietrise ca Styxul în mit.
De sus, ponderabilul spațiu
cu plumb se lăsase, topit.

Nu ştiam, nu vedeam. Între zid şi fereastră
prezentul zăcea, fără faptă şi gând,
ucis ca o pasăre-albastră...
Afară, timpul gâfâia trecând.

VIZETA

Suntem în celula de zid numai doi,
ba trei, cu vizeta rotundă,
ureche ce-ascultă şi ochi de strigoi
ce vede, cercând să se-ascundă.

Pândeşte la uşă, abia aşteptând
să prindă un gest sau o vorbă,
te simte când faci semnul crucii şau când
bagi lingura, lacom, în ciorbă.

Aproapelui tău, dacă-i spui câte-un jind,
vizeta ţi-l duce departe
şi iarăşi se-ntoarce la post, sfredelind
prin bezna celulei, de moarte.

Dar eu port în mine tot cerul lui mai,
imensă nădejde albastră.
- O, suflete, bine că n-ai
vizetă, ca temnița noastră!

FOAMEA

Mă doare foamea-n pântecele supt,
înfiptă-n mine ca un vârf de coasă.
O, daţi-mi trup de pâine să mă-nfrupt,
voi, sfinte holde galbene de-acasă.

Pe nervii moi mi se-nfăşoară lent
vâscoase oboseli ca gelatina.
Fior de frig se-nalță din ciment,
descreşte-n suflet aburind lumina.

De dincolo de pragul cel sărac
îmi urmăresc mişcările betege
priviri scurtate de-un zenit opac
şi braţe prelungite cu ciomege.

Răsuflu-n pumni căldură fără spor
şi când afară se-ndârjesc stăpânii,
cu aer îmbâcsit de ura lor
îmi umplu iar, înveninat, plămânii.

INSCRIPȚIE PE UN CASTRON

Netrebnic hârb de tablă cu rugina
arzând pe lângă răni de cositor,
în tine-mi duc amiezile şi cina
şi timpul orb cu tine mi-l măsor.

Iar dacă-ți sorb fiertura străvezie,
mă-ntreb cu foame când ajung la fund:
cum de-a rodit atâta sărăcie
pământul meu?...Şi nu ştiu să răspund!

SOLII MEI

Zbor de pasăre curată
suie limpede la cer
din adânc de piatră lată,
de sub reci rugini de fier.

Sau coboară din tărie,
de la Maica lui Hristos,
tainic aducând solie
răstigniților de jos.

Mare fie-Ți, Doamne, slava,
c-ai trimis cu sfânt temei
rândunele la Jilava
şi la Gherla porumbei!

ATAC

Toamna descărnată scurmă-n puşcării.

Tulbure pe suflet burnița se cerne,
pieptul îşi aprinde stinsele caverne.

Petele de sânge în infirmerii
parc-ar pune frunze ruginite-n perne,
parcă, pe cearşafuri, trandafiri târzii.

Poate chiar la noapte, frații mei pustii,
când afară vântul suferă-n taverne,
vom porni lunateci pe poteci eterne
să ciocnim cu sfinții cupe străvezii.

FII GATA, SUFLETE

De-acum fii gata, suflete. Pornim
cu pașii grei și gârbovi, rupți de gloată,
spre lumea-n care visul câteodată
ne mai chema prin somn să rătăcim.

Plecăm cu pumnii încă nedesprinşi
din încleştarea anilor de trudă,
cu fruntea care încă mai asudă
şi cu poveri pe umerii încinşi.

Să luăm în traistă tot ce ne-a mai rămas
din cele ce-am adus în amintire:
întâi o mamă albă şi subțire
şi-o fată cu privighetori în glas.

Salcâmii vechi și buni ce-au înflorit
de-atâtea ori de-atunci pe strada noastră,
cu tâmpla rezemată de fereastră,
şi ne-au strigat în gol - şi-au ruginit.

Apoi să strângem tot ce ni s-a dat
de când robim prin temniță și ceață,
picioare-n coaste, câte-un pumn în față,
și palme gârlă pe-un obraz scuipat.

Sudalme fără număr potopind,
dureri adânci în pântece, de foame,
şi printre ploi pornite să destrame
tot mersul meu prin apă, putrezind.

Deschideți largă poarta, temniceri,
să iasă trupul înviat pe care
mi l-ați strivit sălbatici în picioare
și l-ați mânat cu biciul până ieri.

Ce grea e traista, suflete! Pornim,
și-abia o ducem doldora în spate,
dar n-o lăsăm în drum, căci mâine, poate,
vom fi chemați, datornici, să plătim.

POPULARĂ

La fereastra cu zăbrele
țes păianjenii perdele.

Scade soarele-n chindie,
m-ar găsi, dar nu mă știe!
Crește luna-n bătătură,
m-ar afla, dar nu se-ndură.
Cu priviri de promoroacă,
numai stele se apleacă
și pătrund c-un fir subțire
și prin trup, și-n amintire!

Om în lanțuri cine ține,
n-are semeni, ci jivine.
Cine-aduce iad în cârcă,
n-are maică, ci năpârcă!

MĂRTURIE

Doamne, spre tronul de Județ din Rai,
fără condei în mâini, fără hârtie,
îngenunchez cu limpezimi în grai,
ca să-ți aduc această mărturie.

De câte-am să Te chem să cercetezi,
Ți se va-ncrâncena pe tâmple părul
și pe alocuri poate n-ai să crezi,
dar jur că Ți-am adus tot adevărul.

Uite: aici am sânge în pahar,
sângele meu supt noaptea de stafii,
și dincoace-am adus în buzunar
unghii pe care mi le-au smuls de vii.

M-au pus în jug, cu fierul pe grumaz,
și m-au plătit cu răni și cu ocară.
Cu câte palme-am strâns pe-acest obraz,
aș fi putut să prăvălesc o țară.

Tu, Doamne, i-ai văzut când m-au răpus,
căci nu puteai să fii în altă parte.
De nu Te-aș fi știut acolo sus,
aș fi băut ca dintr-un vin de moarte.

Acum, eu, cel umil de sub poveri,
îți las ce numai Ție Ți se cade:
judecă-i Tu pe cei ce până ieri
m-au frânt sub bici și m-au prădat de roade.

Dacă socoți osânda să le dai,
nu eu le pot plăti cum se cuvine,
căci fulgerele toate Tu le ai
și trăsnetele pleacă de la Tine.

Tu, care toate știi să le dezlegi,
îi poți zidi în temnițele grele
și poți trimite Table noi de Legi
să le citim pedeapsa de pe ele.

Tu poți scăpa pâraiele din frâu
să-i pierzi pe toți în volbura cea mare
și poți aprinde spicele de grâu
din holda lor, cu pălării de soare.

Dar dacă totuși, Doamne, vei voi
să curmi obștească veacului urgie
și dacă sus cumva vei iscăli
pe-un colț de cer o sfântă amnistie,

de-asemenea, Tu singur ai să poți
să crești aripi imense de iertare,
ca să-i cuprinzi în umbra lor pe toți
câți m-au strivit și m-au ținut în fiare.

Inima mea cu sânge pământesc
nu-i putea nicicum răbda în sine.
Deci, când vor fi în raiul Tău ceresc,
Părinte, iartă-i Tu și pentru mine.

Aici, sub tronul de Județ divin,
fără condei în mâini, fără hârtie,
eu n-am făcut decât atât: să vin
și să depun această mărturie.

Apleacă-Te spre ea s-o cercetezi,
căci e curată ca sub floare mărul,
și pe alocuri poate n-ai s-o crezi,
dar jur că Ți-am adus tot adevărul.

ÎNVIERE

Ai noștri dorm în suflet cu genunea,
dar mâna cui îi mângâie prin vis,
că-n locul frunții lor de totdeauna
parcă-nfloresc petale de cais?

Un înger alb sau liniștea s-aude?
Se-mbracă-n aur noaptea și-n mister.
Abia sunându-și lanțurile crude,
se-nalță toată temnița la cer.

Stă trupul ghem, cu spaimele la pândă,
ar învia, dar încă n-are semn,
și crucea-ntinde brațe de osândă
cu umbre vechi, ce spânzură pe lemn.

ACESTE MÂINI

Prietene ce sângeri lângă mine,
ia adă mâna dreaptă să ți-o strâng.
Dar numai dreapta să mi-o dai, vecine,
că tare m-am scârbit de tot ce-i stâng.

În stânga e şi inima, dar vezi,
acolo încă n-a ajuns veninul.
Când norii suri se cern peste livezi,
noi mai păstrăm în inimă seninul.

Hei, degetele noastre noduroase
au pietre scumpe de rubin pe ele
din rănile ce-ajung până la oase
şi bătături în jurul lor, inele.

Iar palmele ni-s aspre şi amare
ca un ogor înțelenit de-un veac
în care plugul s-a oprit sărac,
putred în coarne, ruginit în fiare.

Aceste mâini, îngemănate foarte,
aşa cum trag acum acelaşi jug,
nu ştii care coboară de la carte
şi care-anume urcă de la plug.

HIBERNARE

Pe drumul iernii, dezgheţat de paşi,
mă târâi trist şi obosit în gloată
şi-mi strâng la piept mantaua de ocnaş
să-mi apăr focul inimii de zloată.

Sub zeghe trupul s-a făcut covrig,
căci în adâncul cărnii vlăguite,
în loc de nervi coboară şerpi de frig,
în loc de oase urcă stalagmite.

Pe cuşmă ninge vânăt şi tăcut,
zăpezi topite mi se scurg pe piele,
bocancii, rupți în părți, s-au desfăcut
şi colcăie mocirla prin obiele.

Sudorile pe trup mi s-au lipit,
cămaşa, scoarță, s-a muiat în spate.
În fiecare muşchi câte-un cuțit
aduce-o veste vieții-înjunghiate.

Trec singur şi trudit şi duc în sân
amarul plâns al unei nopți polare
pe care zeii lutului păgân
de-un car de ani o tâlhăresc de soare.

Şi ninge sur ca peste-un cimitir
din care morții au ieşit în gloate
şi-acum se duc pe câte cinci în şir,
cu crucile mormintelor în spate...

OMUL CU LĂDIȚA

în memoria aromânului Costea

Omul cu lădița scormonea
printre şine, jos, printre vagoane,
şi târâş, pe brânci, pe sub tampoane,
piatră lângă piatră aduna.

Slab era, și gârbov, și bătrân,
temnițele l-au adus de spate.
N-a făcut în viața lui păcate,
dar au prins de veste că-i român.

Și i-au luat atâția ani din viață
câte degete la cele două mâini.
Pietre i-au zvârlit în loc de pâini,
l-au bătut și l-au scuipat în față.

Mai apoi l-au dus cu santinele
pe-un pământ ca iasca de uscat
și la muncă aspră l-au mânat
și pe soare, și pe lună, și pe stele.

Toți stăpânii mânuiesc cuvântul
tare cum e cremenea de jos,
ca și ea de greu și de tăios
și necruțător ca iarna vântul.

Niciodată, nicio clipă să nu stai,
șfichiul biciului te mână de la spate,
din săraca și puțina sănătate
să le dai, mereu să le tot dai.

Omul gârbov se târa-n genunchi
să culeagă piatra uniformă.
Fiecare ciorbă costă cât o normă
scoasă din plămâni și din rărunchi.

Dar, purtând mereu pe sub vagoane
gând acasă și la piatră gând,
n-a simțit nici trenul fluierând,
nici cumplitul scrâșnet de tampoane.

Și l-a prins acolo fierul greu...
Parcă n-a curs sânge, ci rugină,
dar lădița i-a rămas în brațe, plină
și s-a dus cu ea la Dumnezeu.

„Iată, Doamne, ce-am adus cu mine;
judecă-mă Tu, cel preacurat,
căci acolo jos m-au judecat
strâmbii care-au dat cu barda-n Tine.

Azi, la socoteala pietrei sparte,
vor lipsi aceste câteva.
Le-am furat și le-am adus în fața Ta,
căci pe toate le-am sfințit cu moarte.

Și-am să fac lădița pe din două
și-am să pun grămezile perechi,
una pe mormântul Țării vechi,
alta la hotar de Țară nouă".

NOI TOT AICI

Trec primăveri cu flori la subsuoară,
în struguri mustul toamnelor și-l suie,
se cern zăpezi a nu știu câta oară,
noi tot aici, noi tot bătuți în cuie.

Ne cresc orfani copiii pe coclauri,
nevestele ca fânul se usucă,
răsar din mame stânjenei și lauri,
noi tot aici, noi tot cu gând de dus

Parcă n-am fost în lume niciodată...
Duminicile ne-au uitat şi ele,
prietenii prin cârciumi se îmbată,
noi tot aici, noi tot după zăbrele.

Cățui de nuferi ard în rugăciune,
pe sub salcâmii înfloriți trec fete,
bătrâne viori întineresc sub strune,
noi tot aici, noi tot în baionete.

Țițeiul nostru spumegă în sonde,
scot munții saci cu aur la lumină,
cresc cozonaci pe câmpurile blonde,
noi tot aici, noi tot pe rogojină.

Împărății cât şapte țări într-una
se clatină, pândite de cenuşe,
stăpâni ai lumii au muşcat țărâna,
noi tot aici, noi tot între cătuşe.

Cu alte poze vine-abecedarul,
iar geografia alte hărți aduce,
istorii noi aşterne cronicarul,
noi tot aici, noi tot bătuți pe cruce.

Noi tot aici, cu rădăcini amare,
parcă născuți din ghindă şi blesteme,
noi tot aici, noi tot în aşteptare,
să prindă visul trup şi să ne cheme.

BLESTEM PENTRU CASA DUŞMANULUI

Construind locuințe pentru
familiile securiştilor

Noi, robii ieftini, cumpărați cu suta,
te-am ridicat din piatră şi nămol
şi-am smuls cu palma spinii şi cucuta
să-ți facem loc pe bărăganul gol.

Betonul urii noastre fără nume
ți l-am turnat întreg la temelii
şi fiecare zid al tău anume
l-am tencuit cu sânge pe mistrii.

Am stat sub bici, pe brumă şi pe rouă,
meşteşugind cu var şi cu vopsea
şi-am zugrăvit pe zare casa nouă,
în timp ce casa noastră putrezea.

Acum te-am isprăvit. Noi, cei cu truda,
nu mai avem ce căuta aici.
Te mai privim din drum cu toată ciuda
şi ne întoarcem sub acelaşi bici.

Stăpânii tăi de mâine au să vie
cu pasul stâng orbecăind nomad,
dar nu le-aştern blestemul pe hârtie,
ci-l scrijelesc pe uşa ta de brad.

Din zidurile tale să străbată
la miezul nopții gemete străvechi

și dușmanii să vrea și să nu poată
să-și mai îndese pumnii în urechi.

În fiecare ceas să le răsară
din cei uciși de ei câte-un strigoi
și clămpănind din oase să le ceară
cu mâna-ntinsă, sângele-napoi.

Pentru atâția morți cât nu cunoaște
istoria, te blestem-astăzi eu,
să piară înainte de-a se naște
tot pruncii zămisliți sub cortul tău.

Ca de suflarea fioroasei ciume
să fugă toți de tine pe pustii
și să rămâi la margine de lume
cu hornul îngropat în bălării.

Așa te blestem, casă ridicată
cu mâini de rob din piatră și nămol,
de vânturi și de ploi împrăștiată,
să lași în urmă Bărăganul gol.

CÂNTEC DE LEAGĂN

Leagănă-te, leagăn mititel,
să-și închidă geana copilița,
să viseze plopi și funigei,
că de când s-a dus tăticu' ei,
n-are cine legăna fetița.

Leagănă-te singur-singurel,
Leagăn de lumină mititel.

Într-o noapte au bătut la ușă
patru oameni roșii, sângerii.
Tata avea părul de cenușă,
oamenii i-au pus la mâini cătușă,
la picioare lanțuri ruginii.

Și l-au dus departe, după gratii,
leagăn alb ca visurile tatii.

Dar fetița nu știa de teamă,
nu știa de temnicerul crud,
și de-aceea încă îl mai cheamă,
tremurând sub colțul de năframă,
înveliș al trupului mărunt.

Leagănă-te singur-singurel,
leagăn de lumină mititel.

Leagănă-te fără de hodină
să-și închidă ochii copilița,
să viseze stele și cercei,
că de când s-a dus măicuța ei,
n-are cine legăna fetița.

Leagănă-te, leagăn fără vină,
singur-singurel sub luna plină.

Într-o noapte au bătut în poartă
patru oameni albi de catifea.
Mama era suptă ca o moartă,

oamenii purtau o targă spartă
și-au plecat cu targa și cu ea.

Ard în urmă florile de sânge,
leagăn de lumină, nu mai plânge.

Dar fetița nu știa cărarea
care-a dus apoi la cimitir,
și de-aceea, încă, așteptarea
îi sărută, adiindu-și boarea,
luminișul frunții ca un mir.

Leagănă-te singur-singurel,
leagăn de lumină mititel.

Leagănă-te lin ca o părere
să se-nchidă genele ușor
ca să prindă trupul ei putere
și să crească fără mângâiere,
mai sălbatic, mai necruțător.

Leagăn fără nicio bucurie,
ține-mi fata teafără și vie.

Ține-mi-o să salte voinicică,
dreaptă ca un spic nesecerat,
pumnii ei strânși de fată mică
să răzbune mâine fără frică
leagănul de nimeni legănat.

Leagănă-te singur-singurel,
leagăn de lumină mititel.

PE DRUMURILE LUMII

Pe drumurile lumii desferecați vom trece,
târzii ne vom întoarce din marele surghiun
și ne va fi surâsul neomenesc de bun,
dar inima va bate, sub sânul stâng, mai rece.

În urmă va rămâne, pe șesurile moarte,
năluca lumii, vântul, înalt și mlădios,
să fluiere zadarnic prin fiecare os,
să-și sfâșie veșmântul prin piepturile sparte.

Târziu ne vom întoarce, cu timpul pe veșminte,
spre umbrele din praguri, înfiorate-abia,
la ceasul grav, când ochii și mâna vor uita
și-n sinea sa doar fruntea își va aduce-aminte.

M-AM ÎNTORS NICĂIERI

Sunt liber iar. Nu căutați decât la nume
asemănări cu cel care-am fost ieri.
M-au dus la temniță de undeva din lume
și-acum m-am întors nicăieri.

Nu mai cunosc nici curtea mea, nici casa,
de-atât păienjeniș și bălării.
Prafuri în straturi mi-acoperă masa,
cresc mucegaiuri pe cărți și hârtii.

Nevasta şi mama nu m-au aşteptat.
Una era prea tânără, cealaltă prea bătrână.
S-au privit o clipă în ochi şi-au plecat,
care spre viață, care spre țărână.

Prietenii, puțini câți am avut,
m-or fi uitat şi dânşii de-atât amar de vreme,
căci pe la toate uşile-am bătut,
dar n-a ieşit niciunul să mă cheme.

De peste tot numai cenuşă tristă,
numai pustiu de gheață şi ruine.
În gara întoarcerii nicio batistă
nu mai flutură azi pentru mine.

M-am întors nicăieri. Nu mai am în cetate
nici casă, nici visuri, nici frați.
Sunt liber iar. Sărmană libertate,
mai bine-am fi murit întemnițați.

DESFIGURARE

Iartă-mă, iubito, că mă-ntorc
altfel ca în visurile tale,
fără scut în mâini şi fără zale,
fără firul basmului să-l torc.

Chipeş m-ai fi vrut în zori de zi,
neînvins să mă îndrept spre tine,
dar abia m-am biruit pe mine
şi-am fugit să mă ascund aci.

Ochii mei sunt reci ca de oțel,
un hulub în inimă îmi plânge
şi mi-e pasul năclăit de sânge,
cu rugina lanțului pe el.

Nu mai ştiu să râd ca în trecut.
Nu mai ştiu să-ți mângâi mâna bună.
Părul tău, adus ca o cunună,
am uitat demult să-l mai sărut.

Iartă-mă că mă întorc ciudat
să-ți mai tulbur apa amintirii.
Nu sunt eu în negura privirii,
ci strigoiul celui ce-am plecat.

Dacă vrei, primeşte-mă. Aş sta
să-mi dezgheț o lacrimă pe față
şi să-mi scutur sufletul de ceață
undeva, aici, în preajma ta.

Răscolit de vânturi şi zăpezi,
lasă-mă, iubito, mai aproape,
dar închide-ți albele pleoape,
rănile să nu mi le mai vezi.

Te-am atins cumva fără să ştiu
de te-ai strâns ca de înghețul morții?
Uite, plec din nou în hăul sorții,
căci în suflet s-a făcut târziu.

Plec, iubito, ascunzând în sân
steagul rupt de gloanțe şi furtună
şi privesc cum mâna ta cea bună
nu-mi mai face semne să rămân...

SFÂRŞIT DE CARTE

Tot mai vânăt, murgule, e ceasul
la întorsul ultimului drum.
De când batem vămile cu pasul
ți-ai tocit potcoavele de fum.

Alelei, de cât amar de vreme
am pornit cu tinerețea-n şa
să culegem stele şi poeme
din văzduhul albăstrind abia.

Iată, gârbovi ne-am întors în lume,
neguri am adus în amintiri,
pe rugina laurilor brume,
în caiete mari neîmpliniri.

Murgule, să-ncepem a ne strânge,
fruntea-i umbră, mâna a-nghețat.
Azi vor înflori trei stropi de sânge
pe năframa cui ne-a aşteptat.

EMANOIL PARASCHIVAŞ

S-a născut la 1 iulie 1916 în Bucureşti. Absolvent al Academiei Comerciale. A fost arestat la 5 septembrie 1948 şi condamnat la 6 ani muncă silnică pentru participare la organizarea rezistenței studenților din Bucureşti. A executat anii de detenție la Jilava şi Aiud, iar în 1954, în loc să fie eliberat, este ținut în Aiud până în 1961 şi de la această dată este trimis la muncă forțată în Deltă, la Periprava, unde este ținut până în 1964, când se eliberează.

L-AM GĂSIT

Din zori frământ poteci cătând Condorul
Cu aripa de vis şi infinit,
Ascuns în fund de mări sau în zenit
Sau... cine I-a zărit, oare, conturul?

Am întrebat şi frunți şi spete late,
Şi primăveri şi cel în ani bogat.
Pe însuşi Zarathustra l-am rugat.
Niciunul n-a ştiut să mi-L arate.

Îl vreau întreg şi să-L privesc în față.
De pragul Său să-mi scapăr întrebarea
Şi-apoi s-o sfarm cum sfarmă roca marea,
Să-L fac stăpân şi cârjă şi povață.

Şi-am lăcrimat făcându-mi vrerea rugă,
Lăsând umil negarea în Iordan,
Descoperii Condorul fără an
Ascuns în mine, firava Lui slugă.

GALBEN DE SOARE

Hei, strânge nori cu calul fără nume!
Cutezi să-nfrunți pădurea
Unde şi-au frânt securea
Vlăstari de zei pe armăsari în spume?

Sărman nebun cu scutul crin de apă.
Blestemul vrei să-mprăştii
Dând plumbi prin furci de praştii
Şi zboru-n slăvi cu tine vrei să-nceapă?

Zâmbind senin, mi-am prins în pumni norocul
Şi doru-n cingătoare.
„Pe Galbenul de Soare,
Ce zboară şoim, să-l ştiu, mi-e azi sorocul".

Pe-un pisc cărunt, unde-s şolduni condorii
La bolta azurie,
Năluca aurie
S-a strâns din zbor în freamătul pădurii.

Zăritu-i-am în fulger de lumină
Coama-i de vis străluce,
Şoptind: „De nu s-ar duce"
Am chiuit, uitând că sunt de tină.

Şi roibul meu simții că vrerea-mi toată
E strânsă-n fier de scară.
Spre visul meu de pară
Se-ncrâncenă, părând că e săgeată.

Făcut-am calea, parcă, jumătate,
Când fugul din poveste,
Făcând amnar din creste,
Se-nviforă spre tainica-i cetate.

O, trup plăpând! Splendoarea-i năzdrăvană
Ce oglindeşte raiul,
Putea-va, oare, graiul
S-o toarcă fir în palidă icoană?

Cu păru-n vânt, frângând dârlogu-n palmă,
Mi-am ispitit talantul...
Se stinse uraganul?
Spurcatu-m-am c-o aprigă sudalmă.

Roibul de rând ce-mi legăna armura
Sosea norul din urmă.
Cum? Mi-a fost visul turmă?
Cu fierea-n piept am repezit custura.

Răpus de fier, mi-a-ngenunchiat fugarul
Amar privind în zare.
Hei, Galbene de Soare!
Eşti firav tu sau eu îmi sunt tâlharul?

SIMION GIURGECA

S-a născut la 13 februarie 1922, în comuna Bolda, județul Timiş, unde a copilărit şi a urmat (de la 6 ani) 5 clase primare. Din 1933 până în 1938 urmează cursurile Şcolii Normale de învățători din Timişoara şi totodată se înscrie la Conservatorul Municipal din Timişoara, studiind vioara şi compoziție.

În clasa a V-a, la 16 ani, în 1938, o dată cu introducerea dictaturii regale, este arestat şi întemnițat la penitenciarul şi închisoarea militară din localitate ca făcând parte din organizația F.D.C., unitatea C., gr.71.

După procesul care a durat doi ani, în 1940 i se aprobă continuarea şcolii la liceul „C.D. Loga". În 1942 prin descoperirea unei acțiuni F.D.C., în frunte cu Ion Sadovan, comandantul de atunci al F.D.C. pe țară, cu Ionel Moldovan, Octavian Tripa ş.a., fiind urmărit, se refugiază pe la stânele din munții Semenic la ciobanul Băncilă, originar din părțile Bozoviciului.

În toamna aceluiaşi an este recrutat. Participă la război în Est şi Vest până la terminare în 9 mai 1945, în apropiere de Praga. Îşi termină liceul ca elev particular, apoi se înscrie la Universitatea din Cluj, Facultatea de Litere şi Filosofie, pe care o termină abia în 1955, întrucât între timp a fost arestat în martie 1951. E cercetat timp de cinci luni la securitate şi trimis la Canal, unde trece prin coloniile: Cernavodă, Saligny (km.4), Midia, Năvodari şi, după încetarea lucrărilor, la Borzeşti, de unde este eliberat la 15 mai 1954.

În 1955 îşi termină facultatea, îşi dă examenul de stat şi intră ca profesor în învățământul special la Şcoa-

la de Orbi din Cluj şi mai târziu la Şcoala ajutătoare din Timişoara, de unde se pensionează la 65 de ani.

Ca profesor a fost apreciat, promovat cu toate gradele şi i s-au atribuit şi munci culturale. A condus coruri, a făcut muncă de educare cu părinții în cadrul Universității Populare din Timişoara. După Revoluție predă religia şi instruieşte un cor bisericesc.

În timpul detenției a „scris" poezii grupate în volumul „Dincolo de zid", în care descrie suferința deținutului de la Canal şi reflexiile psihice ale încercatului răzvrătit, dar neputincios în fața oprimării machiavelismului comunist.

La Saligny a fost accidentat, fracturându-i-se piciorul stâng. A fost îngrijit de dr. Sârbulescu din Bucureşti, Alexandru Barbu din Sibiu şi Melz din Timişoara.

La Midia a făcut parte din „Baraca periculoşilor", alături de Puiu Atanasiu, Victor Ciortani, generalul Uranilschi, Mihai Moța şi alții, unde timp de şase luni s-a aplicat regim de intimidare şi distrugere lentă.

Calm, prevăzător, realist, cu o gândire logică şi încrezător în viitorul țării, Simion Giurgeca a încurajat pe toți camarazii lui de muncă, spunându-le poezii proprii sau citându-l pe Radu Gyr. Cei ce l-au cunoscut şi mai trăiesc îşi amintesc cu dragoste de el, văzând că idealurile visate atunci încep astăzi să apară la orizont, prevestind un Soare sfânt care se ridică din cenuşa unui neam chinuit şi încercat de un destin mesianic.

A murit în 20 februarie 2007.

POEMUL ECLUZEI

Pământ, te scurm!...
Şi piatra ți-o sfarm cu târnăcopul.
În truda-mi cad şi mă târâi; lovit cu piciorul,
Bătut şi scuipat, păgânii mă-njură...
Şi eu înfrunt senin privirea lor, blestemul
Şi orice lovitură.

Pământ, te scurm!...
În orice zi. Şi noaptea, în ploaie şi vânt,
Prin gheata-mi ruptă şi udă, răceala apei
În oase o simt.
Mâna mea-i roasă, în ochi e amurg,
Pe frunte noroiul şi stropi de sudoare
Ca lacrima curg.

Pământ,
Sunt fără odihnă şi lutul adânc
Îl scot din largile şanțuri şi-n cupe-l arunc;
Cleios şi gălbui, pe vârful lopeții,
Pe diguri înalte cu râpe şi spini,
Îl duc vagonetii.

Cu roaba îl urc pe scânduri în coastă,
Mai sus, în vârf, spre zarea albastră.
Genunchii îmi tremur, plămânii mă dor,
Abia respir şi mă clatin, cu pasul mic
Încet mă urc şi cobor.

Prin stufuri şi trestii, printre coline,
Tractoarele poartă cu ele dragline:
Nisipul şi melcii şi mâlul îl sapă;
Cu brazde adânci pe valea pustie
Stă şanțul cu apă.

Deasupra mea paseri, cu miile-n cârduri,
Rotesc peste holde şi pleacă în rânduri.
Pe bolta-nnegrită se-nvolbură norii...
Ce trist şi duios răsună văzduhul,
Când zboară cocorii!

Nu-i floare, nici iarbă, un arbore nu-i,
Nici sate cu oameni. Nu-i nimenea, nu-i...
Doar linii, conture, pe micile dealuri
Cu straturi de ceață groasă şi albă
Ca nişte valuri.

Nu-i nimeni şi sună în goana lor trenuri,
Trezindu-mi ecouri şi-atâtea refrenuri...
Cum trec, la geamuri, priviri spre noi se îndreaptă;
Sunt mii de oameni acasă, tineri, bătrâni,
Care ne-aşteaptă.

Sunt mii de oameni şi neamul, o țară!
Cu morții ei, cu toții-n noapte se scoală
Şi-n vuiet de luptă cu fruntea senină,
Pornesc flăcăii din codri, moşnegii-toiag
Să-şi facă lumină.

Pământ,
În jur e sârmă cu ghimpi şi tăcere,
Semne pe stâlpi, gherete cu sentinele.
Prin aerul rece un strigăt tăios ascuțit...
Doi oameni, piciorul şi coaste sub roți de vagoane
Iar şi-au strivit.

Cum bate în pieptu-mi inima tare,
Că tâmpla îmi arde şi capul mă doare

În suflet durerea abia mi-o înfrâng!
Ce viață mizeră şi plină de chinuri...
Să rabd? Să blestem? Să plâng?

Pământ,
Te năruie-n prăpăstii şi miile de stânci,
Le sfarmă ca şi mâlul apelor adânci.
Cum stă pe ele urma sângelui din mâini!
Un semn de ură crudă ce l-au avut pigmeii
Cu inimă de câini.

Pământ,
Din cei ce sunt aici, câți mâine vor muri ?
În groapa fără cruce nimeni nu-i va şti!
Câți n-o să aibă rugă şi nici lumini ce ard,
N-o să lumineze locul acoperit cu buruieni
Şi fără niciun gard?

Pământ, te scurm...
Şi piatra ți-o sfarm în stâncă:
O scot de jos, din şanț, pe schelă şi-n groapă adâncă
În daltă lovesc ciocanele malul;
Mai larg, mai larg şi adânc.
Să fie canalul.

Şi mâine, când nave purta-vor rodul în pântec
Cules din holde cu flori şi un cântec
Suna-va-n amurguri ecou înserat;
Câți oameni şti-vor atuncea că lutul şi piatra
Ieri, eu ți-am săpat?

Flămând şi gol, în frig, bătut de ploi şi vânt,
Te scurm întruna, ziua şi noaptea, pământ

Cu dinții mușc în țărână și dintre ruine,
Privesc departe cerul aprins
Cu mii de lumini!

Doamne,
Cu gândul mâine de-oi trece,
La lut și la piatră, la apa cea rece,
Pe bolta senină fără de ceață
Trimite țării augur alt soare
Și-o altă viață.

Canal, 1952

ORAȘ BĂTRÂN

Oraș bătrân,
cu străzi înguste,
ce plin ești astăzi de ruine!
ce negre-s zidurile tale
și ploi cum bat...
pe-acoperiș și prin tavane,

prin pod, prin uși,
prin geamurile sparte...
cum șuieră acum un vânt
tăios, pustiu,
aducător de moarte.

Oraș bătrân,
cu bolta cenușie...
pe cer azi nu ai nicio stea
și nici lumini nu ard

în vechile biserici
cu turnurile frânte...

nici nu s-aud refrenuri
în largul unui lac,
ori sub balcon, într-un castel,
în cimitir... și nici la cafenea!...
Acuma toate tac.

Oraș bătrân,
acoperit de ceață...
azi ești numai ruine,
morman de piatră arsă,
acoperit de fum
și plin de buruieni

prin care umblă șerpii
cu limbile afară
la corbi ce croncănesc
a cobe-n rotocoale
deasupra ta și zboară.

Oraș bătrân,
ce ieri ai fost lumină
și mie tu un drum mi-ai arătat,
azi ești plin de poteci
și tot mai mult te stingi...
oraș bătrân, tăcut și mort!...

Eu mâine voi veni din nou
al vieții val să duc
luptând cu existența...
dar n-am să știu atunci,
oraș bătrân, pe care drum s-apuc?

Oraș bătrân,
ce stai pustiu în mine
și ești numai cenușă
o urmă a focului de ieri,
când vor veni furtuni
pe străzile-ți înguste

și viața curge-va-n șuvoi,
lucind în razele de soare,
ridică-te din spuză iară...
și luminează-mi calea
spre-o zi de sărbătoare.

RUGĂCIUNE

De două mii de ani
Oamenii așteaptă să Te arăți de sus,
Să-nvingi iarăși păcatul,
Să ierți pe cei puternici,
Să dai din harul Tău celor ce sufăr - mila
Și-n suflet pacea s-o aduci, Iisuse!

De două mii de ani
Oamenii Îți cheamă numele Tău sfânt
Și-Ți cer iar mântuirea.
În rugăciuni Te laudă
Să faci mai bună viața lor
Și voia Ta să fie
Cum e „în cer așa și pe pământ".

Și noi Te așteptăm
Aici între păgâni, umili, plini de păcat,
Nădejdea-n Tine-am pus,
Ca să ne scapi de ură,
Și trupul de dureri...
Să-nnobilezi în inimi patimile crude
Și să ne mântui și pe noi, Iisus!

1954

EU SUNT CĂLĂTORUL

Eu sunt călătorul ce-n viață aleargă mereu
Și caută sfârșitul potecilor cu spini.
Și merg demult pe drum, prin pietre și mă zbat așa de greu
De câte ori mă lupt și-ncerc să ies din mărăcini.

În suflet port dureri, pe trup am răni și urmele de sânge
Mă dor la oricare-avânt ce-l dau vieții deșarte.
În pieptu-mi seva se zbate și inima plânge
Când merg înainte spre zare tot mai departe.

Pe frunte simt răceală și tâmplele-mi bat crud,
Privirea se-nfioară și tremură și ea la orice pas
Ce-l fac dibuind. De-atâta durere și chinuri asud,
Dar merg înainte și-nvins nicidecum nu mă las.

Ziua și noaptea ascult cum șuieră vântul,
Mă târâi prin zgură și merg printre ruine
Cu mâna scurm în țărână și muşc cu dinții pământul
Iar ochii-mi ridic la cer mai sus către lumini!

În urma mea, pe drum, rămân urmele paşilor grei
Săpați prin furtuni cu vremea în stâncă
Şi ploaia îi roade... şi vântul şi gerul din ei
Şanțuri înguste şi calea o fac mai adâncă.

În urma mea, prin ani, spre albastrul senin,
Mă urc pe culmi la bolta plină cu stele
S-ascult cum sună chemări şi glasuri ce vin
Şi-mi dau curaj când merg suind fără-ncetare la ele.

Eu sunt călătorul ce n-are odihnă, mi-e sete, -s flămând,
Şi-mi tremură trupul şi pasul pe drumul atâta de lung.
Eu rabd şi-nfrunt în cale-mi prigoane pe rând;
Nu astăzi, dar mâine, eu tot am pe culme s-ajung!

1954

FRONEA BĂDULESCU

S-a născut în noaptea de Crăciun a anului 1922. Mama sa i-a fost o desăvârşită învățătoare în cea mai importantă instituție de educație, de morală şi iubire de neam: şcoala celor „şapte ani de acasă".

Şcoala primară şi liceul le-a urmat în Călăraşi. Din 1942 este student la Academia Comercială şi la Facultatea de Fizică.

În mai 1944 este încorporat la Şcoala de Ofițeri Ploieşti, cu care ia parte la luptele de pe Valea Slănicului. În ianuarie 1945, încă militar, este arestat pentru agitație antibolşevică şi deținere de material subversiv. Judecat de Curtea Marțială, în luna august este achitat.

Este mutat la o unitate a Marelui Stat Major ca translator de limba italiană, în Bucureşti, ceea ce îi permite să continue studiile universitare, pe care le termină, în 1948 la Academia Comercială şi în 1949 la Facultatea de Fizică.

Este numit profesor de fizică în Bucureşti şi apoi transferat la Liceul Militar „Dimitrie Cantemir" din Predeal, de unde, refuzând să se încadreze în armată cu gradul de căpitan, îşi dă demisia în 1953. Se prezintă la un concurs şi ocupă un post de cercetător ştiințific la Institutul de Fizică Atomică.

Aici, împreună cu câțiva colegi înființează o organizație de luptă împotriva regimului comunist, cu denumirea de „Mişcarea de Eliberare Națională", având ca scop organizarea şi începerea unei răscoale armate, convinşi fiind de intervenția imediată a armatelor occidentale şi americane. Această convingere se baza pe

informații și asigurări ce proveneau de la unele cercuri diplomatice, obținute prin prof. Horia Hulubei. S-au recrutat membri din toate categoriile sociale organizați în grupe mici, atât în București cât și în provincie. Legătura între grupuri se păstra prin Fronea Bădulescu și adjunctul său, Vasile Catană, fost ofițer în marina militară.

Au organizat o instalație pentru multiplicat manifeste și un atelier în care se confecționau petarde, ale căror prime experimentări s-au făcut pe un poligon al Academiei Militare, de către un grup de ofițeri, foști elevi ai Liceului „Dimitrie Cantemir".

Organizarea și pregătirile au durat trei ani, până în toamna anului 1956, când se preconiza începerea revoltei armate. La 1 octombrie sunt avertizați că Securitatea îi urmărește și se sustrag arestării, încercând să ascundă tipografia și explozibilul.

La 4 octombrie încep arestările. Bădulescu este încolțit pe stradă și este arestat la 6 octombrie 1956.

Fronea Bădulescu a fost condamnat la moarte și, în urma recursului făcut de familie, la muncă silnică pe viață.

În 1958 este transferat la Jilava, iar în 1959, cu lanțuri grele la picioare, ajunge la Aiud.

Zilele se scurgeau între program, discuții, lecții din toate domeniile, comunicări prin morse, rugăciuni, memorarea versurilor, percheziții și numeroase pedepse suplimentare la „Neagra" sau în izolările de la subsol, unde s-a îmbolnăvit de TBC.

În stare foarte gravă, distrofic, ajunge la spital, unde numai devotamentul doctorului deținut Șerbănescu l-a salvat.

Pentru refuzul de-a ieși la muncă în fabrică și pentru atitudine ostilă acțiunii de reeducare din toamna lui 1963 este închis într-o celulă foarte izolată, cu un deținut bolnav mintal, care făcea aproape zilnic crize violente în care se repezea să-l sugrume. Numai o minune l-a scăpat de acest calvar care a durat trei luni, fără aer, fără baie, fără bărbierit.

A urmat o schimbare radicală. Este dus pe Secție într-o cameră mare, unde erau adunate câteva personalități din lumea oamenilor de știință: inginerii Viorel Brana, Ștefan Iacobescu, geolog Biloiu M., un chimist... în total nouă deținuți. O comisie de Securitate, care a recunoscut că ei reprezintă un potențial științific deosebit, le-a propus să lucreze la rezolvarea unor teme de cercetare care interesează economia națională. Li s-au dat câteva cărți și reviste și materiale de scris.

În primăvară a început eliberarea deținuților. Rând pe rând, membrii grupului au plecat, iar în 31 iulie, cu ultimul lot, a fost eliberat și Bădulescu.

Nu mai avea nici familie, nici casă, nici serviciu. Cu greu s-a angajat ca simplu tehnician la un institut al M.E.E.

Curând au început tracasările din partea securității. I se cerea să colaboreze. Când i se promitea o încadrare corespunzătoare și locuință, când se trecea la amenințări. În 1968 e chemat la Malmaison pentru o declarație. Se duce, luând cu el strictul necesar permis unui deținut, și declară că s-a hotărât să rămână la închisoare, nemaiputând suporta regimul la care este supus afară. Mai marii închisorii îi promit că îl vor lăsa în pace, dar acest armistițiu a durat mai puțin de un an.

La serviciu, muncind cu pasiune, este trecut la un colectiv de cercetare. După scurt timp, inginerul care conducea cercetarea se retrage și cere ca tema să fie încredințată lui Bădulescu. Direcțiunea institutului acceptă. Cercetările progresează, se obțin rezultate de ex-

cepție. Bădulescu face numeroase comunicări, ia parte la simpozioane şi publică articole în reviste din țară şi străinătate. Este invitat la câteva congrese peste hotare, dar nu i se permite participarea.

După treisprezece ani de la angajare se prezintă iar la un examen de cercetător şi obține din nou atestarea.

Iese la pensie în 1983.

Din 1990 a activat în cadrul A.F.D.P.R. A murit în anul 2006.

PĂPĂDIE

Am smuls din curtea închisorii
Un firicel nevinovat
De păpădie, ca din sat,
Dar când gândesc ce s-a-ntâmplat
Mă trec fiorii.

Să-mi smulgă floarea aurie
Un paznic rău s-a repezit
La mine şi m-a scotocit,
Dar firul tot nu l-a găsit.
Ce bucurie!

Am strâns un mușuroi de tină
De pe bocanci şi de sub pat
Şi firu-n el l-am îngropat,
Cu multă grijă l-am udat
La rădăcină.

Petalei galbene, lămâie
Ascunsă-n margine de geam
Uitam că-i floare şi-i vorbeam,
Parfumul dulce îl simțeam
Ca o tămâie.

RUGĂ

Deschide, Doamne, poarta minții mele
Cât să cuprind tot ce e necuprins.
Dă-mi flacăra din focul Tău nestins
Să urc mai sus de cer, mai sus de stele.

Îngăduie ca sufletul meu prins
Din când în când de pasiuni rebele
Să fie dezlegat de orice rele
Şi-aprinde iar lumina-n ochiu-mi stins,

Cuminecând ființa mea firavă
Cu-n singur strop din necuprinsa-Ți slavă.
Purificat altfel, Te rog, Părinte,
Ascultă-mi cea din urmă rugăminte:

SPRE NEAMUL MEU ÎNTOARCE, DOAMNE, FAȚA,
Şi ia-mi, ca preț al rugii mele, viața.

MASA TĂCERII

În mijloc de poiană
La margine de râu
Cu scaune de stană
Ce fac în juru-i brâu,

O masă grea sculptată
Din bloc masiv de şist
De dalta fermecată
A marelui artist.

Stau aplecat pe masă
Cu fruntea, până când
Eu simt cum mă apasă
Tăcerea grea de gând,

Când luna poleieşte
În aur faptul serii
Şi masa povesteşte
Poveştile tăcerii,

Doar Jiul îi răspunde
Oprindu-şi lângă mal
Rostogoliri de unde
Şi clipociri de val.

Când miezul nopții sună
Aud a mesei stâncă
Dând apei cale bună,
Iar mie, o poruncă:

Când lupți pentru dreptate
Şi vorba nu-i de-ajuns,
Să taci cu demnitate.
TĂCEREA-I GREU RĂSPUNS.

GABRIEL ȚEPELEA

Gabriel Țepelea s-a născut în 1916, în comuna Borod, județul Bihor, ca fiu de țărani. În urma studiilor strălucite în țară, a devenit bursier în Franța. A fost unul dintre fruntașii tineretului național-țărănist şi a militat activ împotriva Dictatului de la Viena. Un volum de proze, câteva studii filologice şi o teză de doctorat, cu George Călinescu, păreau să anunțe o carieră strălucită. La vârsta deplinătății creatoare a fost însă deținut politic în închisori „celebre": Jilava, Canal, Aiud, Oradea...

A revenit cu greu în cariera universitară şi în activitatea publicistică. A fost profesor universitar şi, pentru o scurtă perioadă, decan al Facultății de Filologie din Piteşti. A publicat mai multe volume de studii filologice şi istorico-literare. Este unul dintre membrii marcanți ai Partidului Național Țărănesc, la refacerea căruia a contribuit decisiv. Ca parlamentar, militează pentru legi cu adevărat democratice şi pentru o autentică reformă a învățământului. Nu a compus versuri decât în perioada de detenție; acolo, în mijlocul celor mai degradante mizerii materiale, poezia i s-a relevat ca o formă de rezistență spirituală, ca un mijloc de a-şi păstra integră condiția umană.

„Dacă totul e supus unui relativism implacabil, poezia ce a rupt cândva din adâncuri nebănuite, ce a populat clipele unor ființe abstrase din prezentul social, navigând printre semnele de întrebare ale propriului lor interior într-o celulă, poate să aibă o valoare literară, ea are totuşi o semnificație individuală şi documentară. Plonjând în eul lor intim, oamenii şi-au făurit arme, ori

biete cârje, spre a-şi obloji rănile (şi ale celor din jur). O anumită oralitate era inevitabilă, după cum inevitabilă era şi rima - aproximativă de multe ori - canoanele ei fiind impuse de condiţiile memorizării".

Volumul de versuri „Anii nimănui", de Gabriel Ţepelea, este prima carte tipărită de Casa Editorială „Cuget, Simţire şi Credinţă". Alegerea nu este lipsită de semnificaţie: prin ea, grupul de fondatori ai Casei Editoriale cinsteşte pe unul dintre intelectualii autentici din atât de greu încercata generaţie vârstnică.

PORTRET ÎNTR-O TINETĂ

Azi, mi-am văzut figura în tinetă...
Cu părul tuns, cu ochii adâncaţi,
Cu-obrajii văruiţi şi subţiaţi...
De parcă-aş fi ieşit din eprubetă!

Zâmbesc... şi... uite, cineva-mi răspunde
Cu-o strâmbătură rece, de muzeu
Ce-mi spune apriat: nu-s eu...
Şi spaima mă-ncovoaie, mă pătrunde.

Am fost vreodată şi eu om ca voi
Cuprins într-a vieţii tarantelă,
Privind la soare, fără de cartelă,
Şi primăverile cu părul lor vâlvoi...?!

Nu! M-am născut aici cu şobolanii
Să rod cu ochii gratiile grele,
Să peticesc cu rime şi cu stele
Cămăşile ce le purtară anii.

Mă fură gânduri alte, mai durute,
Şi-un vieţaş îmi află leacul:
- Ţepelea, lasă, bă, capacul!
Ce naiba, tu nu simţi că pute...?!

FINAL

De-o fi să cad la vreo răscruce,
Nu vă-ntristați! Eu sunt din cei
Ce-au preferat să poarte-o cruce,
Decât negoțul de idei.

Din sat plecai cu o merinde
Cuprinsă-n vechi abecedare:
Din vatra țării nu se vinde
Nici chiar o unghie de zare.

De-atunci am răscolit trecutul
Prin ale cărților desișuri,
Să-mi fie peste vreme scutul,
În drum spre alte luminișuri.

Am stat de veghe la hotare
Cu pârcălabii și aprozii
Și-am galopat cu-nverșunare
În iureșe, cu voievozii.

Iar de-am avut vreo îndoială,
Când totul se-mbrăca în ceață,
Am zis că-i bună rânduială
Să cer trecutului povață.

De n-am desprins din vechi cetanii
Cărarea limpede și sfatul,
Simțeam cum mă-nghiontesc mocanii
Să mă întreb: „Ce-ar zice satul?"

Îi urmăream cum fac cărare
Prin colbul anilor ce-au fost,
Cum picura un colț de zare
Din miezul spuselor cu rost.

Iar când au nechezat străinii
La poarta țării după pradă,
Sau mă-mbiau toți citadinii
La trai ușure, de paradă.

M-am răsucit pe fir de gânduri
Sub tremuratul blond al lunii,
Să aflu, ca-ntr-atâtea rânduri,
Ce-ar zice tata și străbunii?

Și-acum, la ultima răscruce,
Strivit de gratiile roșii,
Sunt împăcat, căci drumul duce
Acolo unde vor strămoșii!

ŞTEFAN VLĂDOIANU

S-a născut în 1910 (?) la Constanța, unde a absolvit Liceul „Mircea cel Bătrân". A fost arestat, în august 1942, cu un lot de „Frați de Cruce", cărora le făcea legătura cu organizația din Bucureşti, şi condamnat la 25 de ani muncă silnică. Aproape toți cei 22 de ani trăiți în închisoare a stat în Aiud, cu două scurte perioade de timp când a părăsit acest celebru penitenciar. Din 25 septembrie 1950 până în primăvara lui 1952 a lucrat în subteran, la mina de plumb de la Baia-Sprie, de unde a fost transferat disciplinar la mina „Valea Nistru", până în aprilie 1954. A doua plecare, pentru treisprezece luni, din Aiud a fost în 1957, în urma grevei foamei declanşată în acest penitenciar. A fost dus la Gherla, disciplinar, cu un lot de 122 de deținuți. Aici a stat la „izolare" o treime din timp, cu mângâierea, spunea el, că i s-a dat posibilitatea să-şi „gândească" poeziile. Eliberat în 1964, moare suspect, călcat de o maşină, în 1970.

SCRISOARE DIN TÂRGU-JIU

Primind aceste rânduri din parte-mi, ai să ştii
Că, din păcate, încă mă număr printre vii.

Pe-aici decorul este neschimbat,
acelaşi cer indiferent şi cenuşiu
m-apasă-n clipa asta când îți scriu
şi-n depărtări, în pâcle estompat,
fundal, acelaşi şir de munți pe zare.
Şi-aceleaşi sentinele posace, funerare,
se mişcă plictisite-n apropiere
târându-se alene, delăsat.
Ca să-ntregesc tabloul: aceleaşi mitraliere
şi-acelaşi gard ghimpat.

Aceleaşi obsedante şi monotone ploi
cu destrămări totale în lente putreziri
şi calme ape moarte suind mocnit în noi...
Acelaşi gol se cască haotic în priviri,
tristețile-s aceleaşi în suflet măcinându-l
şi din albastre zboruri cu pure arcuiri
mocirle de cocleală resorb în sine gândul.

FOAMETE

Câta mai jigania gămană
dălungindu-şi hoit balaureşte,
a purces lăuntric să mă-ncleşte
surda-i frământare subterană.

Zgriptor, măre, dac-ar fi să fie
nu m-ar frânge mai lotreşte-n chingă,
nici strigoaică n-ar fi să mă stingă
cât pocită asta sărăcie.

Oho-ho, pedeapsă hămesită!
Calici-mi-te-ar Vântoasele
şi ți-ar mai purta ponoasele
tat-tu, cel cu coarne şi copită,

că prăpăstii fără fund se cască
-n gâtițele tale vârcolace!
Şi se sghihuie dihania, ptiu, drace,
numa-n horodinci şi căzăcească!...

Lună, dolofană mămăligă!
Dumica-te-ar degetele mele
în tigaia cerului cu stele!
Oh, că părpălire-aş în țăpligă,

coşcogea spinarea de mascul,
muntele zburlit, crescut în cale
peste lume dând să se prăvale
şi-n colțani cu spintecat azur.

Măi coltuce, -mpărătuş de fum!
Bungetelor somnului, buhaiul
hojma să-l tot hăitui cu alaiul
surlelor, păi nu ți-i oarecum?

Hei, năduf-năduf!... La pragul cui
n-a mai fi să-ți glăsuie doar zidul,
veşnicia-ndestulându-ți blidul,
fiindu-le, tu, câne-al nimănui?

Te răscoci sub otrăvite zodii,
viața mea cea făr' de bucurie...
să te spulber, fulg de păpădie,
tii, ce chiloman printre jigodii!

AUREL DRAGODAN

Constantin Aurel Dragodan s-a născut la 5 octombrie 1919, în Alexandria, județul Teleorman. Studiile liceale le-a făcut în Alexandria şi Turnu-Măgurele, iar în momentul arestării era student al Facultății de Drept din Bucureşti.

A fost deținut politic, condamnat în 1942 la 25 de ani muncă silnică pentru activitate interzisă în cadrul organizației de tineret „Frăția de Cruce". Din lotul de trei persoane, împreună cu care a fost judecat, au mai făcut parte Mircea Cătuneanu şi Nicolae Marinescu, ambii din Constanța, condamnați tot la 25 de ani muncă silnică. Mircea Cătuneanu a murit în 1949 la penitenciarul Aiud, izolat într-o celulă, fără asistență medicală, din cauza rănilor deschise care s-au infectat. Rănile fuseseră provocate de lovituri de ciomag, aplicate cu sălbăticie de gardieni, pentru motivul că protestase verbal când a fost pălmuit un alt deținut în timpul plimbării în cerc. Nicolae Marinescu a murit prin 1957, ca urmare a unei hemoragii ce s-a declanşat dimineața, iar el a fost internat la infirmerie numai noaptea târziu, cu toate insistențele colegilor de celulă, care au bătut tot timpul în uşă ca să sesizeze cazul.

În timpul lungii sale detenții de 22 de ani, Constantin Aurel Dragodan a trecut prin numeroase închisori: Jilava, Văcăreşti, Aiud, Alba-Iulia, Piteşti, Târgu-Ocna (unde a contribuit, prin atitudinea lui demnă şi prin proteste vehemente, la eşuarea „reeducării" inițiate de comuniști chiar şi în acest penitenciar-sanatoriu), Caransebeş etc. Din cauza atitudinii lui anticomuniste

şi a poeziilor pe care le-a „gândit" (deoarece deținuții nu aveau voie să scrie şi să citească) şi care au circulat prin închisori, „bătute la perete" prin alfabetul Morse, a fost condamnat în 1959, în timp ce-şi executa prima pedeapsă, la alți 25 de ani muncă silnică (de fapt, până atunci fusese ținut ilegal, ca toți ceilalți deținuți legionari, deoarece la 23 August 1944 toate pedepsele politice fuseseră amnistiate).

După eliberare (1964) şi-a luat licența în filologie şi a funcționat ca profesor de limbile franceză şi engleză, în orașul Videle, județul Teleorman.

A trecut la cele veşnice în anul 2000.

MEMORIAL

Ieşim din cotloane - schelete hidoase
Cu pielile seci atârnate pe oase,
Cu glezna umflată, cu fața diformă,
Şi foamea ne molfăie-n gura-i enormă.
Lingoare şi tifos ne scutură-n friguri,
Iar oftica umblă cu paşii nesiguri
Prelung fluturând, prin celule nătânge,
Batiste-nflorate cu roze de sânge.
Aiudul, Jilava - ospețe de fiare
Cu trupul şi sufletul nostru-n frigare.
Pelicula viselor noastre groteşti
Rulează ororile: Gherla, Piteşti.
Canalul ne frânge sub munci şi gârbace.
Iar mâna-n cuptoare de plumb ne răscoace.
Aflăm câteodată, prin noi arestați,
Vreo veste cu moarte de mame şi tați,
Cu țâncii lăsați undeva, în poveste,
Cu neamul ce suie Golgota spre creste,
Cu triste soții, Penelope fidele
Ce cos în gherghefu-aşteptărilor stele,
Cu fetele noastre, livide, plăpânde,
În tainița Mislei tânjind sub osânde,
Solemne ca niște Victorii răzlețe,
Sub vremi ce-şi coclire arama pe fețe,
Şi inima arsă-n vipii, paparudă,
Pe căile dorului joacă zăludă.
Reviste şi cărți sunt oprite să vină
Să fluture-n temnița noastră lumină.
O pagină numai, o strofă, un rând
Aş vrea să înfulece ochiul flămând,

Dar pentr-un cuvânt zgâriat pe săpun,
Bătăi, izolare şi lanțuri se pun.
O! cine-ar putea să aştearnă în jalbe
Toți morții din frigul celulelor albe?!
Şi neagră, şi beci, şi cazimcă, şi turn
De ani ne devoră pe rând - ca Saturn.
Doar gândul stingher, să ne treacă necazul,
Înmoaie-n aduceri aminte plaivazul
Şi scrie, pe coale de bezne-n tăceri,
Crâmpeie albastre din lumea de ieri,
Iar visul, sub strugurii cerului copți,
Covor din „O mie şi una de nopți",
Ne poartă-n natale grădini de Eden.
Feeric miraj troienit cu polen!
Rămânem sub vrajă, pe mări de alcan,
Prin sate pierdute - atoli de mărgean!...
Un clopot, ce sună strident deşteptarea,
Ne şterge-n privirile duse visarea
Şi iarăşi celula, mormânt văruit,
Sub muntele beznei pe noi năruit.
Stihie de pâclă, subțire, cu toane,
Se-nchiondoră ziua, pieziş, prin obloane.
Pereți şi tinetă şi gratii - la dracul!
Ne facem pe-o zdreanță de pătură veacul
Iar vremea se-ntinde căscând a urât.
Tiptil, deznădejdea ne prinde de gât
Cu mâini de nelinişti, brutale, păroase:
Himeră cumplită în carne şi oase.
De-i frângem o mână, acest Briareu
Ne-nhață cu alte o sută, mereu.
În gardă! şi aprigi, c-un ultim avânt,
Dăm lupta-ncleştată cu moara de vânt.
În uşi ferecate, în pietrele seci,

Răbdarea izbeşte mai dârz, cu berbeci.
Renaştem din scrumul tristeților noastre
Ca pasărea Fenix. Cu aripi albastre,
Elanul înalță, spre bolta senină,
Icarii bezmetici, flămânzi de lumină.
Sub lespezi de beznă, pe umeri căzute,
Credința ne-mbracă-n armuri nevăzute.
Când drugul scrâşneşte, când bestia urlă,
Nădejdea se-nalță mai sus, ca o turlă.
Şi stăm, luminați d-un opaiț de gând,
Pe talpa aceasta de Iad, aşteptând
Pe îngerul Domnului, alb, ca să dea
Pe-o latură piatra mormântului, grea.

CAMERA 6 JILAVA

Stăm în zumzetul stupinii
Atârnați ca şi ciorchinii:
Şerpării colcăitoare
De mâini lungi şi de picioare.
Pe sub priciuri şi-n cuşete:
Furnicare şi buchete:
Iar un loc la „broscărie"
Face cât o-mpărăție.
Picotăm în pielea goală
Unşi cu bezne iuți, de smoală,
Ațipim ca pe urzici
Plini de bube şi băşici.
Stoarcem de sudori otreapa.
Ochii ni-s umflați cât ceapa.

Aer n-a rămas nici ioc:
Înghițim doar limbi de foc.
(Maromet, ce cam tehui e,
A bătut fereastra-n cuie)
Se porneşte lung un vaier:
Strigă lumea: aer! aer!
Fiecare-agită şapca,
Poate ia un dram cu hapca.
Deținuți, cu mutr-ascetă
Suflă greu lângă tinetă.
Brătianu, mort de sete.
E avid ca un burete.
Iară Budişteanu, iată,
Parcă e o curcă beată,
Victor Stoica, la etaj,
Întrevede-un reportaj
Unul cade-n nesimțire
Neavând ce să respire,
Vânăt-negru la figură,
A făcut clăbuc la gură.
Un urmaş Cantacuzin
Zice: „A scăpat de chin!"
Pupăză peste colac:
Face spume alt ortac.
„Domnu' şeeeef!... deschideți uşa!
Încă unu moare-acuşa" .
„Stați acolo şi muriți,
Mama voastră de bandiți!".
Resemnare. Ionaş
Spală mortul buclucaş.
Iar părintele Limberea
Îşi începe privegherea.
Amețiți, bezmetici foarte,

Ne gândim năuci la moarte.
O aşteaptă fiecare.
Ca pe o eliberare.

Jilava, 1950

PANOPTICUM

1. Interior

A pătruns în beci, pe-o rână, dimineața prin zăbrele.
Rebegită şi bolnavă de ftizie şi de tuse,
Dibuind se poticneşte printre priciuri suprapuse,
Ca-ntr-un iad, cu zidăria sprijinită strâmb în schele.
Unul spune câte-n lună, altul bâiguie cu groază
Visu-i rău: „Şi-n drum, frăție, se făcea o apă maaare!".
Ceilalți socotesc păduchii prinşi în zdrențele murdare:
„Pa'ş'trei!" „Fleac". „Optzeci, nea Gică!". „Două sute patru, loază!".
Stoarce lacrimi mari tavanul. Într-un colț hârdăul pute.
În perete igrasia a mânjit o moarte beată,
Iar Urâtul, stând turceşte, şi cu Foamea deşucheată,
Din țigări de rogojină sorb cu sete fumul iute.

2. Desprimăvărare

Se tolăneşte la soare Fortul, zefiru-adie.
Întind cocorii frânghii cu zdrenţe în zarea clară.
Zvâcneşte viaţa, ca o şopârlă prin bălărie,
sub mângâiere dezmorţitoare de primăvară.
Se-nghirlandară, pe lângă ziduri, schelete vii.
Şi-s tot mai multe, şi tot mai stranii, şi tot mai albe.
Jilava pare gătită-n ciucuri de bozi şi nalbe.
Se-nghirlandară, pe lângă ziduri, schelete vii.
Duhnesc din boarfe miasme acre de văgăună.
Cu buze calde prier sărută livide feţe.
La mâini şi glezne brăţări cu lanţuri bizare sună
Şi bat în vine fiori zadarnici de tinereţe.

3. Celule negre

La celula-ntâi un vechi întemniţat
Spânzurându-şi trupu-n cui, a evadat.
La celula-a doua, altul, mai dihai.
S-a-mbătat cu beznă - sâc! - şi face hai.
La celula-a treia, ars de sete, eu
Bâjbâi prin genune după Dumnezeu.

4. Vorbitor

Ocnaşul tăcea,
Cu pumnii crispaţi pe zăbrele.
Femeia plângea.
Fetiţa rotea
Azurul mirat din mărgele.

5. Lada

Pe-nnoptate, lada a fost scoasă pe poarta cea mare
Pe unde ies deţinuţii la eliberare.
Pe la-ncheieturi, lada scârţâia şubrezită - pac, pac:
Erau doi morţi înăuntru şi-unul pe capac.
Mai încolo, lada a fost deşertată într-o groapă.
S-a auzit un huruit de oase şi-un plescăit de apă.

6. Peisaj nocturn

Când broaşte ţestoase barăcile par,
Dormind istovite-n carcasa tăcerii,
La sârma ghimpată doar luna, amar,
Îşi leagănă, palidă, masca durerii.

Din mare ieşit ca un şarpe de fum,
Canalul, întins pe pârloagele mute,
În lente convulsii diferă acum
Mormanul de victime-al zilei trecute.

7. Strigoii

S-au strâns, sub un zid învechit de-nchisoare,
În haine vărgate, un grup de strigoi,
La glezne cu lanţuri de lună, uşoare,
Şi licăre stranii în ochii lor goi.

Întâiul le zice: „Fârtaţilor, eu
În cazne grozave-am sfârşit într-un beci,

Iar carnea zdrobită a trupului meu
A fost aruncată-n răscruci de poteci".

Al doilea zise: „De foame m-am stins.
În frigul celulei păreri mestecând.
Aaa! Pielea pe oase uscată s-a-ntins
Şi mâna-am muşcat-o-n neştire, gemând".

Al treilea zise: „Iar eu am zăcut
De-o boală cumplită, ce n-are alin,
Şi-am ars mistuit de aprinderi, tăcut,
În nopți nesfârşite de zbucium şi chin".

Al patrulea zise: „Am fost la Canal,
În cruntă robie, prin vânt şi zăpadă.
Sleit de puteri am căzut de pe mal,
Cu roaba de fier peste mine, grămadă".

Şi-al cincilea-a zis: „Cea mai grea suferință
E-atunci când în ceasul de cumpănă cazi
Răpus în speranță şi frânt în credință".
Tăcură. Cocoşii cântau printre brazi...

Târgu-Ocna, 1951

PERCHEZIȚIE

E toamnă, şi e noapte, şi e ploaie.
A curs în curte cerul, poloboc.
Prin mari băltoace, deținuții, droaie,
Desfac boccelele ca la talcioc.

Un temnicer, cu mațele pestrițe,
Se leagănă pe lângă osândiți
Şi grohăie - obezul cu petlițe:
„Cătați-i bine, c-ăştia e bandiți!".

Şi, rând pe rând, trosnesc din cusături
Cămăşi şi uniforme învechite,
Ce cad apoi, în zloată şi lături,
Ca nişte şoimi cu aripi jumulite.

Şi-n timp ce rup, căci ăsta-i scopul lor,
Mai zice unu-o vorbă cu piper:
„Ce-ai fost tu, mă, banditule?". „Maior".
„Dar tu?". „Episcop". „Şi-ăl'lalt?". „Inginer".

Rămaşi în pielea goală, cum e „bine",
Un dans grotesc, cu surle, se porneşte.
„Mai sus piciorul! Lăsă-te pe vine!
Arată ce-ai în gură şi-ntre deşte!".

Se răsucesc pe un călcâi, uşor,
Ca şi marionetele pe ață.
Episcopul, pe semne-ncepător,
Căzu în fund, ca un boboc de rață.

Apoi, când scotocite fură toate
- Căscată, zic, şi cuta cea din urmă -
Mânați cu pumni, cu cizme şi cu boate,
Spre poarta neagră se-mbulzesc în turmă.

Iar de la subsuoara care strânge
Legăturici cu boarfe ude leoarcă,
Pe trupuri goale, lacrimi grele, parcă,
De umilință curg şi stropi de sânge.

Şi înghiţiţi de gura grea de Iad,
Sfâşietor, un urlet se ridică,
În tobele ciomegelor ce cad
Şi-un glas ţipând: „Omoarăăă-i, Ivănicăăă!!!".

Jilava, 1952

FOAMEA

Uite-o, mă, şi Foamea cea flămândă
Pusă-aici, cu noi în ocnă, la osândă,

Ochii i s-au dus la fundul capului
Şi-a rămas doar piele-acum şi os;
Stă sub zdreanţă veche a valtrapului
C-ameţeşte când o ia pe jos.

Câteodată, ciuca asta a ponoaselor
Se ridică, strâmb, în capul oaselor
Sprijinindu-se pe lângă suri pereţi.
Fă, muiere, ne-ai băgat în sperieţi!

Dimineaţa spune istorii
De palate mari cu „pun-te masă".
Face, pe la prânz, scamatorii -
Să o ducem ca la mama-acasă.

Uite-o, nu e, uite-o, nu e...
Ce şorici, o gheată jerpelită,
Iar pereţii, ce mai telemea!
Uite-o, nu e, uite-o, nu e...

Cum miros a pâine rumenită
Paiele tocate din saltea!

Hocus-pocus, hocus-pocus...
Când vrăjeşte-odată din surcel,
Dă-n răscoale vinul din balearcă,
Hocus-pocus, hocus-pocus...
Abureşte, ca la Paşti un miel
Pe-o enormă pălărie bearcă.

Uite-o, nu e, uite-o, nu e...
Ochii-n cap, de foamete, ne crapă
Şi ne lasă gura apă.
Mestecăm, în jind, câte-o ciosvârtă...
Toţi pereţii-ncep ca să se-nvârtă.

Ne frământă Foamea, mațele şi burta.
E cam lungă vremea de când tragem scurta.

După asta, mâre, se întinde-n pat.
Bine c-am scăpat!
Către seară-şi drege sitivitul glas.
Hait, pesemne-i arde, babei, de taifas.

Măi, ortace, râde Foamea d-un edec,
Ce te lingi pe buze şi-mi înghiţi în sec
Întingând cu gându-n rumenii bucate?
Stai, c-o să-ţi descânte maica de-aplecate.

Iar tu, ştirbul ăla ce-ai rămas c-un dinte,
Fă cu dracu' târgul şi-ţi mai vezi ograda.
- Lasă-te, cumătră, nu-mi umbla cu nada!
Nu-s d-ăl ce se vinde pe un blid de linte!

Încleiate-n gură cântecele tac.
Pasăre captivă, gândul nu mai zboară.
Pasul nu-şi urneşte pietrele de moară,
Brațul greu atârnă, ca pietroiu-n sac.

Ia priveşte-i! Umbre-s vechii luptători,
Numai, câteodată, sub sprâncene-spadă,
Fulgere descarcă ochii, şi vâlvori,
Ne zvâcnesc prin vine răzvrătiți fiori
Ce se pierd în glezne şi în mâini schiloade.

Viața lasă-n gură gustu-i amărui.
Paznicul ne trase chiulul cu turtoiul.
Hei, cumătră Foame, pune-ți pofta-n cui!
Mâine, o să-ți joace Moartea tontoroiul!

Şi pornind atuncea, fantomal convoi,
Cu scheletul moartei învelit în zdrențe,
Vom intra pe poarta lumii de apoi
Scârțâind din oase tragice cadențe.

Şi-ntorcând privirea înspre dragi meleaguri
Vom vedea cu jale cum în plumbul zării
Mâini străine-nalță roşiile steaguri
Înmuiate-n sânge curs din trupul țării.

Aiud, 1947

LINGOARE

Cu tifosul la braț, sosi cu duba
Lingoarea şuie, de la Văcăreşti.
Hei, târfă blestemată, cine-mi-eşti!
Ne-a-ncins pe toți pojarul şi abuba.

De-o lună, umblă-n dodii prin celule.
Nu-i pasă de oprelişti, nici de hule.
Sulemenită, pupăză, cu farde.
Ne-nlănțuie cu brațele-i fierbinți.
Cu fierul roşu gura ei ne arde.
Ca să ne facă să ieşim din minți.

Sărim ca fripți din paie, tra-la-la...
De parcă toți am fi loviți de streche.
Să cânte lăutarii! Tra-la-la...
O vezi? Pisica mişcă din ureche.

Pocnim din palme: paca-paca-poc!
Turcoaica asta brează are şic!
Ia uite-o cum mai joacă din buric
Pe frunțile fierbinți ce aiurează!
Pocnim din palme: paca-paca-poc!

De câte zile dănțuim zelos?
Ni-s ochii vineți, limba ni-i de iască.
Doar pielea ne mai spânzură pe os.
Lingoarea-şi linge buzele şi cască.

Îi punem capul, istoviți, în poale.
Ce danț a fost! Nebun, ne-nduplecat.
Privim năuci spre paturile goale
Şi nu ştim, unii unde au plecat.

Chemăm pe Titi, pe Marin - dar iată:
Năluca lor năzare la zăbrele.
A... pleacă iar o dubă încărcată
Suind, pe „Drumul robilor", spre stele.

Aiud, 1947

BIBLIOTECA ÎN ALFABETUL MORSE

Cavou fără cruce, sub negrul blestem,
Cu sumbre celule, firide de gheață,
Cetatea tăcerii în care zăcem
Departe de lume, departe de viață!

Cu țipăt târziu, cucuvelele stranii,
Trecând prin nesomn de lihniți deținuți,
Ne sfâșie noapte cu triste jelanii,
Ca plânsul copiilor noștri pierduți.

Deșarte, mor visele toate pe rând,
Tiptil, deznădejdea ne mușcă, năpârcă,
Și zilele schiloade se duc șchiopătând
Cu unul din noi, sau cu altul, în cârcă.

Dar surd, câteodată s-aude ceva:
Un V ciocănit ușurel în perete.
Atunci tresărim bucuroși că ne va
Purta pe aripă chemarea discretă.

Serafică orgă, destoinic strigoi!
Pereții par clapele claviaturii
Pe care măiestrele degete moi
Morsează cerește poemul culturii.

Și zidul dispare topit în azur,
Porniți peste vreme pe-o tainică punte,
Pioși ascultăm cu mulțimile-n drum
Cuvintele predicii Lui de pe munte.

Din nou patriarhii și sfinții apar,
Din nou Academos grădina-și deschide.
Prietene Platon, mai plimbă-ne iar
Prin lumea ideilor tale splendide!

S-au strâns laolaltă poeții-n pridvor:
Pe mantie, Charles cu-amurgul Citerei,
Fantasticul Edgar plângând pe Lenore,
Mihai, strălucind ca luceafărul serii.

Un K deodată zări prin pereți,
Și toate minunile-n gol dispărură.
Semnal de pericol e K, și înceți,
Apar pe la uși temnicerii, cu ură.

Cu inima strânsă în gheare de fier,
Auzi cum pe-aproape scrâșnește zăvorul.
Pe cine-ai mai prins, nemilos temnicer?
... Și-n noapte, un țipăt și-mplântă fiorul.

Cu lanțuri, și foame, și frig de nescris,
Celulele negre aștcaptă, posacc,
Pe furii ce rup din Eden interzis,
Regali, trandafirii luminii cu ace.

Aiud, 1958

CENACLU ÎN ÎNCHISOARE

Prelung în ureche ne huruie dubele,
celulele, caznele ard în plămâni,
pe umeri ne-a pus întunericul şubele,
iar foamea ne duce de mâini.
De cincisprezece ani colindăm închisorile,
de cincisprezece ani sorbim amărăciunile până la fund,
de cincisprezece ani scrijelim zidurile, tot mai afund,
să-ncrustăm visele şi ororile.
Măi Radule, măi Ştefane,
Nichifore, Stere, Ioane băiete,
aţi scris fiecare perete?
Tavanul, podeaua, zăbrelele, uşa,
lăcată, zăvorul, cătuşa?
Să nu rămână nimica nescris,
niciun ungher, nicio coadă de lingură,
să vorbească temniţa singură
cu litere strâmbe şi lungi, de proscris.
Cuvintele ard cu văpaie în noaptea de zgură,
c-am pus în amara, cumplita scriptură,
tot sângele nostru din rană, fierbinte,
tot aurul strâns de pe scumpe-oseminte,
s-aşternem în stihuri răstriştile toate,
neamul să le cunoască şi să le-nveţe pe de rost.
Cu toţi laolaltă vom izbuti, poate,
s-arătăm a mia parte din ce-a fost.

Aiud, 1956

SPOVEDANIA UNUI SCHINGIUIT

Lui Petre Vila, Gheorghiţă Cârciumaru şi
Mircea Cătuneanu, morţi sub schingiuiri

Sub cazne fără seamăn am sângerat şi greu
M-am prăbuşit cu fruntea în beznele afunde,
Când m-am trezit, ce noapte era! Şi numai eu
Mai rămăsesem, moale, bezmetic, nu ştiu unde.

Şi m-am târât pe lângă pereţii goi şi uzi.
Frânt, rezemat de-o grindă, agonizam ca pe-o cruce.
Călăii, stihiali mai zdrobeau mădularele-mi, cruzi,
Şi-amuşinau hiene zburlite, gata să mă apuce.

Îmi era limba de iască
Şi nu mai puteam de pe braţele crucii să mă desfac.
Deodată, am auzit o şoaptă stinsă, neomenească:
„Doamne, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac!"

Am tresărit şi ridicând mâna
Am alungat, blestemând, arătarea nătângă -
Ca tâlharul din partea stângă
Pe răstignitul de pe Căpăţâna.

Se-nvolburase bezna, ca-n seara aceea de vineri,
grozavă,
Şi mi-era sete, sete fără saţiu, de răzbunare.
Îmi străjuiau Golgota doar amintiri amare
Ce-mi întindeau, în suliţi, bureţii cu otravă.

Şi-ntr-un târziu, căzut sub cruce, când
Doar aripile morții băteau încet pe pleoape,
Am auzit din nou glasul acela blând,
Şi cineva, deasupra-mi, s-a aplecat, aproape.

Balsam pe durere, simțeam răsuflarea-I nepământească.
Am înălțat ochii spre ochii Lui lângă mine rămaşi.
Ca un copil uituc, sufletul a-nceput, după El, să şoptească.
Rugăciunea pentru vrăjmaşi.

Palidă, ura-ngrozită înapoi se trăgea,
Ca un duh necurat ce fugise din mine.
Ca-n vis, în beznă Iisus a-nceput să lumine,
M-a luat de mână şi-am ieşit pe poarta temniței, grea.

PLECAREA PĂRINTELUI GHERASIM[1]

Cu fața de ceară,
Cu trupul firav ca de sfânt bizantin,
Părintele Gherasim a fost adus într-o seară,
Învăluindu-ne cald în surâsu-i blajin.

Zile de boală din carne i-au rupt,
Şi-acum doar o piele-i înfăşură osul,
Dar tainic el spune rugăciunea inimii, neîntrerupt
„Doamne, Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine păcătosul!".

1. Părintele Gherasim Iscu, starețul Mănăstirii Tismana

În noaptea aceasta, din temniță gândul ne zboară
Prin neaua Crăciunului dalb să colinde-amintirea.
Pe mucede paie părintele Gherasim trage să moară.
E grea răsuflarea, sleită privirea.

Ardeau ca făcliile ochii fiecărui bolnav
Ion şi Valeriu şi-au împreunat mâinile în rugăciune.
Viața mai pâlpâia, ca o candelă ce se stinge în trupul schilav
Apoi, printre gratii, s-a văzut căzând o stea de tăciune.

Domnea-n încăpere o liniştc grea.
Doar aripi de îngeri în jur fâlfâiau, mătăsos.
Departe, copiii cântau un cântec de stea,
Părintele Gherasim a plecat să se-nchine la ieslea lui Hristos.

Târgu-Ocna, 1952

COLIND

Colindăm flămânzi şi goi
În pridvor de gând.
Anii cern zăpezi pe noi,
Vise aprinzând.

Zac la uşă drugii grei,
Rănile ne dor,
Lanțurile-s clopoței,
Ruga noastră-i cor.

Magii merg, tustrei, acum
Către Vicleim.
Numai steaua noastră-i scrum,
Drumul nu-l mai știm.

Doamne, mâna să-Ți întinzi
Peste robii Tăi,
În adâncuri să ne-aprinzi
Stea de vâlvătăi.

Vom porni din închisori,
Fulguiți de nea,
Ca s-ajungem până-n zori
Lângă ieslea Ta.

Drept tămâie-am pregătit
Lacrimi grele-n căni,
Aur - lanțul ruginit,
Smirnă - sânge-n răni.

Suferința vom uita
Sub cereşti lumini,
Serafimii vor cânta
Încărcați de crini.

Inimile, în cununi,
Vom aduce-n dar,
Peste jertfa lor s-aduni
Nimburi mari de har[1].

1. n.a. Acest colind de închisoare are un refren:
„Linu-i lin, cântăm la geam
Noi colinde pentru neam".

LANȚURI ŞI CLOPOTE

În celule zăceam ca-ntr-o grea carapace,
Dar în noi infinitul o fereastră deschide;
Zbuciumări ne-au durut, dar o limpede pace
Ne răsfiră în suflet aurore splendide.

Suferința ne-a-mpuns ca o suliță-n coastă,
Dar din rana adâncă izvorî fericire:
Dușmănii ne-au lovit, şi-am scrâşnit sub năpastă,
Dar ne pâlpâie-n inimi arzătoare iubire.

Deznădejdea ne-a prins în mocirla-i stătută,
Dar speranța-nfloreşte ca şi nuferii-n lacuri;
Am tăcut ne-ntrerupt, ca o cremene mută,
Dar tăcerile noastre vor vorbi peste veacuri.

Ne-au muşcat uneori şerpi vicleni de-ndoială,
Dar crescu şi mai vie, ca în Toma, credința;
Mişeliile-au frânt lupta noastră loială;
Dar vedem mai aproape, în triumf, biruința.

BALADA ANILOR DE ÎNCHISOARE

Întâiul şi-al doilea an, cu ardoare
Am fiert în tumult, ca şuvoiu-n zăpoare;
Al treilea: jarul şi chinu-aşteptării;
Al patrulea: temeri şi semnu-ntrebării;
Al cincilea: gol de iluzii pierdute;

Al şaselea: zbateri în mlaştini stătute:
Al şaptelea: culme de mari disperări;
Al optulea: calme, adânci împăcări.
Şi anii crescură, şi nouă şi zece,
Odată cu liniştea - cremene rece.
Pe drum de restrişte, alţi trei mai trecură:
Găseam apă vie şi mană-n Scriptură.
Când patrusprezece pe frunţi ne-au apus,
Vegheam împreună cu Domnul Iisus.
La şaptesprezece, scoteam surâzând
Adânci înțelesuri, cu ciuturi de gând.
Şi douăzeci, vii ne-au găsit sub ruină,
În candela rănii cu flori de lumină,
Cu morții în jur, strălucind în halou,
În suflet cu vrerile omului nou.
O! Doamne! ce raze de verzi primăveri
Ne-o unge pe frunte cu mirt de-nvieri?

DOMNIA STRIGOILOR

Răvăşeşte toamna frunzele de sânge,
Fumegă, puhavă, negura-n zăvoi,
Trunchiurile albe de mesteceni goi
Par păduri de oase-n care vântul plânge.

Au ieşit strigoii noaptea la răscruce
Din Aiud, Jilava, Râmnic şi Galați,
Din Cuban, din stepe, unde-au fost culcați
De urgia vremii, pentru neam şi cruce.

Vin de la Canalul robilor, din mină,
Din Majadahonda, din Vaslui şi Ciuc.
Albele fantome epopeea-şi duc.
Stăruie-n orbite, verde, o lumină.

Ies din munți, din şanțuri, umbre fără nume,
Din aresturi negre, de sub caldarâm,
Vin de la Țiganca, de pe Don, din Crâm,
Arătări de pâclă dintr-o altă lume.

Îşi târăsc strigoii paşii stinşi prin moarte,
Imnuri funerare se răsfiră lent.
Cine strigă-n noapte un apel? „Prezent!"
Se aud ecouri răspunzând departe.

Țara toată este plină de strigoi.
În amurguri, apă de sorbim în cană
Ne rămâne-n gură sânge cald de rană.
Vântul ne aduce paşii lor prin foi.

Tresărim prin somnul nostru cu vedenii
Şi-i vedem, din umbră cum năzar la geam.
N-am fi zis c-aievea ar fi ei, de n-am
Respira veşmântul lor de mirodenii.

Ne privesc strigoii în tăcere, drept,
Dar privirea goală doare ca mustrarea.
Răscoli, cu grijă, timpul şi uitarea.
Testamente scumpe lung strângând la piept.

Sfinți fără morminte luminează glia
Şi ne-arată calea obsedant, puternic.
Sub troița vremii i-ascultăm, cucernic.
Moța, vezi? Strigoii-au început domnia.

APOCALIPS

Cocoşul a cântat a treia oară.
Să mergem! Dimineața ne trimite ultimul semn
Larg, trâmba luminii se desfăşoară
Albind oseminte şi cranii de lemn.

Ce noapte a fost!... sângeroasă, grozavă
Ca un groaznic coşmar ce te zbați să-l alungi.
Mergem laolaltă prin bezna jilavă:
Fantome de var luminate de fulgere lungi.

Eram numeroşi: zeci de mii, sute de mii
Pe umeri purtând zdrențuite dimii.

O! Leviatanul cu colți de oțel şuiera
Vărsându-şi veninul din cozi răsucite
Şi nicio dihanie lacomă-atât nu era!
Gigantic crescu molfăindu-ne carnea-n măsele tocite.

Hau, haaau... în pădurea cu fiare sălbatice.
Țipau, sfâşiindu-ne, păsări noptatice.

Ciclopul pândea la răspântie, să ne-nfrângă strădania,
Dar nouă fârtați l-au străpuns, calea să slobozească.
Şi mulți dintr-ai noştri pieriră odată cu pocitania.
Dumnezeu şi Neamul jertfa să le-o primească.

Am strâns de prin şanțuri, cu luare-aminte,
Cadavrele pline de viermi şi de muşte,
Dar Câinele Roşu-a-nceput să ne muşte
Şi iar am pornit prin răstrişti, înainte.

În cheaguri de sânge ni se-ncleşta fiecare pas.
Câți au căzut! Câți am rămas!

Dezlănțuite, armiile lui Apolion
Răbufniră din stepe, cotropitoare.
Parcă era bătălia de pe Harmaghedon.
Nu ştiam cine scapă, nu ştiam cine moare.

Ca un îndemn, ca o chemare-auzeam de departe:
„Se trăgea cu mitraliera-n Hristos".
Şi toți am răspuns: „Suntem gata de moarte!".
Stele cădeau din genune, mereu,
Broboane de sânge prelinse pe cruci de-abanos
Din rănile lui Dumnezeu.

Şi-o hiară-a ieşit, o jivină de foc.
Rupându-ne carnea cu gheare ascuțite.
Rănile fiecăruia sângerau în trupurile noastre slutite
Şi ne durea suferința tuturor la un loc.
Bezna curgea peste noi,
Noaptea dura ne-ntreruptă, de ani.
Cu lanțuri, desculți, istoviți, în convoi
Drumuiam peste brusturi şi bolovani.

Ne târam anevoie prin văile morții
Pe fundul de iad bântuit de furiile norilor.
Dar, iată! Arhanghelul sparge zăvoarele porții
Şi noaptea se trage, rănită de lăncile zorilor.

Turma de-a valma
Paşte mereu
Iarbă din palma
Lui Dumnezeu.

BALADA OIERULUI DIN SEVERIN

Luptătorilor anticomuniști
din munți

Liniștea pune
Zvonuri pe strune:
Gură de fluier
Dulce la șuier,
Tobă asurdă
Mieii când zburdă,
Cât este modru
Freamăt de codru
Zariște cât
Susur atât.
Spart în granit,
Cerb neclintit
'nalță-n amiaz'
Frunte cu brazi,
Greu ca un bour
Gata să-mpungă
Taie un nour
Coasta în dungă
Pică pe-un scorb
Șoimul din hău,
Ciutele sorb
Cerul din tău.
Țapul prin grind
Suie spre-nalt
Lung arcuind
Sprintenu-i salt.
Piscul atins,
Iată-l cum cască
Botul întins.
Lacom să pască
'n clare ponoare
Iarbă de soare.
.....
Baciule, bune,
Vântul ce-ți spune
Când îți șoptește,
Când se-ntărâtă?
Ce-alean propteşte
Statu-ți în bâtă?
Ochiul din minte
Vede aieve
Cnutul fierbinte
Neamul sub dreve.
Crucea e spartă,
Ciunte-s hotarele
Munții-și deșartă
Toate samarele.
Grele chervanele
Duc bărăganele.
Numai urgia
Și vitregia
Bântuie glia.

Baciu-n suspinul
Doinei de jale
Picură chinul

Țării din vale.
Molcomă, iară
Prinde-o tilingă
Lacrima clară
Să și-o prelingă.
„Cea mioriță
Blândă, plăviță,
Cu miță laie
Și bucălaie,
Gura nu-și tace
Iarba nu-i place."
Baciul ascultă
Vorba ei multă:
Limbă subțire
De presimțire.
Baciul privește
Soare-asfințește:
Val ca de sânge
'nalt se răsfrânge.
Baciul își mână
Turma la stână.
Inima-i sare
Strânsă în gheare.
.....
Urcă spre creste
Liberi ca vântul
Feți din poveste.
Aspru li-i cântul,
Liber avântul.
Sprinten la fel
Un colonel:
Trup subțirel,
Pas ușurel.
Doamne, în mână
Pune-le fulgere
Veacul să-l fulgere
Tiii... ce hapsână.
Slută de zodie,
Ia, într-o dodie,
Ceru-n colinde!
Dar din pridvorul
Zării, întinde
Săgetătorul,
Bată-l norocul,
Arcul de stele:
Ac de cojocul
Scorpiei rele.
Sare din frână,
Aspru, un glas:
„No, către stână
Pentru popas."
.....
Plușuri de plaur
Țărmuie-n noapte
Râul de lapte.
Turme de aur
Ies la păscut
Sadina cerului,
Plaiul oierului
Necunoscut.
Singur în lanul
Mare al lunii
Suie ciobanul
Coasta minunii.

Stâna adoarme
Somn ca oțelul.
Baciul nu doarme
Nici colonelul.
Cade-n risipă
Fumul din pipă,
Vorba-ntr-o clipă
Iar se-nfiripă:
„Vremi de scriptură,
Domn' colonel,
Nici că mai fură
Altşe la fel!"
Vorba e lungă,
Noaptea e mică,
Baciu-ntr-o dungă
Iar se ridică.
Ochii-şi repede
Pe povârnişe:
Pare că vede
Umbre furişe.
Vin spre tăpşanele
Singurătății
Batalioanele
Securității.
Cum se târăsc
Baciule, vezi-i!
Munții rânjesc
Colții de grezii.
Noaptea cu ziua
Încă se-ngână.
Baciul un chiu a
Dat peste stână.

Zise în glumă
Unul din sumă:
„Scoală, Ioane,
Scutură-ți somnul
Strâns în ciolane!
Sforăi ca domnul
Copt pe sofale!
Scoală, că dau
Lupii târcoale
Jos pe coclau".
Altul râzând:
„Nu-i bai măi
badge,
Pielea mi-o vând
Baș cumsecadge".

Armele sar,
Scurt zăngănit
Ca de pahar
Aspru ciocnit.
Sus lângă cer
Nuntă de fier!
„Trageți, feciori!"
Baciul cuvântă.
Tinerii cântă
Beți de vâltori.
Puşti, ca țambalele,
Răpăie probele,
Bat geamparalele,
Bubuie tobele.
Sus lângă cer
Nuntă de fier!

Tare-i rachiul
Cruntei vâltori,
Straşnic achiul
Ăstor feciori.
Zori de aramă
Sar în explozie,
Luna-şi destramă
Floarea de bozie
Stelele-şi scutură
'n grabă ciorchinii,
Trâmba luminii
Zdrențele-şi flutură,
Vântul înşfacă
Cioate şi stânci,
Piscul, pe brânci,
Ia în tărbacă
Văile-adânci.

Ceruri mai mici,
Grindini de foc,
Strâng la mijloc
Stâna, arici.
„Trageți, feciori!"
Sus, pe furtună,
Baciul detună
Plumbi şi fiori.
Aprig şi mare
Creşte în zare.
Prins în alpine
Roci detunate
Pare că ține
Cerul în spate.

Ochii-i amiezi-s
Glasul vuit,
Gebeleezis
Dezlănțuit.
„Trageți, feciori!"
Baciul cuvântă,
Tinerii cântă,
Beți de vâltori.
Țeava scobeşte
Valea cu ochiu-i.
Pas de găseşte
Leac de deochiu-i!
Sună răstoacele,
Cine să pregete?
Saltă trăgacele
'n zvâcnet sub de-
gete,
Sus, lângă cer,
Nuntă de fier!

Cercul de foc
Iarăşi se strânge.
Stâna-n mijloc:
Floare de sânge,
Către păduri
Se întețesc
Detunături.
Codrii-ncrețesc
Coamele-s vale,
Ploi de rafale
Sparg într-un loc
Cercul de foc.

Brazii în zale
Freamătă cetini -
Mâini de prieteni
Ce-mbrățișează
Ceata visează.
Scutură cerul
Fulgii tăcerii.
Pe lăicerul
Moale al serii,
Zace oierul
Fără de viață:
Frunte de gheață,
Zâmbet pe față.
Și-ăl colonel,
Zâmbet la fel,
Zace și el
Frânt de-un oțel.
.....
Stăruie-n rugă
Plaiul de munte,
Munții cu glugă
Trasă pe frunte,
Zarea ce-și lasă
Lacrima-n fân,
Turma rămasă
Fără stăpân.
Cine, mioare,
Ochi de blândețe
Lână de soare,
Să se răsfețe?
Cine, cu apă
'n pumnii căuș,
Te mai adapă,
Miel jucăuș?
Spânzură șui
Țundra în cui.
Spart și pierdut
Fluieru-n iarbă,
Glasu-i durut
N-o să-și mai fiarbă.
„Zac întristați
Câinii bărbați.
Cea mioriță
Blândă, plăviță,
Cu lână laie
Și bucălaie,
Gura nu-i tace,
Iarba nu-i place.
Tot behăește
Parcă jelește".
Stați la pământ,
Ciute de vânt!
Când o s-aștearnă
Peste pășune
Crâncena iarnă,
Cin' vă mai pune
Fân în căpiță?
Gemi, veveriță,
'n umbra pestriță.
Tot așteptând,
Sângeri pe cracă.
Baciul nicicând
N-o să mai treacă.
Nici cu alune
Nu vă mai bateți;
Inimi și strune,

Frunze, vă zbateți!
Voi, ursuleți,
Mici ciufuleți,
Stânei dați roată.
Baciul în grabă
N-o să mai scoată
Spinii din labă,
Nici nu mai leagă
Aripa frântă,
Nici nu mai cântă
Vara întreagă!
.....
Vântu-n lăute
A prins să se roage;
Iată, ascute
Guri de baltage;
Iată, năvală.
Smuls din stănoage,
Lung în prăvală
Bolta o trage;
Norii în goane
Crapă din doage;
Crunte bulboane
Fierb în viroage;
Spart în furtună
Trăznetul rage;
Stânca detună
Salt prin zănoage;
Codrii frământă
Brațe și ghioage;
Muntele cântă
Țării iobage!

NICOLAE NICOLAU

S-a născut la Bucureşti, în 2 august 1922. A absolvit în 1948 Facultatea de Medicină Umană din Bucureşti.

Pus în urmărire de Securitate pentru activitate legionară încă din 14 mai 1948, este prins şi arestat la 31 martie 1950 şi condamnat la 20 ani muncă silnică. Trece prin Jilava (mai 1950 - martie 1951) şi îşi execută pedeapsa la Aiud, din martie 1951 până în august 1964. Din mai 1953 a fost izolat în Zarca Aiudului până la eliberare. A avut două mici deplasări: un an la Constanța, pentru un supliment de anchetă, şi un an la Gherla, cu ocazia marii greve a foamei din 1956. O scurtă perioadă a lucrat şi în fabrică, la tâmplărie, apoi, disciplinar, la forjă. O parte din amintirile sale despre personalitățile cu care a stat în celulele temniței sunt tipărite în volumele „Din documentele Rezistenței".

CLEPSIDRA

Un ultim bob mai cade în clepsidră
şi atriul tot se-neacă în tăcere,
pe când din umbra care lunecă-n unghere
pândeşte timpul, ca un ochi de vidră.

Cu freamăt mult o mână-apoi se-abate
să-ntoarcă iar clepsidra ca-nainte
şi iar porneşte lungul fir, cuminte,
prin istmul clipei, în eternitate.

Şi-asemenea cunosc o urnă veche
în care cade frunza sângerată
şi, ne-mplinit, cu frunzele odată,
adoarme-un vis, rămas fără pereche.

Cu soare mult o mână-apoi coboară
să-nvie iar clepsidra firii, moartă,
şi ne-ncetat grădini de aur poartă
prin istmul toamnei către primăvară.

Dar ştiu de una care nu se-ntoarce
şi-n care curgem, bob cu bob, sub vreme,
râvnind o mână albă, să ne cheme
în vintrea larg-cuprinzătoarei arce.

Şi-aş vrea să-mi fie trecerea totuna
cu limpedea cântare-a dimineții,
cu largul zbor pe care-l fac ereții
când iau în piept şi cerul şi genunea.

Şi, ostenit, în ceasul când voi face
ştiutul pas prin pulberea de stele,
aş vrea să trec, ramând cu aripi grele
prin istmul morții, la râvnita pace.

Aiud, 1962

RONDEL

- „Copile, copile, tărâmul din care
te-nalți peste gropnița lumilor, plină,
ştii tu, luminate, cu aripi de tină
ce sboruri putea-vor cândva să-l măsoare?"

Dar grabnic în norii de-opal s-a ascuns râzând,
Răsăritul, şi nu mi-a răspuns...

- „Tu, soră, cu fața ca frageda pâine,
răspunde-mi: ce mâini nevăzute-or să-mi pună
o azimă-n suflet, curată şi bună,
s-o am la popasuri, pe Drumul de mâine?"

Dar caldă, Amiaza, spre câmpuri s-a tras
cântând, mai departe, cu flăcări în glas.

- „O, frate cu pleoape molatice, grele,
ascunse sub văluri de umbră şi taine,
ci spune-mi: găsi-voi râvnitele haine
cerute la Curtea cu îngeri şi stele?"

Dar vânăt Amurgul, cu ochii streini
tăcând, ca un giulgiu căzu pe grădini.

- „Sau poate, tu, mamă, cu vrăjile tale,
turna-vei asupră-mi lumină şi pace,
căci viața, vezi, mamă, în țăndări mă face
şi-n inimă-mi lasă cămările goale."

Dar Noaptea, dar Noaptea, cu plânset nespus
un deget de ceară pe buze mi-a pus...

Aiud, 1958

AMINTIREA

E amintirea o realitate
Din cioburi de trăiri de vremuri duse,
Grădina fericirilor apuse
În care mai găseşti doar flori presate.

E o speranță care mai străbate
Doar vechi cărări în minte readuse
De nostalgii ce nu pot fi excluse
Din lumea celor ce vor fi uitate.

E un penel ce colorează norii
Pe bolta unor ceruri dispărute
Precum dispar la orizont cocorii

În serile de toamnă reci şi mute,
Când răscoleşti până te prind şi zorii
Cenuşa sentimentelor trecute.

EUGEN MĂGIRESCU

În 1948, când a fost arestat, Eugen Măgirescu era un student eminent la Facultatea de Drept din Iaşi. După proces, în care a fost condamnat pentru activitate legionară, refuză „reeducarea fără violență" de la Suceava şi este adus la penitenciarul din Piteşti, unde i se aplică un tratament foarte dur, care depăşeşte orice imaginație. În memoriile sale, poetul scrie: „Bătaie în cap, în față pentru desfigurare, mii de lovituri la tălpi, spate, coaste, în plex, şi mai jos, zeci de leşinuri şi iar de la capăt, ore întregi, zile întregi, în timp ce ochiul de la vizetă verifica tâlhăreşte aplicarea metodei"(...) Mi-au zdrobit oasele, plămânii, ficatul. Țurcanu juca încălțat pe oasele mele, pe rinichii mei, ceva ce nici apocalipsul nu poate concepe". Despre Țurcanu ne comunică: „Vina lui era că se căsătorise cu fata unui naționalist şi avusese prin 1945 câțiva prieteni „reacționari". Înainte de arestare conducea studențimea comunistă de la Facultatea de Drept".

În Aiud, participând cu ceilalți deținuți la greva foamei, este pus în lanțuri. Sub pretextul că a fredonat un cântec în celulă, a fost ținut două săptămâni la izolare, cu o sută de grame de pâine şi apă la două zile.

După 12 ani de detenție, cât a fost condamnat, a mai stat încă 3 ani la Aiud, apoi a fost dus în colonie de muncă forțată la Periprava, executând în total 16 ani de închisoare. A fost eliberat în 11 mai 1963.

În libertate a fost hărțuit în continuare de Securitate, i s-au confiscat poeziile pe care le-a aşternut pe hârtie, să nu le uite. Este autorul cărții „Moara dracilor. Amintiri din închisoarea Piteşti".

RUGĂCIUNE

Şi-n seara asta, Doamne, -Ți bat la uşă,
Cu inima tot frântă ca şi ieri.
M-am adunat şi astăzi din cenuşă,
Ca să fiu martor altei Învieri.

Iar am ucis, iar Te-am văzut pe pâine!
Ia-mi bolovanul ăsta, tare-i greu,
Şi mai îngăduie-mă până mâine,
Că nu mai sunt stăpân pe mine eu!

Să nu mă spui la oameni că-Ți fac rugă
Şi nici că stau cu Tine noapte-n prag.
Mi-a încăput măgarul ăsta slugă,
Tocmit la carul morții, pe ciomag.

Şi n-aş mai vrea ca oamenii să ştie
Că înnoptez cu Tine pe furiş.
Ar fi să-njunghi o nouă liturghie
În rostogolul meu pe povârniş.

Le-am spus că nu mai ştiu nimic de Tine,
Că m-ai trăzni-ntr-o clipă dac-ai fi;
Şi-n ochii lor, neputincios, vezi bine,
Te răstignesc în fiecare zi.

Însângerând în ghimpii remuşcării,
Mă înhăitez de mână cu cei răi
Şi stau de frică-n praştia vânzării,
Bolovăniş pentru trimişii tăi.

De groază-mi creşte-o gheară nevăzută
Şi râcâiesc icoane pe obraz,
Să fie-n cale toată munca slută.
Cum mă mai milui, Doamne, cu răgaz!

Să fi avut o cruce mai uşoară,
Eram şi eu cu ceilalți la ospăț
N-aş mai avea azi rană să mă doară,
Nici n-aş fi stat la Nichipercea-n hăț.

Aş vrea să-ți spun o vorbă la ureche:
„Am smuls o pană de heruv cândva
Şi-o am aici, într-o cămară veche,
Ți-aş da-o Ție, dacă m-ai ierta!?"

N-am altceva, primeşte-mă de milă,
Că tare mai sunt singur şi sărac,
Aprinde-mi iar în suflet o feştilă,
Să mă ridic din zgura-n care zac.

Şi cată de-mi trimite mai degrabă
Un oaspe megieş cu cerul Tău,
Să-mi târnosească calea pe tarabă
Peceții părerilor de rău.

Poate că mâine-am să-ți străpung iar coasta
Şi-am să-ți mai bat în palmă încă-un cui,
Dar Te-oi căta din nou ca-n seara asta:
„Auzi? Nu mă mai spune nimănui!"

RUGA

lui Costache Oprișan
(fragment)

VII

Care mai de care mai sălbatic,
Mai aprins de ură, mai hain,
Aduceau dintr-un adânc sarmatic
Tare vechi la Pontul Euxin.

Se plimbau prin țară, cum se plimbă,
În zig-zag, nojița prin opinci,
Și scandau, împleticiți în limbă,
Guturale, proaste de lozinci.

Și, cum nimeni n-avea ochi să-i vază,
Au dat buzna-n veac, cu scule tari,
Uite-i colea-n ușă cum holbează,
De plăcere, rânjetele-n pari.

Era chiar în noaptea Învierii,
Și bătea un clopot tras de vânt,
Era ceasul greu, când temnicerii
Mai aprinși ca strechiile sunt.

Năvăliră peste el ca lupii,
Ațâțați de unul dintre ei,
Cum s-asmut pe câte-un flutur, stupii,
Ca picat din zbor lângă știubei.

Năvăliră peste el cu bâte,
Cu odgoane şi cu răngi de fier,
Dracu-şi mustră-n uitături urâte
Ucenicii prin atelier.

" - Cât credeai că o să-ți meargă festa,
Cârtiță spurcată de haiduc?
De pe ringul veacului acesta
De-alde tine dracului se duc.

N-ai venit la noi de voie, iată,
Am venit la tine noi. Ce zici?
Treci în legea noastră, ori te-mbată,
Mai departe, idolii tăi mici?

Spune tot. Zii cântecele noastre,
Vrei nu vrei, te facem noi să cânți."
Firavi, ca arcadele-n dezastre,
Umerii loviți căzură frânți.

L-au legat de mâini şi de picioare,
I-au băgat în gură un ciorap
Şi i-au pus pe trupul gol amare
Vânătăi, din tălpi şi până-n cap.

L-au bătut până făcură scurtă
Şi s-au rânduit ca la arman,
Mii de pumni în cap, în piept, în burtă,
Fluiera ciomagul pe ciolan.

Spumegau de ură ca nebunii;
„- Spune tot. Înjură-l pe Hristos!
Şi demască-ți bunii şi străbunii,
Dumnezeul tău de ofticos!"

Unul, mai aprins, de gât îl strânge.
Altul îl striveşte sub călcâi.
Gâlgâie din piept şuvoi de sânge
Şi-a căzut în leşinul dintâi.

Dintr-odată se făcu lumină
Şi cântau copii cuminți în cer.
Se făcea că stă într-o grădină,
Era Paşti şi luna lui Prier.

Şi-i punea, cu flori de măr, zefirul
Sărutări pe umăr, pe obraz.
Era cald, era sublim delirul
Şi ningea din slavă cu topaz.

Pe aici bătute-n smalț de soare
Oamenii treceau cuminți şi buni,
Potolind în suflet fiecare
Stolurile sale de lăstuni.

Delira în brațele durerii,
Când acelaşi glas de temnicer,
Răsună în golul încăperii:
„- Treceți-l la alt atelier."

L-au udat cu apă, i-au dat palme,
L-au dereticat ca pe-un chilim,
Şi-ntr-o nouă ploaie de sudalme,
S-a trezit din leşin Serafim.

Capul greu, picioarele umflate,
Spânzurau bucăți de carne-n jos,
Parcă trage-o mie de păcate,
Parcă-i cel mai mare ticălos.

Şi-au urmat de-a rândul alte probe,
Alte răfuieli de saltimbanci,
Intonate-n ritmul altor tobe,
Alte sarabande, cu alți draci.

Dar n-a plâns, n-a pângărit altare,
N-a cântat cu ei, n-a spus nimic.
Prăbuşit din nou în leşin, pare
C-a prins chip de sfânt şi mucenic.

Câte răni avea, câte cucuie,
Câtă sfărmătură de ciolan!
Răspândind mireasmă de cățuie,
Toate fumegau nepământean.

L-au cercat în coada unei mături,
I-au mai tras o cizmă, două-n cap,
L-au scuipat şi s-au mutat alături,
Să strivească altă viață-n trap.

Parcă iadul tot, în noaptea-aceea,
Răzvrătit de jos şi până sus,
În ocări mai mari decât ideea
Profana-nvierea lui Iisus.

OCHII FRATELUI

Mă frate, iubite, măi frate.
Peste lume, peste viață, peste toate,
Căzuți dintr-un vis tricolor, dintr-un fulger,
Din brațe albastre de înger,

Sau poate
Brânciți de viață din spate,
Buluc peste mări de păcate,
Ne-ntâlnirăm buimaci, pe maidanul cu moarte.
Și ochii, târcoale rotunde sub pleoape,
Scurmară de-aproape.
În celălalt, un semn de-ntrebare:
Cu care din lume m-aseamănă, oare?

Ne-ntâlnirăm cruciș într-o fugă;
Tu - cerșetor, numa-n bețe, eu - slugă.
Pe-o prispă rotundă, un demon dibaci
Ne-ncerca neputința-ntr-un șfichi de gârbaci.
Și noi coboram, după tobă, o scară,
Fără urcuș, fără sfârșit, fără uși în afară.
Înșurubați în vârtejuri afunde,
Nu știam nici când ne-om opri, nici unde.

Ce tare doream să te văd! Mă muşcase
Turbarea, în suflet, în came, în oase.
Eram trepăduș vândut la stăpân
Pe-o claie de bâte și-o nuntă de vipere-n sân.
Și lupii roiau după mine în raite
Cu pofte-ntărâtate, de haite.
Peste tot m-așteaptă numai chin, numai silă.
Și cât n-aș fi dat. Doamne, pe-o brumă de milă!
Dar iată,
Deodată,
Tresărind parcă din lumea cealaltă.
La marginea lumii, o haltă.
Un frate, o mamă, un tată
În tine-i vedeam pe toți laolaltă...
Ne-ntâlnirăm buimaci pe maidanul cu moarte,
Departe de viață, de lume departe.

Dar oare ce ape, ce zid ne desparte?
Stăm țepeni, cu limbile-n frâie,
Cu toată spovada de vorbe-n călcâie,
Ca niște nevolnici, cu simțuri molâie.

Dar ochii, ah, ochii, ce tainițe scocioră ochii?
Lumini încete, văpăi sugrumate, sau Dochii,
Ostroave domoale, cu vise sirepe?
Ce taină alungă prin stepe?
Ce verzi naufragii întâmpină-n vreme,
Văzând geamandura cea albă, cu steme?
Când apele-nalță, mereu, talazuri pe prund,
Bulboane adânci cu mărgeane la fund,
Cum licăre-n vreme, cum ard, cum pătrund!
Ca niște păduri ce-și așteaptă haiducii.
Ca niște fântâni, ce-și adapă nălucii,
Plutind pe sub apa molâie,
Sărată, îmbie, mângâie,
Se-nchid, se deschid și mi-e teamă, spun tot.
În apele astea n-am voie să-not.
O haită se linge de sânge, pe bot:
„- Te scarpin îndată, privirea-n pământ!
Deseară la probă-n mormânt!!"
Și iar mă săpau, mai ucis, mai înfrânt,
Cine-am fost, cine sunt, cine-am fost, cine sunt!
Voiam să-ți strâng mâna măcar, să văd, dacă nu
Ai muşcat din otravă și tu.
Și-ai văzut cum m-a strâns în călcâie tigoarea?
Uf! Câtă osândă-mi mai știe spinarea!
Cu sufletu-n bețe, cu umerii-n suliți,
Mă-mpinseră demonii-n uliți,
Mascat după fostul meu nume,
Anume
Să vând mătrăgună și lanțuri pe lume.

Nu ştiu ce minune-mi mai ține,
Bordeiul cu suflet, pe-atâtea ruine,
Și tare mi-e silă de mine.
Joc farsa pe sârmă, trag sfori şi-nghit săbii.
Frământ în măsele-un vulcan de otravă
Și scuip muşuroaie aprinse de lavă,
Pe aripa visului nostru, firavă,
Pe inima țării, bolnavă.
Nu mai ştiu nici să râd, nu mai ştiu nici să plâng,
Mi-au murit ceteraşii sub umărul stâng,
Iar gându-mi tânjeşte prin scorbura minții, nătâng.

N-am voie să spun ce-i cu mine, nu pot,
Sunt calfă la diavol, cu suflet cu tot.
Nu vezi cum te-aştept, c-un balaur în cârcă
Şi-n orice cuvânt cu-o năpârcă?
M-au trimis să te-atrag într-o cursă, măi frate.
Să-ți dau brânci în curmei, pe la spate.
Şi n-am cum să-ți spun să fereşti la o parte.
Mi-e frică de oameni, mai tare
Ca de judecata cea mare
De care
Parcă-am uitat că m-aşteaptă-n dosare...
Aici e stăpân stârpitura
Cu lanțul, cu biciul, cu ura,
Minciuna călare pe toată făptura.
Pune urechea colea,
Pe inima mea,
Şi-ascultă, măi frate,
Cum bate,
Mi-e frică, mi-e frică, mi-e frică şi tace,
C-o strânge de gât şi pe ea un răgace.
Şi tace, şi tace, şi tace,
Şi curge prin sânge, în ritm de gârbace.

De câte ori gândul şi-nalță lăstunii,
Mi-astâmpăr în suflet cărbunii,
Cu spumă amară, din guşa minciunii,
Şi câtă osândă mi-năbuş în piele,
Când ştiu că cerul tău, frate, măcel e,
Iar eu îți dau iama cu barba prin stele...
Priveşte-mă-n față! Cât de mult te iubesc,
Şi totuşi te vând pe-un gârbaci diavolesc.
Priveşte-mă-n față, nu-ți pot spune-un cuvânt.
Cine-am fost, cine sunt, cine-am fost, cine sunt...
Dar ochii, cu cânturi de dragoste ochii,
Pătrunzând prin cernitele inimii rochii,
Scot îngeri curați, de lumină,
Ce bat din aripe, o eră divină.
La marginea genei, sub o vânătaie,
Rostesc săvârşirea minunii, auguri de văpaie,
Cum, plângi, Căpitan Nicolaie?
Măi frate, iubite, mă frate,
Şi tu porți în ochi muşcătură de moarte,
Ce s-a ales din credințele noastre curate?!

INFIRMITATE

N-ai voie să cânți, să vorbeşti,
Să dormi, să te rogi, să scrii, să citeşti,
Să vezi om, să vezi cer,
Sau să te uiți pe fereşti,
Că-ndată te-nmoaie, cu fier,
Nemernicul ăsta de ochi temnicer.

Cu toți la o toacă mâncăm,
Bem apă, gândim, respirăm,
Ori ne crispăm pe-o dungă de pat, pe-un coșmar.
Dresorii ne dau să gustăm
Pe sponci, cât vor ei, numai doar
Să nu rămânem datori, la dosar.

Sub ziduri, privirea-n pământ.
N-ai voie să scoți un cuvânt.
Mătăhălim cu zeghile-n cap când ne scoate
Vreodată la grefă, la baie, la vânt;
Curg zdrențe din straie vărgate.
Și bate ciocanul la nituri, și bate!
C-am vorbit, c-am scris pe curea, c-am privit înapoi,
Ori ne-am cârpit vreun năluc de veșmânt.
Ni-e inima sloi
Și visul în gratii e frânt,
Iar temnița tace, mormânt.

N-ai voie să gemi, nici să zaci,
Să te gândești la ai tăi, să faci, să desfaci,
Ori vreo umbră pe ziduri cu duh să-nfiori,
Pe temniță-i scris umilință, gârbaci.
Nu-i voie să speri alte zile, alți zori.
N-ai voie măcar nici să mori.
Hăi, tu! Libertate cu botniță, hăi,
Cum joci tontoroiul călăilor tăi!
Pe oase, pe răni, pe coșciuge,
Pe strâmbe-arătări de flăcăi,
Pe toată țara ce geme și muge!
Cum te-au mai prins golanii ăștia-n belciuge!

PETRU C. BACIU

Petru C. Baciu s-a născut la 12 iulie 1922, în Bacău. Participă la eliberarea Ardealului de Nord. După terminarea războiului se înscrie la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București. La 14 mai 1948, când încep marile arestări, se retrage împreună cu studentul Gheorghe Ungureanu în munți, unde aveau organizat, în regiunea Solonț-Uturea, un punct de rezistență armată. Aici vor fi capturați de batalioanele securității studenții Eugen Berza și Gheorghe Mihuț, precum și muncitorul Mihai Erguveanu.

După șase luni, la 15 noiembrie 1948, coboară din munți pentru a trece frontiera spre Triest, cu un grup de studenți. În București, grupul este trădat și la 30 noiembrie 1948 Petru C. Baciu este arestat și condamnat la 10 ani de temniță grea și pus în libertate după 13 ani (în 28 iunie 1961).

La 10 octombrie 1975 este rearestat pentru propagandă împotriva orânduirii socialiste și eliberat în luna august 1977.

În anii detenției a trecut prin următoarele închisori și lagăre: arestul Ministerului de Interne, Văcărești, Galați, Suceava, Rahova, Iași, Bacău, Pitești, Craiova, Jilava, Aiud, Poarta Albă, Peninsula, Capul Midia, Grindu, Periprava, Borzești, Onești. A executat în total peste 15 ani de temniță.

Preotul Nicolae Grebenea, unul din martirii legionari care a făcut 23 de ani de închisoare, scrie în Prefața la volumul în manuscris „Cine?" al poetului Petru C. Baciu: „Poetul a fost un luptător împotriva comunis-

mului. De aceea poezia lui e o poezie de luptă, o poezie eroică, stenică, dârză. E ca o icoană în care se reflectă bine viața de luptă în munți și de suferinți în multele temnițe prin care a trecut autorul."

CINE?

Cine m-a aruncat în vâltoare?
Cine mi-a sortit pasul care doare?
Pe drum de Golgotă suiș
Să mă poticnesc pe povârniș!

Cine m-a aruncat în vâltoare,
În pădurea cu sălbatice fiare?
Să mă devoreze în ascuns,
Să nu pot să dau răspuns.

Cine m-a aruncat în vâltoare,
În mlaștina deznădejdii cea mare...?
Să mă uit la fratele meu pieziș,
Să mă rog pentru el pe furiș.

Din nepătruns
Coboară în șoaptă răspuns:
„În fața icoanei voi ați jurat
Să ispășiți al neamului vostru păcat".

PE CRESTELE UMBLATE

De vrei să fii tu însuți și fruntea să nu-ți pleci,
Să ai un cer deasupra, sub tine-un loc de veci,
Atunci, ca și strămoșii, aburcă-te pe munți,
Desprinde-te de lașii, mulțimile cuminți.

Potecile ce urci sunt trepte de lumină
Călcate de viteii ce nu mai sunt la cină;
Sunt vatră şi altar, un pod întins spre tine,
Mândria unui neam ce nu vrea să se-nchine.

De pe-nălțimea lor te legi cu nemurirea
Şi Dumnezeu e-n tine, Îi sorbi nemărginirea;
Sorbi stelele din şipot, vegheat de lună visul,
Tu porți țării onoarea şi ştergi neamului plânsul.

Acolo răzvrătirea în orice piatră zace,
Acolo frica morții se risipeşte, tace;
Eşti tu şi numai tu stăpânul vieții tale,
De-acolo pornesc brazii, furtunile spre vale.

Pe crestele umblate am pribegit şi eu,
Desişul mi-a fost casă şi pâine Dumnezeu,
Velință mi-a fost frunza şi creanga aşternutul,
Dreptate mi-a fost flinta şi legământ pământul.

O, sfinte amintiri, măriri ce am trăit!
Eu voi muri acolo, de-a pururi regăsit.
O, sfinte amintiri, furtuni ce-am petrecut,
O lacrimă las vouă şi celor ce-au căzut.

AIUDUL

Din strălucire pus-am zid furtunii
Şi aprig ne-au închis ca-ntr-o cetate;
Pe meterez de veghe cu străbunii
Din spada lor noi ne-am făcut dreptate.

Asediați, credința noastră-i munte,
Iar dăruirea-i cântec ce răzbate.
Purtăm pecetea unei alte lumi pe frunte
Şi-n piept chemare de azur ne bate.

Berbeci de ură bat ca să doboare,
Zadarnic, zidul, să ne stingă torții.
Nici arşiță, nici praştie nu doare,
Noi vrem să bem din nemurirea morții.

Şi când biruitor de zări albastre
Cenuşa jertfei tale va să-nvie,
Aiudule, drapel al luptei noastre,
Tu sta-vei dârz şi pururi mărturie.

FOAMEA

Mi-i pântecul bezmetic, o jivină;
Mă rod guzgani, mă sfredelesc săgeți,
De foame scurm, mă fulgeră lumină
Şi-n oase parcă-mi furnică scaieți.

Stârcire hâdă fost-ai şi tu oare?
Chip altul fost-ai om prin pajişti moi?
Nemernic lut, smintită arătare,
Când te-a zdrențit vecia în strigoi?

Cu ochii stinşi, secați ca nişte mlaştini
Aştept fărâma unui mucegai;
Scrâşnesc, mă vânzolesc ca-mpuns de praştini
De nicăieri o coajă de mălai.

În țara unde creşte pâine albă
Şi curge binecuvântat belşug,
În țara munților cu stemă dalbă,
În țara mea e foame şi belciug.

Sfârşim în pâlpâiri de luminare,
Strop lângă strop ne istovim din greu,
Da-n timp ce moartea-şi-adânceşte gheare,
Pe fruntea noastră creşte Dumnezeu.

OSÂNDA

Mi-s palmele-nnegrite şi diforme
De parcă ar fi din zgură sau din piatră,
Iar degetele, reci şi strâmbe forme,
Sunt vreascuri doar de aruncat în vatră.

Când vreau să prind unealta-n mâini, ea-mi scapă,
Şi fiecare fibră-a lor mă doare.
Mi-s oasele cuțite care sapă
Şi carnea toată-o rană ce dogoare.

De sunt bolnav, de-i arşiță sau ninge,
Tăcut eu port osânda dată mie,
Prelinge sângele, mereu prelinge,
Din palme răstignite fără cuie.

NOAPTEA DE CRĂCIUN

Ferecat în lanțuri, sfâşiat de ger,
Mă veghează-n noapte crâncen temnicer.
Mi-au luat fereastra, hainele-mi luară,
Mă rotesc de una, frigul mă doboară.
Temnicerii toarnă apă pe podea;
Iisuse, mă doare, crucea mi-e prea grea.
Noapte de Crăciun, nu mai cânt „Domn, Domn".
Iisuse, mi-e foame, Iisuse, mi-e somn...

FRIG

Ghemuit pe prici covrig,
Vreau să mă ascund de frig,
Dar deloc nu izbutesc
Frigul ca să-l îmblânzesc;
El pătrunde pe furiş,
Sapă-adânc, ca un tăiş,
Dar tăişul sapă-o dată,
Pe când frigul carnea toată,
Măruntaiele-ți pătrund.
Oare unde să m-ascund?
Nicăieri! Doar în mormânt!
O! Ce bine-o duceți voi,
Morților, schimbați cu noi!
Vouă nu vi-i frig, chiar goi!

CONDAMNATUL LA MOARTE

Îmi bate în perete, strigă: - Frate,
De este-acolo cineva, răspunde.
Eu sunt un condamnat la moarte.
Şi glasul stins, prin zid abia pătrunde.

M-apropii greu în noaptea mea de zgură,
Lipesc uşor urechea de perete
Şoptind cu palma pâlnie la gură:
- Aici e Neagra!, -i spun pe îndelete.

- Stau de un an la izolare-n fiare,
La fel fereastra-mi este oblonită.
- Eu sunt din zori pentru executare.
Am trei copiii, mi-i inima zdrobită.

Şi, ascultându-i jeluirea, iată,
Aud cum temnicerii dau năvală,
Deschid zăvoare, urlă, vin în haită,
Ne rup cu-nverşunare carnea goală...

VOI AȚI CĂZUT

Port cenuşa morților ca
un memento, pentru faptele
mele de fiecare zi.

Am fost împreună cu voi şi cu voi,
Şi nu m-am întors înapoi.

Am vrut să clădim neamului nostru
Suflete noi.
Să-i cinstim altarele,
Să-i apărăm ogoarele,
Dumicatul de pâine
Şi tihna la rugăciune.
În luptă cu întunericul lui Belzebut
Voi ați căzut
Răstigniți,
În mine de plumb, în temniți sau munți.
Arşi de vii,
Înmormântați de vii,
Fără preot, fără cruce la căpătâi.
Moartea voastră înseamnă cel mai înalt discurs
Adresat Patriei.
Voi ați căzut apărând pe Iisus.
Voi ați biruit!

COŞMARURI

Când noaptea la fereastră îmi vine din adâncuri,
Din albe grohotişuri, sau negre, hâde smârcuri,
Atunci începe groaza, coşmaruri lungi mă scurmă,
Tresar la orice foşnet sau zăngănit de sârmă.
Din somn mă scoală spaime, cascade de-ntuneric
Ştiute doar de mine, torturi închise-ermetic,
Torturi meşteşugite ce-ntrec în viclenie
Chiar fiarele de pradă cu-a sângelui beție.
Văd hrube reci şi negre, cazane făr' de smoală,
Topind făpturi umane de vii în pielea goală,

Născocitori de chinuri, de cazne și urgie,
Cum dănțuie pe trupuri și carnea le sfâșie,
Șiroaie lungi de sânge țâșnind din rana moale.
De-atâta joc pe pântec, din leșuri curg fecale,
Și alții-n patru labe, năuci, culeg de-a valma,
Înghit și șterg podeaua cu limba și cu palma.
Alături două priciuri, de-a curmezișu o brută
Pe pântec cu o cruce din excremenți făcută,
Și-ngenunchind înfrânții se-nchină, -apoi sărută
Și mădularul scârnav, și crucea de pe burtă,
Și trec pe dedesubturi, în rit de închinare,
Ca pe sub Sfântul Aer în Săptămâna Mare.
Într-un tăcut și jalnic cortegiu-n care cazne
Au smuls din inimi cerul și-orice nădejdi umane,
În față, un confrate zdrobit, cu coasta frântă,
Întins pe două scânduri cum Răstignirea Sfântă,
Purtând drept diademă bălos scuipat pe frunte
Din gura celor care li-s zările pierdute;
De-o parte și de alta, alți doi confrați de cruce
Rușinea delațiunii ce nu vor să apuce,
Și ard ca două torțe, cu rănile închise,
În fiecare deget înfipte poște-aprinse;
Legați pe par stau alții cu talpa-n sus, anume
În gură cu călușuri ca geamăt să nu sune,
Și-n jurul lor călăii lovesc cu răngi din șină
La tălpi și în testicul, pân' victima leșină.
Aduși apoi la viață cu zoaie din tinetă,
Sunt puși la șoc electric, orgia se repetă,
Cruzimea și oroarea, testate-n mii de forme,
Învinge orice voință din maldăre diforme.
Sub prici la șerpărie, alt atelier în care
Cei ce nu vor a-și face sinistra demascare
Sunt tatuați drăcește, cu mucuri de țigară,

Bucată cu bucată, cum drapănă o gheară.
Aici îi numai noapte și cea din urmă treaptă,
Aici zac muribunzii cu morții laolaltă,
Sfârșind în bălți de sânge, urină și fecale.
Aici, doar șobolanii mai dau furiș târcoale.
Buimac, fără de vlagă, văd numai mișelie
Și-n orice ins, o fiară ce vrea să mă sfâșie,
Și strig în miez de noapte, și nimeni nu-mi răspunde.
Din grelele coșmaruri eu nu mă pot desprinde.
Smintiților din paturi moi, calde, ce afară
V-a fost viața dulce, ba chiar vă cocoțară,
Voi n-ați știut vreodată de-a noastră grea osândă,
Iar printre voi, călăii mai stau și azi la pândă,
Și-un Iuda, care-i gata din nou ca să mă vândă!

DEMOSTENE ANDRONESCU

S-a născut la 3 decembrie 1927, în comuna Câmpuri, județul Vrancea. Școala primară o urmează în satul natal, iar în 1941 intră copil de trupă la Manutanța Centrală a Armatei din București. Urmează cursurile liceale în București, iar în 1948 se înscrie la Facultatea de Istorie, pe care o absolvă în 1952. Imediat după absolvirea facultății, în mai 1952, este arestat, judecat și condamnat la 5 ani de temniță grea pentru activitate anticomunistă. În noiembrie 1955 se eliberează din închisoarea Gherla cu un decret de grațiere și se înscrie, pentru a-și completa studiile, la Facultatea de Filologie Clasică. Dar, la nici un an de la eliberare, este rearestat, de data aceasta fiind implicat în manifestațiile studențești care au avut loc cu ocazia evenimentelor din Ungaria. Este judecat și condamnat la 20 de ani muncă silnică.

A trecut prin penitenciarele Jilava, Gherla, Cluj și Aiud. Din acest ultim penitenciar s-a eliberat în iulie 1964, odată cu ultimul lot de deținuți politic. După eliberare a fost permanent hărțuit de securitate prin percheziții domiciliare, anchete și o strictă supraveghere. În 1969 i se permite, în sfârșit, să-și susțină examenul de licență în istorie, dar niciodată nu i s-a permis să-și exercite profesia. Ani de-a rândul a lucrat ca muncitor necalificat și abia în 1972 a reușit să-și găsească un post de redactor la o revistă de istorie a Centrului de Informare și Documentare al Academiei de Științe Sociale.

ÎN LOC DE RUGĂCIUNE

În seara asta, Doamne, Te vei culca flămând,
Azima rugăciunii n-o vei avea la cină,
Nici blidul de smerenii, nici stropul de lumină
Ce-mi pâlpâia alt'dată în candela din gând.

Sunt prea sărac, Stăpâne, nu am ce-Ți oferi
Să-Ți stâmpăr foamea, furii mi-au tâlhărit cămara
Şi de puținul suflet ce îl păstram ca sara
Să am, ca tot creştinul, cu ce Te omeni.

Aş vrea să-Ți pot întinde un gând sfios măcar,
Dar nu, nu pot, grădina mi-e vraişte şi goală,
Mi-a mai rămas pe-un lujer o singură petală
Şi pe un ramur veşted un singur fruct amar.

De l-aş culege-n pripă să Ți-l aduc prinos
Şoptind o rugăciune şi tremurând o cruce,
Ar fi păcat de moarte că, Doamne, Ți-aş aduce
Otravă-n cupe sparte, şi Te-aş târî prea jos.

Zadarnic stai de veghe şi-aştepți, umil şi blând,
Azima caldă-a rugii n-o vei avea la cină,
Şi-n cerul Tău de gheață cu turțuri de lumină
În seara asta, Doamne, Te vei culca flămând.

NAUFRAGIU

Cu sufletul stâlcit, cu arca spartă,
Nu mai aştept s-ajung niciun liman;
Plutesc bătut de vânturi şi de soartă
Pe marea asta neagră de catran.

E prea târziu să mai ridic catargul
Şi pânzele surpate de furtună,
Nu mă mai vor nici țărmurile, nici largul,
Nici portul pitulat pe după lună.

În sens invers, sporind parcă misterul,
O altă arcă-ngână pe a mea,
S-a clătinat din amintire cerul
Şi-n balta neagră s-a surpat o stea.

Dar n-o culeg, o las în smârc să moară.
Ce-i dacă moare? Sunt atâtea sus!
Să-şi dea şi cerul jertfa lui de pară.
În mine atâtea stele au apus...

Aiud, 1958

MOARTE PROVIZORIE

Pentru câte veşnicii
Am intrat aicea, Doamne?
Câți prieri şi câte toamne
Voi lipsi dintre cei vii?

Câte lacrimi, câți fiori
Mă vor trece-n așteptare?
Am atâta suflet, oare,
Ca să mor de-atâtea ori?

Ca o ușă de cavou
A căzut în urmă-mi ușa.
Cine știe? poate-acușa
Joc în ultimul tablou.

Poate sus în cer m-am stins
Ca o candelă, și-acuma,
De mai sunt, sunt zgură numa'
Și-mi joc rolul neconvins.

Împrejurul meu, desprinși
Ca din altă lume parcă,
Cei de-aici timid mă-ncearcă
Cu ochi mari, aproape stinși.

Printre ei ca printre morți
Îmi cat locul cu privirea
Și, sfios cum mi-este firea,
Mă așez în rând cu toți.

Unii blestemă și plâng,
Alții-și coc veninu-n gușă,
Eu sub propria-mi cenușă
Mă-nvelesc, să nu mă sting.

Și, arzând mocnit, aștept
Cerul, -naltul, să se-ndure,
Să s-aplece să mă fure
Răului, că ceru-i drept.

Dar știu eu câte vecii
Voi mocni sub spuza rece?
Poate una? poate zece?
Doamne, sau nici Tu nu știi?

ÎNDOIALA

lui Vasile Voiculescu

Mai este, Doamne, până-n cer? Mai este
Pân' să mă faci părtaș luminii Tale?
Sau poate tot n-a fost decât poveste
Și-am colbăit degeaba-atâta cale.

De-atâta vreme urc târâș, pe coate,
Și-am smuls în cățărare-atâți luceferi,
Că de-o mai ține mult urcușul, poate
Doar cei prea-nalți să mai rămână teferi.

Și-am risipit atâta suflet, Tată,
În râvna mea neasemuit de mare,
Că de-o mai fi s-ajung în cer vreodată,
N-o să mai am ce-Ți pune la picioare.

L-am dat tribut la fiecare vamă,
L-am așternut pe fiecare treaptă,
L-am risipit întruna, dar mi-e teamă
Că la sosire nimeni nu m-așteaptă.

Târâş, pe brânci, cu sufletul la gură
Urc muntele cu-nchipuite creste;
Din tot ce-am fost, mai sunt o picătură.
Mai este, Doamne, până-n cer, mai este?

DE VORBĂ CU SUFLETUL MEU

O! suflete al meu, de ce ți-ascunzi,
Plângând cu hohote, în palme, fața?
Hai, şterge-ți ochii-albaştri, şi povața
Ca pe un psalm ascultă-mi-o. M-auzi?

De-atâția ani, de-atâtea veşnicii
Noi n-am mai stat de vorbă pe-ndelete
Şi nu te-am mai văzut zâmbind, băiete,
Demult, demult, de când eram copii.

Mereu înfrânt, tu freamăți ca un pom
Pe care vântu-l biciuie şi-l pradă,
Te risipeşti prin spini, te-aduni grămadă
Şi plângi, sărmane, plângi şi treaz, şi-n somn.

Te potoleşte, pentru Dumnezeu!
Ce-atâta bocet, doar nu eşti muiere!
Te înțeleg, eşti munte de durere,
Dar nu uita, durerea nu-i un rău.

Şi-apoi nu eşti tu singurul sub cer
Din care răul cu-ndârjire muşcă,
Atâtora li-s zilele biciuşcă
Şi pentru-atâția viața e piper!

E-atâta jale-n lume, -atâta plâns,
Atâta dor, atâta suferință!
Sărmanul ins chircit în neputință
Amenință spre cer cu pumnul strâns.

Şi-n loc să-şi facă din durere pod
Peste morcila vieții-n sus spre slavă,
El, sângerând din răni adânci otravă,
Nici nu-nfloreşte, nici nu leagă rod.

Sărmana gloată, în genunchi mereu,
Se bălăceşte-n mlaştina-ndoielii,
Nepricepând că scrânciobul durerii
Te-aruncă-n brațele lui Dumnezeu.

Şi-n fiecare clipă câte-o stea
Se stinge-n locul ei precum o pipă,
Şi trebuie ca-n fiecare clipă
Altcineva să moară pentru ea.

O! suflete al meu, fii tu ulcior,
Fii amforă durerii, veşnic plină,
Şi, sângerând celor din jur lumină,
Învață blând să mori în locul lor.

Pricepe că, cu fiecare spin
Ce dureros în carne ți se-mplântă,
Pe un obraz o lacrimă se zvântă
Şi-n lume-i o durere mai puțin.

Cu fiecare suferință-a ta
O suferință undeva se stinge,
Cu fiecare picur roş de sânge
Se-nchide-o rană şi s-aprinde-o stea.

Şi-n fiecare limpede apus,
Cu fiecare-ngenunchere-n tină,
Ți-agoniseşti departe, -n cer, lumină
Şi-n cartea veşniciei-nscrii un plus.

UNDE-S NEBUNII?

Unde-s nebunii, unde ni-s nebunii?
E, Doamne, lumea plină de cuminți,
E plin pământul de martiri şi sfinți
Atinşi de filoxera-nțelepciunii.

Tăcută-i gloata de-nțelepți, ca sfinxul
În fața lumii şi-a nemărginirii,
Şi, -ascultător de rânduiala firii,
Ca un plăvan în jug trudeşte insul.

Scâncesc cuminții-n chingile durerii
Şi, sângerând din răni adânci blândețe,
Lângă neveste mor de bătrânețe,
Necutezând să tragă spada vrerii.

Boleşte omenirea ca o juncă
Şi nimeni nu-i ca să-i sloboadă sânge;
S-a-mpotmolit istoria şi plânge,
Cu prora-nfiptă într-un colț de stâncă.

Nu se mai nasc nebuni care s-o mâne
Cu bâta de la spate, ca pe-o vită,
Acestui veac să-i pună dinamită
Şi evu-nțelepciunii să-l dărâme.

O! Doamne, Doamne, unde-s Don Quijoții?
E lumea plină de-alde Sancho Panza,
Ce nu-ndrăznesc să mânuiască *lanza*,
Ci scutieri cuminți se vor cu toții.

Unde-s nebunii? Unde-s Machedonii,
Să tragă spada şi să taie nodul?
Tânjeşte după glorie norodul
Şi nu-s Cezari să-l treacă Rubiconii...

Sloboade, Doamne, -n lume nebunia,
S-o răvăşească şi să o răstoarne,
Ca un berbec să ia pământu-n coarne
Şi-acestui veac să-i surpe temelia.

ION PĂUNESCU-DAIA

Ion Păunescu-Daia este unul din foştii conducători ai studenţimii legionare. Absolvent în 1948 al Facultăţii de Medicină Veterinară, el este arestat şi condamnat la 20 ani muncă silnică. Fiu de preot din comuna Daia, judeţul Vlaşca, îndură cu resemnare torturile fizice şi sufleteşti de la „reeducarea" din Piteşti, iar după eliberarea din 1964 desfăşoară o vie activitate de ajutorare faţă de bătrâni şi oameni în suferinţă.

CUTEZANȚA

La Tine, Doamne, vreau cu sufletul curat
Să mă întorc din beznă, din iadul blestemat,
Să sorb puteri din Haru-Ți preacurat,
Cu trupul Tău să fiu cuminecat.

Mi-ar fi de-ajuns să știu că Sfântul Tău cuvânt
Mă va-nsoți în viață - pe pământ
Și-n licărirea ultimului gând
Să simt puterea Ta, Iisuse blând.

Revarsă, Doamne, Lumină din Lumină
Și Har din Harul Tău să-mi fie cină,
Când trupul meu se va întoarce-n tină
Voi cere-atunci și iartă-mă de-i vină...

Dă-mi, de se poate, flacăra puterii
Pierdută prin păcat din primul om,
Cu raza Ta din cerul primăverii
Și forța-ncătușată în atom.

Cu ele să-mplinesc în altă fire
Încătușatul gând, acum răpus,
Și-ajuns cumva pe-un pisc în nemurire
Să-nfig simbolul vrerii spre mai sus.

Gherla, 1952

ÎN NOAPTEA ÎNVIERII

În noaptea Învierii, pe pământ
Din ceruri se coboară Duhul Sfânt
În suflete, în inimi și în gând,
Hristos a înviat, cu chipu-i blând.

Ard mii de stele ca făclii de vis
Pe-altarul cerului ce stă deschis,
Să toarne taina-n formă și-n cuvânt
În noaptea Învierii pe pământ.

Peste dureri apuse și amar
În noaptea asta se revarsă Har,
Se rup din armonii frânturi de cânt,
Din ceruri se coboară Duhul Sfânt.

Din rana lui Iisus deschisă ieri
Spre împliniri de ne-ntinate vreri,
Izvorul vieții curge fulgurând
În suflete, în inimi și în gând.

E noaptea mare-a Sfintei Învieri!
Iertând păcate și curmând dureri,
Prezent acum ca-n fiecare rând,
Hristos a înviat cu chipul blând.

Hristos a înviat cu chipul blând
În suflete, în inimi și în gând.
Din ceruri se coboară Duhul Sfânt,
E noaptea Învierii pe pământ.

Pitești, 1950

DUMITRU RADU-UDAR

S-a născut la 11 octombrie 1918, în oraşul Târgu-Neamţ, judeţul Neamţ, unde a absolvit şcoala primară. A absolvit liceul teoretic şi apoi Şcoala de ofiţeri de infanterie. A urmat cursurile serale ale Universităţii Tehnico-Ştiinţifice - patru ani - secţia de sociologie şi psihologia creaţiei din Bucureşti. A luat parte la cel de-al doilea război mondial pe frontul de est şi pe frontul de vest până la sfârşitul războiului. După desfăşurarea evenimentelor din Ungaria din 1956, a fost îndeaproape urmărit de către organele de securitate, pentru atitudine şi activitate duşmănoasă împotriva organelor de partid şi de stat. La data de 15 iulie 1958 a fost arestat de la unitatea de tancuri din oraşul Târgovişte de către o echipă de securişti şi transportat la Bucureşti, în beciurile securităţii din strada Maria Rosetti nr.33. A fost anchetat timp de şase luni. La data de 12 decembrie 1958 a fost condamnat la 15 ani muncă silnică, 10 ani degradare civică şi confiscarea totală a averii personale, pentru delictul de crimă de uneltire contra ordinii sociale. A fost deţinut în penitenciarele: Piteşti, Ocnele Mari, Jilava, Văcăreşti, Gherla, şi în colonia de muncă forţată de la Periprava.

Începând chiar din timpul anchetei - 15 iulie 1958 - 12 decembrie 1958 - şi în continuarea detenţiei până la eliberare, iulie 1964, fără creion şi fără hârtie, a creat neîncetat nenumărate poezii care, prezentate fraţilor de suferinţă, ofereau momente de îmbărbătare. Toate aceste creaţii memorate, repetate mereu, ca nişte rugăciuni, au fost păstrate în memorie până la ieşirea din

închisoare, când imediat au fost transpuse, de această dată cu creionul pe hârtie. Autorul lor recomandă celor care au sau vor avea menirea să le pună în pagină şi între coperţile vreunei antologii sau culegeri să le păstreze autenticitatea, să nu le slutească conţinutul, pentru că numai cititorul va putea fi criticul cel mai bun, numai el va înţelege condiţiile în care au fost create şi va ierta unele şchiopătări în ceea ce priveşte construcţia lor. Dumitru Radu-Udar a fost eliberat de la Colonia de muncă Periprava la data de 28 iulie 1964.

DORINȚA

De mult n-am mai păşit peste ogoare
Cu ierburi şi cu holde aurii;
De mult n-am mai văzut fâneţe-n floare
Şi dealurile cu livezi şi vii.

Mi-aduc aminte când mergeam la coasă
În ploaia razelor de soare-n toi,
Lăsam în urma mea o brazdă groasă
De fân, ovăz, lucernă sau trifoi.

Când se-nălța-n văzduhuri ciocârlia
Să-mi cânte uvertura ei cu foc,
Îmi pătrundea în simțuri veselia
Şi o priveam cum pe-aripi stă pe loc.

Când termina, venea în jos-săgeată
Să-şi vadă puii şi iar s-avânta
Să-mi cânte din înalturi înc-odată,
Şi versul ei ce mult mă încânta.

Şi îmi ieşea în cale pitpalacul,
Teluric cântăreț şi iscusit,
El mă ruga să-i las, să-şi umple sacul,
Un pâlc sau două-n urmă necosit.

Iar seara, când plecam încet spre casă
Trecând pe lângă codrul de stejari,
Mă-ntâmpinau în haine de mătase
Ai corului de seară făurari.

Când ajungeam acasă, în ogradă
La masa de sub părul busuioc
Se apleca şi Luna să mă vadă
Cu fraţii şi părinţii la un loc.

Aicea unde sunt, este firească
Dorinţa ce mă-ncearcă an de an,
Să mă întorc la vatra părintească;
C-am fost ţăran şi vreau să fiu ţăran.

1962

LANȚ

Mă ţii legat şi mă frământ
În fiare şi lăcate
Să nu fiu liber pe pământ,
Dar pentru ce păcate?

Ce ţi-am cerut mai mult decât
Această îndurare?
Dezleagă-mi lanţul de la gât
Să-mi caut de mâncare!

Deşi sunt câine... fără grai
Ştiu totuşi ca să latru
Şi-atunci când nu mai e de trai
Despic şi păru-n patru.

Cu ce-ţi sunt oare vinovat
Să stau în întuneric?
Cam îndrăznit şi am lătrat
Să-mi dai un os să-l feric?

Dă-mi drumul! Liber vreau să fiu!
Gândeşte-te, stăpâne,
Că nu-s ascet de prin pustiu,
Ci câine, câine, câine...

1961

RESEMNARE

Se-nvolbură aievea-n gând
Şi vis şi dor şi chipul blând
Şi sânul ei cu trandafiri
Şi clipe dragi şi amintiri
Şi serile târzii de mai
Şi florile din grui şi plai.

Mi-aduce-aminte prin suspin
Un vânt ce-l socoteam hain
Cum mă-ndemna la piept s-o strâng
Printre mestecenii din crâng
Şi-o sărutare mi-a pretins,
Dar tot ce-a fost atunci s-a stins.

Iar seara păsări în cântări
Şi licuricii pe cărări
Şi greierii cu scripca lor,
Burateci şi cosaşi în cor
Cununi de flori pe cap ne-au pus,
Dar tot ce-a fost atunci s-a dus.

Tu, dorule, de ai să treci
Prin zidul temnițelor reci,
De te-ntâlnești cu dorul ei,
Din două frunze fă-i cercei
Și fragi și mure să-i culegi,
Căci numai tu ne înțelegi.

Să-i cânte struna sub arcuș
Și ciocârlia în urcuș;
Tu poart-o pe aripi de vis
Prin nesfârșitul paradis
Și spune-i, dorule, că ea
Legată e de viața mea.

TIBERIU HENTEA

Tiberiu Hentea s-a născut în 1920, la Sibiu. A absolvit Școala Comercială. În 1939 este condamnat la un an închisoare pentru că a răspândit manifeste legionare. În 1948 este arestat cu alți circa o sută de anticomuniști în lotul Mureș. Din acest lot au fost luați ofițerul Alexandru Grigorescu, doctorul în științe economice Eugen Cengher și studentul Ion Gheorghiu (zis Cândea), duși în lanțuri la Răstolnița-Mureș și împușcați la marginea comunei sub pretextul că „au încercat să fugă de sub escortă".

Hentea Tiberiu trece prin penitenciarul Aiud, minele de plumb de la Baia Sprie și Cavnic. În „Închisoarea noastră cea de toate zilele", volumul I, Ion Ioanid scrie la pagina 154, punctul 57: „Hentea Tiberiu. Legionar din Ardeal. Foarte credincios. A fost imposibil să îl convingem să nu mai postească vinerea și mai ales de Paște, când timp de trei zile a făcut post negru, cu toate că muncea din greu în mină. Era extrem de slăbit de anii lungi de pușcărie, pe care îi executase. Era întotdeauna înconjurat de mai mulți tineri din organizațiile Frăției de Cruce, ocupându-se de educația lor religioasă. Om de un caracter ireproșabil".

Din mină, Tiberiu Hentea este dus la Gherla, apoi la Aiud, iarăși la Gherla (cu lotul celor o sută de pedepsiți pentru grevă), unde stă un an. Lucrează în fabrică la Aiud. Expirându-i pedeapsa, este ținut în continuare în lagărul de la Rubla, unde stă împreună cu Corneliu Coposu și Ion Diaconescu. A fost eliberat în 1964. A decedat în anul 1999.

A MURIT UN CAMARAD

În celular a murit un camarad,
Încă un deținut s-a stins dintre noi.
Cândva era drept ca un brad
Și nu l-au-ndoit vânturi și ploi.

Moartea lui ne-a adus întristarea.
Ne privim unul pe altul oftând,
Și de atunci ne obsedează întrebarea
Mâine... cine urmează la rând?

Un număr matricol e șters din registru,
La masa de prânz a mai rămas un turtoi.
Oricare ar fi, țăran sau ministru
Cu regretul pe față, s-a stins dintre noi.

La morgă e ultima lui percheziție.
În dosar cu roșu s-a scris DECEDAT.
Deținutul e liber... cu o condiție:
Cu sula în piept să fie ÎNȚEPAT.

La noapte-n secret, la groapa comună
E dus de gropari fără DRIC, fără POPI,
Tăcerea-i sinistră, doar raza de lună
E singurul martor... veghind peste plopi.

Aiud, 1949

COSTIN DACUS FLORESCU

Costin Dacus Florescu a studiat Dreptul și mai multe școli de specialitate cu caracter aeronautic. A fost Comandor Aviator, pilot de vânătoare, distins cu „Virtutea aeronautică".

Scriitor și artist plastic (sculptură în lemn și pictură).

FĂRĂ CREION, FĂRĂ HÂRTIE

Realizată în celulă la Aiud

Fără creion, fără hârtie
Doar cu speranță și credință,
În cea mai neagră suferință,
Așa făcut-am poezie.

Cu mâinile prinse-n cătușe,
În bezna rece și pustie,
Așa făcut-am poezie,
Pândit de diavol după ușă.

În foame, frig și încordare,
În a satanei nebunie,
Așa făcut-am poezie,
În gemete și disperare.

În chinuite-nsângerări,
Călăi voind să mă sfâșie,
Așa făcut-am poezie,
În nesfârșite-ndurerări.

Înmormântat de viu sub lut,
Neliniștit de ce-o să fie,
Așa făcut-am poezie,
În dorul cerului pierdut.

Și vers de vers și rând de rând,
Așteptând visul ce-ntârzie,
Așa făcut-am poezie,
În zbuciumările din gând.

Fără creion, fără hârtie,
Doar cu speranță și credință,
În cea mai joasă umilință,
Așa făcut-am POEZIE!

CLOPOTELE...

Părintelui Grebenea
Aiud (la Zarcă)

Clopote bat,
Doruri se zbat.
Gloduri pornesc
Pe drum ceresc.

Se duc în sus
Către IISUS.
Mă rog mereu
În lanțul greu.

Totul e rece
Și viața trece.
Dangăt răsună
Din cer, din lună.

Aștept demult
Să pot s-ascult
De Paști cum bat
Clopote-n sat.

E ruga mea,
Iisuse Doamne,
Iisuse Doamne,
Nu mă lăsa!

GHEORGHE POPESCU-VÂLCEA

Gheorghe Popescu s-a născut în comuna Copăceni, judeţul Vâlcea, din părinţi ţărani. Cursurile primare le-a făcut în satul natal, cele secundare în oraşul Râmnicu-Vâlcea. Licenţiat în Teologie la Chişinău şi licenţiat în Litere şi Filosofie la Bucureşti. Ia parte ca ofiţer în rezervă la războiul anticomunist din răsărit, fiind decorat cu ordinul „Coroana României", cu spade în gradul de cavaler cu panglică de „Virtutea Militară". Este iniţiatorul în 1947 al Mişcării de Rezistenţă „Vlad Ţepeş II", organizaţie de luptă împotriva comunismului. Arestat în 1948, este condamnat ca deţinut politic la 20 ani de muncă silnică, execută 16 ani în temniţele de la Jilava, Văcăreşti, Aiud, Lugoj, Gherla. Eliberat în 1964, lucrează la Comisia de Pictură Bisericească a Patriarhiei Române, ca Inspector principal de specialitate şi profesor.

Pe lângă lucrări de specialitate a publicat şi un volum de versuri - „Cuvinte din temniţă", Bucureşti, 1991.

CUVINTE DIN TEMNIȚĂ

Bate vânt de toamnă-afară.
Printre ramuri plâng castanii,
Peste viața mea amară
Pică frunze, zboară anii.

Peste țarini pustiite
De deasupra se cern norii.
Dorm zăvoaie ruginite,
Către zări se pierd cocorii.

În pridvor, bătrâna mamă
Toarce-n caier și veghează,
Varsă lacrimi în năframă,
Așteptând ca să mă vază.

De la biata gându-mi vine
La mormântul fetei, care
A murit gândind la mine,
A murit de dor și jale.

Peste lespezi funerare
De frunziș și iederi pline,
Arde-un muc de lumânare,
Țes păienjenii ruine.

Dinspre zările de-acasă
Mă întorc din nou în mine,
Greu surghiunul mă apasă
Și cătușa strâns mă ține.

Un cavou, cu uși pietrite,
Peste care stă uitarea,
Bălării de ani pleoștite
Mi-au închis de tot cărarea.

Numai luna-n miez de noapte,
Cu a sa sfioasă rază,
Vine lin, în pași de șoapte,
Vine tainic să mă vază.

Bate vânt de toamnă-afară,
Printre ramuri plâng castanii,
Peste viața mea amară
Pică frunze, zboară anii.

MARIN CIOABĂ

VORBITOR CU MAMA

M-am întors
de la vorbitor
stors
de puteri şi de orice avânt.
Cu aripi căzute înainte de zbor.
În mine nu mai e
nici lâncezeală, nici zor,
ci o melancolică trăire spre abis.

Aş vrea să-mi pipăi „prezentul" vis ca o mângâiere.
Şi să mă pierd,
ca să-mi dezmierd
„alunecarea",
dar totul este-nfrânt şi trist.
Pe geană-o lacrimă de Christ
Şi-n piept o inimă de jar
pe care-o sting cerului - dar.

M-am întors de la vorbitor
stors
şi de mine,
şi de ce-a fost,
şi de ce vine.
Sunt nota falsă-a unui cânt
gonită dintr-un colţ de cer
de un Arhanghel pe pământ.

N-am mai văzut-o de cinci ani.
În păru-i cu-nceput de nea
se-ngenuie flori de castani,
iar sub ochii vii-cuminți
sunt cute-adânci de suferinți
şi dârele din colțul gurii
sunt şfichiuiri de biciul urii
şi ea e Mama! Mama mea!

O, lume-afurisită, rea,
te-nchini la idoli,
scuipi în Sfinți!
Bătându-ți joc de fii, părinți,
loveşti în tânăr, în bătrân,
cu crezul tău hain - păgân.
Şi-a-ngenuncheat-o şi pe ea...
şi ea e Mama! Mama mea!

O față albă, un păr de var,
cu două lacrime de jar,
un pas cu tremur bătrânesc
şi două mâini ce şovăiesc,
se sting în praful de pe drum,
lăsând în urmă munți de scrum.

Din începutul de băbuță
lăsat pierdut într-o străduță,
stropit de noaptea care-o plouă
cu ochii încărcați de rouă
n-a mai rămas decât o urmă
de povârniş sub bolovani
îmbătrânită zeci de ani.

O față albă, un păr de var,
cu două lacrime de jar,
iar eu?

O notă fals-a unui cânt
gonită dintr-un colț de cer
de un Arhanghel pe pământ!

LA VAGONEȚI

Motto:
Munca era atât de ucigătoare, încât,
ca să scape, preferase să se... ciunteasсă.

Convoooi...
Un şir de umbre vii - dar goi -
pe coasta mâlului sărac
s-apropie şi se desfac
şi-mping
cu forțe ce se sting,
pământ mutat din loc în loc,
umbre gheboase
fără speranțe, fără noroc.

Şi-o vreme grea
de toamnă rea
chirceşte şirul ce se-ndoaie
sub sfârcul nesfârşit de ploaie,
dar nu mai simt
şi nu mai văd în viața lor
decât prăpăd

Un pocnet surd fără ecou
trosni spinările-asudate
şi în cruste înghețate.
Gerului îi arde de joacă,
neavând ce să mai facă,
a prins în iureşu-i nebun
în gheața ca de tun
un brotăcel mirat.

Un osândit robot,
propti o cupă-n bot
şi dup-o-njurătură - inşi şapte
o puseră pe roate.

Eh, se mai întâmplă,
Unuia din nesfârşita Turmă
i-au rămas sfărâmate între cupă şi şasiu
trei degete-nghețate
şi n-a mai înjurat nimeni,
cel ciuntit
nici n-a scrâşnit.

Nu-i părea rău că nu le mai are,
privirea i s-a agățat de fiare,
pe boțu-nghețat
ca brotăcelul mirat.

Crivățul şuieră pe creasta dâmbului,
dar puțin îi pasă ciungului,
i s-au aprins ochii,
i s-au limpezit;
c-o „parte" din el nu mai suferă
şi e... fericit.

Şi-n prag de zori
până-n-noptat
ei clipocesc acelaşi lut
mort, blestemat,
rar, ritmic, sacadat...

Ploaia-ngheață şi e ger,
un crivăț duşmănos, pustiu
îngheață tot ce-i viu,
în piept le şuieră,
în nări le fluieră,
iar Moartea îşi alege prada
rânjind drăceşte,
scormonind grămada.

Şi-i ger, în pustiu-n care toate,
îngheață şi pier.

Convoooi! Umbre fără noroc
Surpați pământ şi-mpingeți mai departe
Speranțe şi blesteme din loc... în loc...

SIMION LEFTER

Vechi legionar, Simion Lefter este cunoscut pentru lunga lui luptă pentru idealurile naționale și creștine. A trecut prin toate temnițele și lagărele dictaturilor carlistă, antonesciană și comunistă. El este autorul cunoscutului imn al legionarilor căzuți: „Plânge printre ramuri luna".

SCRISOARE DIN AIUD

Îți scriu o carte, mamă, din Aiud,
Din temnița cu lacrimi şi zăbrele
Cu ziduri reci, din care nu s-aud
Cum mor în lanțuri „visurile mele".

Trec zilele de plumb, mai greu ca anii
Se frânge viața-n silnică povară,
În sufletu-mi se scutură castanii
Şi plânge-un vis uitat de... primăvară.

Flăcăul tău voinic, cu piept de-aramă,
Ce haiducea adesea pe poteci,
Azi nu mai e decât o umbră, mamă,
În temnița cu zidurile reci.

Cu gândul răstignit pe gratii sânger
Când luna s-a oprit pe-un vârf de brad
Ca o făclie-aprinsă de un înger
Când moare-n temniță un camarad.

Îți scriu o carte, poate cea din urmă,
Că „Dansul Salomeii" e în toi
Şi până-n zori o viață iar se curmă
Că zi şi noapte-i Moartea printre noi...

SE DUC, CAMARADE, COCORII

Se duc, camarade, cocorii
Ca gândurile noastre, -napoi
Se strâng cerc pe ceru-nchisorii
Să-şi ia rămas bun de la noi.

Pe aripi de vis şi lumină
Duc cântecul nostru pribeag
Când „îngeri" de nea se închină
Şi toamna se stinge în prag.

Din zări peste ziduri trec norii
Ca sufletele noastre de grei...
Se duc, camarade, cocorii,
Se duc anii noştri cu ei.

Târziu trec prin vis Nicadorii
Şi lanțurile iar se aud,
Se duc camarade, cocorii
Şi noaptea se lasă-n AIUD.

CÂNTEC DE LEAGĂN

Cântec pentru „Cristiana"
fetița lui Alexe Eşanu - Sibiu -
camarad de celulă în temnița Aiud

Îngeraş, închide-ți geana
Şi să dormi... cum doarme-o floare!
Nani, nani... Cristiana!
Nani, raza mea de soare.

Nu ți-am pus în leagăn stele
Că mi-e sufletul ca rana.
Dormi cu lacrimile mele,
Dormi cu mama, Cristiana.

Ne-a adus veste piticul
Printre fulgii de ninsoare
Că şi azi zace tăticul
La Aiud în închisoare.

Lanțuri grele şi cătuşe
Ne-au frânt zilele senine.
„Moş Crăciun" bate la uşă
Şi... tăticul nu mai vine!

AZI NOAPTE A MURIT UN LEGIONAR

Azi noapte a murit un legionar
Într-o celulă la etajul doi.
Era în „Lagăr" tot aşa ca noi
Şi arestat, ca noi, în cireşar.

Azi noapte a murit un legionar
Cu lacrimile sfinte pe obraji.
L-au plâns pe brațe doar trei camarazi
Cum plâng la denii îngerii-n Altar.

Azi noapte a murit un legionar
Şi l-a-ngropat în zori un temnicer
Când stelele se ascundeau pe cer
De ochii ucigaşului gropar.

În satul pustiit de-un vânt amar
Îşi plânge mama fiul dus, în prag.
I-a fost din toți feciorii cel mai drag.
Azi noapte a murit un legionar.

PETRE STRIHAN

Petre Strihan, profesor universitar, subsecretar de stat, a fost condamnat la 10 ani temniță grea, prin sentința nr. 27 din 6 februarie 1948, fiind în lot cu Mircea Cancicov, profesor universitar, fost ministru (a murit în închisoare), cu filosoful Mircea Vulcănescu (mort în închisoare în urma unei duble congestii pulmonare căpătate în urma faptului că a fost ținut la izolare, pe ciment, în timp de iarnă, numai în cămaşă), cu profesorii universitari Al. Marcu, Stavri Ghiolu, Ion C. Petrescu, Geron Netta, cu generalii Grigore Georgescu, Ioan Sichitiu. Gh. Jienescu, Constantin St. Constantin, Victor Iliescu, Nicolae Şova, Ioan Arbore, precum şi cu Ioan Marian, ministru al Agriculturii, Ovid Vlădesu şi Ioan D. Enescu, subsecretari de stat.

Motto:
„... că scrie Sfânta Scriptură că de vor tăcea
Oamenii, iară pietrele vor răspunde".
(Miron Costin, Letopisețul Țării Moldovei)

CLOPOTELE DIN AIUD

Bat clopotele creştine în Aiud
şi nu ştiu: le ghicesc sau le aud...

Tânjim aici, închişi într-o cetate
În care larma vieții nu răzbate.

Ne înconjoară zidul gros de ură
cu lacăte la uşă şi la gură.

Ce-i bun pe lume e de noi departe,
n-avem o cruce, nu vedem o carte.

De ani n-am scris şi n-am primit scrisoare,
din cei de-acasă, câți mai trăiesc oare?

Târâm în zdrențe sărăcia neagră,
ne veştejim de foame şi pelagră,

Murim pe rând şi fără mult regret
duşmanii noştri ne ucid încet.

Păstrăm comori în suflete pustii,
nu suntem morți şi nu suntem nici vii.

Mereu sperăm şi ne-nşelăm mereu
şi parcă ne-a uitat şi Dumnezeu.

Bat clopote... şi undele şuvoi
încalecă pe vânt şi-ajung la noi.

Din inima bătrânei catedrale
zvâcnesc acorduri largi, medievale,

Şi tonuri, în cascadă de aramă
Care pân' şi-adâncurile cheamă

De-atinge piatra, ori urechea unge,
Tălăzuirea lor, tot mai departe-ajunge.

Că e un tâlc în fiecare undă
şi om sau piatră poate să-i răspundă.

Bat clopote, din ceruri să coboare
iubirea peste uri, biruitoare.

Şi picură din limbile blajine
balsamul reculegerii divine.

Şi iată, parcă răul nu mai doare,
adie un fior de sărbătoare.

Se-ndreaptă gândul către cele bune
trăim în post, gândim în rugăciune.

Şi patimile noastre par mai mici
când evocăm pe marii mucenici.

Iar pe destinul nostru atât de trist
brodăm cu vis imaginea lui Christ.

Bat clopotele Sfintei Liturghii
chemarea pentru morți și pentru vii,

Și ne strecoară printre gratii, pură,
Prea Sfânta Cuminecătură.

MĂRTURISIRE

Mi-e foame, mi-e de pâine,
dar pâinea e visul frumos
și-n viața amară de câine
mă simt înfrățit cu Hristos.

Mă culc pe vergele de fier,
Durerea mi-ajunge la os,
dar gândul se-nalță la cer,
mă simt înfrățit cu Hristos.

Păzit de tâlhari și de hoți
văd lumea întoarsă pe dos,
lumina mea-i iartă pe toți
mă simt înfrățit cu Hristos!

AȘTEPTARE

În sihăstria de beton și fier
s-au strâns tăcerile din univers,
o frunte tristă-și caută alt cer
și timpul parcă s-a oprit din mers.

Dar din adâncul sângelui amar
zvâcnește ca un clopot în chindie...
O inimă, din umbra ei de har,
așteaptă adevăr de bucurie.

Aiud, 1948

PSALMUL 353[1]

Doamne,
Cei care vor din cer să Te răstoarne
Ne-au rupt din oase și ne-au smuls din carne
Ne-au pus obloane grele la fereastră
Să nu vedem zidirea Ta măiastră.

Flămânzi și goi ne-au aruncat în hrube,
Încovoiați de boală, roși de bube,
Și zilnic scurmă în acest gunoi
Să vadă câți au mai rămas din noi.

Dar noi, din fund de iad și de pe brânci,
Ne aplecăm pe tainele adânci,
Cu sufletul călcăm pe legi și fire
Și ne-mbătăm c-un strop de nemurire.

Iar când groparii vin în țintirim
Noi din morminte le strigăm: „- Trăim!"
Fiindcă aici nu ne hrănim cu pâine,
ci cu nădejdea zilelor de mâine.

1. Numărul 353 este numărul camerei (celulei) în care au fost cazați deținuții politici în prima zi, când s-au montat la ferestre obloanele de lemn care realizau semiîntunericul.

Şi-asupra lor apasă un blestem:
Ne au în mână şi tot ei de noi se tem.
Să tremure! că noi, cei din morminte,
Vom trece peste ei! Vom merge înainte!

PR. ILIE IMBRESCU

Preotul Ilie Imbrescu s-a născut la 26 aprilie 1909, în comuna Dalboşeț din Banat. Liceul l-a făcut la Caransebeş, iar studiile superioare le-a urmat la Facultatea de Teologie din Cernăuți. Preot la Balcic până în 1940 (când s-a cedat Cadrilaterul) şi apoi la biserica Boteanu din Bucureşti.

A fost arestat în 1948, judecat în procesul Istrate Micescu şi condamnat la 15 ani temniță grea. A trecut prin închisorile Jilava şi Aiud.

A decedat la 19 noiembrie 1949 la infirmeria Penitenciarului Aiud cu diagnosticul „peritonită TBC". Nu se cunoaşte locul unde este înhumat, după cum mărturiseşte fiul decedatului, Paul Corneliu Imbrescu.

DE PROFUNDIS

Din negre-adâncuri strig mereu,
Precum de mult un sfânt Proroc,
Să se îndure Dumnezeu
De chinu-n care mă răscoc.

Răscolitoare vrăji ascund
Păcatele-n fățarnic jind,
Dar cască hăuri fără fund
Celor ce-n lațul lor se prind.

Strivit de fărdelegi aştept
Înfricoşatul meu amurg
Şi mă străpung mustrări în piept
Şi-n ochi potop de lacrimi curg.

Îmi plâng amar urâtul gol
În care viața mi-am ucis,
Şi gem din moarte să mă scol
Ca să-mplinesc al vieții vis.

Din taina Darului îngân
Abia un zvon cu înțeles
Să pot vădi cât de păgân
Mi-a fost trecutul ce-am cules.

Pe-un rug aprins din spinii lui
Mă văd biet abur care pier,
Dar plin de-un dor fierbinte-mi sui
Nădejdea tare pân-la Cer.

Din mâna Lui vreau să adun
Tot ce-ndemnul nu mi-a scos,
Ca să trăiesc de-acum nebun
Pentru iubirea lui Hristos.

Din tot adâncul strig mereu,
Precum de mult un sfânt Proroc,
Să se îndure Dumnezeu
De chinu-n care mă răscoc.

Aiud, 3-4 octombrie 1948

STĂRUINȚĂ

Iisuse, după mila Ta m-ațin,
Eu nu mai am la viață niciun drept.
Agonisitu-mi-am blestem şi chin,
Numai la moartea-am dreptul şi m-aştept.
Iisuse, după mila Ta m-ațin.

Cred, Doamne, ajută necredinței mele,
Întoarce-mă la Taina Strămoşească.
Iertarea Ta păcatele să-mi spele,
În slujba Ta viața să-mi rodească.
Cred, Doamne, ajută necredinței mele.

Iisuse, dă-mi iubire şi mă-nvie.
Mă doare cât mă ştiu c-am fost de mort.
Dezleagă-mă de trista nebunie,
Dă-mi Har, cu pace Crucea să mi-o port.
Iisuse, dă-mi iubire şi mă-nvie.

Cred, Doamne, ajută necredinței mele.
Agonisitu-mi-am blestem și chin.
Niciun păcat să nu mă mai înșele.
Iisuse, după mila Ta m-ațin.
Cred, Doamne, ajută necredinței mele.
Amin.

GHEORGHE GORUNESCU-PENCIU

S-a născut în 12 ianuarie 1926 în comuna Valea Iașului, satul Cerbureni, într-o familie de oameni nevoiași. Numele de Gorunescu l-a moștenit de la mama lui, care ținea foarte mult la bunicul ei: părintele Gorunescu. Cursul primar l-a făcut în Cerbureni, apoi în anul 1940 s-a înscris la Liceul Industrial Regele Mihai I, terminându-l în 1948. În 1946 a debutat în presă cu poezii umoristice, schițe și epigrame la revistele: Pițigoiul, Humorul și Papagalul. În anul 1948, a fost arestat și condamnat, pentru delict de uneltire împotriva ordinei sociale, la 8 ani temniță grea. A trecut pe rând prin închisorile Ministerului de Interne, Malmaison (?), Jilava, Târgșor, Canalul Dunăre - Marea Neagră (Peninsula), Văcărești, Târgu-Ocna, Aiud (de unde s-a eliberat pe 7 iunie 1956). În august 1958 este arestat din nou sub numele Penciu Gheorghe și condamnat la muncă silnică pe viață, de data aceasta pentru crimă de uneltire împotriva Securității Statului. I se găsesc la percheziția făcută la domiciliu șapte caiete cu proză și poezii, compuse în perioada primei detenții. Eliberat în 1964, cu decretul de grațiere, a fost rând pe rând, salahor, manipulant, metror, cubator, tehnician și, în final, proiectant la Institutul de Studii și Proiectări Agricole, de unde s-a și pensionat. Începând din anii 1972-1973 a început să publice din nou, dar numai materiale umoristice. Astfel, a colaborat la Contemporanul, Urzica, Albina, Munca, Sănătatea, Informația Capitalei. După 1990, a fost colaborator la cotidianele: Expres, România Liberă, Opus, Strict Secret, Luceafărul, Viața Medicală, Literatorul, Meridianul.

FTIZIE

A căzut pe dealuri bruma,
A intrat în frunze ciuma,
Gânduri negre-n închisoare:
Cine scapă? Cine moare?
Trag a vreme rea cocoşii,
Dar sperând neputincioşii,
Vântul îşi ascute ura,
Ploile întrec măsura.
S-a ivit pe dealuri moartea,
Deschizându-şi straniu cartea,
Toți suntem acum o apă...
Cine moare? Cine scapă?...

Târgu-Ocna, 1952

GHEORGHE ARDELEANU

S-a născut în 1929, la Beiuş, dintr-o familie de intelectuali ardeleni care avea în ascendență fruntaşi ai vieții intelectuale româneşti din Transilvania.

Absolvent al liceului „Iosif Vulcan" din Beiuş şi apoi student la Facultatea de Drept din Cluj.

Arestat în 1948, torturat la securitatea din Oradea, condamnat pentru activitate legionară şi apoi trimis la închisoarea Piteşti. Se îmbolnăveşte de tuberculoză şi ajunge la penitenciarul-sanatoriu Târgu-Ocna, unde donează streptomicina primită de la părinții săi unui coleg de suferință grav bolnav, legionarul Valeriu Gafencu, dar acesta o cedează pastorului Richard Wurmbrand, evreu creştinat, care datorită acestui medicament reuşeşte să supraviețuiască.

Eliberat în 1954, reia cursurile la Facultatea de Drept din Cluj, dar este arestat din nou în 1959, anchetat cu brutalitate de securiştii din Oradea şi condamnat la 15 ani muncă silnică.

Eliberat în 1964, securitatea continuă să-l urmărească, nepermițându-i-se decât servicii care-i agravează tuberculoza contractată în închisoare. A fost portar de noapte şi muncitor. Suferind şi de miopie avansată, în 1970 orbeşte.

LOC PATRIARHAL

Pe-aicea credem toți în veşnicie,
de când a fost un înger să ne-nveţe:
opreşte-te şi tu din drum, drumeţe,
şi fă-ne, până stai, o prorocie.

Pe-aicea-s toți la fel în vrednicie,
dar toți când se-ntâlnesc îşi dau binețe:
noi am primit demult, în tinerețe,
un duh bogat în sfântă sărăcie.

Pe-aicea cresc măslini ca-n Ghetsimani,
şi peştii poartă-n pântec ban de dare:
noi ne-am pierdut demult păcatele şi anii,

iar moartea am gonit-o în uitare.
Stâpâne, noi, ce credem în metanii,
Te aşteptăm cu pâine şi cu sare.

PETRE BAICU

S-a născut în județul Buzău, în anul 1910. Cu specializare în domeniul tehnic, a cultivat, cu aceeaşi pasiune, atât poezia cât şi proza literară.

A fost arestat în noaptea de Crăciun 1942, odată cu alți 6000 de legionari şi dus în lagărul de la Târgu Jiu. De aici este trimis, în iunie 1943, la Centrul de instrucție militară Sărata. După o sumară pregătire, este trimis pe front, în linia întâi.

În perioada 1946-1948 desfăşoară o activitate clandestină, fiind arestat pentru scurt timp în 1945 şi 1947, apoi, din 1948 până în 1964, trece ca deținut politic prin Uranus, închisorile din Sibiu, Gherla, Aiud, coloniile Midia, Năvodari, Peninsula, Valea Neagră, etc.

Are, în manuscris, cinci volume cu însemnări din lupta pe care a dus-o pentru idealurile lui naționale şi creştine, precum şi din lunga detenție, pe care a îndurat-o cu multă dârzenie.

NOAPTE DE ANCHETĂ

Pândar caraliul, azi noapte m-a-nchis.
Îmi răneşte trupul, visu-mi nu-i ucis!
Repetat, în rugi, Domnului I-am zis:
Ocroteşte-mi, Doamne, dorul meu deschis.

Curg, ca din durere, lacrimi din pereți,
Securiştii-n vorbe sunt numai săgeți.
Ar ucide Țara... Îngâmfați, semeți,
Nu ştiu ce e OMUL. Socotesc în vieți.

Tot întreabă tâmpul: „La ce te gândeşti?"
El trădării Țării ar vrea să-i slujeşti,
Când în tine viața-i doar cât mai clipeşti...
... Ce destine, Doamne, în vieți omeneşti!

Are securistul de-mplinit un „STAS",
Leapădă vestonul, trupu-i-e prea gras...
Cazna-i ucigaşă, a durat un ceas.
Din loviri cu ranga, striviri au rămas...

Gândul meu din urmă Țării mele-l las.

CHEMARE

- în prima celulă -

Vino şi-aidoma vezi-mă, CHRIST...
Mi-e cugetul amar, mi-e cugetul trist.
Mângâie-mi trupul cu mâna Ta blândă
Şi fă-mi mai uşoară nedreapta osândă...

Şi mâna-Ți, „Sfânt Aer", s-o pui şi pe ea
Pe rănile crunte din inima mea,
De uşa cu grele zăvoare de fier
Lipitu-şi-a fața un crud temnicer.

De ochiul cel negru-al vizetei mă tem
Şi nu-ndrăznesc, Doamne, să-ngân vreun blestem.
La Tine mi-e ruga şi nu mă gândesc,
În gheața celulei, din trup să-ți opresc.

VASILE BLĂNARU - CEZAR FLAMURĂ

S-a născut la 6 februarie 1913, în oraşul Câmpulung din Bucovina. A absolvit Academia de Teatru şi Cinematografie - Secţia literară - din Iaşi, promoţia 1937.

A lucrat, în perioada interbelică, la următoarele ziare şi reviste din Bucureşti şi din ţară: „Timpul", „Buna-Vestire", „Curentul", „Fapta", „Vremea", „Tribuna Tineretului", „Iconar" - Cernăuţi, „Gazeta Bucovinelor" - Bucureşti şi la toate revistele militare, în calitate de reporter de război pe frontul antisovietic.

A fost condamnat la moarte, i s-a comutat pedeapsa în muncă silnică pe viaţă şi a executat 12 ani de închisoare, fără a abdica de la crezul său legionar şi de la înalta linie morală pe care s-a situat permanent.

În Editura Vremea a publicat volumul de versuri „Talazuri" (1939), cu o prefaţă de Victor Eftimiu.

AIUD... AIUD

Salut, Colosseum! Hulpav celular,
Explozii de branduri parcă s-aud,
Zăbrele şi ziduri, ca sloiul polar,
Lăcaş de rugări în utrenii, calvar:
Aiud!
Cetate păgână cu paznici pigmei,
Aiud!
Aiud, ţintirimul anilor mei!

Lăsat e zăbranic pe muchi de securi,
La nord, răsăritul, apusul, la sud,
În plâns de hârdaie şi-n iz de prescuri,
Absurdă e râvna flămândelor guri,
Aiud!
Îmi târâi osânda căci pasul mi-e greu,
Aiud!
Aiud, crematoriul neamului meu!

De truda surghiunului ochii ni-s plini.
Ce iad aşteptarea, iar trupul ni-i ud,
N-ai voie să cugeți şi nici să suspini,
Adorm iconarii pe nimburi de spini,
Aiud!
Când Zarca mocneşte-n ciubere de zmei,
Aiud!
Aiud, purgatoriul anilor mei!

Dar azi tirania lui Gog, peste vreri,
Se surpă asemeni trădării lui Iud.
Acum, la sfârşitul atâtor dureri,

Am inima ocnă şi-s fără puteri,
Aiud!
Doar cred şi voi crede că-i sfânt Dumnezeu,
Aiud!
Aiud, izbăvirea neamului meu!

Aiud, noiembrie 1953

TESTAMENT

Nu plâng, nu mai blestem, doar mă doare nimicnicia.
Sub acest ultim blasfem şi în jug
Sunt cel din urmă rapsod
spre eşafod.
Îmbrățişând pământul, aerul, soarele şi veşnicia
Salut libertatea fraților mei de la plug!

Nu plâng, nu mai blestem, ci mă caut în azururi,
Pe cimentul-osândă, prin coclauri de ceață,
printre aştri-înfrângeri,
Trudită-i cărarea ce duce spre lumea de-a pururi,
cărările-plângeri.

Sărută-mă, moarte, cu foamea, cu fierul,
Cu dinții-cătuşe, cu buzele tale de gheață.
Sunt cel din urmă rapsod
spre eşafod,
Mi-e inima lacrimi şi sânge mi-i cerul
cernit a prohod...

în celula morții - Botoşani, iulie 1959

BOCET DIN ZARCĂ

Zarcă, Zarcă, tu eşti parcă
crematoriu, o redută surdă,
straşnic de surdă,
ca un croncănit de țarcă.

S-a-ncrustat în zid pecetea
multor ierni, spre-a fi ecoul
unui bocet şi cavoul
tinereții noastre, setea.

Ne-au rămas, ucigătoare,
anii toți a nu-i cunoaşte,
ca s-ajungem biete moaşte
sau schelete umblătoare.

Zarcă: gratii şi obloane,
crematoriu, stepă, oază
surdă, crâncenă şi groază,
țintuită în piroane.

Zarcă, Zarcă, rugi şi certuri,
mă-spăimânt să-ți spun pe nume,
eşti ca iadul, eşti o lume
aruncată în deşerturi.

Aiud - Zarca, 1963

MIHAI BURACU

S-a născut la Turnu-Severin, la 24 ianuarie 1930. În 1960 a absolvit Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi, ca şef de promoție al Facultății de Istorie-Filologie. A funcționat ca profesor de limba şi literatura română la liceul din Strehaia şi apoi la Liceul Economic din Turnu-Severin.

A fost arestat la 7 iunie 1949, în anul examenului de bacalaureat, anchetat la Securitatea din Caransebeş şi Lugoj, iar la 6 decembrie 1949 a fost condamnat de Tribunalul Militar din Timişoara la doi ani închisoare pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale.

A executat pedeapsa la Târgşor, Canal (Peninsula Valea Neagră) şi Piteşti, unde a fost trimis disciplinar într-un lot de 22 de elevi şi supus timp de cinci luni regimului de „reeducare" prin tortură. La expirarea pedepsei a fost trimis în lagărul Ghencea, unde i s-a dat o pedeapsă de 24 de luni, pe care le-a executat în lagărul de la Bicaz, apoi o alta, tot de 24 de luni, din care a executat jumătate în lagărul de muncă forțată Oneşti-Borzeşti, de unde a fost eliberat.

A publicat poezii şi articole în presa locală şi diferite reviste literare. În 1988 debutează în volumul colectiv de poezie „Prier", editat de „Cartea Românească". După 1989 este membru AZR şi publică articole, pamflete, poezii. A fost ales, în septembrie 1991, membru al Delegației permanente a P.N.Ț.-cd.

Este autorul cărții „Tăblițele de săpun de la ITŞET-IP", o carte fundamentală pentru înțelegerea „experimentului" Piteşti.

CARTE POȘTALĂ PE OCTOMBRIE

Asemeni vremii peste părul tău,
coboară, tată, iarna, pe Ceahlău
și, înserând, când soarele-i pe ducă,
îmi pare că te văd ca o nălucă,
în argintatele odăjdii ale iernii,
bătând în toacă ceasul de vecernii.
Prea des mă-nșel cu semnele minunii.
Stau clopotele-n turn fără de funii
și mâna ta pe toacă rezemată,
neputincioasă astăzi, zace, tată.

Doar într-un colț, ca-n fiecare seară,
se pregătesc luminile de ceară
și-n strana cu-ntunericul subțire
citește vântul versuri de psaltire.
Când trecem în convoi pe la răscruce,
țintim spre turnul alb fără de cruce
și, prohodind ca-n biblice Golgote,
ne ducem răstignirea către cote,
parc-am căta în ochii trecătoarei
o lacrimă din plânsetul Fecioarei
și-n ochii ce ne-ntreabă, tot mai rari,
privirile vreunui din pescari...

Cu înserarea care cade darnic,
ne strânge frigu-n brațe mai amarnic,
c-asemeni vremii, peste părul tău
coboară, tată, iarna pe Ceahlău.

Bicaz, 1952

RUGĂCIUNE

Întorși de departe, cu inima frântă,
ni-e gândul la cei ce s-au dus.
Rugămu-Te, Doamne, adu-ni-i de sus,
părtași pentru ziua cea sfântă.

Ca Duhul vor trece în chip de lumină
prin țara cu cântece multe
și-n ceasul acesta vor sta să asculte
la veacul ce încă suspină.

Și-n zborul albastru de peste morminte,
prin țarini cu gropi fără nume,
durerea din ochii bătrânelor mume
vor șterge-o cu palmă fierbinte.

Și-ntorși întru Tine sub bolta-nserării,
ca-n mâini nevăzute de-arhangheli,
va arde lumina din sfintele candeli,
umplute cu lacrima țării.

în drum spre București,
21/22 mai 1954

CORNELIU DENEŞAN

S-a născut la 4 aprilie 1922, în Sibiu. A absolvit Liceul Comercial la Sibiu. Este arestat în iunie 1941 pentru activitate legionară şi condamnat la zece ani muncă silnică de către Tribunalul Militar Bucureşti. Din 1948 este reținut administrativ până în iunie 1955. În timpul detenției este izolat în „turn", la Ocnele Mari. Se îmbolnăveşte de pleurezie şi stă opt luni fără medicamente, la Ocnele Mari. În continuare este mutat la penitenciarul Gherla (la TBC). E dus la securitate, reanchetat şi eliberat ca scos din cauză.

În august 1959 este arestat din nou, fără motiv, şi condamnat la şapte ani pentru uneltire. Se eliberează la 31 iulie 1964.

ÎNȚELEGE

Uşor vei înțelege versuri scrise
Care îți arată tainele naturii,
Iubirea spusă-n foşnetul pădurii
Şi aurul câmpiilor întinse.

Dar când le vezi pe nişte pagini, prinse
În suferință, cu pecetea urii,
Când totul trece linia măsurii,
Te-ndepărtezi cu sentimente-nchise.

Nu simți deloc cum totul clocoteşte,
Cum piedestale grele se răstoarnă
Şi macină pe cine prinde-n cleşte.
Spoială e în jurul tău şi-n goană
Eşti smuls preocupărilor, orbeşte,
Uitând de tine, viață şi icoană.

Ocnele Mari, 1951

LUNTRAŞUL

Trezitu-m-am luntraş pe apa vieții,
Cu barca mea pe firul argintiu,
Înconjurat de crinii tinereții
Şi-n tolbă visul meu de mai târziu.
Vedeam pe maluri aur şi mătase
Şi oameni poposiți sub vraja lor,

Iar cântece, pe note fermecate,
Întruna mă-ndemnau ca să cobor.
Plutea parfum în aer şi ispite,
Dar locul meu acolo nu era,
Priveam stângaci şi vâslele înfipte.
M-au dus spre alte zări, spre altă stea.
M-au însoțit şi râsete şi hule,
Ce-mi sângerară anii albi de crin -
Ei au rămas pe gratii de celule
Stropite cu sudalme şi venin.

Ocnele Mari, 1952

TATĂLUI MEU

Stai rezemat, pe gânduri,
Priveşti în zarea-ndepărtată.
Şi-ți treci prin față rânduri-rânduri
Tot ce-ai trăit odată.

Eşti, azi, cu paşii clătinați
De trudă şi povară,
Din zi în zi mai afundați
În viața mai amară.

Eşti nins pe tâmple şi pe păr
Şi hainele-ți atârnă.
Din cel ce-ai fost într-adevăr,
Ai mai rămas o urmă.

Priveşti, cu ochii-nlăcrimați,
Şi nopți, şi zilele senine.
Înlături anii sfărâmați
Şi te gândeşti la mine.

Mai rabdă şi cu ochii-n prag
Fă rugă neîncetată!
Mă rog şi eu, ca fiu pribeag,
Din viața mea legată.
Şi voi veni curând, cu drag,
La tine, tată.

Ocnele Mari, 1953

FOAMEA

Cu mâinile întinse, tremurânde,
Strâns ținând în ele blidul gol,
Galbene şi veşnice flămânde,
Lungi, subțiri, cu unghii de nămol,

Cu buzele întinse, colțul gurii
Jos lăsat, în zâmbetul amar.
Se înfig în inima măsurii
Ochii scăpărând, ca din amnar.

Târşâindu-şi paşii şovăielnici,
Ars la mâini de către vasul cald,
Îşi întoarce ochii îndoielnici
Înapoi, spre boabele ce cad.

Şi retras în colțul lui, pe scânduri,
Afundat, cu totul, în pereți,
Soarbe rar, în repetate rânduri,
Aşteptare-atâtor dimineți.

E tăcere, nimeni nu vorbeşte.
Smalțul zgâriat sună bizar,
Semnul trist că ciorba se sfârşeşte.
Ore lungi încep să curgă iar.

Ocnele Mari, 1952

SUNTEM MORȚII

Suntem morții, vărgate umbre,
Străvezii, fără vorbe, fără zâmbet,
Stăpâni ai colțurilor sumbre.
Nădejdile în noi zvâcnesc încet
Ceasornice de lut dospit şi fiert.

Noi pipăim pereții de cavou,
Cu degetele lungi şi noduroase,
Din ei să smulgem, poate, ceva nou,
Să strângem stropi din zările cețoase,
Dar, dincolo, mereu e numai gol.

De fier şi frig, tot osul ni-i scobit.
Pe noi, pe vineții strigoi,
Sătui de sânge şi de hoit,
Alți morți, mai morți ca noi,
Ne-ntorc prin smoală-n icnet şi blestem.

Noi suntem cei de veac ursiți
Să bem pocalul suferinței pân' la fund.
Și când, din morții noștri cei sfârșiți
Ne părăsesc, spre drumul lor afund,
Îi însoțim, în tremur lung de rugi.

În lumea morții suntem încă vii
Și ne purtăm sicriele cu noi,
Pe drumuri depărtate și pustii.
Groparii scurmă-n putredul gunoi.
Ce trist amurg, cu iz de cimitir!

În lumea noastră nu sunt lumânări,
Ci numai lacrime ne vin aduse-n zvon,
Trimitem gândul nostru-n depărtări,
Cu glas curat, ca cel de pe amvon.
Ne așteptați, noi suntem morții vii!...

Gherla, 1954

CRANIUL

Era o zi cu arșiță de vară,
Pe malul gropii, oase gălbejite
Erau zvârlite, rând pe rând, afară
Și tidvele de târnăcop lovite.

Creștea mereu grămada aruncată
Din șanțul de la colțul închisorii,
De sub pământ, de sub închisa soartă,
Demult cei șapte nu văzură zorii.

Și nu știai un os cui aparține,
Că n-aveau nume, nici înfățișare.
Măselele, căzute prin fărâme,
Îți arătau eterna împăcare.

Priveam la craniul ce-l țineam în mână,
Acolo unde creierul gândea
Era pământ, cu găuri mici de râmă,
Îl scormoneam și-ncet se desprindea.

Ce ochi umplut-au găurile goale
Și câte lacrime pe fața ștearsă
N-au curs și, poate, buze senzuale,
Ce-au sărutat vreo frunte de mireasă?

Ce boală l-a lovit, sau, poate, fierul?
Și cine i-a făcut îngropăciunea?
Priveam cu fruntea-ngândurată cerul,
Văzui atunci din plin deșertăciunea.

Și mă gândeam, cândva, cum și pe mine,
Găsindu-mă-n bucăți făr-de valoare,
Mă va zvârli distrat un oarecine
Și nu-și va pune nicio întrebare.

Aiud, 1959

MOARTEA UNUI TEBECIST

Din fața-i de ceară uscată și ochi de cărbune
Ies, frânte, năvalnice gânduri
Ce aleargă nebune...
Ca trosnet de scânduri.

Copii, soție și mamă
Apar ca niște năluci,
În geamăt, îi strigă, îi cheamă,
Cu mâinile întinse, ca brațe de cruci.

Pe paie de mucedă ocnă,
Cu trupul răsfiert, de stafie
Răpusă, străbate în comă
Cărări efemere spre un drum de vecie.

În pieptul de zdrențe se stinge suflarea
Cu ultimul picur de sânge picat
Și jurul s-agită ca marea,
De val de durere a celui ce pleacă, plecat.

Pe fruntea-ți senină, lipsită de gânduri,
Îți fac, frățioare, azi ultimul semn,
Desculț, în cămașă, în haina-ți de scânduri,
Tu pleci fără cruce de lemn.

ÎNMORMÂNTAREA

În noapte, în șoapte, groparii smulg glia,
Lovind târnăcopul, călcând pe cazma,
Încolo, sugându-și răchia,
Un paznic privește cum cade o stea.

Ca șarpele negru și leneș,
Alunecă apa stropită,
Din solzi de argint, a vechiului Someș...
Din luna ce suie rănită.

În mijlocul gropii își murmură gândul,
În șoaptă, groparul vărgat.
Azi unul, ieri trei, și zile de-a rândul
Atâția politici, zău, Doamne, -i păcat.

O mână, deasupra, bălăbăne lampa
Și oase sunt smulse spre colțuri de lut.
Fundul de groapă îl năpădе apa...
Iar paznicul înghite mai mult.

- Întinde, măi frate, apucă lopata,
Că apa a început să mă ude,
E ora vreo zece și cât este gata,
Atâta ajunge.

Deasupra, pe bulgări, șezuți la odihnă,
Sub negrul, albastru, cu stele,
Vorbesc de acasă, pe urmă de cină,
De foame, de zilele grele.

- Măi frate, ce zici, și nouă săpa-vor
Lăcașul aici sau aievea?...
Dormi-vom în lutul lui Șandor
Sau fi-vom mai tari decât legea?

- Ce mă întrebi ce nimeni nu știe?
Nici eu, nici tu, nici cei ce conduc,
Mai bine ar fi ca mortul să vie
Și-apoi aș pleca să mă culc.

Alături poteca începe să miște,
Vin umbre ce poartă în umbră
O pată mai albă și toți sunt niște umbre,
Strigoi care umblă.

- E gata? întreabă deodată o voce,
- E gata, răspunde o alta,
- Ei, bine, atunci știți ce?
Zvârliți-l în groapă deodată!

Supuși, acei patru slobod înăuntru.
Se-nvârte... și plescăie apa,
Bufnește pământul
Și-un proaștăt le-atinge și cizma, și fața.

- Al dracului stropește!
Răstește îmbufnat gardianul
În timp ce cu mâna-și șterge
Chipiul, vestonul.

- Mișcă, pune, mă, mâna,
Vă știu eu ce leneși sunteți,
Mă mir cum vă rabdă țărâna
Și pâinea și apa ce beți.

Pe Gherla țipă cucuveaua,
Golgotă plină de ură și patimi
În timp ce cade perdeaua
Ultimă, fără regrete și fără de lacrimi.

ZIUA DE MÂINE

Vântule, când dai de mărunte movile,
Șoptește o rugă și treci
În drumu-ți. Iar albe copile
De vezi, le vorbește de oasele reci

A celor ce nu-s în poeme,
Anonimi ce pieriră prin boală și fier,
Născuți ca să spele blesteme
Și păcate de azi și de ieri.

Mâine, ca norii mânați de furtună,
Mame veni-vor cu mâini lăcrimate
Să scurme adânc în coaja de humă
Scoțând în săruturi doar gleznele sparte.

Gherla, 1954

LUCA DUMITRESCU

Deşi singurul lui volum publicat, *„Hronicul Racului"*, a fost rodul multor ani de închisoare, îndurați pentru crezul său legionar, Luca Dumitrescu a frământat strunele lirei cu mult înainte de „experiența penitenciară". Prima poezie a publicat-o ca elev în revista Liceului „Sfântul Sava", prin anii 1926-27, sub pseudonimul I. Ulieşteanu. În „Bilete de papagal", seria 1928-30, îi apar versuri semnate D.G. Luca. Tot sub acelaşi nume, colaborează, pe când era student (1930-33), la „Cristalul", „Sepia" şi alte reviste tinereşti ale timpului. În primăvara lui 1933, ia parte la concursul „Techirghiol-Eforie" cu romanul „Hohotul", pe care-l câştigă Mircea Eliade cu romanul „Maitreyi", Luca Dumitrescu obținând o mențiune. Între anii 1937-1940, colaborează frecvent la „Universul literar" şi sporadic la „Vremea", „Adevărul literar" şi „Revista Fundațiilor Regale". Fiind mobilizat de-a lungul întregului război, pe care-l face din Cuban până în Cehoslovacia, nu poate încheia contractul publicării unui roman, „Linii paralele", programat să fie tipărit în editura „Universul literar".

În vremea studenției face parte dintr-un cenaclu, între membrii căruia se numărau Edgar Papu, Constantin Fântâneru, Alex. Bistrițeanu, pictorul Bob Bulgaru, Ştefan Teodorescu. Ca formație intelectuală, s-a integrat în spiritul Asociației „Criterion", exponentă culturală a tinerei generații interbelice, ilustrată de Mircea Vulcănescu, Mircea Eliade, Constantin Noica, Petru Comarnescu, Pavel Costin Deleanu, Mihail Polihroniade, Petre Țuțea şi alții. S-a aflat în raporturi de

fraternitate intelectuală cu Emil Botta, Eugen Ionescu, Horia Stamatu, Arşavir Acterian, Mircea Nicolau.

„Hronicul Racului", unicul său volum de versuri publicat, a apărut la Editura „Cartea Românească" în 1988, după o îndelungată carantină în birourile Securității. Impregnat, într-o manieră disimulată, de problematica vieții de închisoare, se distinge, în cadrul producției de aceeaşi specie, printr-o concentrare asupra interiorității penitentului, lăsând pe ultimul plan aspectul senzațional şi pitoresc al universului carceral. Refuză, de asemenea, reliefarea detaliată a martirajului îndurat şi estompează decent actele de eroism. Mărturisindu-şi fără ocol aleanurile omeneşti şi clipele de deznădejde, cartea este, mai ales, o invitație la adevăr şi sinceritate. Sub raport strict literar, „Hronicul Racului" realizează aliajul dintre un tradiționalism transfigurat şi redus la esență şi modalitățile de expresie specifice artei poetice contemporane. Bine primit de critica literară, a fost comentat cu remarcabilă comprehensiune de Edgar Papu, Alexandru Piru şi Viorel Gheorghiță.

SOȚIE

Iubită mamă, soră şi nevastă,
Pământ întors de plugul meu spre soare,
Simțit-am dulcea ta înfiorare
Cum mă cuprinde limpede şi castă.

Te-am căutat în taină la izvoare
Şi am aflat acolo cum adastă,
Din veşnicie, o durere vastă,
Oțelul meu s-o rupă şi s-o zboare.

Când marea foame-a vieții-n mine plânge,
Cu pâinea ta curată mă îmbii
Şi de mă simt vreodată ca un sânge,

Gâlgâitor, în forțele lui vii,
Eşti inima grăbită, care-l strânge
Şi-l mână mai departe, în copii.

ION FLORESCU

Ion M. Florescu s-a născut la 20 ianuarie 1906.

A obținut diploma de învățător în anul 1925. Pe lângă activitatea didactică, a desfăşurat o intensă activitate culturală, socială, economică - contribuind la construcția şcolii Tomşana, precum şi a unei bisericuțe. A activat de asemenea în cadrul cooperației.

În anul 1936, a luat inițiativa apariției unei gazete, „Slova învățătorilor", organ de cultură generală şi luptă profesională a învățătorilor. A condus, în calitate de redactor, „Țărănismul", gazetă a organizației P.N.Ț. din județul Argeş, cu sprijinul lui Vladimir Streinu.

Pe tărâm politic a făcut parte din P.N.Ț., fiind un timp secretar general al Organizației Argeş. A fost arestat la 6 iunie 1950 pentru activitate în P.N.Ț. şi, conform Procesului verbal nr. 4 din 1952, a fost încadrat într-o colonie de muncă pentru activitate antidemocratică. La 28 iunie 1954 i s-a fixat domiciliul obligatoriu în comuna Dropia, din județul Ialomița. La 20 iunie 1956, conform Deciziei Ministerului de Interne, această măsură a fost ridicată. Nemaiputând intra în învățământ, a lucrat ca zilier. A scris, cu colaborarea lui Marin Pițigoi, volumul în manuscris „Infernul - anii de robie ai neamului românesc".

VALEA PLÂNGERII

Păziți de baionete sub arșița de soare,
Cu inima cernită, privind din zare-n zare
Și străbătând distanțe pe-ntinsele câmpii,
Sunt aruncați cu ură prin văile pustii,

Pe unde numai moartea își va rosti cuvântul,
Având vecini doar cerul, cu ploile și vântul,
Prin văi întortocheate, de ape dăltuite,
Prin locuri tăinuite, de om nebănuite.

Sub dealuri străjuite de duhuri necurate,
Prin locuri fără nume, de Dumnezeu uitate,
Pe unde-n voie zboară doar vulturi, ciori și corbi,
Făcură „faraonii" căsuțe pentru robi,

Căsuțe doar cu nume, căsuțe inedite,
Sicrie colective, cu stuf acoperite.
N-au sală, nici ferestre, nici ușă la intrare,
În ele merg robiții doar seara la culcare.

Pe jos, pământ și piatră, și paturi suprapuse,
În rest, doar microfoane în scândură ascunse.
De sus, din Cernavodă, spre Midia bătrână,
Pe drumul faraonic doar moartea e stăpână.

Pe orișiunde-s oameni aduși în silnicie,
Ființe chinuite ca-n vremuri de robie,
Muncesc, muncesc întruna, înconjurați de ură,
Și-i drumul numai piatră, și-i greu peste măsură.

Sunt îmbrăcați de „gală", în hainele vărgate,
Cu mânecile rupte și petice pe spate.
Drept nasturi, copci de sârmă aveau din loc în loc,
Și-o sfoară mai groscioară, legată la mijloc,

Să-i țină mai aproape și cât mai strâns veșmântul,
Să-i apere ființa când se trezește vântul.

Pe cap, doar jumătate bonetă mai avea,
Căci, ani și ani purtând-o, abia se mai ținea,
Încălțăminte scumpă, cu hainele în ton,
În stângul o opincă, în dreptul un șoșon.

Ciorapi, aveau hârtie, prinsă cu-n fir de ață.
Au mâinile umflate și bube mari pe față.
Obrajii supți și palizi de-atâta suferință,
Cu brazde-adânci în carne, de chin și umilință.

Gingiile, umflate și limba, castravete,
Răbdând cât nu se poate de foame și de sete,
Au trupul plin de bube și numai vânătaie,
Trăgând mereu la roabă prin ploaie și noroaie.

Din zdrențe își fac hamuri, să poată duce greul.
O, Despot fără milă, cum te mai rabdă zeul?
Nu-i greu să duci o roabă, e greu drumul robiei!
Nimic nu-i rău pe lume, ca legile sclaviei.

Aduse din pustie, aceste legi barbare
Cu cea mai strâmbă lege nu au asemănare.
Legi pline de păcate, furtuni și vijelie,
Siberia cunoaște ce-aduce-a lor mânie.

Din lacuri scot nămolul, din dealuri piatră scot
Și, ca la jug, trag sănii, căruțe fără roți.
De gât își leagă roaba în deal s-o poată duce,
Urcându-și fiecare pe Golgota o cruce.

Trăgând mereu de roabă, muncind fără-ncetare,
Nu-i mai cunoști că-s oameni, au altă-nfățișare.
Tăcuți ca niște pustnici și răgușiți în glas,
De teamă și de spaimă tresar la orice pas.

Picioarele-s sucite şi labele-s întoarse,
Privirea-i obosită, şi-n rest, piele şi oase.
Muncesc din zori de ziuă şi noaptea pe lumină,
În mersul ei doar roaba de mila lor suspină...

Lopata lăcrimează, hârleţul li se frânge,
Iar târnăcopu-n stâncă, lovind întruna, plânge.
Nimeni nu poate spune durerea prin cuvinte.
Ci, poate, numai Dante, scoţându-l din morminte.

Se plânge nefiinţa de-atât-amar şi chin,
În timp ce stăpânirea socoate prea puţin.
Nu-i nimeni să-i mângâie, o vorbă să le spună,
Doar Dumnezeu cu mila prin soare şi prin lună.

Nu-i nimeni să-i ridice, să-i scape de sclavie,
Doar Dumnezeu din ceruri sau moartea timpurie.
Cine-ndrăzneşte oare în ajutor să vie
Celor ce trag la roabă sau zac în puşcărie?

Îi urmăreşte moartea la fiecare pas,
Din câţi au fost la număr, puţini au mai rămas.
Plâng pietrele pe dealuri şi-n vale plânge balta.
Când „Faraon" se-ncruntă şi prinde-n mâini lopata.

Lovea fără cruţare pe cei ce cad grămadă,
Când roaba n-o pot duce, lăsându-i morţii pradă.
E vai de-acei ce norma nu pot s-o-ndeplinească;
Sunt socotiţi, sărmanii, că nu vor să muncească.

Ei sunt duşmani de clasă, vrăjmaşi şi sabotori,
N-au dreptul la pachete, n-au dreptul la scrisori,
Primi-vor o optime din dreptul lor de pâine.
Aşa ajunse omul mai rău decât un câine.

Iar cei ce nu pot face nimic din ce se cere,
Bolnavi ce-abia se mişcă, bătrâni fără putere,

Sunt condamnaţi la moarte prin foame-ndelungată.
Aceasta e porunca de stăpânire dată.

Prin carceră şi foame, răbdare-ndelungată,
Betegii, suferinzii au moarte-asigurată.
Să dai pâinea la câine, să laşi un om să moară,
Să fie oare omul mai crud decât o fiară?

Cine-n această lume, când nu mai poţi munci,
Poate să te lipsească de dreptul de-a trăi?
O, Doamne, ce răbdare ai dat fiinţei Tale,
Să poată duce-n spate poveri în zile grele!

Se clatină tot dealul, ca frunzele de vânt,
Când zboară dinamita şi scoate din pământ
Blocuri din stânci bătrâne, bucăţi de piatră spartă,
Ce trebuie degrabă în vagoneţi cărată.

E luna lui Ghenare, când oul de corb crapă
Şi mâna se lipeşte de târnăcop şi sapă.
Scot piatră din zăpadă, zăpada se topeşte
Şi mâna sângerândă de piatră se lipeşte.

Cu mâna, carne vie, să-ncarci la vagoneţi,
Să nu mai simţi durerea... O, zei, unde sunteţi?
Mănuşi? o amintire. Cu mâinile-nghe ţate
Se-ncarcă vagoneţii, ducându-i mai departe.

Îi duc la concasoare, urcând o coastă dreaptă,
În orice clipă moartea la orice pas aşteaptă.
Aici e concasorul, faimosul „Sfarmă-Piatră",
Ce-nghite lăcomeşte şi, când nu-i dai, te latră.

Cu gura prinde blocul, cu dinţii îl sfărâmă.
Dacă-l priveşti cum muşcă fiinţa, ţi-o-nspăimântă.
La gura lui, ca lucru, e punctul cel mai greu,
De-atunci printre pietre te iartă Dumnezeu.

Şi totuşi „Sfarmă-Piatră" e de păcate plin,
Păcate botezate de lacrimi şi suspin.
Aici e „dealul morţii", e „dealul Căpăţânii",
E dealul răstignirii ce-l pregăti păgânii.

Pe fiecare piatră vezi pete mari de sânge,
Vezi moartea ce te-aşteaptă, vezi viaţa cum se stinge.
Atâta suferinţă nici iadul nu cuprinde,
Nici robii nu văzură, lucrând la piramide.

SCRISOARE DIN BĂRĂGAN

(Răspuns la o scrisoare
de la fetiţa mea, Cocuţa)

Copila mea! Copila mea!
Scrisoarea ta m-a mângâiat,
M-a bucurat când am primit-o,
M-a întristat când am citit-o.

M-am bucurat aşa cum scrii,
Că vrei şi tu aici să vii.
Să vii la mine-n Bărăgan,
Unde stau pustnic an de an.

Bolnav şi fără ajutor,
Ca cel din urmă cerşetor.
Pe tata să-l mai vezi ai vrea,
Copila mea... copila mea.

Să mă cunoşti... eu nu mai cred,
În fiecare zi mă pierd,
Mă cheamă-ntruna un glas mut,
Şi sunt de nerecunoscut.

Nu vreau să vezi cum trăiesc eu,
Copilul meu... sufletul meu.
Trecură ani şi ani de atunci,
De când sălbatice porunci,
Adus-au jale-n cas' la noi,
Răpindu-mă de lângă voi.

La mâini, cu lanţuri m-au legat,
Şi m-au bătut, şi m-au scuipat.
La munci prin lagăre m-au dus
Şi, socotind că nu-i de-ajuns,
Văzând în mine un duşman,
M-au aruncat în Bărăgan.
Mi-ai scris să-ţi iau un mărţişor,
Să prinzi de el fâşii de dor,
Să-l porţi la piept ca talisman,
Dar sunt sărac, n-am niciun ban.

Pe-aici nu sunt nici sfinţi, nici zei,
Să pot cerşi milă la ei.
Ca să cerşesc mi-e foarte greu,
Sărac să fiu, dar să fiu eu.

Când amintirile mă frâng,
Fetiţa mea, întruna plâng
Şi fericire-i cer mereu,
În rugi fierbinţi, lui Dumnezeu.

La darul meu să prind, aş vrea,
Durere din durerea mea,
Văpăi de foc, simțiri adânci,
Ce ard şi pietrele pe stânci.

Sunt prea sărac în bucurii.
Sunt un om mort printre cei vii,
Mă-nvinse zile cu poveri
Şi-atâtea triste primăveri.

Îmi arde sufletul meu tot.
Aş vrea să uit, dar n-am să pot,
Mânuța ce m-a mângâiat
În noaptea când m-a arestat.

Nici cizma care te-a lovit,
Când lângă mine ai venit,
Trăgând de lanțuri şi plângând
Şi mâna tatii sărutând.

Şi cizma te lovea mereu,
Copilul meu, sufletul meu...
Mă chinuie un gând amar:
Ce pot să-ți fac de-aici ca dar?

Îți trimit dorul răvăşit
Şi lacrimi fără de sfârşit,
Neprețuitul talisman,
Din Bărăgan, din Bărăgan.

Ani mulți cer Domnului să-ți dea,
Copila mea! Copila mea!

Dropia, Ivăneşti, 25 februarie 1955

VIOREL GHEORGHIȚĂ

GIORGIȚĂ VIOREL (semnează Viorel Gheorghiță) s-a născut în anul 1922, luna septembrie, ziua 27, în localitatea Gurahonț, din județul Arad, într-o familie de țărani. A urmat şcoala primară în sat. După mai multe peripeții, reuşeşte să termine Şcoala Normală din Arad, apoi, prin examen de diferență, şi Colegiul Sfântul Sava din Bucureşti, unde susține şi bacalaureatul, în anul 1946. Studiază, în continuare, teologia la Arad şi filosofia la Cluj, în perioada 1946-1948, fără să-şi termine studiile. În anul 1942 este arestat şi condamnat la şase luni închisoare corecțională, pentru propagandă legionară. După aproximativ cinci luni, este eliberat, încorporat pentru instruire, trimis la Sărata, şi de acolo pe front. Scapă nevătămat, dar cu sănătatea şubrezită. În anul 1948, student fiind, este arestat pentru a doua oară, anchetat, judecat şi condamnat de către Tribunalul Militar din Timişoara la zece ani muncă silnică, pentru uneltire. Trece prin următoarele închisori: Timişoara, Piteşti - unde este supus „reeducării" - Gherla, Baia Sprie, Aiud. La expirarea pedepsei, i se instrumentează în 1958 un nou proces, fiind condamnat, de data aceasta, la 25 de ani muncă silnică. Este pus în libertate în vara anului 1964, după aproape 16 ani de recluziune neîntreruptă. Se stabileşte în Municipiul Arad şi lucrează la Întreprinderea de Construcții Industriale şi Montaj, de unde se pensionează, la vârsta de 63 de ani. E căsătorit şi are o fată, medic. Publică poezie, cronici şi eseuri în revistele: „Familia", de la Oradea, „Tribuna", de la

Cluj, „Orizont", de la Timişoara, „Vatra", de la Târgu Mureş, „Viața Românească", de la Bucureşti, „Arca", de la Arad. În anul 1985 debutează, editorial, cu volumul de sonete (concepute, în marea lor majoritate, în Aiud) „Ferestre şi oglinzi", prefațat de Ştefan Augustin Doinaş, la Editura Dacia din Cluj Napoca. Din anul 1990 este membru al Uniunii Scriitorilor din România. În 1994 publică volumul de memorii "ET EGO". A trecut la cele veşnice în data de 30 septembrie 2005.

BALADA UNEI TEMNIȚE CUMPLITE

Aiudul, cetatea durerilor surde,
Rămas peste vreme, uitat peste văi,
Frângea parcă umede linişti absurde
În țipătul surelor lui cucuvăi.

Pe zid, ca să-ți sperie umbrele, paza
Lovea la răstimpuri metalul strident,
Pâraie de smoală curgeau pe sub raza
De lună, trecută prin colț de trident.

În noaptea de vară ardea ca o rană,
Ferestrele-i stranii, ca ochii cei orbi.
Cu pete de sânge, negreală pe pană,
Păreau amintirile aripi de corbi.

Ioane, Ioane, cum mesteci tu hula
Şi rugile tale cum suie în van...
Îl ustură până la oase celula
În cel de al şaptesprezecelea an.

Durerea din şale, urechea, rărunchii,
Răbdările tale îl țin ghemuit.
Cu mâinile îmbrățişându-şi genunchii,
Mocnea vâlvătaie de om chinuit.

Chemarea mai arde şi-acum în cătare,
Fur nu e şi nici a ucis ca tâlhar,
Ci pentru un vis cât o lume de mare
Plăteşte cu fiere, pahar cu pahar.

E şi el dintre cei care-au fost să tresară
La semnul de-aramă, când Făt-cel-Frumos
Cerca să mai umble o dată prin țară,
Cu inima dreaptă, cu pasul vârtos.

Am fost împreună prin codri şi puste,
În curse întinse de hulpavii spâni,
Cu el, învățat-a, pe arşiți, să guste
Din apa măritelor noastre fântâni.

- Văzut-ai, Ioane, cum geme-Arieşul
Când stau la ospețe grofi puhavi şi cheli?
Cu Pătru Opincă şi Simon Băieşu
Cătat-a spre alte adânci rânduieli:

Un cer mai fierbinte, o pâine mai albă,
Plinind năzuința străbunilor săi,
Statornică sete, cu-a rugilor salbă,
Lăsatu-şi-a pasul albastrelor căi.

Şi iată-l, cu morții, zidit pe viață.
Duşmanii pe Făt-cel-Frumos l-au ucis.
În zări, zgribulind, ca o floare de gheață,
Căzută-i corola înaltului vis.

O vreme, năluci, tâlcuri vagi, aşteptate...
Sudalma, zemoasă, călcâiul, mai sec;
Apoi s-au lăsat, ca o noapte, uitate,
Să-nvăluie anii şi zilele trec.

Pe mamă aproape că nu o mai ştie;
De sine-şi aduce aminte arar;
Nevasta, precum ar fi fost ea să fie,
O-nchipuie dulce, o gustă amar.

Mai cearcă, prin somn, uneori, zodiacul,
Doar-doar va să afle vreun fir de noroc.
Ehei, ursitoare, îşi plânge, săracul,
Cenuşa din oasele-i puse pe foc.

Regrete? Zadarnic, el nu şi le-aşterne
Foi crude-n al inimii negru cuibar;
Şi nici le aprinde în suflet lanterne;
Deşertul lăuntric e fără hotar.

Îngeamănă însă ungherele şoapte;
Cad picuri de rece mustrare: - Tu ştii
Că-n cârje întinse de lună, azi noapte,
Alături, Mihai a plecat dintre vii?

- E poate mai bine. A zilelor nadă
I-a smuls bucuria-n cârlige de ajuns.
Ciocane de sânge izbesc în arcadă.
Mâhnirea e fluviu cu vuiet ascuns.

- Nici moartea nu vor să ne fie scăpare;
Umani, enigmatici, ni-o țin lângă prag.
Ciocanele-s grindini de grea încercare,
Mânia, furtună cu vuietul larg.

La doi şi acolo mai fumegă unul,
Feştilă sfârşită, cu ochii sătui,
Viața i-o toarnă pe gât cu furtunul,
Să-şi poarte, oricum e, osândele lui.

Pe alții vin păsări de noapte să-i prade;
Călin de o lună stă-n fiare, la beci;
A fost îndrăznet la cuvânt şi se cade
Să ştie de frica belciugelor reci.

Zăbrelele, drugii, betonul, lăcata...
Potcoavă de țară, călcâiul străin;
În numele luptei de clasă, răsplata...
Rânjesc temnicerii. Pucioasă, venin.

- Şi faci tu culcuş resemnărilor, casă?
Revolta aprinde şindrilă pe cer.
Adânc, neputința de plumb îl apasă,
Amar, întrebarea aceea de fier:

A fi, sau mai bine pământ pentru pâine?
Ce alt înțeles mai putea-vei s-ascunzi?
Viață de zdrențe, viață de câine...
Şi-e sarea mai rodnică, poate, în grunzi.

Pe cine hrăneşte mereu suferința,
Precum pe o fiară flămândă-n bârlog?
Pe cine ridică la cer umilința,
Când visul, în temniță, zace olog?

Alină durerea, dezleagă, zideşte
Ori roade mătasea înaltului gând?
O, dacă şi geamătul humei sfinţeşte,
Să fie, Preabunule, dar până când?

Cumplit îl apas-a răbdării cămaşă;
Virtute, răsplată, cununi de argint?
Nu cumva i-o coase o inimă laşă
Cu mâna măiastră şi florile mint?

Mai altfel vuia în adâncuri chemarea
De soare, mai greu buzduganul temut,
Părea dimineață de purpuri plecarea
Cu lauda întoarcerii noastre pe scut.

Ia pildă, Ioane, cu tâmpla căruntă,
Sfârşitul din toamna aceea, mişel.
Sunt holdele coapte, e timpul de nuntă...
Şi moartea-ți puse în deget inel.

Un clopot bătu, în sfârşit, deşteptarea.
Sub sfârcul jignirii, programul banal;
„Doi, faţa-n perete! Dă-i drumul, plimbarea!"
Fior, stăpânire, priviri de metal.

Tristețea celulei, mai moale ca lâna,
Părea ca de suflet rămas fără rost.
"Zăbrele, acum palpitânde, dăm mâna.
Rămâneți, păianjeni, cu cel ce a fost!

Vă las tinerețea în plasă şi dorul,
În curte străină, ogar de pripas".
O cheie şi paznicul trase zăvorul.
Răspunseră paşii cu bunul rămas.

Chimval de argint, prietenească dogoare
Alină spărtura ceresculul arc;
Himerice, zăbrele scoase la soare
Îşi calcă destinul, închise în țarc.

Pe zid, ciripesc îndrăznețe trei vrăbii.
Oglinzi scânteinde, hulubii trec stol.
Nori albi, legănând minunate corăbii,
Oferă privirii nostalgic ocol.

Năuc, se opreşte. Vor ochii să vadă
Lumină, verdeață, podgorii... apoi
Uşor scuturându-se, ca de zăpadă,
Aprinde-n orbite lumini de strigoi.

O clipă rebelă, chemarea vieții
Se frânge-n călcâiele pasului rar.
Își mistuie vrerea-ndărjită scaieții,
Iar inima face-se vatră de jar.

Și nimeni nu poate în ea să pătrundă,
Scântei fascinante s-o-nduplece nu-s.
O lacrimă poate-ar mai fi să-și ascundă
Și mâinile mamei căzute-n apus.

„Mai iute treci, vreme!" Văzduhul îl strânge.
Aiudule, fiară cu ochiul păgân,
Vrei sarcini de oase, vrei muguri de sânge
Din inimă spartă în piept de român?

Minutele orei de aer sunt gata.
Inscripția, brazii, zidirile ard.
Din frânele zilei, țâșnind ca săgeata,
Se-nfige cu pumnii în stâlpul de gard.

- E zonă! somează din post sentinela,
Armându-și pistolul, - Oprește-te! Trag!
Cu vuiete surde, în timpul acela,
Toți frații de cazne ciorchine-s în prag.

El urcă rețeaua de sârmă ghimpată,
Cuprinde văzduhul și sare-n nisip.
Soldatul ezită cu arma-ndreptată,
Că robul e și el un om, după chip.

- Nu trage! se zbate și piatra, și lemnul,
Că nu e decât un învins de necaz.
Pricepe, dar, colț cu otravă, consemnul
Se-nfige în suflet, roșește-n obraz.

Căzutul se scoală, stă drept și privește,
Cu ochi ca de vultur ce nu mai clipesc,
La punctul ce fumegă moarte. - Țintește,
Că vreau libertatea! Blestemele cresc.

Metal implacabil, pistolul detună,
El, numai o clipă cu statul rebel,
Se frânge din mijloc și parcă-și adună
Toți anii de caznă să-i ducă cu el.

Stârnit, celularul părea că se sfarmă;
- Tâlhari de răscruce, călăi, asasini!
Orașul se mișcă. Pe ziduri, alarmă,
Apoi, peste toate, tăcere de spini.

În post, santinele aduse dublură
Mai râd, cată ținte, sfidează deschis.
Răsplate: omagii stropite cu ură,
Arginți și concediu, că, vezi, a ucis.

În timpul acela, din turn, clopotarul
Stârnea revărsânde-alinări peste vii.
Prin burgul în care își duse calvarul,
Drapelele albe păreau ironii.

Aiud, 1957

RUGĂ

O cruce ridicată în hotar,
Stindard care să apere belşugul,
Acolo unde osteneşte plugul
Şi inima cinstitului plugar.

Cununa lui Iisus era din grâu.
Ca de țăran, obrajii arşi de soare.
Spărturile, ca de măceşi în floare.
În gene, stropi şi volbură la brâu.

Țâşnea parcă din reavănul pământ,
Ca un trimis al țarinci spre slavă,
Sau cobora din cer, întru zăbavă,
Ca o suflare paşnică de vânt.

De multe ori, în umedul apus,
Privind cum crucea-şi alungeşte pata,
Pe lemn mi se părea că-l văd pe tata,
Iar mucenic în brazdă, pe Iisus.

Trudeau, parcă transfigurați de zări,
Nevolnicul cu Domnul dimpreună,
Să pună răstignirii lor cunună
Şi trepte unei alte înălțări.

O cruce ridicată în hotar.
La umbra ei, acelaşi pas te-njugă.
Iisus, rămas şi el pe-aceeaşi rugă,
Se va-ndura, cinstitule plugar!

ACUM, CUVÂNT AL MEU

Acum, cuvânt al meu, te odihneşte!
Fu jocul lung, fu zborul cu ocol.
Ca prunele când trec în alcool,
Ce-a mai rămas din sevă azi duhneşte.

Cojit de înțelesuri şi simbol,
Purificat atât de omeneşte,
În inima pustiului, ce creşte,
Anahoret să-mi fii, cu trupul gol!

Şi lasă noaptea iar să te cuprindă...
Origini răsturnate în oglindă
Se vor deschide dincolo de mal.

Tăcerea, fără văi şi fără dâmburi,
Să lege rod în noi, precum în sâmburi
Un univers întreg, arhetipal.

AUTOPORTRET DE TINEREȚE

Crâmpei de liturghie bizantină;
În sfeşnice bătrâne, lumânări;
Nemărginire blândă, în cântări
De-a-pururi născătoare de lumină.

Desprindere de timp şi depărtări.
Pe cerul gol, o frunte ce se-nclină,
Nepământesc de mare şi senină,

Înspre altarul unei alte stări.

Şi, iată, trupul scutură petale,
Atât de fragede, de ireale,
Îngemănând sărut lângă sărut;

Sublimul - pur, concupiscența - pură,
Neînvrăjbite, încă, de făptură,
Cum, pare-se, a fost la început.

AURELIAN GUȚĂ

S-a născut la 3 noiembrie 1925, în comuna Moțătei, județul Dolj. Şcoala primară şi cursul inferior de liceu le face în Craiova. În clasa a V-a de liceu este arestat (16 septembrie 1941) şi condamnat la zece ani muncă silnică pentru activitate în cadrul „Frăției de Cruce". La 24 iunie 1944 este eliberat din închisoarea-sanatoriu din Târgu Ocna, prin suspendarea pedepsei. A reluat cursurile liceale la Colegiul Carol I din Craiova, pe care le-a absolvit în 1947, frecventând apoi, ca student, cursurile Facultății de Litere şi Filosofie din Bucureşti. La 18 mai 1948 este arestat, odată cu grupul studențesc şi condamnat la patru ani temniță grea. Din aresturile S.S.I. şi M.A.I. trece prin închisorile Jilava, Văcăreşti, Piteşti - unde, din cauza regimului foarte dur, se îmbolnăveşte şi este dus în penitenciarul-sanatoriu Târgu-Ocna. Datorită atitudinii lui dârze şi pentru că s-a opus „reeducării", este trimis disciplinar (deşi era bolnav de TBC) la Aiud, în cumplita „Zarcă", unde este ținut izolat. La expirarea pedepsei nu este eliberat, ci trimis în lagărele de la Capul Midia şi Oneşti, unde stă până în 1964, când a fost eliberat.

SUNTEM SALCÂMI

Cu rădăcina-nfiptă-adânc în lut,
Suntem salcâmi cu lemnul greu şi tare,
Cu fruntea crengilor privim spre soare
Şi cel ce ne-a sădit a vrut
Să fim salcâmi şi să fim țării scut.

Suntem salcâmi şi creştem pe oriunde,
Pe râpi adânci şi pe podzol,
Pe trupul țării noastre gol,
Pe silişti sărăcite de osânde,
Suntem salcâmi şi creştem pe oriunde.

Şi creştem repede ca o furtună,
Lălâii s-au temut de-atât elan.
Cât se îngroaşă bradul într-un an,
Noi creştem vijelie într-o lună,
Suntem salcâmi şi creştem din furtună.

Deşi ne adăpăm mereu cu fiere,
Niciun copac nu are flori ca noi,
Se strâng albine vesele în roi
Şi iau nectarul să-l prefacă-n miere,
Suntem salcâmi, suntem numai putere.

Tineri fiind, aveam ghimpi să-ne-apărăm.
O! mulți şi-aflară mâinile-nspinate
Când unelteau ca să ne-arunce-n moarte.
Noi n-am fi vrut pe nimeni să-nspinăm,
Dar ghimpii ne-au fost dați să ne-apărăm.

Acum pădurea-i deasă ca un zid,
Nici un topor nu ne mai doboară.
Unde-au lovit cu el odinioară,
O sută de lăstare-au răsărit,
Suntem salcâmi şi prin cenuşe-am biruit...

Târgu Ocna, aprilie 1951

PSALM

Căznesc să te clădesc în mine, Doamne,
Dar tare-i greu. E greu cum n-am crezut,
Şi abia, abia sunt pe la-nceput,
Sunt gol, mi-e sete şi mi-e foame.

Cu pas trudit de zimbru răzvrătit,
Măsor lumina-n lung şi-n lat,
Dar de copite mi se-agață lut clisat
Şi-adesea cad în mlaştini istovit.

Adorm acolo, năpădit de lipitori,
Picioarele mi le încurcă papura,
În coamă-mi creşte lintița,
Iar de grumaz se-nnoadă şerpi otrăvitori.

Şi, totuşi, mă ridic, căci visul seacă mlaştina.
Îmi scutur spurcăciunile din spate,
Mi-adun puterile şi-o iau la goană mai departe,
Căci trebuie s-aşez odată streaşina.

Când izbutesc să mai aşez o cărămidă,
Sunt ca soimul, parcă zbor.

Dar zboru-i scurt şi n-are spor
Şi iar se-arată mlaştina fetidă.

Şi-am învățat că lupta cea mai grea
E să-mi ucid păcatele din mine.
Să te slujesc numai pe tine, Bine,
Cu jertfă, ceas de ceas, şi cu răbdare.

Târgu Ocna, septembrie 1951

POST OPRESORES

Mi-a mai rămas un singur fruct pe-o creangă,
Un singur rod pe-o ramură de sus,
Duşmanul, cu puterea lui întreagă,
L-ar fi răpus, dar nu l-a mai ajuns.

Când soarele râdea-n frunzişul meu
Şi crengile-mi cântau în dimineață,
Când ramurile se plecau sub rodul greu,
Toți mă râvneau, toți mă chemau la viață.

Acum, coroana mi- este jalnică, pustie
Şi călătorul, oricât ar mai vrea,
Nu mai găseşte-n trupu-mi bucurie,
Nu-l mai atrage sărăcia mea.

Dar eu trudesc s-adun în fructul singur
Tot darul ce-altădată l-am avut,
Ca o albină într-un singur fagur,
Toată aroma rodului pierdut.

Iar din sămânța-i mică, fermecată,
Căzând şi încolțind, aş vrea să crească
Un arbore sequoia, o gigantă,
Pe trupul şi grădina românească.

Iar de va fi un măr frumos, domnesc,
Din cele zece semințe-ale lui,
Să crească-n lutul românesc
Zece porunci din vrerea Domnului.

Mi-a mai rămas un singur fruct pe-o creangă
Şi cei din lume toți mă ocolesc,
Dar fiindcă-n rodul ăsta-i viața-ntreagă,
Nici nu sunt trist, nici nu mă tânguiesc.

Târgu Ocna, septembrie 1951

UCENICIE

Dac-aş putea, aş învăța:

Să dărui tot, fără să cer nimic.
La masa vieții să am ultim loc,
Pe cel puternic să-l iubesc ca pe cel mic,
În suflet şi în gând să-mi ardă foc.

S-ajung nebun pentru credință
Şi cerşetor pentru dreptate;
Să fac din umilințe biruință
Şi să iubesc şi să trăiesc în toate.

Să rup din suflet să clădesc frumosul
Şi să zidesc căldură de cămin;
Din suferințe să culeg numai prinosul
Şi să rămân mereu, mereu senin.

Târgu Ocna, august 1950

STRĂMOŞII

Aud cum picură în mine oseminte.
De unde vin? Din ce uitat sălaş?
Din care veacuri? Care funduri de morminte?
Să-şi caute cu sete un urmaş?

Mă uit în urmă şi nu văd nimic.
Niciun hrisov domnesc nu mi-a rămas
Şi niciun petec de hârtie, cât de mic,
Nu vine să dea veacurilor glas.

Pe crucile de lemn din marginea de sat,
Ce v-ocrotesc mormintele sărace,
Strămoşii mei, nicio poruncă n-ați lăsat
Şi lutul ce vă odihneşte tace.

Dar simt cum vin de dincolo de ani
Şi dau năvală, buzna spre lumină,
Chemările atâtor umiliți țărani
Care-au rămas înmormântate-n tină.

Lipesc sfios urechea pe pământ şi-ascult,
Din țărâna ce-ați udat-o cu sudoare,

Răzbind până la mine-un glas tăios, profund,
Vă deslușesc cum mă strigați din zare.

Văd chipul vostru de aramă-adânc brăzdat,
Simt pasul vostru dârz, fără pereche,
În vine-mi curge sângele ce mi l-ați dat,
Renaşte-n mine lumea voastră veche.

Care din voi păşeşte-acum în pasul meu?
Care haiduc din vremea lui Jianu
M-adapă din tăria lui pe drumul greu
Pe care-l bat să vă-mplinesc aleanul?

Strămoşii mei, pământul ce-a rămas din voi
L-am prefăcut, bazaltul vieții mele.
Veniți, prin duhul meu, păşim pe drumuri noi,
Vă am izvor, v-am pus temelii grele.

Piteşti, septembrie 1949

GRIGORE LECHINȚAN

S-a născut la 27 octombrie 1913, în comuna Cucerdea, județul Mureș. A fost al treilea dintre cei nouă copii ai unei familii de țărani harnici și de omenie. A urmat școala primară în satul natal, studiile gimnaziale la gimnaziul „Andrei Bârseanu" din Târnăveni, întrerupte doi ani din cauza crizei economice. Le continuă în 1929 la Liceul greco-catolic din Blaj, iar apoi studiile universitare le urmează la Facultatea de Drept din Cluj.

Ca student activează pe linie naționalistă și i se încredințează de către colegi președinția Societății Studenților în Drept. În 1936 aderă la Mișcarea Legionară. În 1937 se licențiază și este încorporat la Școala de Ofițeri de Geniu, ca rezervă, la București. După eliberare se întoarce la Cluj pentru continuarea studiilor de doctorat.

În 1939 este numit magistrat în localitatea Aleșd, județul Bihor. De acolo, după Dictatul de la Viena, este transferat la Tribunalul Dumbrăveni, iar în 1942 pleacă pe frontul din U.R.S.S., ca ofițer de geniu în Divizia a 3-a Munte. Se distinge în luptă, fiind decorat cu „Coroana României" și „Steaua României". În luptele de la Abinskaia este rănit, pierzând brațul stâng. Întors în țară, este încadrat la Tribunalul Județean Sibiu, iar în 1948 este arestat și judecat de Tribunalul Militar Sibiu, fiind condamnat la 12 ani de temniță grea, pe care îi execută la Aiud. La expirarea pedepsei i se mai adaugă 4 ani de închisoare. Trece prin închisorile Jilava și Galați, după care este dus la Periprava, până în 1964, când

se eliberează. După eliberare, lucrează ca economist într-o uzină metalurgică din Sibiu.

În 1978 îi decedează soția, care a suferit nenumărate prigoane, crescând în lipsa lui doi copii: o fată, Ana-Maria-Nicoleta, şi un băiat, Horia-Grigore.

A lucrat la un volum de schițe de penitenciar: „Table cerate".

CĂRAREA

De-atâția ani îți şerpuieşti viața,
Din sânul satului, spre culmea sură,
Şi palidul amurg şi dimineața
Te-mpodobesc cu raza lor cea pură.

Ici-colo, te îmbracă-n umbre moi
Câte-un copac răzleț, ivit în cale,
Pe-alocuri, în nisipul şters de ploi,
Se oglindesc culorile spectrale.

O! când ne-am cunoscut întâia oară
Cu paşii goi ți-am sărutat țărâna
Şi-am alergat spre creasta-ndepărtată,
Căci am brodit s-ating cerul cu mâna.

Pe-atuncea, vezi, era o altă stare:
Pământul lung şi lat era întins,
Iar cerul mieriu, ca un clopot mare,
Se rezema pe dealuri, dinadins;

Iar Dumnezeu cu barbă şi cu plete,
Cu cârja-n mână şi cu flori pe haină
Mai cobora în lanuri pe-ndelete
Şi cu bunicul mai şedea la taină...

Azi, ceru-i infinit şi nepătruns,
Pământul, rotunjit e ca un măr,
Şi Dumnezeu, Preabunul, S-a ascuns
În asprul, necuprinsul Adevăr.

Bunicul s-a topit în destrămare
Cu pâcle de tristeți pe ochii moi,
Ci eu la tine-am revenit, cărare,
Cărarea paşilor mărunți şi goi.

Dă-mi inocența paşilor pierduți
Şi vraja din pecetea lor ți-o cer!
Căci vreau din nou spre culmi s-alerg desculț,
S-ajung, să-ncerc, să pun mâna pe cer!

IARNĂ

Nu liniştea-mpietrită în recile tării
Ori dansul de fecioară al albelor petale,
Cu mlădieri uşoare şi ritmuri estivale,
Îmi picură în cale... tristeți... melancolii,

Nici chiciura pe ramuri, alb-argintiul pur,
Iradiind în soare sclipiri diamantine,
Nici flora de hermină ce-aşterne pe coline
Imaculări virgine sub bolta de azur,

Ci gândul, ca, ningându-l întruna anii grei,
Omătul despărțirii va creşte bloc de gheață,
Să-ngroape-n masa rece cristale fără viață,
Anii pierduți în ceață ai tristei epopei.

O! lasă peste gânduri să ningă fulgii moi,
În aburi să-i topească pojarul lor fierbinte,
Să bem din ei mireasma extazurilor sfinte...
Aducerile-aminte să ningă peste noi!

ANA MARIA MARIN

S-a născut la 14 iunie 1910, în Botoşani, cu numele de familie Ropală. A venit în 1928 la Bucureşti ca studentă la Facultatea de Medicină, unde, în decursul celor şapte ani de studii, a fost tot timpul şefă de promoție. A profesat în Spitalul de Copii „Grigore Alexandrescu" şi în Spitalul Colentina.

În 1933 s-a căsătorit cu Vasile Marin, eroul legionar mort, alături de Ionel Moța, în Spania, în lupta contra comunismului,. În 1938 a fost internată la Mănăstirea Suzana cu alte soții de fruntaşi legionari, ca Liana Cotigă, Marioara Ionescu, şi legionare ca Sica Popescu, Marieta Iordache sau Zizi Ghenea.

În 1958 a primit o pedeapsă administrativă de 36 de luni, iar la expirare i s-a prelungit cu alte 36 de luni. A fost eliberată în 1964. A trecut prin închisorile de la Mislea, Bacău, Botoşani, Oradea.

Grație fiului ei, care e medic în Elveția, a putut să se refugieze acolo.

A publicat în străinătate amintiri din perioada de detenție: „Țara de dincolo", „Expiation" (sub pseudonim) şi cartea de poezii în română şi franceză, „Desțărații".

A ținut conferințe despre originile şi datinile neamului românesc şi a organizat recitaluri de poezii pentru copii.

ZIUA MORȚILOR

Se-ntinde ştergarul
Pe măsuța cu trei picioare;
Se-aprinde o candelă, o lumânare;
Într-o oală de lut,
Aghiazmă cu firul de busuioc;
Miroase-a tămâie;
Frigul e crunt.
Pâlpâie un foc în cămin.
E plin întunericul din bordei
De lume.
Bătrâni cerniți, copii,
Încremeniți de jale.
Au venit să bocească,
Să cânte „Veşnica pomenire"
Oamenilor fără nume,
Fire înghițită de neguri,
Oase albite de var,
Aruncate în gropi comune.
Poate că sunt „ai lor"
Sau poate că „ai lor" mai trăiesc
Undeva, în întunericul din genune.
Drepții cad? Sau suie la cer?
Pe cruci? Sau sub alte torturi?
Nimeni nu ştie, nici cum şi nici unde...
Cândva, când îi vor chema,
Or să vie din cerul de flăcări
Să semene flori pe morminte,
Să aducă aminte:
De ce-a fost...
De ce nu-i...
Şi de ce-o să fie de-acum înainte...

VIRGIL MATEIAŞ

S-a născut la 26 ianuarie 1909, în satul Grid, județul Făgăraş. În 1928 se înscrie la Facultatea de Drept din Bucureşti şi intră în acelaşi timp în rândurile Mişcării Legionare. Profesează ca avocat la Braşov şi Făgăraş. În 1937 este numit de Corneliu Zelea Codreanu comandant legionar. În 1940 este, pentru câteva luni, prefect de Făgăraş. Scapă cu viață din prigoanele carlistă şi antonesciană, cât şi de pe frontul de Răsărit, unde luptă ca ofițer (de rezervă).

Arestat în 1948, trece prin „reeducarea" de la Ocnele Mari cu fruntea sus, deşi a fost supus la torturi îngrozitoare. E transferat la Aiud şi eliberat după şaisprezece ani de închisoare, în 1964.

A scris volumele: „Anii de groază din România comunistă" (1991) şi „Cântece nescrise din închisoare, 1948-1964", publicate la Editura Gordian din Timişoara (1994).

Moare la 2 ianuarie 1996.

DE PAŞTI

Un crâmpei de soare umblă
Prin zăbrele loc să-şi facă,
A împins vreo zece suliți
În celula mea opacă.

Şi pe firul lor subțire
A lăsat uşor să vină,
Pentru zilele Învierii,
O prescură de lumină.

S-a uitat în jur şi-n blidu-mi
Şi, văzând, iar, cât de gol e,
A vărsat un ou de aur
Peste ciorba de fasole.

S-a urcat pe mâini, pe frunte
Şi mi-a sărutat frumos
Lacrima ce mi-a adus-o
Învierea lui Hristos.

Soare milostiv, ascultă,
Îți mai cer un dar, şi-anume:
Varsă-un pic de omenie
Peste om şi peste lume!

Aiud, Zarcă, celula 52,
13 aprilie 1963

RUGĂ

Doamne,
Mă rog şi azi, amână
Chemarea mea la Tine
Mi-s pruncii încă fragezi
Şi rup flămânzi din mine.

Mai am puțină treabă
S-arăt unor zidari
Anume zăcăminte
De foc şi pietre tari.

Ei vor o țară nouă,
Că n-au decât ruine,
Şi, cum sunt tineri, taina
S-o afle de la mine.

Aş vrea să facă veacuri
De soare-aceşti flăcăi,
Să calce ca pe trepte
Pe ele paşii Tăi.

Şi dac-o fi, Părinte,
Pe schelă, sus, să mor,
Ridică peste mine
Împărăția lor!

Uranus, celula 94,
11 mai 1958

ÎNCHIDEREA

- Părintelui Protopop
Pavel Borzea -

Se lasă înserarea, zăvoarele se strâng,
A răstignit viața pe gratii și pe uși.
Apoi, vestește sluga stăpânului nătâng
C-a pus nemărginirea și duhul în cătuși.

O pace ca adâncul de moarte din genuni
Înecă închisoarea, și nu vă pot grăi
Cum sufletul se frânge ca fulgeru-n furtuni
Și soarbe din durere puterea de-a trăi.

Un preot se ridică, uscat, senin și blând,
Și-n taina ce-nfioară și oameni și-ncăperi,
În infinitul zării, înscrie murmurând
O binecuvântare și pentru temniceri.

Sunt în genunchi și Cerul fereastra și-a deschis
Să-i vadă goi și firavi ca sfinții bizantini
Ce-și duc pe frunți cununa pierdută-n Paradis,
Mi-apare-n ochi icoana întâilor creștini.

Ocnele Mari, celula 2,
2 iulie 1950

CAMERA 12 - OCNELE MARI -

Ce noapte grea se lasă! Aș vrea să plec acum...
Mi-e teamă de-nchisoare, mi-e frică și de drum.
De-o lună și mai bine îi văd la pândă stând,
Ei vor să mă ucidă, de n-oi vrea să mă vând.
Sunt niște monștri, fiare cu chipul hâd și laș
Care-au făcut tocmeala pe-un blid de arpacaș.
Doi gardieni de treabă m-au scos pe înnoptat,
Cu ochii plânși, în fața Capelei m-au lăsat.
O ușă ferecată se mișcă-ncet... pătrund...
Tăcere și-ntuneric la 12, în fund.
Prin sălile vecine îmi pare-așa cum calc
Că-s morți de multă vreme, uitați pe catafalc.
Ciudată-i pacea asta în temniță la noi,
Cu noaptea pretutindeni, cu morți și cu strigoi.
Desculți și numa-n șoaptă, se mișcă pe furiș,
Cu mâneci suflecate se strâng în luminiș...
Acolo-n colț se vaită un pui de cucuvea,
Un liliac se-aruncă cu dinții-n fața mea.
- Demult te așteptarăm să vii la noi aici,
Mă-ntâmpină la ușă vreo patru-cinci calici.
Să ne mai spui de Gardă, de Sfinți și mai apoi
Ce fire nevăzute pătrund aci la voi?
Și când Direcțiunea voiai s-o arestezi,
Și care-s camarazii cu care mai lucrezi?
Ce jurăminte luat-ai, că, vezi, așa socot
Că poate să pornească asemenea complot.
Să scoți corespondența ce-o ai de câțiva ani
Cu unii din bandiții englezi și-americani...
Vom trece peste toate... de-i vrea cu noi să fii,
Că ai acasă mamă, nevastă și copii...

Te-om face, Comandante, chiar şefu' nostru, hai!
Să-ncepem demascarea, la Ocna, cu alai.
Ți-aducem camarazii aici, c-avem destui,
Să spună şi cât lapte a supt la mama lui,
Şi fără griji te-o face Republica, ți-o spun,
Când tu şi toată Ocna veți merge pe-acest drum.
- Hm!...
O ploaie de sudalme porni ca din senin
Şi ca-ndrăciți strigoii galop spre mine vin:
- Hristoşii, Dumnezeii şi Sfinții lor din cer,
Arhanghelii, Fecioara şi Garda ta de Fier,
Nimic nu te mai scapă acum din mâna mea,
Şi, când te voi ucide, te-oi arunca colea!
Credință vrei şi țară? Acestea-s la gunoi,
Acuma sfânta ură ne mistuie pe noi.
Iar Garda, Căpitanul şi tot ce ne-ați mai spus,
Le înecăm în sânge, să-l bea cei din Apus.
Ori crezi că mie-mi pasă că nimeresc în plin?
Rămâneți, măi bandite, cu unul mai puțin.
Să ştii că ai de-a face cu clasa muncitoare.
Legați-l strâns la gură, de mâini şi de picioare
Şi dezbrăcați-l iute, că n-am timp de pierdut.
Pe-o sabie de Arhanghel o cruce mi-am făcut.
Firav, cu fața suptă şi tot aşa senin
Aştept potop de ură, otravă şi venin.
S-au năpustit cu pumnii, cu bețe, cu ciomege,
Că-ntr-o aşa năvală stă moartea şi culege.
Şi nopți în şir, la uşă, un glas necunoscut:
- De n-a spus tot nici astăzi, să-l luați de la-nceput!
Acum repetă-ntocmai şi se întrec la dat,
Ca nu cumva vreunul să fie suspectat.
Sugrum un țipăt, două, apoi tăcere-adâncă.
- Dă-i un picior în coaste şi vezi, mai mişcă încă?

Şi-mi apucară mâna s-o frângă, numai trei...
Strămoşi cu fața aspră şi ochii de scântei,
Din depărtări, de veacuri s-apropie de mine,
Obrazu-i plin de sânge şi mâinile mi-s pline.
- Hei, spui acum, martire? Ia uite că zâmbeşte!
Şi mai năprasnic goana ciomegelor porneşte.
Un băț, sub apăsarea durerilor, s-a frânt...
- De ce opriți goana? mai am încă cuvânt,
Vă văd cum dați în mine ca-n sacul cu nisip.
Ucideți-mă, frate, că nu aveți alt chip.
- A-nnebunit, lăsați-l şi mâine o să-l scad.
Mă scol pe brânci, în oase, încerc un pas, dar cad,
Mă iau şi mă apasă în vas cu apă rece,
O milă fără seamăn prin sufletul meu trece.
Apoi, rânjind, m-aruncă să zac pe-o rogojină.
Pe gratii se oprise un chip de lună plină.
S-au dus... şi mă-nfioară tăcerea de mormânt.
Mă uit în jur şi-n mine, să văd dacă mai sunt.
Auzi... cum plânge unul, nebunul râde iar,
S-a spânzurat azi noapte un altul c-un ştergar
Şi-aceluia, cu mâna şi fața ca de scrum,
Un semn al crucii sfinte i s-a oprit pe drum.
Pustiu... şi carnea arde, dar mâini uscate, reci
Mi-aduc pe gene somnul, un somn ca cel de veci.
- Dar cine eşti? vreun înger ori un copil de-acasă,
Cu lumânare-aprinsă şi-n haină de mătasă?
Vai!... clopote în noaptea de sânge şi mister
Şi nu-i pe-aproape nimeni, un ajutor să-i cer.
Vor vrea să mă îngroape, ori ceva s-a-ntâmplat?!
Şi mii de glasuri cântă: „HRISTOS A ÎNVIAT!"

camera 12, Ocnele Mari - izolare,
8 aprilie 1951

LA OCNELE MARI

Se va sfârşi blestemul şi povara
Acestor ani cu flori de mătrăgună
Din care bem de-un sfert de veac ocară
Şi nimeni nu ne dă o vorbă bună.

Lăsăm aci o cruce de căinţă
Cu silueta albă ca de var,
Pe fondul mohorât de suferinţă,
Ca cel mai mare al vieţii noastre dar.

Şi vom pleca pe drumuri fără urmă,
Cum soarta noastră bine ne cuvântă,
Din când în când ne vom uita în urmă
La tot ce-a fost Troiţa noastră sfântă.

Securitatea Braşov, celula 8,
2 decembrie 1953

ÎN ZARCĂ

lui Mihai

A înflorit o nouă primăvară
În Zarca noastră hâdă şi bătrână,
De-un sfert de veac nu ne mai cată nimeni,
Azi, mi-a adus un musafir de mână.

Mă aştepta în ţarc, unde intrasem
Să mă-ntâlnesc cu soarele o clipă,
S-adun în ochi, în buzunar, în şapcă
Din generoasa Cerului risipă.

Nu s-a temut că-s ucigaş în zdrenţe,
Cu şoapte dulci m-a-ntâmpinat tiptil,
Cu legănări în mers de balerină
Şi-o caldă gingăşie de copil.

Mi se părea că cineva se uită,
Vreun prunc stingher printr-o spărtură mică,
Cum mângâiam cu mâinile de ceară
Doi ochi rotunzi şi-o frunte de pisică.

Da, dragul meu, o nouă primăvară
A înflorit aci, ca-n orice casă...
Îmi va aduce crini frumoşi pe tâmple
Şi flori de sânge veştede pe masă.

Aiud, Zarcă, celula 4,
25 martie 1963

RUGĂMINTE

Cu fiecare cui ce vin să-mi bată,
Gândindu-mă că n-oi fi dat destul,
Mai storc o dată inima-mi găleată
Să bea pământul ăsta nesătul.

Şi am s-o las în macii din grădină
Când n-o mai fi să fiu în Făgăraş,
Să bea, din Cerul cupei lor, lumină
Şi cel avut şi omul nevoiaş.

Să nu-i arunci, când aripi mici de sânge
Pe prispa casei mele vor muri;
Când ultima petală se va stinge
Iubirea mea din nou va înflori.

Şi va stârni parfum de rugăciune,
Cădelnițând sub bolta de cleştar,
Să creşti tot mai frumoasă, Legiune,
Din jertfa lor şi-al vieții mele dar.

Aiud, celula 108,
9 iulie 1961

GHEORGHE NĂSTASE

S-a născut la 16 martie 1914, în comuna Vâlcele (fostă Bărcăneşti), județul Olt. A absolvit cursul primar la şcoala din satul Bărcăneşti, iar cel secundar la Liceul „Radu Greceanu" din Slatina. A urmat cursurile Facultății de Drept şi ale Facultății de Litere şi Filosofie din Bucureşti. Este doctor în Drept şi licențiat în Litere şi Filosofie. După doctorat, a fost asistent, mai întâi onorific, apoi bugetar, la Facultatea de Drept din Bucureşti. A fost „epurat" în toamna anului 1949, după care nu s-a mai putut angaja nicăieri. A fost nevoit să se recalifice. A urmat cursurile unei şcoli de tehnoredactori şi corectori împreună cu înalți funcționari ai Ministerului de Externe (miniştri ambasadori, secretari de legație etc), „epurați" şi ei. După absolvirea acestor cursuri, a fost angajat în funcția de corector la Editura Tehnică de Stat.

În noaptea de 10 spre 11 mai 1950 a fost arestat împreună cu un grup de prieteni. A fost anchetat şi torturat (bătăi la bară şi curent electric până la pierderea cunoştinței şi readus la viață prin scăldarea în apă rece, de două ori). Judecat de Tribunalul Militar din Bucureşti, a fost condamnat la cincisprezece ani muncă silnică pentru crimă de uneltire împotriva ordinei sociale şi a executat 14 ani, fiind eliberat în 1964. A trecut prin închisorile de la Piteşti, Jilava, Aiud, Lugoj, Gherla şi din nou Aiud.

După ieşirea din închisoare, nu a mai fost primit în corpul didactic universitar şi nici la Institutul de Cercetări Juridice. A fost angajat ca redactor traducător pentru limbile franceză şi engleză la Editura Apimondia. Este unul din inițiatorii şi fondatorii A.P.D.P.R.

PSALM

Doamne, eu Te-am căutat pretutindeni,
În noapte şi în zi,
Fără a cina, fără a prânzi,
Când Tu erai în mine.

Eu sunt nebunul
Şi sunt numai unul
Din cei mulți, care am chemat numele
Tău din toate puterile mele,
Când Tu erai lângă mine.

Ochii mei, ca să creadă,
Au vrut să Te vadă
Înaintea lor, cum văd o râmă,
Când Tu eşti în lumina lor o fărâmă.

Mâinile mele,
Nevrednicele,
Ca şi cum nu ar fi fost de-ajuns Toma,
Au vrut să Te pipăie, al lor, lui aidoma.

Cugetul meu necugetat,
Fără tihnă a-ncercat
Să Te prindă în chingile lui,
Când Tu eşti plămada infinitului.

Doamne, cum am putut rătăci atât,
Nepricepând că Ție nu se cuvin întrebările
Şi mirările,
Nici unde, nici când, nici cum şi nici cât?

Acum, în clipa asta sfântă,
Când sufletul meu Te leagănă,
Inima mea Te gustă şi deapănă
Sfâşierea şi liniştea mea
Şi a multora,
Iar buzele mele Te cântă.

Doamne, lasă-mă
Să îngenunchi înaintea Ta
Şi să sânger,
Până ce trimisul Tău înger

Îmi va face semn
Că sunt demn
Să mă ridic
Întocmai ca un spic

Plin de rod
Şi slobod,

Să strig ca şi pietrele să m-audă:
Mărire Ție şi mulțumire şi laudă,
Că am izbutit să azvârl departe
Tot veacul zbuciumărilor deşarte!

RUGA DIN URMĂ

La ceas de zi ori miez de noapte
Abia mişcătoarele năluci
Înalță rugi în gând, în şoapte,
Icnind sub nevăzute cruci.

Acolo, sus, pe Căpățâna,
Când moartea ne vămuie
Şi zările se năruie,
Doar Christ însângerat ne dă mâna.

Acum, în clipa sublimă de-mpăcare,
Spre dincolo de-acest hotar,
Cu ultima noastre suflare,
Sorbind din dulcele-amar

Al cupei Tale,
Te rugăm fierbinte
Prea Bunule Părinte,
Ce fără scut şi fără zale

Ai zdrobit moartea sub călcâi
Pentru vecie
Şi ne-ai dat fața dintâi,
Din pruncie,

Acum, când de lut ne dezlegi,
Lasă măcar unul să supraviețuiască,
Spre mărturie lumii-ntregi,
Despre Golgota noastră românească.

IN AETERNUM

Un minut de tăcere
Pentru morții vii ai libertății!
Un gând şi o rugă, fără lacrimă, nici durere,
Pentru morții neprihănirii şi bunătății!

Tăcere! S-ascultăm morții pentru libertate,
Pentru marea demnitate

A omului. Nu-i plângeți! Morții căzuți
În luptă, apărându-şi neamul,
Zdrobind cătuşa şi jugul, şi hamul,
Nu sunt pierduți,
Sunt pururea vii,
Aşezați temelii

Pentru România cea nouă,
Şoptindu-ne întruna:
„Faceți legământ
Pe acest mormânt
S-o zidiți curată, lacrimă de rouă".
„Zidi-o-vom" e una
Şi sfânta rostire,
Fie-le şi fie-ne întru amintire.

Ceea ce a spus
Cel fără apus
Nici răsărit, încă o dată acum se vădeşte:
„Adevăr zic vouă, bobul rodeşte
Numai dacă moare".
Acolo e taina cea mare

decembrie 1989

DUMITRU ONIGA

S-a născut în 1925, în comuna Stupca, județul Suceava.

În 1941 e rănit la așa-zisa „rebeliune" și achitat la proces. În martie 1942 e arestat cu grupul de elevi din Frățiile de Cruce - Suceava și condamnat la trei ani de închisoare de Curtea Marțială din Cernăuți. După eliberare i s-a fixat domiciliul obligatoriu la Brad. În octombrie 1944 e arestat și internat în lagăr la Săcel-Hațeg, de unde e eliberat în 1945.

În 1948 a fost rearestat cu grupul F.D.C. - Baia Mare și condamnat la opt ani de temniță grea, pe care i-a executat în Aiud. La eliberare, i se fixează domiciliu obligatoriu la Răchitoasa, județul Ialomița. În 1958 e arestat din nou și internat în lagăr la Noua Culme; după un an e transferat la Periprava, unde este ținut până în mai 1964. După eliberare a fost tot timpul urmărit. Ultima anchetă ce a avut-o a fost în primăvara anului 1989, la Securitatea din Suceava.

Versurile sale s-au răspândit printre deținuții politici. După revoluție, a publicat în mai multe reviste și ziare: „Crai Nou" - Suceava, „Solstițiu" - Satu Mare, „Tribuna Transilvanici" - Cluj-Napoca, „Țara" - Chișinău, „Plai românesc" - Cernăuți, „Memento" - Timișoara, „Cuvântul românesc", „Gazeta de Vest" - Timișoara.

MAMEI

Lacrimi amare
Pe orice cărare,
Pe lângă porți cu zăvoare,
Pe sub ziduri de închisoare.
Cu glas stins,
Singură m-ai plâns,
Singură m-ai jelit,
Cu chipul cernit.
Dacă aș fi murit
M-ai fi îngropat,
M-ai fi bocit
Și timpul te-ar fi împăcat,
Te-ar fi liniștit.
Dar așa, mereu întemnițat,
Mereu răstignit,
Te-ai zbătut,
M-ai căutat.
Te-au îmbrâncit,
Te-au lovit,
Ai strigat,
Ai implorat;
Totul a fost în zadar.
Ziduri zăbrelite,
Uși zăvorâte,
Un vis urât,
Un coșmar.

Mamă, sfântă mamă,
Cum nu ți-a fost teamă
Drumuri să străbați,

La atâtea porți să bați.
Să te latre potăi,
Să te înjure oameni răi,
Să dai peste călăi,
Peste hapsâni,
Peste cruzii stăpâni,
Peste câini!

Rugile tale
Pe deal,
Pe vale,
Pe fiecare cale,
Zări neclintite,
Inimi împietrite.
Niciun strop de îndurare
Pentru atâta zbucium și jale.

Și lacrimile au curs mereu,
Spre infinit, către Dumnezeu.

SOȚIEI

Fata mea cu ochi de peruzea,
Comoara din basmul meu,
Potecă de lumină, curcubeu,
O rază curată
În viața mea blestemată.

Ai venit să mă urmezi la Pontul Euxin,
Într-un exil de dezolare și chin,
În arșită, în vânt.

La un capăt de pământ.
Ca o minune,
Fata mea cu mâini de rugăciune,
Te-ai încumetat să înfrunți sălbăticia,
Ura, disprețul, urgia,
Ți-ai legat zilele de un exilat, ostracizat, condamnat,
Fără scăpare,
Din temniți, lagăre, din exiluri, din gheare,
Fata mea, cu miros de cicoare.

În viscol, în furtuni,
M-au mângâiat ochii tăi buni.
Ai suspinat pe fiecare cicatrice
Lăsată de gloanțe, de răngi, de bâte, de bice,
Mi-ai șters cu lacrimi, cu sărutări,
Urmele de sudălmi, de ocări,
De toată otrava aruncată
De o istorie întunecată.
Am împărțit bucata de pâine
Zâmbind peste soarele de mâine,
Pe țărâna goală, udă.
Fata mea cu mâini de iarbă crudă.

Mi-ai luat clipa amară
Pe dimineață, pe seară
Și, despicând-o în două,
S-a născut o lumină nouă.
Un univers, o lume,
O fericire fără nume,
O stea pe întinderea pustie,
Fata mea, cu miros de iasomie,
Pentru viață, pentru dragoste, pentru veșnicie.

IUBITEI MELE

Ce blestem amarnic am moștenit,
Ce inimă șuie,
Ce idee fixă,
Că nu pot să văd altceva
Decât pe tine, dragostea mea?

Cum pot să justific
Tinerețea sacrificată,
Sănătatea ruinată,
Anii risipiți,
Jalea și bocetul celor dragi,
Decât printr-o iubire nebună?

Când am perceput dragostea
Și am căzut fără rezerve la picioarele tale,
S-a abătut asupra mea atâta ură...
Ciuruit de gloanțe,
M-am zbătut între viață și moarte.
Și totuși, inima mea însângerată
A bătut numai pentru tine.

Odată stigmatizat
Că m-am dăruit ție trup și suflet,
A început prigoana, hăituiala
Care n-a mai contenit
Și care nu are sfârșit.
Schingiuit, înfometat, închis,
Ai continuat să-mi fii mai dragă
Decât însăși ființa mea.
Ani de închisoare

În temnița Aiudului, Bălgradului,
La Cernăuți, la Cluj, Satu-Mare sau Sighet,
Ani de exil pe Bărăgan,
Ani de lagăr pe Canal şi în Deltă,
Ani şi ani sacrificați
Pentru tine, iubire imaculată.

Soția mea ostracizată, prigonită,
Fetița mea neştiind de tatăl ei,
Cei din jur lepădându-se ca de un lepros,
Toți ai mei amenințați, înlăcrimați, îngroziți,
Şi toate acestea
Fiindcă eram întru totul
Dăruit ție.

Pentru tinerețea pierdută,
Pentru inima bolnavă
Care nu ştiu cum mă mai ține în viață,
Pentru plămânii găuriți de tuberculoză,
Pentru stomacul care abia mă mai hrăneşte,
Pentru toate oasele care mă dor,
Pentru tot răul ce l-am suportat,
Oare aş putea să-ți reproşez ceva,
Dragostea mea?

Mai am un lucru de nimic,
Sfărâmă de viață
De care ştii că poți dispune oricând.
În urmă vor rămâne
Durerea şi lacrimile
Unei mame bătrâne, bolnave şi singure,
Unei soții disperate,
Unor copii cu privirile rătăcite.

Dar ce contează toate acestea
Față de dragostea totală ce încă ți-o port?
Ca să fii fericită, strălucitoare,
De pe trupul tău să cadă lanțurile robiei,
Numele să-ți fie rostit cu evlavie, cu respect,
Până la capătul pământului,
Liberă, independentă, reîntregită,
Neasemuit de frumoasă,
Patria mea.

DOAMNE, NUMAI TU

Doamne, numai Tu ne-ai iubit,
Căci toate câte Ți-am cerut ne-ai dat
Ca să putem înfrânge natura răului din noi.

Ți-am cerut suferință
şi suferința ne-a însoțit pretutindeni,
am căutat durere
şi durerile ne-au fost pâinea zilnică,
am dorit prigoane
şi prigoanele, temnițele au fost viața noastră,
am vrut răni
şi pielea şi carnea ne-au fost sfâşiate,
am ales moarte
şi trupurile noastre,
străpunse de gloanțe,
ucise în schingiuiri,
gâtuite,
au umplut şanțurile, gropile, câmpurile;
N-a fost nimeni să ne ia apărarea.

Pe cât ne-au urât oamenii,
pe atât ne-ai iubit, Tu, Doamne,
căci ai vrut să câștigi sufletele noastre,
pentru că Împărăția Ta
nu este din lumea aceasta.

ÎNTR-UN LAGĂR DIN DELTĂ

„Deci îmi fu scris în destine să văd a sciților țară
Cât și ținutu-așezat sub laconicul pol."
(Ovidiu)

Niciodată nu am văzut un soare mai imens
Ca soarele ce apunea peste pădurea Letea.
Când brigăzi de robi, șfichiuite de vânt și nisip,
Se târau, biete omizi negre, ostenite,
Pe un drum fără sfârșit,
Hăituite de hăidăi în uniforme.

Niciodată nu am văzut un soare mai însângerat,
Înfipt în vârfurile sulițelor din Deltă,
Ca atunci când robii, în zdrențe vărgate,
Cărau în amurg, spre infinit, snopi mari de stuf,
Ca într-o permanentă Golgotă,
Sfâșiați de coșcani, răcnete și bice,
Parcă un tarpan uriaș
Reteza partea de jos a discului solar
Și curgea un râu de sânge înspre noi,
Răsfrânt în ghețuri, ochiuri de apă și lacrimi.

Niciodată nu mi s-a părut cerul mai negru
Ca în nopțile când se dădea alarma în lagăr
Și stăteam ore nesfârșite
În poziție de drepți, cu mâinile la ceafă,
Apoi, pe rând, dezbrăcați,
Loviți, târâți, înjurați...
Și noaptea cădea tot mai neagră
Peste ființele noastre infime,
Ca niște fire de nisip pierdute
În dunele Deltei spulberate de viscol.

Și ne rostogoleam mai adânc, mai adânc,
Într-un întuneric absurd.

ÎN PENITENCIARUL AIUD

Prietene, spune-mi ceva
Așa, în șoaptă, cum vei putea
Despre soare, despre pâine, despre omenie.
Sunt slab, flămând, picioarele mi se umflă;
Cine știe
De voi mai avea parte de libertate?

Prietene, fă-mi măcar un semn,
Un îndemn, o încurajare,
Un zâmbet de nepăsare
Pentru tot dezastrul ce ne înconjoară,
Un gest de sfidare
Pentru călăii ce ne pândesc, ce ne omoară.

Prietene, dă-mi mâna,
Aşa înghețată cum e,
Nu ştiu de voi mai vedea lumina,
Spune-mi o vorbă bună,
Fie şi o minciună,
Să pot uita de căderi, de despuieri,
Să mă îmbărbătezi o clipă doar,
E atât de bine să crezi şi să speri!...

LUI EMINESCU

Cuvântul tău, adâncuri de fântână,
Izvor de apă, limpede, curată,
Gândire sfântă, binecuvântată,
Din cer lumina, seva din țărână.

Şi versul tău, o piatră nestemată
A-mpodobit c-un nimb limba română
Ce ne e Doamnă şi ne e stăpână,
Prin ea trăieşte țara noastră toată.

Pe-acest pământ, aşa a fost să fie,
Un dar pentru mulțimile-nsetate,
Un Eminescu, cântec, poezie,

O carte, foi cu lacrimi picurate
Şi glasul tău răsună-n veşnicie,
Prin tine noi sorbim eternitate.

ION PARAGINĂ

E fiu de țăran, născut la 14 septembrie 1919, în comuna Crucea de Sus - Panciu, județul Vrancea, al unsprezecelea copil la părinți, din cei paisprezece. Încă de copil a lucrat alături de frați şi părinți la câmp şi în vie. La liceu (Tecuci) a activat în cadrul Frăției de Cruce. A fost închis doi ani, în timpul Mareşalului Antonescu. 23 august 1944 l-a găsit ca elev al Şcolii Navale Române, desființată de armata sovietică invadatoare.

Ca student, încă din 1946 a activat într-un grup de rezistență anticomunistă. În 1948 reuşeşte să scape de arestare şi se refugiază în Munții Vrancei, cu un grup de rezistență, timp de doi ani. Judecat în lipsă şi apoi, după arestare, în prezență, a totalizat 80 de ani de condamnare, din care a executat 16 ani. A fost prin multe închisori, majoritatea anilor de detenție executându-i la Galați şi Aiud.

Ca poet, are mii de versuri nepublicate, majoritatea create şi păstrate în memorie în anii de detenție.

MAMA

Mamă, scuipată şi pălmuită,
Mama mea, duioasă şi iubită,
Ochii tăi stinşi, de Sfântă Vinere,
După care fiică, după care ginere
Însângerează,
Mamă vitează?

Sub candelă buzele tale arse pentru cine cuvântă,
Măicuță suavă şi sfântă?
După tata, după feciori, după nepoți,
După care din toți?

Ți i-au rupt de la sân
Slugile stăpânirii străine
De i-au pus în butuci,
La negre şi silnice munci,
Fiindcă n-au vrut să îngenunche
Sub loviturile haine
Şi fiindcă au dorit o țară grea de lumină şi culoare
Cu holde îmbelşugate, mângâiate de soare.

Ți i-au răpit trimişii miezului nopții
De i-au dus pe drumuri cu hârtopi şi noroaie,
Bunicul cot la cot cu feciorii săi şi nepoții,
Înflămânziți şi stâlciți în bătaie.

I-au tot dus în noaptea aceea cu zloată şi ninsoare
Până pe marginea lacului Brateş,
Într-o blestemată-nchisoare.

De-atunci au trecut ani şi dragostea ta de mamă
Întruna îi plânge şi-i cheamă,
Întruna îi aşteaptă să se întoarcă,
Ți-i inima sânge închegat şi potroacă.

Pe streaşina casei tale cucuveaua vesteşte ruină.
Iar prin odăi țiuie vântul şi birul,
În uşă ți-a crescut vrăjmaşa neghină,
Iar bătătura ți-au năpădit-o pălămida şi pirul.

La comună s-au cuibărit cu pravilă hulpanii
Şi joacă în uliți potroina guzganii
Şi râd cu gura-mbălată târtanii şi veneticii,
Vânzătorii Neamului şi calicii.

Şi ca tine e țara întreagă,
Văduvită şi suptă de vlagă,
Măiculița noastră, gârbovită şi dragă!

VASILE PÂNZARIU

S-a născut la 12 ianuarie 1930, în comuna Burdujeni, județul Suceava, într-o familie numeroasă, având încă șase frați și două surori.

La vârsta de 20 de ani a fost arestat împreună cu alți tineri, în număr de paisprezece, care au făcut parte din organizația anticomunistă „Cetatea lui Ștefan cel Mare". După anchetă a fost judecat de către Tribunalul Militar din Iași și condamnat la 10 ani de muncă silnică, pentru uneltire contra ordinii sociale.

Încă de când era elev începuse să scrie proză, iar în închisoare a compus în gând versuri.

A trecut, în timpul detenției, prin închisorile: Suceava, Iași-Copou, Gherla, Jilava, Aiud, minele de la Baia Sprie și Cavnic, Văcărești și Poarta Albă.

A fost eliberat la 24 august 1960, după executarea întregii pedepse de 10 ani.

În anul 1970 a mai fost condamnat pentru a doua oară de Tribunalul Militar din Iași la 6 ani de închisoare, pentru scrieri literare interzise - poezii, articole.

A fost pus în libertate la 29 aprilie 1972, motivându-se că a fost o eroare judiciară. A fost eliberat de la penitenciarul Aiud.

PRIETEN DRAG

Rămâi, păianjene, rămâi cu bine,
doar tu mi-ai fost prieten de celulă,
ai viețuit alăturea de mine
și-am îndurat mizerie destulă.

Ne-am înțeles prin simțuri, fără vorbă,
ne-am plâns de frig, am fost lipsiți de hrană,
mult timp trecea până sorbeam o ciorbă
sau apa moartă cu aceeași cană.

Păianjen drag, prieten de-nchisoare,
cum am pândit la gratii împreună,
tu așteptai vreo gâză zburătoare,
eu de la vânt vreun zvon de veste bună.

Viețile ne sunt ca două fire
și firul tău și-al meu o să se rupă,
dar pân-atunci un strop de amintire
îmi va rămâne-n amărâta cupă.

Ne numără în scoica pietrei sure
un temnicer în fiecare seară,
el se-ncrunta, obișnuia să-njure
de tot ce-i sfânt, și dimineața iară.

Prieten drag, păianjene cuminte
și arhitect de țesătură fină,
tăcuți și triști, vom suferi-nainte,
fără s-aducem nimănui vreo vină.

Ne-om despărți, de-oi mai avea putere,
osânda sper să se termine,
n-am să te uit, te-oi pomeni-n tăcere,
rămâi, păianjene, rămâi cu bine!

Gherla, 1957

IOAN VICTOR PICA

Este unul dintre fiii Țării Făgărașului, provenind dintr-o familie de țărani săraci, care a fost complet distrusă de regimul comunist. Tatăl său, arestat, anchetat și judecat, a fost condamnat și a executat 8 ani de închisoare, murind la scurt timp după eliberare.

Victor Ioan Pica, elev, a fost arestat la vârsta de 17 ani, anchetat, judecat și condamnat la ani grei de închisoare, din care a executat 14 ani, ca deținut politic.

În anul 1949, vara, a fost cooptat în grupul legionar de rezistență anticomunistă din Țara Făgărașului. După ce a devenit membru al acestei grupări de rezistență, condusă de Ioan Mogoș, a luat inițiativa și a format și în cadrul Liceului „Radu Negru" din Făgăraș o organizație de rezistență anticomunistă.

În acel timp, inginerul Ion Gavrilă a strâns în jurul lui pe toți tinerii din regiune, fugiți în munți. Din această organizație făceau parte profesori, elevi, țărani, studenți, pădurari... Mulți dintre ei au căzut în luptele cu Securitatea.

În cursul anului 1950, grupul Mogoș-Mazilu a făcut joncțiunea cu grupul lui Ion Gavrilă și au dus lupta împreună. Pentru lichidarea acestei grupări, au fost aduse masive și puternice trupe de securitate. Sute de mii de țărani din regiune au fost arestați pentru delictul de a fi ajutat pe partizani.

Cei scăpați cu viață, printre care și luptătorul Victor Ioan Pica, au fost arestați, anchetați și condamnați, unii la moarte, iar alții la ani grei de temniță.

După eliberare, își termină studiile liceale, obține

bacalaureatul şi se înscrie la Facultatea de Filosofie din Bucureşti, apoi la Facultatea de Teologie din Sibiu, dar este respins (deşi trece probele) din cauza „originii nesănătoase". Scrie poezie şi proză, fără a putea publica. Mai mult, fiind urmărit permanent de securitate, i se confiscă manuscrisele.

După 1990 a fondat prima revistă a AFDPR din România, „Cuget şi Veghe". A fost ales deputat de Făgăraş în legislatura 1992 -1996. În anul 1998 a fost primit în Uniunea Scriitorilor din România. A colaborat la Revista „Vatra" din Târgu Mureş, Revista „Astra" din Braşov, Revista „Memoria" (Revista Gândirii Arestate) din Bucureşti. I s-a acordat Diploma de Cetăţean de Onoare al Municipiului Braşov.

A trecut la cele veşnice în anul 2004.

DOINA LUI PORÂMBU

Auzi, măiculiță, codrul
Cum îmi mustră dorul!
Tu îmi zici să stau acasă,
Însă codrul nu mă lasă.
Tu îmi zici să stau cu tine,
Codrul plânge după mine.
Fă-mi degrabă cea merinde,
Vin duşmanii şi m-or prinde
Şi-am să zac în lanțuri grele,
Eu şi dorurile mele.
Frunză verde lobodă,
Lasă-mi calea slobodă!
Şi de doruri îmi dezleagă
Inima asta beteagă.
Bate grindină şi moină,
Țara nu mai are doină.
Inimă n-avem în noi,
Numai plânset de slugoi.
Şi ne arde sufletu'
Toate relele acu'.
Vântu-aduce zvon de fag,
Nu mai am pe lume drag,
Decât numai haiducia,
Urâtul şi silnicia.
Să le-nfrunt la câmp, afară,
M-oi tot duce, aşadară.
De-oi muri în cea pădure,
Lasă fagi să mă-mpresure.
Voi veni mereu acasă
Vara, să v-ajut la coasă,

Să vă usuc jelele
Cu vântul şi stelele.
Că-i mai drept să mori stăpân
Peste tot ce e român:
Dorul şi izvoarele,
Inima şi soarele.
Decât silnicia lor,
Mai bine pământ şi flori.

ODE LA OAMENI

Lângă zidul cetății aştepta gloată multă.
Unii ne-au dus crucile,
Atunci când nu le-am mai putut duce.
Mai târziu, tot ei ne-au bătut piroanele
Şi ne-au ajutat să ne suim pe cruce.
I-am privit în ochi:
Ochii lor erau simpli, fără nicio remuşcare:
Ei îndepliniseră doar poruncile, orişicare.
E drept, acuma au pariat
Pe haina, pe inima fiecăruia din noi,
Dar morții tot morți-s, ori în veşminte, ori goi.
Mumele noastre mai privegheau încă undeva,
Aveau veşminte curate şi mirt,
Să ne învelească rănile şi sufletele.
Noi am mai rămas încă muți, pe crucile noastre, aşa
Nu ne-am mai putut coborî din agonie şi singurătate
Să le dăm lacrima şi inima,
Pe care ni le-au dat înapoi.
Şi să le vorbim despre arbori
Şi despre fluturii noi.

UNIVERS CIRCULAR

Ne plimbăm sub soare şi timp,
Între fluierul gardianului din prepeleac
Şi zigzagul fluturelui din văzduh.
Inima noastră n-are anotimp.
Lumina e prea tare,
Strălucirea chipului ei aproape că doare.
Universul e cerc,
Cerul e cerc, visul e cerc,
Ne plimbăm în cerc.
Nu mai ştim unde ne e dragostea,
Nici ura, nici moartea.
Mergem cu capul în pământ,
Parcă le-am căuta din mers,
Le-am pierdut undeva, în acest univers.
În zece minute am făcut ocolul pământului,
Ne întoarcem, cu ochii înlăcrimați,
În cuşca de piatră.
Am muşcat un pic din soare,
Un pic din Dumnezeu,
De aceea suflăm aşa greu
Şi, prin sângele nostru, inima geme şi latră.

CIMITIRE TĂGĂDUITE

În fiecare zi moare cineva.
În fiecare noapte se aude un zgomot
Lângă sufletele noastre:

Morții se scutură de ziduri și de lacăte,
Și dau buzna să-și vadă copiii
Și nevestele îndepărtate.
Spuneți-ne, oameni buni,
N-ați văzut niște morți trecând pe aici,
Niște morți nebuni?
Spuneți-ne, fete mari,
Care vă pieptănați în oglinzi de lună părul,
N-ați văzut un cimitir pe undeva, pe aici?
Spuneți-ne adevărul!
Spuneți-ne, ielelor, spuneți-ne, femeilor nebune,
N-ați văzut pe undeva oase
Pe care n-are cine să le adune?
Nu vă ascundeți!
Noi umblăm din casă în casă,
Din suflet în suflet.
Nu se poate, trebuie să-i fi văzut cineva.
Știți, morții aceia chipeși, miile,
Pe care i-a ucis nu știu cine,
După ce le-a astupat gura și ochii cu stihiile.
Trebuie să-i găsim.
Și, dacă vor fi orbi de prea multă lumină,
Îi vom lua de mână
Și le vom arăta drumul spre copii și moșie.
Altfel ne rămâne țara pustie.

PITEȘTI

Cocorii răstignesc zările pe cruci mari.
Târâsc într-o parte și alta anotimpurile fără noimă.
Aici n-au rămas decât câteva stele mâncate de carii,
Aruncate din cer peste cranii
Tari ca pietrele, de mâna satanii.
Aici moartea e atât de vie,
Cea mai mare și cea din urmă bucurie.
Frate, aș vrea să fiu un copac,
Lovește-mă-n frunte, o dată, de două ori,
De o mie de ori!
Să-mi scufund sufletul
În propriul meu sânge ca într-un lac.
Doamne, unde-ai plecat din acest veac?
Niciodată tinerețea nu a putut atâta să doară.
Și de-ar putea măcar să strige,
Și de-ar putea să moară!
Am avut o soră
Care s-a făcut mătrăgună.
Am avut o mamă, care trebuie să fie nebună.
Cocorii s-au făcut tăceri de zăpadă
Și copiii cresc fără să vadă,
Și oamenii trec fără să vadă.
Unde ești, Doamne?
Mai poți fi undeva, Doamne?
Fratele meu, călăul meu,
Dacă mă iubești,
Dacă ne mai urăști,
Dacă ai înțeles ce înseamnă Pitești,
Fură, te rog, pentru mine crucea
Pe care a murit Dumnezeu!

BALADA MARILOR DISPĂRUȚI

În lumea noastră, cu singurătăți neumblate,
Fiecare întoarcere,
Fiecare absență,
Fiecare plecare
E o eternitate.
Voi vă iubiți pruncii
Și tristețile cuminți ca animalele domestice,
Și femeile voastre.
Noi avem rănile noastre.
Nisipurile deșertului
Și abisul de la marginea pădurii
Sunt căile profetului.
Noi suntem cea mai mare absență a lumii.
Peste tot, pe unde a dispărut o floare
Sau a încetat un ciripit de pasăre,
Am trecut noi.
Caznele noastre se risipesc molatic pe ogoarele
moi.
Voi n-ați văzut lumea scufundată-n dezastre,
Voi n-aveți pătimirea și stelele voastre;
Noi avem rănile noastre.
Într-o zi vom mărșălui prin marile goluri,
Prin marile voastre absențe.
Într-o zi vom întregi chipul cel mai adânc al lumii
Cu aceste răni,
Cu aceste negrăite penitențe,
Vă vom pătrunde în ogradă,
În stelele pruncilor,
În nurii femeilor voastre lehuze,
Cu toate tristețile închise în acest veac,

Cu furii vă vom pătrunde
În pâinea cea de toate zilele
Și-n lacrima din iatac.
Căci rănile noastre n-au leac.

ROATA LUI HORIA

Noi nu avem cer,
Noi nu avem pământ,
Noi nu avem toamnă,
Noi nu avem primăvară,
Noi nu avem văzduh curat să bem.
Noi nu avem țară.
Noi avem roata,
Cerul cel mai din adâncul nostru.
Mai înainte de noi,
Mai înainte de lume,
Mai înainte a fost roata.
Noi ne-am născut
Pentru că ideea de roată trebuia întregită.
Roata noastră cea de toate zilele
Am numit-o pământ,
Am numit-o pâine,
Am numit-o sete de cer,
Am numit-o roata lui Horia,
Am numit-o sânge,
Am numit-o vrere de fier.
Noi nu avem țară,
Noi ne tragem pe roată și ne facem țară,
Ne tragem pe roată și ne facem fulger și lumină,

Ne tragem pe roată şi ne facem vecernie şi hodină.
Nimeni nu poate să ne facă
Mai înalți şi mai sfinți decât roata.
Până unde mergem noi,
Nimeni nu poate să ne petreacă.
Despre noi nu trebuie să mărturisească nimeni,
Noi înşine ne facem mărturisire adâncă.
Suntem mai frumoşi, traşi pe roată,
Şi mai mari în setea de libertate.
Când ne îndoim de existența şi cuvântul nostru,
Ne privim roata
Şi de acolo ştim că SUNTEM încă.

REÎNTORS

Cei plecați cu miile s-au irosit,
Tu de ce ai mai venit?
Ai chipul străveziu
Şi nătâng,
Şi ochii scufundați în adânc.
Priveşte-te în oglinda timpului,
Eşti o singurătate târzie!
Mâinile nu te pot mângâia,
Buzele nu te pot săruta.
Ți-e trupul păduri de spini şi urgie.
Ai paşii sunători ca şi cuvintele
Şi pleoapele adânci ca mormintele.
Spune-ne, ai murit,
S-au te-ai întors din pustie?
Nimănui nu-i mai semeni, nici ție.

GHEORGHE STĂNESCU

S-a născut la 4 iulie 1926, în comuna Negru Vodă, județul Constanța. Între anii 1938-1940 este elev în primele două clase la Liceul „Nicolae Filipescu" din Bazargic, în Cadrilaterul cedat Bulgariei în anul 1940, apoi absolvent şi bacalaureat al Liceului „Spiru Haret" din Bucureşti, promoția Profesorului Gabriel Țepelea.

Student al Facultății de Litere şi Filosofie din Bucureşti şi, în paralel, al Facultății de Drept din Bucureşti, promovat în anul III, întrerupe studiile în toamna anului 1949 spre a evita arestarea pentru apartenența la o organizație anticomunistă din județul Constanța. Este judecat în lipsă de Tribunalul Militar Constanța şi condamnat la 6 ani de închisoare pentru crima de uneltire contra ordinii sociale prin sentința nr. 23/1949.

Arestat la 16 februarie 1952, la Bucureşti, cunoaşte închisorile: Penitenciar Constanța, Securitate Constanța, Peninsula - Valea Neagră, Aiud, mina Cavnic, Gherla, Jilava, Iaşi, până la 26 decembrie 1955, când este eliberat conform Decretului 421/1955; este rejudecat în prezență la 17 ianuarie 1956 şi condamnat la 4 ani de închisoare.

Lucrează ca tehnician constructor în Bucureşti şi pe şantiere din Moldova şi Oltenia până la pensionare, în anul 1986.

Participant la „Piața Universității", vorbeşte din Balcon la 10 mai 1990, la îndemnul domnului Octavian Rădulescu - vicepreşedinte al AFDPR, atunci - în numele studenților trimişi de regimul comunist la studii în temnițele şi lagărele de muncă forțată din țară, nu în URSS ori Franța, precum nomenclaturiştii şi odraslele lor.

Protestează în noiembrie 1992, împreună cu Petre Iogu, împotriva publicării de către Revista „22", în septembrie 1992, a unei pagini de susținere a homosexualității și a lesbianismului de către Redacție (d-na Gabriela Adameșteanu) și de către „Asociația pentru apărarea drepturilor omului în România" (dl. Gabriel Andreescu).

În urma publicării, în noiembrie 1992, în revista „Puncte cardinale", a unei pagini care incriminează aberațiile sexuale, cuprinzând, odată cu texte din Levitic și Sfântul Apostol Pavel, articolele „Nedumeriri și întrebări" de Petre Iogu și „Falsul europenism" de Gheorghe Stănescu, revista „22" publică și ea, în noiembrie 1992, aceste articole, dar fără răspunsurile cerute Grupului pentru Dialog Social și Comitetului Helsinki, răspunsuri „uitate" până în prezent.

Publică poezii în revistele „Telegraful român", „Vâlcea literară", „Adevărul literar" din Râmnicu-Vâlcea, „Puncte cardinale" din Sibiu.

În dactilogramă are un volum memorialistic, „Memorial din coșmar" (cuprinzând proză și poeziile din perioada detenției, dintre care „Înfloresc salcâmii" - Peninsula 1962 - a devenit cântec pe muzica alcătuită tot acolo, în 1953, de preotul Ionel Florea din Sibiu), autor a încă alte treisprezece „Cântece din închisoare", fotocopiate sub acest titlu în 1992, împreună cu alte 19 bucăți muzicale create de deținuții anticomuniști.

Tot în stadiul de inedite, în manuscrise, sunt volumele în versuri:

- „Urmașii Dacilor liberi „
- „Poteca dintre trandafiri"
- „Psalmii lui Toma"
- „Scrisori de dragoste netrimise".

MĂRȚIȘOR PENTRU ANA CRINA

Copila mea, mărțișorul din acest an
nu este-o păpușă, nici un pian
cu clape de catifea,
nici o girafă cu ochi de cafea,
nu este oaie, cu lâna de vată,
nici urs nu este, de ciocolată,
nu este-un fluture, nu este-o carte:
e numai lacrima ce-mi cade de departe
pe funda-ți roșie din păr.
Închis pentru-o fărâmă de adevăr,
m-am străduit în tăcere,
într-o neștiută îngenunchere,
să-ți făuresc un mărțișor
din nestemata lacrimii de dor.
Păstrează bine mărțișorul, tată!
Ai să-l pricepi când vei fi mare și-nvățată!

TEAMA

Cât mai sunt eu și cât oare-a murit
acel - acum câți ani? - închis aici,
între pereții atunci albi, pe-un prici
ce azi se clatină în aerul clocit?

Cât mai sunt eu, și cât s-a dus în stele
din cel - pe câte vieți? - încarcerat,
de mi se pare azi așa ciudat
că port același nume prin tabele?

Unde-am plecat şi cine m-a trimis,
de nu mă aflu-ntreg în pătimire?
Cât mai sunt eu, şi cât o amintire
dintr-un dosar ce, încă, nu s-a-nchis?

Culcuş pentru un oaspete de soi
custura timpului în mine a scobit.
Din cel ce-am fost, din tot ce m-am voit,
mi-e teamă că mai sunt doar un strigoi.

PSALM

Pământ în silă zgâriat cu gloabe
şi-n calicie semănat cu goz,
Îți voi aduce-un spic sărac în boabe,
plin de rugină şi cu gust de boz.

Mă-ncăierară prea curând ciulinii
şi nu-mi veniră ploi în ajutor,
mi-e paiul strâmb ca rama rădăcinii,
şi-n vânt mă clatin, galben cerşetor.

Cu nopțile lui Cireşar în două
n-am împărțit niciun crâmpei de stea,
nici zorii, în mantia lor de rouă,
n-au poposit în uscăciunea mea.

Cu creştetul în soare ziua-ntreagă
şi frunzele sucite, sfârc de bici,
crescui parcă din stei, fără de vlagă,
să legăn gărgărițe şi furnici.

Mă vei culege, Doamne, la recoltă,
netrebnic spic, cu bobul slăbănog,
dar nu uita că m-am silit spre boltă
din lutul care m-a crescut olog.

TAINA SINGURĂTĂȚII

Celula mi-e chilie de monah
când fumeg smirnă de singurătate;
timpul, alb-negru ca un câmp de şah,
nu se mai târâie olog, pe coate,
şi orele se-nclină către ieri,
pline de-mpăcări şi mângâieri.

Când din oceanul Tău de solitudini
Tu, Doamne, pui un strop sub geana mea,
ies din acum şi din incertitudini
şi, rezemându-mi scara de o stea
din altă galaxie, solitar,
preot îți sunt, iar temnița, altar.

Cutremurat de darurile Tale,
când către Tine mâinile-mi ridic
cădelnițând smerite osanale
şi cu fior de tainic heruvic
singurătatea toată Ți-o întind,
Tu mă dezmărgineşti, în viață fiind.

VIRGIL VASILIU

S-a născut la Constanța, la 26 martie 1906, fiind de naționalitate română. A absolvit Liceul „Mircea cel Bătrân" din Constanța, iar după absolvirea Facultății de Drept din București și-a luat doctoratul în drept la Paris. A fost șeful Contenciosului juridic la Serviciul Maritim Român (1936-1944) și expert al Comitetului de unificare a dreptului maritim între Statele Antantei Balcanice. În domeniul cercetării juridice a contribuit la studiul elaborării responsabilității în dreptul maritim, publicând printre altele cartea în două volume „La responsabilité juridique du capitaine de navire".

A fost arestat în București la 17 octombrie 1949. Judecat de Tribunalul Militar București, a fost învinuit de uneltire contra ordinii sociale, condamnat la 4 ani închisoare cu confiscarea averii. A refuzat să facă recurs. Închisorile prin care a trecut pot fi stabilite după datele înscrise pe poeziile pe care le-a reținut în gând: celula 17 Ministerul de Interne (octombrie-decembrie 1951), Valea Neagră (decembrie 1951 - mai 1952), Coasta Galeș (decembrie 1952 - septembrie 1953) și din nou Valea Neagră (octombrie 1953 - decembrie 1953). A fost eliberat la 6 decembrie 1953. A părăsit România la 16 iulie 1956, în urma demersurilor franceze, stabilindu-se la Paris, unde a colaborat la diverse publicații românești din exil și a făcut parte din Consiliul Eparhial al Episcopiei Ortodoxe Române. Împreună cu poetul Ion Caraion a publicat un studiu despre poezia închisorilor în Contrapunct (Köln) nr. 4/1985. A publicat din poeziile sale de detenție în volumul „Mărturia poeziei", la Editura Fundația Universitară Carol I, Paris, 1957.

SFÂNTUL NICOLAE

Să-ți lăsăm bocancii-n uşi,
Darnic Sfinte Nicolae,
Ca în vremea cu păpuşi
Şi cu buclele bălaie?

De câți ani îi tot pitim
Pe la zăbrelite uşi,
Ca în zori să-i regăsim
Cu-o pereche de cătuşi.

Poate-i prea de dimineață
Când ne scot în jug la roabe
Şi pulpana ți se-agață
Ca s-ajungi la noi cu boabe

Şi vergele de zaharuri.
Sau la porți te-au fost prădat
Paznicii, şi-n loc de daruri
Ți-au pus fiare cu lăcat.

În alt an, când fu să treci
Dealul Galeş - smârc de ploaie -
Te-au legat cu traista-n beci,
Darnic Sfinte Nicolae;

Dar acum nu ți-au găsit
Într-un colț un vârf de vargă
Şi cu el ai risipit
Norii grei în lumea largă.

Poate-am fost mai buni acum
Şi-ai deschis spre noi iar cerul,
Scoțând soarele în drum
Şi gonind din țară gerul.

Că pe trepte de-nălțare
S-au smintit atâți vânduți
Şi zadarnic pungi cu soare
Le arunci, cercând să-i cruți.

Şi nici mintea noastră-ntreagă
N-a tocmit un aşternut
Ca să vii cu o dăsagă
Fără lanțuri, fără cnut.

Iartă-ne de erezie
Şi din temnițe desparte
Cărămida în făclie,
Lut şi apă-n câte-o parte.

Şi, văzând pe toate-ntr-una,
Împlinite ca-ntr-un rod,
Să stârpim din nou minciuna,
Înfruntându-l pe Irod.

Ca în vremea cu păpuşi
Şi cu buclele bălaie,
Când umpleai ghetuța-n uşi,
Darnic Sfinte Nicolae.

Valea Neagră, 6 decembrie 1953

DELIU IULIAN BĂLAN

S-a născut în 21 aprilie 1922, la Sighetul Marmației. În 1934 a intrat ca elev la Liceul Militar „Mihai Viteazu" din Târgu Mureș și după 1940 și-a continuat studiile la Timișoara, unde fusese transferat liceul. Arestat la Timișoara în 1941, cu un lot de treisprezece frați de cruce de la Liceul Militar, condamnat la 15 ani de muncă silnică, este ținut în închisoare până în 1954 (trecând prin Arad, Sibiu, Brașov, Vaslui, Cetatea Albă, Ploiești, Aiud, Târgșor) și cu domiciliu obligatoriu în Bărăgan (comuna Olaru, județul Călărași) până în 1956. Între 1956 și 1958 este student la Institutul Politehnic din Brașov. La 16 decembrie 1958 este din nou arestat și condamnat la muncă silnică pe viață. Se eliberează din Zarca Aiudului la 31 iulie 1964, în urma decretului de grațiere generală.

COTITURĂ

Aduceți în grabă tigaia cu jar,
căci dorul aprins e de ducă!
Hai, murgule, hai! Aburcă-mă iar
şi du-mă cu tine - nălucă...

De sus, de pe creste, azvârle-mă-n nori,
de-acolo pe-o stea călătoare,
şi-n loc de jăratic ți-oi da, când cobori,
o rază furată din soare...

Dar cerul îmi pare azi strâmt şi închis!
Pe-a gândului liber aripă,
prin vânt şi furtună şi rugă şi vis,
eu caut în fiece clipă
un strop de lumină, ce-n negrul abis
din sufletul meu se-nfiripă...

Aiud, 1962

DORINȚĂ

Doamne, cât eşti Tu de bun!
De-aş avea un coş s-adun,
m-aş îmbogăți curând,
dragoste aş vrea să vând...

Stând aşa, pe gânduri dus,
parcă cineva mi-a spus
că mai umbli printre flori,
pe răcoare, până-n zori...

Tare-aş vrea să Te-ntâlnesc!
Nu să-Ți cer, ci să privesc
paşii care Ți se duc -
Tu smerit şi eu... năuc...

ORTODOXIE

Spune basmul de-o mârțoagă
numai bube, vai şi-amar,
dar că se hrănea cu jar
şi zbura peste stănoagă...

Ghemuit pe paie ude,
într-un colț mucegăit,
stă pe gânduri, stă căit,
pripăşit de nu ştiu unde...

Tot ce-avea era o hanță,
căpătâi - o şa de lemn;
oasele la un îndemn
ieşeau lungi de sub o zdreanță.

Ziua-abia mânca trei boabe
date rostogol de vânt;
mai alături, un mormânt
cât pământ în două roabe...

Nimeni nu căta la dânsul;
soții toți l-au părăsit,
strănepoții i-au murit
fără să le-audă plânsul...

„Poate s-o-ndura să moară -
spuneau unii - că-i destul!"
„Cin' de viață e sătul?",
spuneau alții într-o doară...

Ce-aştepta, însă, bătrânul
spuneau ochii lui frumoşi:
erau blânzi - şi mari, setoşi,
parcă-şi tot priveau Stăpânul.

Căci, în colțul singuratic,
Făt-Frumos în altă haină
cobora la sfânt în taină,
dându-i tava cu jăratic.

ÎNVIEREA

Doamne, cât e de-ntuneric!
De la uşă până-n fund,
cu cât merg, mă tot cufund
ca-ntr-un vis urât, himeric!

Cineva m-a-mpins de spate
şi-a-ncuiat în urma mea!
Iar sunt singur pe podea,
ceasul miezul zilei bate.

În genunchi, pe rogojină,
pot să-ți spun, căci Tu mă crezi,
chiar de-i întuneric, vezi
de-s curat, ori sunt de vină...

Şi-ncepui... poveste lungă,
cât un basm cu feți frumoşi...
.....
Îngerii intrau voioşi
printre gratii, ca prin strungă...
În celulă era soare,
numai zbor de aripioare,
prin pereți veneau spre mine,
îmbrăcați în mantii fine,
Patriarhi, Bătrâni Părinți,
Cuvioşi, Ierarhi şi Sfinți,
norod mult, ca spice vara,
unii coborau cu scara,
Domnitori, Voievozi şi Regi,
Împărați, popoare-ntregi
se scurgeau pe dinainte...
Unde-or fi mergând, Prea Sfinte?

Şi, cum dau să mă ridic,
Să mă uit, mă-nalț un pic,
Unu-n grabă mă loveşte
peste ochi... şi mă trezeşte...

Doamne, cât fu de frumos
visul meu, culcat pe jos!
Adormii la rugăciune,
vina... şi-apuca a-Ți spune...

Aiud, 1962
(Apărută în "Revista
Scriitorilor Români" - Munchen)

MIHAI DRAGODAN

S-a născut în 21 iunie 1921, la Alexandria, județul Teleorman. A absolvit Școala Normală din Câmpulung-Muscel și a funcționat ca învățător. În 1945 publică volumul de versuri „Spre zările senine". Arestat fără motiv în 24 iunie 1959, este bătut cu un baston de cauciuc peste tot corpul, timp de două săptămâni, pentru a i se smulge o declarație acuzatoare. Făcând o criză de nervi, din cauza bătăilor, este dus la închisoarea Văcărești, unde a stat două luni la camera de nervoși. Este judecat cu un lot de 16 elevi de la liceul din Alexandria și condamnat de Tribunalul Militar București la 10 ani de muncă silnică pentru uneltiri dușmănoase contra siguranței statului. Implicarea lui samavolnică într-un lot de elevi se datora faptului că fratele său, CONSTANTIN AUREL DRAGODAN, care se afla la închisoare din 1942, a fost șeful Frăției de Cruce din județul Teleorman.

Trecând prin Jilava, este repartizat coloniilor de muncă forțată de la Luciu Giurgeni, Salcia, Periprava.

Este eliberat la 20 iunie 1964, prin decretul de grațiere.

ȚARA CODRILOR DE BRAZI

Țara codrilor de brazi,
Raiul dulce-al florilor,
A ajuns să fie azi
Țara închisorilor.

Plâng de milă vetrele
Pe feciorii lor iubiți,
Jeluiesc chiar pietrele
Miile de osândiți.

Gem Jilava şi Aiud,
Gherla şi Galați.
Lanțuri zornăie şi-aud
Cum bat nituri la fârtați.

Țara codrilor de brad,
Raiul dulce-al florilor,
Transformatu-s-a în iad:
Iadul închisorilor.

VALERIU GAFENCU

S-a născut la 24 ianuarie 1921, în Basarabia, comuna Sângerei, județul Bălți. Tatăl său, Vasile Gafencu, a fost deputat în Sfatul Țării, când s-a cerut revenirea Basarabiei la patria mamă. La cedarea Basarabiei, în 1940, își trece familia peste Prut şi se întoarce pe pământul natal, la datorie. Este arestat de sovietici, deportat dincolo de Cercul Polar, în Siberia, şi moare după un an.

Valeriu Gafencu se înscrie la Facultatea de Drept din Iaşi. Conduce un grup al Frăției de Cruce. E arestat şi condamnat la 25 de ani de muncă silnică. De o înaltă concepție creştină, îndură cu seninătate toate chinurile la care a fost supus. În urma izolărilor de la Zarca Aiudului şi Piteşti, se îmbolnăveşte grav de T.B.C. şi de inimă. În Penitenciarul Sanatoriu din Târgu Ocna, primind streptomicină de la un prieten, o cedează unui alt bolnav, pastorul evreu Richard Wurmbrand, salvându-i viața.

Moare în 18 februarie 1952, ca un adevărat martir creştin.

CRINUL[1]

Frate dragă, din grădină
Îți trimit în dar un crin,
Să-ți mângâie blând privirea
Cu veşmântul lui virgin.

Floare dragă, floare dalbă,
Cât de mult aş vrea şi eu,
Îmbrăcat în haina-ți albă,
Să mă duc la Dumnezeu.

Răsădit acolo sus,
În Grădina minunată,
Să-mi simt viața-mbălsămată
Cu iubirea lui Iisus.

Plâng înăbuşit în noapte
Şi suspin cu glasul stins:
Dă-mi veşmântul alb de Nuntă,
Cu crini minunați încins!

1. P.S. După război, Valeriu Gafencu, aflându-se în închisoarea Văcăreşti, urma să fie deportat în Rusia, fiind basarabean. Scăpând de aceasta printr-o minune, sora sa Valentina i-a adus la un vorbitor flori de crin. Aflat mai târziu în Penitenciarul Sanatoriu Târgu-Ocna (unde a şi murit), a alcătuit această poezie, gândindu-se la crinii aduşi de sora sa.

PENTRU DEȚINUȚII DIN MINE

poem dedicat
lui Marin Naidim

Un gând smerit şi simplu, o lumină,
Spre Tine se înalță lin din mină
Şi sufletul înlăcrimat se roagă:
„O, vino, de păcate ne dezleagă".

Refren:
Iisuse, Doamne, vino-n zori!
Te cheamă cei din închisori.
O, vino, mina luminează;
Pe noi ne binecuvântează!

Pe fruntea mea senină mâna-Ți pune
Şi cheamă-mă încetişor pe nume,
Cum Ți-ai chemat prietenul din groapă...
Te rog Iisuse, dă-mi un pic de apă.

Refren:

Pe umeri mă apasă greu o cruce
Şi sânger... Dă-mi putere s-o pot duce,
Dă-mi Pâine, Apă vie dă-mi din Viță,
Să simt pulsând viața în mlădiță.

Refren:

MI-S OCHII TRIȘTI

Mi-s ochii trişti şi fruntea obosită
de-atâta priveghere şi-aşteptare,
mi-e inima bolnavă, istovită
de grea şi îndelungă alergare
şi plânge ca o pasăre rănită.

Refren:
Privesc la dimineața minunată
a învierii Tale din Mormânt,
ca Magdalena, ca şi altădată,
îngenunchez ,naintea Ta, plângând;
şi-s fericit şi plâng cu Tine-n gând.

Când ochii mi-i închid şi cat în mine
Puteri să sui Golgota până sus,
O voce, un ecou din adâncime,
Îmi spune blând: Viața e Iisus,
Mărgăritarul prețios e-n Tine.

Refren:

Sub flacăra iubirii arzătoare
Încet mă mistui ca o lumânare.
Din zori de zi şi până-n seară Te aştept,
Te chem şi noaptea ghemuit cu capu-n piept:
Iisuse, Iisuse!

Refren:

IMNUL ÎNVIERII

Vă cheamă Domnul Slavei la lumină,
Vă cheamă mucenicii-n veşnicii,
Fortificați Biserica Creştină
Cu pietre vii, zidite-n temelii!

Refren:
Veniți creştini, veniți, luați lumină
Cu sufletul senin, purificat
Veniți flămânzi, gustați cu toți din Cină:
E Nunta Fiului de Împărat.

Să crească-n inimile voastre-nfrânte
Un om născut din nou, armonios,
Pe chipurile voastre să se-mplânte
Pecetea Domnului Iisus Hristos.

Refren:

Un clopot tainic miezul nopții bate,
Şi Iisus coboară pe pământ.
Din piepturile noastre-nsângerate
Răsună imnul Învierii sfânt.

Refren:

Smulgeți-vă din ceata celor răi,
Intrați în cinul oastei creştineşti,
Priviți spre Porțile Împărăteşti,
Căci cei din urmă fi-vor cei dintâi.

IMN ÎNCHINAT CELOR CĂZUȚI

Pe drumul veşniciei tu te-ai dus
Şi ne-ai lăsat ca testament iubirea
Vestită de-Împăratul Iisus:
În ea găsi-vom pururi fericirea.

Te-ai dus şi ne-ai lăsat în urma ta
Nădejdea revederii-n Paradis.
Mereu vei fi cu noi şi-om aştepta
Să ne-ntâlnim cu sufletul deschis.

Ne-ndemni pe cei ce-n viață am rămas:
Luptați uniți şi în acelaşi pas,
Zidiți lui Dumnezeu altare sfinte,
Păşiți pe Calea Vieții înainte.

TRĂIESC FLĂMÂND

Trăiesc flămând, trăiesc o bucurie
Frumoasă ca un crin din Paradis.
Potirul florii e mereu deschis
Şi-i plin cu lacrimi şi cu apă vie;
Potirul florii e o-mpărăție.

Când răii mă defăimă şi mă-njură
Şi-n clocot de mânie ura-şi varsă,
Potirul lacrimilor se revarsă
Şi-mi primeneşte sufletul de zgură:
Atunci Iisus de mine mult Se-ndură.

Refren:
Nu plângeți că mă duc de lângă voi,
Sau c-o să fiu zvârlit ca un gunoi,
Cu hoții în acelaşi cimitir,
Căci crezul pentru care m-am jertfit
Cerea o viață grea şi-o moarte de martir.

Sub crucea grea ce mă apasă sânger,
Cu trupu-ncovoiat de neputință,
Din când în când din cer coboară-un înger
Şi sufletul mi-l umple cu credință;
M-apropii tot mai mult de biruință.

Mă plouă-n taină razele de soare,
M-adapă Iisus cu apă vie,
Grăuntele zvârlit în groapă-nvie
Cu viața îmbrăcată-n sărbătoare,
Trăiesc flămând, trăiesc o bucurie.

Refren:

COLIND DE CRĂCIUN

În Noaptea Sfântă viu luminează
Luceafărul zorilor vieții cei noi,
Coboară Iisus în noi,
Vesteşte viața de-apoi
Şi steaua deasupra veghează.

Refren:
Şi naşterea Ta minunată
O cântă păstorii şi pruncii,

Iar cerul deschis se arată
Cu porțile în chipul crucii.

Trei magi călători au venit de departe
Cu dar de tămâie, de aur şi smirnă,
Cu frunțile de lumină,
'ngenunche şi se-nchină
Cu inimi smerite, plecate.

Refren:

COLINDUL ROBULUI

La fereastra robilor
Cântă îngerii în cor
De cu seară până-n zori.
Au venit colindători
Îngerii nemuritori
Încărcați cu dalbe flori.

Refren:
Lăsați copiii să vină
Să-mi aducă din grădină
Dalbe flori de sărbători,
Dalbe, dalbe flori.

În inima robului
Domnu-şi face ieslea Lui
În noaptea Crăciunului.
Flori de crin din ceruri plouă
Peste ieslea lui cea nouă
Şi din flori picură rouă.

Refren:

Cântă robii Domnului
Înjugați cu jugul Lui
Pe malul Trotuşului.
Dar cântarea lor e mută
Că-i din suferință smulsă
Şi-i cu rugăciuni crescută.

Refren:

Stă un copilaş în zare
Şi priveşte cu mirare
O fereastră de-nchisoare.
Lângă micul copilaş
S-a oprit un îngeraş
Ce-i şopteşte drăgălaş:

Refren:

Azi Crăciunul s-a mutat
Din palat la închisoare
Unde-i Domnu-ntemnițat
Şi copilul cel din zare
A venit la închisoare
Să trăiască Praznic mare.

Refren:

IMNUL BIRUINȚEI

Chinuiți și-nfometați
Înfruntăm urgii,
Stăm crucificați
Transformați în torțe vii.

Se smulge neamul din suferință,
Nădejdea și-o ridică la Cruce.
Mihai Arhanghelul azi îl duce
Năvalnic spre marea biruință.

Din zbuciumul și suferința noastră
Se-nalță-n zarea albastră
Ca o catapeteasmă-n sărbătoare
Imnul biruinței legionare.

PAUL GĂLEȘANU

Născut la 1 martie 1912, în comuna Nămăești, județul Argeș. Licențiat în Filologia clasică și modernă (ca a doua licență), cadru universitar, scriitor. Decorat cu Coroana României și Steaua României, cu panglică de Virtute Militară.

Condamnat în 1932 pentru Laesae Majestatis la doi ani închisoare, deținut în 1938-1939 în lagărele de la Miercurea Ciuc și Vaslui, arestat și condamnat sub dictatura antonesciană la 5 ani și sub cea comunistă la 12 ani temniță grea.

Traduce din latină și greacă: „Ab urbe condita" de Titus Livius în 5 volume; „Analele" lui Tacitus; „Viața și faptele lui Alexandru cel Mare"; „Corespondența Ciceroniană" în 2 volume. Are în manuscris alte lucrări originale și traduceri în curs de tipărire: „De civitate dei" - de Fericitul Augustin; „Biblia lui Ulfila"; „Coloana răstigniților: Reeducarea de la Pitești"; „Lagărul morții – Midia" etc.

RUGĂCIUNE

Iisuse, Doamne prea curat,
În fața Ta îngenunchiat
Fierbinte Îți mărturisesc:
De-atâta vreme Îți greşesc.
De-atâta vreme Îți dau palme
Te huiduiesc, rostind sudalme,
De-atâta timp Îți calc cuvântul,
Slujind minciunii-mi sap mormântul.
Deşi mi-ai dăruit iubirea
Răbdând pe cruce răstignirea,
Am susținut că eşti un om,
Că eşti plămadă din atom.
Mai poți să-mi rabzi, Doamne, trufia?
Mai poți să-mi ierți nemernicia?
Cum să pricep eu marea taină
Pe Dumnezeu în proastă haină
Întruchipat într-un dulgher
Cu trup firav şi ochi de cer
Când tot ce ştiu e vag himeric
Din vastul nesfârşit eteric?
Cum să cuprind ce-i necuprins,
Dumnezeirea - un biet ins,
Nemărginirea - un mărginit,
Desăvârşirea - un om sfârşit,
Când doar păcate-am săvârşit
Şi-n fărdelege am trăit,
Când, rob ambițiilor oarbe,
Golul prăpastiei mă soarbe?
Sunt prăvălit în fund de-abis,
Mormântu-n față mi-e deschis.

Vreau la limanul Tău să trec,
Întinde-mi mâna, că mă-nec!
În deznădejde am căzut,
Nu mă lăsa să fiu pierdut!
S-au rupt a sufletului coarde!
Focul păcatelor mă arde!
La Tine-alerg sprijin să cer!
Ajută-mă ca să nu pier!
Sunt doborât şi-n chinuri gem,
Ia de pe mine-acest blestem!
Nu mă lăsa să fiu răpus!
Mă-auzi Tu, bunule Iisus?
Dă-mi, Doamne, lacrimi ca să plâng,
Ticăloşia să-mi înfrâng!
Dă-mi, Doamne, vrerea pocăinței
Şi prin lumina conştiinței
Aprinde-mi bunătatea Ta!
Zideşte-n mine dragostea!
Prin raza mângâierii Tale
Îndreaptă-mă pe-a vieții cale!
Fă-mă să simt a Ta iubire,
Vrednic să fiu de mântuire!
Căci mort am fost şi-am înviat,
Pierdut am fost şi m-am aflat!

ION GOLEA

Născut la 5 decembrie 1922, în comuna Bahnea, județul Târnava Mică. Termină liceul la Dumbrăveni şi se înscrie, în anul 1942, la Facultatea de Medicină din Iaşi, iar după 1944 s-a mutat la Facultatea de Medicină din Cluj. După ocuparea țării de către sovietici, se angajează în sistemul de luptă împotriva armatei de ocupație şi a comuniştilor, organizat de legionarii din țară şi de cei veniți din Germania, conducând acțiunile din Codrul Fetea.

După arestările masive de legionari din 1948 şi după o luptă cu urmăritorii (în care prietenul său Pintea este rănit, arestat şi dus la Siguranță, de unde nu s-a mai întors viu), Ion Golea trece, împreună cu fratele lui, Traian Golea, în noaptea de 7/8 septembrie 1948, în Iugoslavia. Arestat de miliția sârbă, este supus la muncă forțată în mine de plumb şi cărbune, apoi alungat peste frontieră în Bulgaria. Trece iar în Iugoslavia, de aici în Italia şi, în sfârşit, în Austria. După o instruire făcută la Paris de americani şi francezi, în 1951 este paraşutat în România, împreună cu alți patru legionari, sub comanda lui Alexandru (Ică) Tănase. În august 1953, când a avut loc la Bucureşti Festivalul Mondial al Tineretului, Ion Golea şi alți tineri au redactat un manifest în mai multe limbi, prin care erau demascate ororile regimului comunist şi pe care le-a difuzat pe o întinsă arie în țară, inclusiv printre oaspeții străini.

Este condamnat la moarte şi împuşcat la 30 octombrie 1953, împreună cu un grup de 13 luptători anticomuniști. Alți circa 300 inşi, care au format „lotul

paraşutiştilor", au primit condamnări între 5 şi 25 ani de închisoare.

ÎN NOAPTEA ÎNVIERII

Doamne, trecut-au ani de când n-ai mai zâmbit,
de când aurora frunții Tale albe n-a mai strălucit,
peste veacul nostru de trudă şi păcat,
peste gândul de neliniști măcinat.

Doamne, câte primăveri or să mai vie,
până când vei dezlega blestemul ce-apasă a țării
mele glie?
Câte seri de denii şi crucificare,
până ne-am întoarce acasă la noi, spre soare răsare?

Doamne, câte rânduri de timpi şi ani betegi
vor mai trebui dureros să curgă,
până se vor strânge fiii Tăi pribegi,
în țara lor frumoasă ca o rugă?

Câte generații de jertfe vei mai cere,
Doamne, pentru a neamului înviere?
Câți Mureşi, oare, şi câte Târnave
de sânge şi aur curat, clocotitor,
mai vrei să vărsăm în Tise de otrave,
din trupul chinuit al Carpaților?

Azi nu mai avem nici aur, nici sânge,
nici grâne, nici comori, nici vis.
Întunecat peste țară cerul azi plânge,
ca o mamă aplecată pe un mormânt deschis...

E noaptea Învierii... Însă pe la noi,
Vinerea Patimii nu se mai sfârşeşte,

Hristos a înviat! Dar alte cruci, noi,
se-nalță pe-ale munților îngândurate creste.

Mării Preacurate sunt azi milioane,
care își plâng fiii prinși în piroane...
Apostolii Tăi, ca și-n vremea aceea,
rătăcesc de ani prin țări îndepărtate.
Suflete ce-nchid comori din Galileea
plâng în nopți de rugă dureri nemăsurate.

În seara aceea, Doamne, când înverzeau platanii,
Fiu-Ți striga: „Eli, Eli, lama sabahtani?",
Tu Ți-ai întors ochii și ai tras perdeaua
ferestrelor Tale albe ca neaua.
L-ai lăsat să moară ca Om,
pentru Om:

„Cu moartea pre moarte călcând,
și celor din morminte viață aducând".
A treia zi însă, un vifor de lumină,
trecând prin morminte, L-a luat de mână:
„Hristos a înviat!",
cântat-au orchestrele în albul Tău palat.

.....

Dar prin ale noastre veștede morminte,
când se vor aprinde făclii de oseminte?
Doamne, neamul nostru când va învia?
În care primăvară?
Sub ce sori de pară
își va înălța fruntea cât Carpatul,
ca să lumineze lumilor veleatul?

E noaptea Învierii... însă pe la noi,
Vinerea Patimilor nu se mai sfârșește!
Hristos a înviat! Dar alte cruci, noi,
se-nalță pe-ale munților îngândurate creste.

Sfintele Paști, 1951

RUGĂCIUNE

Unde ești, Doamne, unde
Ți-ai putut lumina feții ascunde?
Din anii când mă-nfiora orice gând și taină,
noi nu Ți-am mai văzut a strălucirii haină.
Din splendida-Ți icoană de-altădată,
- din copilăria noastră curată -
n-a mai rămas nici urmă.

Sălbateca păcatelor turmă
a pustiit cale:
curățenii, doruri și rugăciuni serale...
În trista grădină a minții,
s-a scuturat liliacul.
Mărăcinii suferinții
au crescut în noi cât veacul.

Doamne, ai fost și Tu în lume
și știi, desigur,
cât e de greu când pe Golgote nădejdea apune,
și ești singur...

Doamne, rugămu-ne, iarăşi Te-arată,
căci rămas-am prin lume singurei,
ca, ici-colo, nuferi pe-o baltă.

Doamne, dacă vrei,
apleacă-Te să vezi, să ne auzi,
cum scrâşnim sub biciul anilor cruzi,
şi cum mai sângerează a sufletului stea,
sfârtecată de-a blestemelor ghiulea.

Doamne, poporului de ocnaşi fără vină
aprinde-i în suflet torțe de lumină;
mamelor cu ochii pironiți în zare
adu-le bucuria cea mare...

Pe fiii Tăi ce poartă comorile făpturii
întoarce-i de pe drumurile bântuite de furii,
căci cu-ale gândurilor albe mistrii şi ciocane
ridica-Ți-vor uriaşe temple transilvane.

SERGIU AUREL MANDINESCU

Născut la 3 iunie 1926, în comuna Basarabi, județul Bacău. Absolvent al Liceului Militar din Craiova, se înscrie la Facultatea de Medicină din Bucureşti, dar, din lipsă de mijloace materiale, abandonează studiile şi optează pentru Şcoala Militară din Sibiu, pe care nu o termină deoarece va fi eliminat.

E urmărit în legătură cu „Mişcarea Națională de Rezistență" din Oltenia, condusă de generalul Ion Carlaonț, încearcă să treacă frontiera, dar este arestat şi condamnat la 12 ani temniță grea pentru „crimă de uneltire contra ordinei sociale". Cunoaşte toate ororile temnițelor comuniste: Craiova, Jilava, Suceava, Târgu Ocna, Caransebeş, Aiud şi în special faimoasa „reeducare" de la Piteşti şi Gherla. A fost pedepsit în numeroase rânduri cu izolare severă, în lanțuri.

Grav bolnav de TBC, este eliberat la 31 octombrie 1960, dar, urmărit mereu de Securitate, nu se poate angaja nicăieri, lucrând ca muncitor zilier.

Moare în 1964, la vârsta de 38 de ani.

SUFLET DE CĂLĂU

Nimic sonor -
neant integru;
în cap, păun multicolor,
în suflet ura, taur negru!

Pantere mari de înnoptare
și tigri galbeni în amurg,
pitoni cu trupuri care curg
pândesc în mijloc de cărare.

Pe sub umbrare de tăceri
și-n beznele interioare
în vasta junglă, numai fiare,
iar omul, omul, nicăieri!

ȘI AZI CA IERI...

Și azi ca ieri dăm chiot de alarmă,
Dar nu ne-aud îndepărtații semeni.
Cezarii au uitat de plug și armă,
Cato e mort, iar Scevola de-asemeni.

Ei nu ne-aud, dar zarиștile ard!
Un nou Attila spulberă pământul,
Cu gândul leu, cu duhul leopard,
Mai mânios în grai ca iarna vântul.

Și azi ca ieri nu ne aud, dar vai!,
Se prăbușesc cu vuiet catedrale.
Sălbaticele hoarde din Altai
Cutremură cetăți voievodale.

Parisul ,nalță nou-i Capitoliu,
Iar Roma glorioasa-i togă-și poartă,
Ci noi, mereu cu sufletele-n doliu,
Și azi ca ieri cerșim din poartă-n poartă.

Și azi ca ieri sub cer venețian
Se plimbă elegantele gondole,
Pe când de-același scut daco-roman
Se frâng și cad săgețile mongole.

Vă apără un neam necunoscut
Sorbona, Salamanca, Oxford, Jena!
Și azi ca ieri noi stăm la Nistru scut
Să nu ajungă Asia pe Sena.

Nici țara lui Columb, nouă Eladă,
Cu cavalcada geniilor ei,
Nu-și trage glorioasa spadă,
Iar peste noi trec înșiși anii grei.

Nu fremătați pe nările subțiri,
Nu ridicați sprânceana de uimire:
S-au înecat potop de năvăliri
În sângele acestei țări martire!

Ca luptătorul, care n-are timp
Să-și lege rana-n toiul bătăliei,
Noi mai purtăm pe frunte câte-un ghimp
Sau răni pe trup din vremile urgiei.

Dar n-am împrumutat vreun cult nedemn
Şi zei străini nu-şi fac aicea vatră;
Bisericile noastre sunt din lemn,
În schimb credința noastră e din piatră!

Cu beznele-ncleştat ca un amurg
Se luptă neamul, fulgerând spre moarte,
Pe când - căzuți sub cupe care curg -
Cezari nebuni benchetuiesc departe.

Treziți-vă, cât capetele voastre
Nu-mpodobesc al Asiei oblânc!
Treziți-vă! Cu lacrimile noastre
Vă luminăm prăpastia-n adânc.

Şi azi ca ieri Caligula petrece,
Dar răsturnați-l şi veniți sub scut,
Căci dacă peste țara mea vor trece,
Veți zace poate mii de ani sub cnut.

Ajun de epocală bătălie...
Attila se înalță din infern,
În fruntea lumii aşteptăm să vie
O spadă grea, un Aetius modern!

AMIN

De-aş avea o aripă de înger
şi cerneală din bezne,
poate atunci mi-ar fi mai lesne
să mă adun din toate risipirile,
să-mi aştern amintirile
şi să spun tuturor de ce sânger.

Era o noapte jefuită de stele.
La fereastra nădejdii, zăbrele.
La uşa salvării, lăcate,
iar frunțile noastre palide înnoptaseră toate.

Când în mijlocul nostru a izbucnit, ca o flacără neagră,
ura,
focul ei a topit într-o clipă
gând, suflet, aripă,
toate din tot şi n-a mai rămas decât zgura.
Baroase cumplite spărseseră tăcerea
în cioburi de răcnete mari cât durerea.
Țăndări din sufletele noastre au ajuns până la cer.
Martirii ardeau pe ruguri de ger...
Ah! cum îşi mai holba ochii istoria!
Nu-i venea să creadă că-n geamătul nostru scrâşneau
Cloşca şi Horia,
că-n sufletul nostru, de nădejde orfan,
atârnau nojițele de la opincile lui Badea Crişan.

Ah! Amintirea asta ca pe roată mă frânge:
pe jos erau risipiți creițarii de sânge -
plata atâtor şi-atâtor păcate... atât de cumplite au
fost suferințele,
atât de satanică a fost urgia,
că mulți din noi în noaptea aceea şi-au pierdut
mințile,
iar alții şi-au pierdut veşnicia.

Din cei ce au trecut pe acolo, numai morții trăiesc,
asemenea lui, aşijderea ție;
iată de pildă eu, umblu, vorbesc,
dar viața mea nu-i, nu-i, prietene, decât o moarte vie.

Ah, Doamne! Iată-mă aici la ceasul comorilor,
Îmbrățișându-mi durerea sub lespezi de patimi și chin.
Aștept Învierea, aștept Arhanghelul zorilor,
în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh,
AMIN!

Pitești, decembrie 1949

SUFLET VALAH

Ah, sufletul ăsta valah!
Cum arde
cu vâlvătăi de stindarde,
cu pajuri și chipuri
peste care s-au depus pulberi, lespezi, nisipuri,
cum plânge
acuarelă de sânge
sfințit
de aurora nu știu cărui asfințit.

Ah, sufletul ăsta valah!
Unde
e spada valahă vestită oriunde?
Unde e stavila,
pravila?
Țiganul e gâde,
hahașverul râde,
muscalul
își adapă din Dunăre calul.

Ah, sufletul ăsta valah!
La Prut,
mongolii-s ca-n veacul de la-nceput;
ghiare
maghiare
în inima țării se-nfig mai adânc,
tot mai adânc.
Cățelul pământului latră,
munții par Feți-Frumoși, prefăcuți în stane de piatră.

Ah, sufletul ăsta valah!
Dacă Burebista ar descinde-n istorie,
călare pe glorie,
ce-ar zice văzându-i pe daci și geți
beți,
împleticindu-se-n uliți?
Ce-ar zice văzând cum dospește-n suliți
ginarsul trădării
și desfrânării?

Ah, sufletul ăsta valah!
Râurile acestea albastre
sunt lacrimile noastre,
care se varsă amare
în Marea cea mare,
dar sufletul nostru mai straşnic învie,
se târăște din lut spre tărie
și de-acolo de sus, cu evlavie lină,
doinește lumină, doinește lumină...

Ah, sufletul ăsta valah!

SIMFONIA CULORILOR

ALB

Iubire, pace, jertfă, mântuire,
în tâlcul alb acestea toate sunt;
Slavă-ntru Cei de Sus şi pe pământ
cu flamuri albe, bună învoire.

Ci neaua fecioriei, albul sfânt
va ninge peste-ntreagă omenirea
şi, răsărind în suflete iubirea,
de-a pururi iadul să rămână-nfrânt!

Lumina se desface în fâşii
de trandafiri, de oameni şi de îngeri,
căci alb înseamnă-aceste melodii:
a suferi calvarul în tăcere,
a birui în marile înfrângeri,
a năzui mereu spre Înviere.

ROŞU

Când harfele grădinilor de vis
ne dăruiesc sonorele lor unde,
cu trandafirii înfloriți răspunde
violoncelul roşului închis.

Culoarea asta de vibrări secunde
ar însemna lumini de paradis
de n-ar fi fost Abel cândva ucis
de Cain, ce şi astăzi se ascunde,

căci strigă către cer şi azi la fel
nevinovatul sânge-al lui Abel
cu grai iubit al razelor divine:

- Cain, opreşte-ți brațul fratricid,
căci sângele cu focul său lichid
cuprinde tot, opreşte-te, Caine!

PORTOCALIU

Cât de faimos e Dumnezeu! Suspină,
când obosit de aspra, lunga cale,
adormi visând pe sâni de portocale
în adormirea apei lină, lină.

Cât de frumos e Dumnezeu! În jale,
n-auzi cum creşte rodia-n grădină,
fiind împodobită ca regină
cu perla sfântă-a lacrimilor tale.

Armonizat cu verdele şi-albastru
răsfrânt în limpezimi de alabastru,
e rod portocaliu dorul fierbinte...

Pe arcul de triumf al nemuririi
în cer apare scris făr' de cuvinte:
Portocaliu, culoarea împlinirii.

GALBEN

Cad frunzele în liniştea de aur,
linţoliu trist, palori de asfinţit;
rămâne doar un dor nemărginit
şi gândul ultim, ca un vajnic laur.

Nuanţele de-acum s-au veştejit
şi-apar de-aproape un străvechi tezaur -
păzit ca-ntr-o poveste cu balaur -
o, galbenul, demult l-am îndrăgit..

Şi doar înseamnă moarte, gelozie,
poeme mortuare şi ftizie.
Numai păcatul singur e de vină,

căci galbenu-i virtute, e lumină,
e frunza ce pentru grădină moare,
e blând stelar, e linişte, e soare...

VERDE

Oceanic mă cuprinde, primăvara,
culoarea cu cascada ei de tril,
când, ca o răsuflare de copil,
zefirul blând învie lăcrămioara!

Oştirea voievodului April
va dezrobi şi de-astă dată ţara.
Iată-l venind cu paloşul ca para,
precum Arhistrategul Mihail.

Culoarea Sfântă-a Bunelor Vestiri,
culoarea generoasă-a tinereții,
eternul verde-al marilor iubiri.

În cerul sfânt mărturisesc asceții:
- Pădurile nu sufăr' desfrunziri,
ci freamătă smaraldic codrul vieții!

ALBASTRU

Azurul sprijinit în piscuri pure
- ca o nădejde pururi neînvinsă -
şi îngeri limpezi, cu cântare-ntinsă,
ne iau pe aripi, vieții să ne fure.

Visare cu zăpezi lunare, ninsă,
nu va mai fi urâtul să îndure.
Oceanul de viole şi murmure
va sublima în sfera necuprinsă.

Iar stelele vor palpita albastre
şi din răzmii şi mii de mii de astre
va izvorî lumina ca un mir.

Ne vom purta atunci în ochi iubirea
şi vom răsfrânge-n noi nemărginirea
cu ochii ei de aur şi safir.

INDIGO

Dar mai apoi, în alte zile crunte,
un straniu întuneric stacojiu
va dărâma speranța-n tot ce-i viu,
iar deznădejdea nu-și va avea punte.

Năvalnic val stârni-va mai târziu
furtunile, izbind din munte-n munte;
chiar Enoh coborî-va să înfrunte
fiara răzvrătită din pustiu.

Și n-ai gândi privind azi curcubeul
cât de-ngrozit va fi atuncea eul,
de misticul, subtilul indigo.

Omega, iată sensul tainic, o,
cum se-mplinește sub imperiul stelii
Cuvântul, izgonit din Evanghelii.

VIOLET

E-un fel de doliu-al înserării
ce tâlcuiește-n muzică misterul;
un fel de sânge ce îl varsă cerul
în asfințit, din rănile-ntristării.

Pe cai de ape călărind, năierul
îl vede-n valuri - ca pe-un vis al mării -
sau, fluturând pe țărmul depărtării,
acolo unde piere Finisterul.

Mă mir culoarea asta de n-ar fi,
cine-ar căta așa frumos regretul
și cu durerea mea s-ar înfrăți?

Când a creat culorile Estetul,
de pe paletă n-a putut lipsi
culoarea suferinței, Violetul...

NEGRU

A nu iubi! Aceasta e culoarea;
un stol de corbi, o flamură de iad,
sau Styxul - râul morții - fără vad,
ori murmurul profund ca înnoptarea.

Negație, păcat în care cad
cei ce luminii nu-i aud chemarea;
cei ce nu văd ce sfânt poem e floarea
sub frunza ca o inimă de jad.

Absență dureroasă a luminii,
neființă în culoare și în linii,
simbol numai de doliu și prăpăd.

Și totuși pe-acest fond de întuneric
apare noaptea cosmosul feeric
și lumile ce ziua nu se văd!

VASILE MILITARU

Născut la 21 septembrie 1885, în comuna Dobreni-Câmpurel, județul Ilfov, fiu de țăran. După terminarea cursului primar ajută pe tatăl său în gospodărie. Începe a scrie versuri de la vârsta de 15 ani, iar la 18 ani i s-au publicat cele dintâi poezii în revista „Literatură și artă română". Venit în București, adolescent fiind, îi cunoaște pe Al. Vlahuță și pe B. Delavrancea și, la intervenția acestora, este angajat la Ministerul Învățământului. Astfel reușește să-și completeze studiile și să-și publice opera. Din numeroasele volume apărute, citățm: „Stropi de rouă"; „Temelie de veac nou"; „Cântare neamului"; „Chiot pentru neamul meu"; „Ben Hamar cântă" (poeme arabe); „Ilinca și harul busuiocului" (piesă de teatru); „Vorbe cu tâlc" (cugetări, maxime, aforisme); „Cântecele vinului". Considerat unul din marii noștri fabuliști, ne-a lăsat volumele de fabule: „Fabule I", „Viermi și stele", „Fabule II", „Fabule III". Amintim și volumele destinate copiilor: „Graur cel nesocotit"; „Merele de aur". A mai scris opere cu caracter religios ce nu au mai putut fi publicate și se află în manuscris la soția scriitorului, actrița Telly Barbu Militaru: „Divina zidire"; „Șoaptele îngerilor și Poemele nemuririi"; „Scara către cer"; „Iov" etc. Primele două au apărut după 1989.

Arestat în ianuarie 1959, este condamnat de Tribunalul Militar Craiova la 20 de ani temniță grea pentru crima de uneltire contra ordinei sociale și deținere de publicații interzise (e vorba de propriile poezii publicate).

A decedat în închisoarea Ocnele Mari, la 8 iulie 1959, după șase luni de la arestare.

IMNUL NEAMULUI

Veniți, români din larga zare,
Mereu să fim uniți, mereu,
Să făurim o țară mare,
Să placă şi lui Dumnezeu!

Şi când spre noi veni-vor iară
Vrăşmaşii care vin şi pier,
Noi să fim trăznet ce doboară
Stejari cu fruntea pân-la cer!
Să ştie cei ce pradă vor
Că-aici va fi mormântul lor.

Că noi prin munți şi văi mănoase,
Pe care ard făclii de maci,
Avem comori de sfinte oase:
Avem strămoşi romani şi daci!

Trăit-am veacuri de robie;
Strămoşii ne-au fost traşi pe roți,
Dar am păstrat a noastră glie
Şi vom păstra-o-n viață toți!

DRAGOŞ MORĂRESCU

Născut la 6 octombrie 1923 în Bucureşti, a urmat Facultatea de Belle Arte (1944-1947) şi de Arhitectură (1944-1949). Arhitect diplomat din 1954. Debutează în 1943 la Salonul Oficial de Arte Decorative, obținând mențiunea I. Începând din 1947 expune la Salonul Oficial şi la alte expoziții colective şi personale din țară şi străinătate. Membru titular al Uniunii Artiştilor Plastici.

În 1941 a reimprimat volumul de versuri „Cuiburi de lumină", de Valeriu Cârdu (1936), fapt ce i-a atras condamnarea, fără apel, la 25 ani muncă silnică. Închis din octombrie 1942, este eliberat în aprilie 1944, în urma legii nr.70/1944. Încarcerat în februarie 1958, în baza aceleiaşi sentințe antonesciene, este eliberat în 1964, după ce trecuse prin Uranus, Jilava, Gherla, Aiud.

Pictor, grafician, sculptor în metal, a publicat albume cu gravuri originale şi desene; volumul cu versuri „Pasărea vădastră", 1980; lucrarea „Xilogravura cărții vechi româneşti şi a cărții contemporane", ilustrată cu gravuri originale; are şi alte lucrări în manuscris.

Versurile prezentate sunt concepute în detenția 1958-1964. A trecut la cele veşnice în anul 2005.

SPOVADĂ

Tatălui meu

Cu sufletul în mână,
Tremurând,
Vin, Doamne, numai cu păcate.
Cuvântul Tău l-am cunoscut.
Nu l-am uitat,
Dar mi-a fost greu,
Şi am fost slab,
De-atâtea ori m-am depărtat
De marea lui simplicitate!

Avide simțuri m-au purtat
Prin armonii multicolore.
Cimbale m-au înlănțuit
În nesfârşite hore.
Sub măşti de bal,
N-am vrut să văd ascunsele dureri.

Pe lângă cel căzut
Eu am trecut,
Grăbit,
Nu cumva să pierd
O clipă de plăceri.
Am râs şi am zburdat.
Şi nu arareori
În măruntaiele de dor
Cuțite răsuceau păreri de rău,
Când străvezia ființă o vedeam
Cenuşă dusă în vârtejuri
Sau resturi aruncate pe maidan.

Întins de soartă,
Paharul cu amar l-am luat cu bucurie.
Era lumina coborândă,
Lucind prin pânze zdrențuite
Zăream o rază de vecie.
Din tot ce mi-a fost dat să cresc şi să ridic,
Palide umbre
Nu-mi stau mărturie!
Pe lângă cel căzut
Eu am trecut,
Grăbit,
Nu cumva să pierd
O clipă de plăceri.
Am râs şi am zburdat.

DESPA OLARIU

S-a născut la 4 iulie 1920, din familia Caranica, în comuna Doliani, Macedonia grecească, lângă oraşul Veria, important centru aromânesc.

În 1931 emigrează cu familia în Cadrilater. Face studii liceale la Bazargic şi Constanţa, fiind premiantă de onoare. La concursurile Societăţii „Tinerimea Română" este premiată în două rânduri.

E licenţiată în Ştiinţe Economice (Academia de Înalte Studii Comerciale şi Industriale din Bucureşti) şi doctor în Medicină şi Chirurgie (Facultatea de Medicină din Bucureşti). Lucrează ca medic în reţeaua balneară până în iulie 1958, când este arestată şi condamnată la 25 ani muncă silnică pentru „crima de uneltire împotriva ordinei sociale" (a citit poezii de Radu Gyr şi Nichifor Crainic).

Eliberată la 28 iulie 1964, funcţionează ca medic specialist boli interne la Policlinica de Şantiere - Bucureşti şi Policlinica Spital Drobeta Turnu Severin.

În închisoare a compus „cu pana gândului minune" versuri atât în limba română literară, cât şi în dialectul aromân. În 1993 îi apare volumul „Lumini pe crucea mea din bezne", cu versurile din închisoare, despre care poeta mărturiseşte: „le-am păstrat nemodificate, fără adaosuri sau retuşuri, pietre native, zgrunţuroase, închegate din lava arderilor mele - şi după eliberarea din detenţie. De aceea, dacă nu au valoare literară, aceste „ însemnări în gând" se vor un document de trăire umană în condiţii inumane şi un mesaj pentru tineret de încredere în forţa şi frumuseţea unui ideal şi în „lumina divină" din om care înfrânge duhurile răului...".

DE ZIUA TA

De ziua ta, măicuță, îți trimit
Buchet de lacrimi, sufletul,
Să-l stângi la piept şi să-i descânți
Aleanu-ntreg, descântecul:

„Să-mi vin-acasă fata iar
Cu ochii ca măslina
Să-mi lumineze viața, far
Mai mândră ca lumina".

Şi dorul tău se va-ntrupa,
El e din inima-ți prea pură,
Şi fata-ți iar va săruta
Obrajii-ți de prescură.

15 august 1958

O POARTĂ GREA...

O poartă grea, cu lacăt greu
De lume mă desparte,
Deşi adânc în pieptul meu
O inimă mai bate,

Deşi în sufletu-mi mai cântă
Şi primăvară şi iubire,
Deşi în viața mea cuvântă
Puternica Dumnezeire.

Şi dincolo de zid e viața...
Dar viață e şi-n pieptul meu.
Un soare lumii îi scaldă fața,
Dar peste mine-apasă zidul greu.

Şi clocotul de-afară e
În sufletu-mi ecou
Că-ntreaga viață de-acum mi-e
Închisă-într-un cavou.

ÎN NOPȚILE GRELE

În nopțile grele de zbucium şi chin,
Când fiece clipă-i tortură pe trupu-mi ce plânge,
Coboară la mine, Iisuse, din jilțul divin
Şi-ntinde-mi potirul să beau din cerescul Tău sânge.

Să sorb tot Calvarul sortit de semenul om,
Să-ndur durerea Ta, eu, cel din urmă atom,
Să urc pe brațul Crucii Golgotele cristine,
Să pot spre Cer să-ndrept-privirile-mi senine.

Şi-n hăul temniței, ca-n Gheenă, să ardă suferința,
Să pot prin Tine, Doamne, să spulber neputința,
S-aştept Ziua cea Mare cu magicul cuvânt:
„Îndură-te, Iisuse, ridică-mi piatra de mormânt!"

CÂNT

Din închisoare peste țară
Pornit-a cânt de primăvară.
E cânt de haos şi genuni,
E cântul marilor minuni,
E zămislit din dor şi chin,
E cântul marelui destin.

S-alunge norii de pe cer,
Să-nvie doinele ce pier,
S-aducă-n suflete lumină,
S-alunge roşia jivină,
Să fie iarăşi soare-n țară
Şi iarăşi mândră primăvară!

AZI ŞI-N CELULE-I SĂRBĂTOARE

Azi şi-n celule-i sărbătoare
Şi inimi mii cântă-n surdină
Minunea, naşterea divină.
E azi Crăciunul Sfânt şi Mare.

Şi mii de suflete în vrajă
Închină imn Celui de Sus,
Şi mii de suflete de strajă
Se pleacă blândului Iisus.

Căci El ne-aduce-n dar iubirea
Pe-acest neîmpăcat pământ.

El este-n veac nemărginirea.
Osana! Iisuse Sfânt!

Crăciun 1958

ŞI-N BEZNE DE TEMNIȚI AFUNDE

Şi-n bezne de temniți afunde
Lumina Ta sfântă prin gratii pătrunde
Şi-n suflete-aprinde făclia ce piere.
E astăzi Măreața şi Sfânta Înviere!

Şi-n mii de celule sortite morminte
Tresaltă din moarte, se-ncheie-oseminte,
Se-ncheagă aievea făpturi în putere.
E astăzi Măreața şi Sfânta Înviere!

Şi Neamul căzut în neagră robie
Aşteaptă, o, Doamne al vieții, lumina Ta vie.
Renaşte-l din moarte şi cruntă durere!
E astăzi Măreața şi Sfânta Înviere!

UN NEGRU NOR GONEA SPRE LUNĂ

Un nor negru gonea spre lună
Când trist convoiul trecea
Spre zări de roşie cunună,
Spre temnița cu tâlcuri grea.

În suflet mai purtam lumină,
Deşi pe umeri aripi frânte,
Striveam o floare de sulfină
Sub paşii grei de jurăminte.

O, vis al meu însângerat,
Ideal al marelui avânt,
Din trupul meu azi ferecat
Săgeată-n viitor te împlânt!

spre Miercurea-Ciuc

PERCHEZIȚIE

Un tropot greu de cizme... alarmă pe culoare,
Într-o clipită cad şi uşi şi clanțe şi zăvoare.
E percheziție! Se-nşiruie pe două rânduri sclave
Şi ies să-şi lase goliciunea şi visurile pe agave.

Şi-n urma lor, ca hunii, se îmbulzesc eroi
Să sfărâme saltele cu ghioage, cizme, şi noroi
E-un talmeş-balmeş de rupturi, de paie, de rânjete în vânt
Trofee? Un ac... o cruciuliță... duşmanu-i la pământ!

Şi cum privesc la răvăşeala de zdrențe, prind un ciob
Din gândul meu năvalnic rupt o clipă de neghiobi
Şi scriu pe conştiință ca să rămână-n veci neşters:

Nu este scârbă-n lume, nici lucru mai pervers
Decât să dai pornire instinctelor barbare
Şi să rânjeşti sardonic la robi făr-apărare!

GHEORGHE OLTEANU

S-a născut în 1924, în județul Mureş. A absolvit liceul la Târgu Mureş şi a continuat studiile la Facultatea de Litere şi Filosofie din Cluj. În 1948 este arestat ca legionar şi condamnat la 12 ani închisoare. Trecut prin regimul de teroare de la Piteşti şi Gherla, se îmbolnăveşte de T.B.C.

Om de caracter şi devotat camarad, a dat dovadă de prietenie şi umanism tot timpul, fiind respectat de toți cei ce l-au cunoscut. A murit după cinci ani de la eliberare.

MAMA

Cu dorurile tale se îmbină,
În glastre, maci cu țărmurea de foc
Şi crini zglobii şi muguri de verbină
Cuprinşi în brațe verzi de busuioc.

Ai adunat cu grijă, fir cu fir
Tot ce-a înflorit grădina mai duios:
Gherghine blânde, zveltul trandafir
Cu miros bun şi ochiul cuvios.

Din lăzi cu iz de măr domnesc ai scos
Covoarele cu țesătură-aleasă
Să-mpodobeşti cu ele mai frumos
Minunea reîntoarcerii acasă.

Icoanelor le-ai amintit cu dor
Că vin, iar ochiul pruncului Iisus
A tresărit aprins ca un bujor,
Ca ochii mei în seara când m-am dus.

Abecedarul claselor primare
Împrietenit cu umbrele prin pod
L-ai aşezat în locul meu în care
Lumina lui a prins în mine rod.

Poeților din raft le-ai spus apoi
Că fratele de vis cu ochi de jar
Pierdut prin lume printre anii grei
Se-ntoarce-acasă şi-o să cânte iar.

Cum veşnicia îşi adună aştrii
Când zorile vestesc îmbietor,
Ai adunat cu lilieci albaştri
Toți frații să mă-ntâmpine cu dor.

Cu floarea aşteptărilor în plete
Ai coborât din basmul meu cel drag
Cea mai frumoasă dintre fete
Să mă aştepte lângă tine-n prag.

Din ochii ei, care-au surâs odată,
Ca din adâncu-a două lumi cernite,
Răsar sub arcuirea-ntunecată
Stele fierbinți sub genele umbrite.

Iar tu, ca-n noaptea albă de Crăciun
Când aşteptam ca Domnul să coboare,
Înveşmântată-n gândul cel mai bun
M-aştepți în drum ca un cireş în floare.

Dar niciun semn şi astăzi ca şi ieri
Şi mâine ca şi azi nicio minune
N-a înflorit de-atâtea primăveri
De când aştepți şi soarele apune.

Lumina şi cu umbra se-mpletesc
Ca un blestem al amăgirii noastre,
Frunzele cad, pomii se ofilesc,
S-au scuturat şi florile din glastre,

Dar frații buni s-au risipit şi ei
Ca fumul jertfei cea pierdută-n zare;
Tresar şi mor scântei după scântei
Răpuse de atâta aşteptare.

Şi s-a desprins din toamnă-un vânt pribeag,
Un vânt hain cu aripe viclene,
Ce-a ruginit şi dragostea din prag
Întunecându-i stelele sub gene.

Spre țări mai calde trec cocori mlădii.
Tresar plângând, iar cântul lor mă cheamă
Să mă întorc prin toamnele pustii
Spre țara caldă-a inimii de mamă.

Tu stai în drum iar stolurile trec
Ca un fior de dincolo de viață.
Pari o icoană albă-n veacul sec
Ce-aşteaptă lângă țărmul lui de ceață.

ZIUA MORȚILOR

E astăzi ziua celor ce-au murit
Nuntind demult cu lutul împreună.
Se risipesc cu el în infinit
Vegheați de cruci cu arşiță comună.

E ziua lor, iar cei ce au rămas
Vin azi cu flori privind desprinşi de vreme
Şi parcă face soarele-un popas
Să lăcrimeze printre crizanteme.

Adie vântul lin ca o povață,
Litanie prin frunzele subțiri
Şi cimitirul prinde-ncet viață.
Treziți cei morți învie-n amintiri.

Şi poposiți pe marginea veciei
Se împletesc poveşti cu vorbe noi,
Şi mai duios ca-n zilele prunciei
Străbat cărarea vremii înapoi.

Mai albe ard mormânt lângă mormânt,
Lumina se mlădie pe poteci,
Luceafărul coboară pe pământ
Să-şi plângă morții ce s-au dus pe veci.

Iar peste ziua celor ce-au murit
Coboară noaptea printre mii de astre,
Clopot de aur uriaş, boltit
Peste tăcerea crucilor sihastre.

Dar ziua celor care n-au murit,
Dar totuşi zac sub zidurile morții,
Pe care cer străin a rătăcit
De nu mai bate albă-n zarea porții?

Şi morții vii petrec cu dragii-n față
Iar vii morți scrâşnesc scuipând în soarte.
Toți morții-au dreptul la o zi de viață
Iar noi, cei vii, doar la o zi de moarte.

ION OMESCU

S-a născut la Arad. De profesie actor. A fost arestat pentru trecerea de frontieră, condamnat şi trimis la muncă forţată la Canal. După eliberare, îşi scrie memoriile, care sunt găsite la o percheziţie. Arestat şi judecat din nou, e condamnat la 8 ani închisoare. Eliberat cu decretul de graţiere din 1964, reuşeşte să fugă peste hotare.

MANOLE CĂTRE UCENICI

Aici vom înălța o catedrală
Cu sfinți subțiri și calzi de bunătate,
Cu aur stins și marmoră egală,
Iar dintre noi, pieri-vor jumătate.

Veniți cu noi în drumul către stele,
Voi, calfe, meșteri mari și ucenici,
Acolo sus, pe ultima din schele,
Pământu-i muşuroaie de furnici!

Lăsați-vă căldura dintre perne
Și liniștea măruntelor păcate,
Acolo, -n limpezimile eterne,
Ne-ntâmpină suprema libertate!

BĂTRÂN SUNT FĂRĂ TINE

Bătrân sunt fără tine și pe cer
Aștept ca ochiul tău să se aprindă
Precum așteaptă un curtean stingher
O stinsă tinerețe în oglindă.

Spre tine vin în nopțile senine.
Din lungile lunete lănci îmi fac,
Călare vin pe căi de ani lumină
Și drumuri printre aștri îmi desfac.

În goana nesfârșită și rotundă,
De tine-ntreb în fiecare vamă!
Trec stelele și nu știu să-mi răspundă
Și mă cuprinde frigul și mi-e teamă.

Privește, Doamne, zorii s-au ivit
Și eu mă întorc pe jos cu mâna goală,
Că nici azi noapte nu Ți-am fost găsit.
Pe galaxie urma-Ți de sandală.

BALADA PALIDELOR FEȚE

Trudiți, cavalerii, ca întotdeauna,
uite-i cum se-nchină cu mișcări încete.
Noaptea le culege trupurile. Luna
le desface iarăși umbra pe perete.

Unde își lăsară sulițe și slavă?
Încotro se-ndreaptă tragicul alai?
Carnea se subție, inima-i bolnavă
și e plin de ploșnițe drumul către rai.

Cavaleri cu zale moi de murdărie,
nesfârșită-i neagra nopților alee.
Adunând în zâmbet neurastenie,
pentru cine strângeți tristele trofee?

Și-au întins pe scânduri și pe rogojină,
ca-ntr-o panoplie, trudnicele oase.
Pare că suspină. Și prin somn le vine
miros de femeie și de chiparoase.

Mâine cavalerii palidelor fețe
vor purcede iarăşi, singuri şi severi,
cu puteri puține, cu priviri semețe,
urmărind fantoma zilelor de ieri.

INSCRIPȚIE PE O CĂTUȘĂ

Brățara mea de drum şi de popas,
Slăvite fie negrele-ți carate!
În țara-n care gândul n-are glas,
Mai liber sunt cu mâinile legate.

INSCRIPȚIE PE POARTA INFERNULUI

Descalță-te, străine, de sandale.
De-aici începe țara fără cer.
Prostia m-a bătut în balamale
Şi ura-mi puse limbile de fier.

Bătrână sunt ca lumea şi pământul,
Din tagma celor fără de sfârşit.
Eu m-am născut odată cu cuvântul
Şi pizma cea dintâi m-a zămislit.

Prin mine treci în umbră şi uitare.
Prin mine dai de trudnicii strigoi.
Prin mine-ajungi la ultima-ntrebare
Şi-ți pierzi nădejdea-ntoarcerii-napoi.

CONSTANTIN OPRIŞAN

Născut în 16 martie 1921, în comuna Onceşti - Tecuci. A absolvit liceul la Bacău, în 1940. În 1941 ajunge în Germania, unde asistă la cursuri universitare de filosofie, audiindu-l pe Heidegger.

În timpul şederii sale în Germania a fost internat câțiva ani în lagărul nazist de la Buchenwald, împreună cu ceilalți legionari refugiați. Se întoarce în țară în 1945, venind pe jos tot drumul. Se căsătoreşte în 1947.

În 1946-1948 este student la Facultatea de Filosofie din Cluj, fiind remarcat de D. D. Roşca şi Lucian Blaga.

În noaptea de 15 mai 1948 este arestat în București, dus la închisoarea Jilava şi condamnat la 25 de ani muncă silnică. Între anii 1949-1952, în penitenciarul Piteşti este supus la înfometare şi schingiuiri fizice şi morale inimaginabile, în urma cărora face un pneumotorax spontan care se suprainfectează. Complet lipsit de asistență medicală, Oprişan se îmbolnăveşte de tuberculoză pulmonară.

În octombrie 1954 i se înscenează de către securitate un proces absurd. În timpul detenției a trecut prin închisorile: Jilava, Piteşti, Gherla, Târgu Ocna, Văcăreşti.

În 1958 este adus din nou la Jilava, în carcerele morții din Fortul 13, unde se stinge treptat, înconjurat de grija şi dragostea celorlalți trei camarazi, condamnați la acelaşi regim de exterminare: preotul Gheorghe Calciu, Iosif V. Iosif şi Marcel Petrişor. Lor le-a transmis gândurile sale sub formă poetică, pe care aceştia le-au

memorat şi le-au făcut cunoscute, după eliberarea lor. După nesfârşită suferinţă, sufletul său nobil, luminat şi eliberat, a plecat dintre noi, cu lumea adâncă a gândurilor sale, departe de nimicnicia şi răutatea acestei lumi, în iulie 1958.

ÎNTÂLNIREA CU IISUS

Din tine iau păcatul, iar restul îl distrug;
Tu eşti legat de mine prin partea ta divină
Şi ochii se dilată! Să mă întorc, să fug,
Dar ţeapăn stă piciorul şi spiritul leşină.

O, sfântă libertate! Şi carnea îngrozită,
Cu mâinile pe spadă se prinde, încleştată.
Nici ochiul nu mai plânge, nici pieptul nu palpită,
Când buze, în neştire, şoptesc cuvântul: Tată!

Şi s-a făcut lumină, iar biblicul inel
Se pierde-n fum, şi Duhul se-ntoarce-ncet în grai.
Descătuşat, piciorul păşeşte către El:
„O, Doamne! Eşti aicea? În ce-ntuneric stai!

Ştiam că vii şi, iată, Te-am aşteptat aci.
Smerit, privesc pământul, genunchii moi se frâng,
Vor să Te vadă ochii-mi, dar nu mai pot privi,
Şi vor să plângă, Doamne, dar nu mai ştiu să plâng".

„Priveşte!". Şi pe faţă, văd urma loviturii
Pe care eu am dat-o cinstitului sutaş.
O, Doamne, laolaltă cu curvele şi furii
Mă faci, în bezna asta, cunoaşterii părtaş!

Şi cad, plângându-mi vina, pe braţele luminii...
„Ci poartă-ţi suferinţa, prin ea te-ai mântuit".
Obrazul I se pleacă, Îi simt pe frunte spinii
Şi plouă harul păcii pe sufletul smerit.

SCRISOARE

Eu voi muri, dar ți-oi rămâne-aproape,
Cum în final rămâne simfonia,
Ca să-ți alint luminile din pleoape
Și gândurilor tale, fecioria.

Tu n-ai să știi că sunt mereu cu tine
Și ai să-mi cauți urmele pierdute,
Aceleași căi îți vor părea străine,
Aceleași stele te-or privi tăcute.

Dar inima-ți va spune-n noaptea albă,
Când clopotul se va-mpleti cu vântul,
Că nu sunt mort: mă porți în gânduri, salbă,
Căci mi-au murit doar ochii triști și cântul.

AUTOPORTRET

Priviți-mă, sunt iadul, mă reîntorc în soare!
Priviți-mă, prieteni, cu inima înfrântă,
Acoperiți-mi trupul cu degete ușoare
Și, drept prinos, luați-mi cenușa asta sfântă.

În ea s-a stins un înger cu aripi de lumină,
Mai arde suferința în carnea mea de zgură,
Ce-a mai rămas din mine e-o drojdie, jivină
Negrită de păcate și arsă de tortură.

Cu sufletele voastre, mai albe decât crinii,
Păcatul voi mi-l ștergeți, ocara și durerea,
Și-n aurul iubirii, îmbrățișându-și spinii,
Mă rechemați la viață, etern ca Învierea.

ÎNDEMN

Să nu te-ntorci din cale când Duhul Rău te minte,
Căci vei rămâne pururi în a Sodomei carceri;
Prin foc, prin fier, prin apă, dar numai înainte,
Căci drumurile-n spirit nu suferă întoarceri!

Să te ridici mai tare din orice prăbușire,
Săgeți de foc să-ți fie cuvintele temute,
Voința ta credință, iar forța ta iubire,
Să-ți faci din geniu spadă și scutul din virtute.

Când ochiul nu mai vede și drumul pare-nchis,
Iar duhul îndoielii spre-ntoarceri te împinge,
Închide ochiul searbăd și-aruncă-te-n abis,
Lovind cu pieptul moartea, și sigur vei învinge.

Acesta fie semnul victoriilor tale:
Când porți povară trupul, durerea drept hotar,
Când lutul te constrânge, prin legi materiale,
Să-nvingi cu geniul liber păcatul necesar.

STRIGĂT

Dormiți cei din Sybaris! Grămezile de aur
V-asigură și somnul și pâinea îmbuibării,
În trândăvia voastră, nu știți că sub tezaur
O cârtiță vă sapă prăpastia pierzării.

V-ați pervertit ființa trăind cu artificii,
Iar adevărul simplu îl vindeți pe palavre,
Virtuțile înalte le-ați aruncat pe vicii
Și colcăiți în patimi ca viermii în cadavre.

Prin somn zvârliți moneda, aproape e taraba;
Cu drojdia gândirii, pe teme răsuflate,
Telalii cugetării dau marfa pe degeaba:
Orice, oricum, oricând, căci asta-i libertate.

Vă dau, în loc de geniu, sofisma parazită,
Pe clarități banale cartezian vă poartă,
Vă fabrică din resturi licoarea otrăvită,
Minciună din știință, narcotice din artă.

Acoperiți cu grijă tot ce nu e plăcere,
Minciunile comode sunt vălul diafan,
Satana-i o legendă, iar spiritul părere,
Și vă cârpiți cu zdrențe infernul subteran.

Fugiți de adevăruri prin cotituri savante,
Îmbrățișați minciuna fiindcă-mbracă fracul,
Vă lustruiți păcatul cu laurii lui Dante -
O, turmă sybarită, tu n-ai văzut pe dracul.

Din moarte-ndrept spre tine, mulțime sodomită,
Apocaliptic strigăt pământul să-l inunde.
De nu percepi misterul cu mintea-ți adormită,
Săgeata vorbii mele în carne-ți va pătrunde.

La rădăcina vieții sobolul se ascunde,
Și seva cu otravă și bale i-o-nvenină,
Iar noaptea sapă-n taină cotloanele afunde,
Să prăbușească totul în groază și-n ruină.

S-aveți armura gata când ceasul greu va bate,
Dușmanului să-i prindeți intenția și jocul:
Vă va lovi în suflet cu vicii și păcate,
Apoi vă va ucide cu fierul și cu focul.

A început în spirit o cruntă încleștare,
Armate nevăzute stau aspre față-n față.
Curând va-ncepe lupta și-n voi, în fiecare,
Și-o veți simți cumplită, în cugete și-n viață.

ZAHU PANĂ

Născut la 20 August 1921, în Beala de Sus, Macedonia, se stabileşte cu familia sa în România, unde tatăl său a luptat ca voluntar în Războiul de întregire a Ţării.

A urmat cursurile Liceului Comercial din Silistra şi Bucureşti.

Satisface stagiul militar şi participă pe front cu Regimentul de Gardă Mihai Viteazu din Bucureşti. Luat prizonier la 26 August 1944, după ce armata primise ordin de încetare a focului, fuge din lagărul slab păzit împreună cu alţi camarazi de arme şi scapă de deportarea în Rusia.

După război, funcţionează ca salariat la Ministerul de Finanţe şi urmează cursurile Academiei Comerciale din Bucureşti, pe care le întrerupe în ultimul an de studii, din cauza arestării, la 15 Mai 1948.

A trecut prin închisorile: Jilava, Ocnele Mari, Aiud şi Canal, executând în total 13 ani de închisoare, ca deţinut politic.

Se reînmatriculează, în 1969, la Academia de Studii Economice din Bucureşti şi obţine licenţa în 1974.

Emigrează în Statele Unite ale Americii, în 1976.

Debutează în scris, în 1935, cu poezia „Vijelie", publicată în revista „Lumina" a Liceului Comercial din Silistra. Scriind şi în aromână, debutează cu poezia în dialect.

O plachetă de versuri, „Înmuguriri", ce urma să apară în Editura Festival din Silistra, s-a pierdut cu ocazia refugiului (editorul, ne-român, a rămas în Bulgaria).

Un mic volum de poezii din închisori, „Doruri

zăbrelite", încredințat unui deținut, care avea legături cu cei de afară, a dispărut fără urmă.

Scrie în aromână şi daco-română şi, deşi nu a avut dreptul de a publica, este antologat cu poezii inedite, în aromână, în Antologia Lirică Aromână, apărută la Bucureşti, în 1975.

A tălmăcit în aromână şi a publicat în exil poezii de Eminescu, Blaga şi Panait Cerna.

Culegător de folclor aromân, a editat un disc de muzică polifonică aromână, cu grupul vocal „Fârşereţii", din România.

Redactor şi membru în Comitetul de Direcție al periodicului „Cuvântul Românesc" din Canada, editează pagina „Fara Armâneească" la acest periodic şi colaborează permanent la alte rubrici.

A colaborat la „Revista Scriitorilor Români", „Ethos", „Solia", „Unirea", „Drum" şi alte publicații din exil.

A cules cu migală şi a publicat volumul „Poezii din închisori", unde sunt cuprinse 600 de pagini de poezie, din cei mai buni poeți români care au suferit în închisorile regimului comunist din România.

Publică volumul de versuri din închisoare „Cu acul pe săpun".

În prezent locuieşte în Statele Unite ale Americii.

ECTENIE

Sunt singur, Doamne, şi mai port în os
neascultări din primul păcătos,
şi mă întreb sub cerul larg, deschis:
mai pot spera un loc în paradis?
Va mai ajunge până-n fundul grotei
ofranda, de pe muntele Golgotei?

Sunt humă, Doamne, şi nisip pisat
şi-n fiecare boabă un păcat,
durat în vreme, munte, de termite,
sunt plânsul nesecat din stalactite.
Tu, care-nmoi şi viscolul şi piatra,
trezeşte-mi focul şi-ncălzeşte-mi vatra!...

Adast după o rază de lumină
- mai dulce decât mierea din grădină -
răsfrântă-n mine, undă de culoare
ca cerul când s-aprinde în izvoare,
chiar de mi-i da, de fiecare greş,
pe trup, rodire coaptă de cireş.

RĂSCRUCEA VEACULUI

Nici în Est, nici în Vest, nici în Nord, nici în Sud,
trâmbița dreptății nu o mai aud,
nici pe câmp n-o mai găsesc, nici în casă,
nici în inima acelora cu care stau la masă...

Și în Est și în Vest și în Nord și în Sud,
cu plămânii storși de sânge crud,
ahtiați de dorul libertății,
frații mei se sting în poarta vieții.

Cine știe când va răsări,
plămădit din morții încă vii,
dintr-un colț de țară încă teafăr,
din pământ valah, un nou luceafăr...

Cine știe oare, când din greu,
scăpăra-va, Doamne, Neamul meu
în urgia norilor amnarul,
să trezească-n rădăcini, amarul.

Și în pas năvalnic să-i aud
și din Est și din Vest și din Nord și din Sud,
cum vin, măre, vin peste coclaur
serafimii zilelor de aur...

MOARTEA FRATELUI DE CRUCE

La moartea chinuită
a elevului Ienciu

Adunați la umbra Crucii,
hotărâră sfat haiducii
să pornească iureș iară
- chiot de trezire-n țară -
că de mult amar apasă
stăpânirea de pucioasă...

Din văzduh cădea otravă;
primăvara sta bolnavă;
pe sub stelele albastre,
câinii prevesteau dezastre,
și în zilele lui Mai,
îi zvârliră-n mucegai...

S-au deschis, din nou, destule
guri de temniți nesătule,
lanțuri grele, beznă-adâncă.
nou urcuș pe colț de stâncă...

Într-o zi, în închisoare,
trăgând grelele zăvoare,
au împins în întuneric:
frate tânăr - vis himeric.
L-au răpit din banca școlii
să-l îngroape cu sobolii,
însă anii tinereții
iau în piept tot greul vieții:

nervii fier, ochiul senin,
suflet, univers creștin;
dragostea de frați trăire,
Neamul înviat gândire...

Umbre negre-n miez de noapte
îl chemară „sus" - în șoapte -
și-i întinseră odgoane
întrebările capcane...

Groază-n dânsul seacă-te,
gura-i prinsă-n lacăte,

mâna nu știe să scrie,
jertfa-i sfântă cumetrie...

În zadar îi bat piroane,
peste amintiri, obloane
şi prăpăstii de abis,
el a tras, de când e-nchis!

După lunile de chin,
l-au luat din beciul plin
şi în dubă ferecată
l-au trimis la judecată.

Judecățile - mârşave -
l-au zvârlit în reci jilave,
ani de temniți: sfert de veac,
peste el, de-acuma zac...
Zbirii trec pe dinainte,
îi întind blide de linte
şi pe prețuri de nimic,
vor să-l cumpere: „amic"!

El sfidează viața crudă
scuipă peste foame-n ciudă
şi pe murii albi de ger
sapă cântece de fier:

„Tinerețe, saltă-te,
neam de daci, înalță-te,
Țară, creşti cât trei imperii
peste veacul de mizerii"...

Dar, în beznele celulii,

bolile roiesc ca ulii;
trupul slab musteşte viață,
oasele, de frig, îngheață,
şi plămânii, de răcoare,
se aprind, să dea dogoare...

Pe drum plin de sacrificii
el îndură noi suplicii
pentru țara asta-ncât,
dacă n-ar iubi-o-atât,
ar lăsa-o de pomană.
Țară scumpă, sfântă rană!

Subțiorile-i ard; vetre,
iar mercuru-n termometre,
pus sub braț să le descrie,
curge ca o apă vie.
Trupu-i arde, de pojar,
ochii parcă sunt de jar
şi în crâncenul amurg
şerpi de foc prin vine-i curg...

Paznicul cu ochi de peşte,
văzându-l cum se topeşte,
când a fost să nu mai fie,
l-a dus la infirmerie...
El se zbate-n bezne hâde,
doctorul pare un gâde
semănat aici de veacuri,
mâna-i tremură pe leacuri
şi din sufletul hain
scoate fiere şi venin...

Totul trage, îl destramă,
numai moartea, ca o mamă,
printre gărzi, prin metereze,
vine să-l elibereze.
Şi-nainte de plecare
i-a adus din depărtare,
dintr-un colb de amintiri,
ochii primei lui iubiri;
pe un petec alb de cer,
țară nouă, giuvaer.

- Ține-l, Doamne, doar o clipă
s-o vadă cum se-nfiripă!
Dar celula rea şi goală
l-a trezit în prici de smoală
şi privind spre toți pereții,
şi-a vărsat amarul vieții...

Nu e nicio mână, care
să-i aprindă-o lumânare,
niciun deget la firidă
ochii stinşi ca să-i închidă,
numai dincolo de geamuri
luna plânge printre ramuri
şi o stea ca un smarald
îi croieşte drum înalt!...

Jilava, 1949

AUTOELIBERARE

Studentul Miron Chiraleu s-a spânzurat cu şase săptămâni înainte de expirarea pedepsei.

Fratele meu şi-a încheiat bilanțul!
A smucit lanțul
şi zilele s-au rupt...
Deasupra, dedesubt?
Drumul lui n-a lăsat urme,
dar pe toți începu să ne scurme
plecarea lui grăbită.

Era ianuarie şi luna nu dădea pită...

În bezna celulei când ştirea e rară,
din toți deținuții demult expirați,
aflase că nimeni nu-i liber afară
decât pentru a-şi vinde prieteni şi frați...

La muncă împins, simți nedreptatea,
prin mlaştina Deltei, apoi la Aiud;
gradați politrucii vindeau libertatea
pe prețul trădării, tiranic şi crud.

Nefastă fu ziua când chiar colonelul,
rânjind bunăvoie, cu păr uns şi lins,
vicleană tocmeală (aşa cum îi-i felul)
momeala şi teama pe masă i-a-ntins...

Sfidând târguiala - meschină capcană -
că țara-nchisoare nu-i demnă de el,

din ştreang şi-a făcut libertatea, coroană,
trecând peste vămile toate, rebel...

Pendulă oprită la mijloc de lisă,
măreț domina, liniştit şi frumos.
Forțată doar gura, să steie închisă,
iar ochii deschişi străluceau luminos...

Umilită, moartea
i-a deschis uşa şi i s-a supus,
iar el a trecut ca un mire
cu cravata în sus.

Soră,
creşti în auroră,
mamă,
nu te mai destramă,
grinda de la cubilou
i-a luat ultimul ecou...

Regească plecare prin curtea-nchisorii,
cu jerbe de lacrimi pe unde trecea,
iar targa ducea voievod din istorii
şi robi gardienii purtându-l pe ea.

Ciocanele forjei bat clopotul morții
iar fabrica-n vuiet prohod liturghisind
sfidează tăria zăvoarelor porții,
când dincolo-n ceruri făclii se aprind...

TRAIAN POPESCU

S-a născut la 27 August 1923, în Bucureşti. A absolvit cursurile Liceului „Aurel Vlaicu" din Bucureşti, în 1942, fiind al doilea în promoție.

A absolvit Facultatea de Construcții din cadrul „Şcolii Politehnice" Bucureşti în anul 1948, dar diploma de inginer a obținut-o abia în 1969. În paralel a urmat cursurile Academiei Comerciale, dar nu şi-a luat licența.

Şi-a făcut educația în familie şi şcoală, strâns legat de Biserică. De asemenea, şi-a completat-o în cadrul mănunchiului de prieteni al „Frăției de Cruce" din Liceul „Aurel Vlaicu". Din anul 1947 a făcut parte din Mişcarea Națională de Rezistență. Este arestat la 15 Mai 1948 şi condamnat la 20 de ani muncă silnică pentru „crimă de organizare împotriva ordinii sociale". A fost eliberat, la 18 Aprilie 1964, prin decret de grațiere. A trecut prin închisorile: Jilava, Văcăreşti, Piteşti, Gherla, Aiud. În perioada 1957-1962, la închisoarea Aiud, a compus, în lipsa totală a hârtiei şi a creionului, versurile şi muzica a circa 20 de lucrări, dintre care trei poeme simfonice. Prin sute de repetări le-a putut reține, iar la ieşirea din închisoare le-a aşternut pe portativ.

La eliberarea din închisoare, deşi absolvent, a fost obligat să dea 16 examene de diferență şi să repete ultimii doi ani de facultate.

În anii 1991,1992 şi 1993 s-a cântat la sala de Concerte Radio poemul - cantată „MÂNTUIRE" (compus în Aiud), interpretat de Corul Filarmonicii „George Enescu" din Bucureşti - al Liceului de Muzică. În 1994,

aceeaşi lucrare s-a cântat la Teatrul Muzical „N. Leonard" din Galați. Fragmente din această lucrare s-au cântat, la data de 5 Februarie 1996, la Sala Palatului din Bucureşti.

A trecut la cele veşnice la 27 ianuarie 2010.

CALVAR

Poem simfonic în 3 părți

PARTEA I - NĂVĂLIRE

Piscuri golaşe de munte
Privesc îngrozite şi mute.
Crengi suspinând despletite,
Muguri şi frunze strivite
Troznesc sub crunte copite,
Pe căi pârjolite
Şi hămesite.
Schiloadă-i pădurea
Şi păsări nu cântă,
Doar gloanțele-aiurea
În stânci se implântă
Când nu pot să secere vieți ce le-nfruntă.
Vânat e doar omul
Ce n-acceptă jugul
Şi prins e-n capcană,
Ştergându-şi cu lacrimi prelinse pe geană
Rană de rană.

PARTEA A II-A - URGIA

Urgia e mare şi fără cruțare,
Din vârfuri de munte şi până la mare.
Zac trupuri schiloade sub lacăte grele
Ori spintecă munții, scrâşnind din măsele.
Robia nu-i iartă nici pe cei care-n sate

Şi-au zis gospodari. Fi nu au palate!
Pe cei ce-au avut știință de carte
Dușmani i-au numit, cu ură de moarte
Duhovnici ori schimnici, mânați în robie,
Târâți sunt în bezne de-a lor barbarie.
Și furia creşte dementă, zăludă,
Țara-i o temniță, un scrâşnet şi-o rugă.

Evocare - Popas

Mame cu ochi duioşi,
Zâne şi Feți-Frumoşi,
Soți şi soții mângâind,
Copii cu buclele-n vânt,
Frați şi surori, rând pe rând,
Veniți în popasul de noapte,
Răscoliți amintiri fermecate
Şi-n tainice şoapte fierbinți
Alinați şi-adormiți suferinți.
Sub clar obscur de-ametist
Desprins din licăriri de aştri
Urcați cu sufletul spre Christ
Voi, robi ori peregrini, sihaştri,
Ce-aveți odihnă-n rugi şi-n vis.
În vis unde se-aud în cor
Cei evocați, veniți să pună
Balsam pe rănile ce dor
Şi să vă spună
Noapte bună!

Deznădejde - Mama

Când zdrobit de deznădejde încerc să-mi alin durerea
Îmi închid o clipă ochii şi-mi apare blândă Mama.
Când pe genele-obosite somnu-a aşternut uitarea

Într-un vis ce-i doar o clipă, mângâiat sunt tot de Mama.
Când mă simt singur pe lume şi m-apasă întristarea
Iar puterile mă lasă, eu o chem atunci pe Mama.

Refren:

Mama e cuvântul care
Îți aduce alinare,
E ființa ce pe lume
N-are alt-asemănare.
De te arde ori te doare
Vreun dor, vreo supărare,
Doar la ea e alinarea,
Mama!

Sfâşiat de-a ta durere îmi rămâne grea povara
C-am fost smuls de lângă tine, iar tu suferi, dragă Mamă,
Printre lacrimi şi suspine, te rog să-mi asculți chemarea
În genunchi căzând la tine, eu îți spun:
„IARTĂ-MĂ, MAMĂ!"

Clopotele din Aiud

Bat clopotele-n turlă sus
La o biserică-n Aiud,
Şi parcă glasul lui Iisus
De peste veacuri îl aud.

Încet, atâta de încet,
Răsună şoaptele divine,
În ceruri sau în Nazaret
Cei osteniți, veniți la mine.

Bat clopotele altor vremi
Armonios ca şi acum,
Plângi, tristă mamă, şi mă chemi
În noaptea sfântă de Crăciun.

O! Blândule Mântuitor,
Cu Tine toți cei dragi suspină,
Revarsă-n inimile lor
Potop de tihnă şi lumină.

Refren:

În calde melodii de-argint
Bat clopotele tot mai tare
Celor ce suferă, alint,
Iar celor ce nu cred, chemare!

Pitești - Gherla

Vuiet, scrâşniri,
Lacrimi, icniri,
Scâncet şi rugă,
Pielea asudă.
Tortura e crudă,
Trupuri schiloade
Ciomagul le roade,
Ochi dilatați
Spre moarte holbați
Se roagă de ea
Să vină să-i ia.
Lavă fierbinte, hârdăul cu ciorbă!
„Soarbe gamela fără o vorbă,
Nu te opri, nu ai voie să stai,
Doar să înghiți, că altfel e vai!".

Plânset şi tunete,
Bocete, urlete,
Noi răstigniri
Cu zvârcoliri!
Livizi şi goi,
Schelete, strigoi,
Piepturi stâlcite
Gem istovite,
Schimonosite.
Se roagă, bolnave, de chinuri strivite,
Îndură-Te, Doamne, de trupuri chircite,
Iar sufletul lor în prag de pieire
Salvează-l în clipa de grea despărțire!
Şi ruga le-a fost pe deplin ascultată
Când Duhul pornit-a spre al său Tată!

Rugăciune:

Prea Sfântă Marie, Maica lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi, păcătoşii, acum şi în ceasul morții noastre. Amin!

Rugă

Ca zorii ce se sting e drumul vieții mele,
Şi scurt ca amiaza, ca licărul de stele.
O, Doamne! Când noaptea vieții se lasă peste mine,
Tu singur eşti nădejdea, ridică-mă la Tine!

PARTEA A III-A - ZORILE

Trec praguri sau intră-n pridvoare
Năluci ce-au scăpat din vâltoare,
Se-ntorc cu cocorii deodată

Bătrâni ce-au fost tineri odată.
Sunt umbre livide
De soare avide
Rest de coşmar,
Dar spirit amnar!
Păşesc cu lumini peste moarte
Când iarna de nea se desparte.

Pastel

Crapă mugurii în floare
Dornici de viață
Şi-n nou răsărit de soare
Suflete se-nalță.
Îmbătate de lumină, renăscute-n primăvară
Zburdă-n ciurdă ciutele,
Nori alunecă molatec,
Par veşmânt de foc şi pară
Însorite crestele,
Doine picură ca valul
Îngânatul văilor,
Fluieraşi îmbracă plaiul
Tresărirea horelor.
Lujere îşi pun cerceii
Pe grumajii murilor,
Diademă mugureii
Pe fruntea pădurilor.
Soarele, arzând jăratec, a dat foc zăpezilor
Revărsând fuioarele,
Clopoțeii neaua saltă, prinşi în horă laolaltă
Colorând vâlcelele.
Din vânjos pripor de stâncă
Se râznesc izvoarele,
Toporaşi mirare-adâncă

Smălțuiesc ponoarele.
Asfințitul prins în valuri
Îşi aruncă jerbele,
Ceru-nfofolit în şaluri
Îşi varsă ulcelele.

Hora Libertății

Hai cu toții să jucăm un dans frumos, minunat,
Hora iubirii şi a înfrățirii cu cei ce s-au eliberat.
Hai cu toții să cântăm şi să slăvim ne-ncetat
Ziua în care am dat din nou mâna şi frați cu toții
ne-am chemat

Refren:

E numai joc, veselie şi cântec, o mare de vii bucurii,
Se-mbrățişează frate cu frate, părinții cu-ai lor dragi
copii,
Şi-n fericirea de mult aşteptată cu toți să strigăm
într-un glas:
Slăvită să fie pe veci înfrățirea şi al libertăților ceas!
Căci o singură țară, o patrie-avem,
O Românie pe care în veci înfrățită vrem să o vedem,
Şi-n care de-a pururi ca frați să trăim
Şi numai gânduri curate de pace, cu toți libertăți
să-i dorim.
Auzi din depărtări
Din munți, şesuri şi văi,
Auzi cântând...

Imnul Libertății

Libertate, libertate pe pământul românesc,
E Sărbătoare,

Ziua cea mare,
Astăzi românii se înfrățesc!
Dorind a fi stăpân
Singur pe-al lui destin,
Neamul își scutură jugul străin.
Vibrează inimi vii,
Potire aurii,
Murmură tainic izvoare, vestind bucurii.
Români descătușați,
Veniți și-ngenuncheați,
Cerul vă cheamă cu dragoste să vă rugați.
Libertate, libertate pentru neamul românesc
Noi vom cânta.
Doamne, păzește cu Mâna Ta
Poporul nostru român, nu ne uita!
Veghează, Iisuse, și binecuvântează Țara mea,
Doamne, păzește cu harul Tău ROMÂNIA!

VALERIAN TURTUREANU

Născut la 14 martie 1925, în comuna Cireș, județul Storojineț (Nordul Bucovinei). A fost absolvent al Facultății de Filosofie din București, în anul 1950.

Din motive politice, Ministerul Industriei Alimentare, unde a fost repartizat (de Comisia Guvernamentală pentru repartizarea absolvenților de facultate), a refuzat angajarea sa în serviciu.

A fost arestat prima dată în anul 1946 la Turnu Severin și eliberat după 20 de zile. A doua arestare a avut loc la data de 29 martie 1952. A fost anchetat mai mult de un an, sub tortură, de către securitatea din București, fiind învinuit de uneltire contra ordinii sociale și activitate legionară. Procesul are loc la 23 ianuarie 1954, când însuși completul de judecată a fost nevoit să declare în plină ședință că „acuzarea este neîntemeiată", motiv pentru care au retras dosarul de pe rol. Odată cu demonstrarea lipsei de temei a acuzării, la rândul său, Valerian Turtureanu a acuzat securitatea de tortură și înscenare a procesului.

După o nouă anchetă la securitate, în care a susținut cele declarate la tribunal, procesul se rejudecă la data de 7 mai 1954 și, cu toate că nu a putut să aducă dovezi (valabile juridic), tribunalul l-a condamnat la 20 de ani muncă silnică (în ședință cu ușile închise).

A stat întâi la închisoarea Jilava. După proces, Ministerul de Interne s-a arătat foarte iritat pentru că a răsturnat acuzarea și că „din acuzat s-a făcut acuzator" la procesul din 23 ianuarie 1954, încercând să

compromită public organele de securitate. De aceea, imediat după condamnare, a fost izolat în „Turelă" la Jilava, unde a fost „vizitat" de foarte multe personalități din Ministerul de Interne, cărora le-a repetat acuzarea de înscenare şi tortură.

Din ordinul securității a fost „transferat disciplinar" la închisoarea Suceava, unde nu s-a lăsat intimidat şi a cerut prin greva foamei protecția procuraturii civile. În urma protestelor, prin intermediul procuraturii civile, a fost readus la „Turela" Jilavei.

În anul 1955 a fost trimis la închisoarea Aiud, unde a fost luat în primire de Koller, cu care a avut conflict dur din prima zi.

De la Aiud a fost luat de securitate la Craiova pentru anchetă. Ancheta s-a izbit de acelaşi răspuns, că este condamnat pe baza unei înscenări a securității şi că nu are legătură cu nicio activitate subversivă. Trimis la închisoarea Craiova, a rămas aici jumătate de an, după care a fost trimis la Oradea, unde a stat o lună sau două şi a fost trimis din nou la Aiud.

În majoritatea închisorilor a fost ținut izolat, singur în celulă, în mare parte în regim de pedeapsă.

În timpul „reeducărilor" de la Aiud a suportat presiuni permanente şi nelimitate, fiind supus unor condiții de exterminare. S-a opus reeducării, refuzând orice act de supunere.

A fost eliberat din „Zarca", cu ultimul lot, la 1 august 1964, în baza Decretului de Grațiere.

MI-AM DAT VIAȚA

Mi-am dat viața, mi-am dat anii,
Cum dau hoții-n crâşmă banii.

Anii mei pustii sunt toți:
Sate-n drum arse de hoți.

Îmbrâncit şi înjurat,
Multe drumuri am umblat.

Prin străini, necunoscut,
Numa-n jale-am petrecut.

Cât un munte e de grea
Orice zi din viața mea.

Anii grei nu mi-au clintit
Inima de răzvrătit:

Toate versurile mele,
Le-am făcut în zile grele.

Versul meu e chin şi pară;
Pâine neagră şi amară.

Numai ochii de tăciune
Îmi vorbesc de vremuri bune.

Mi-am pierdut viața şi anii,
Cum pierd hoții-n crâşmă banii.

PETRE GRIGORE ANASTASIS - PUIU NĂSTASE

Născut la 2 Octombrie 1927 în Bucureşti. Studii liceale la Liceul „Dinicu Golescu" (Câmpulung Muscel), între 1938 şi 1944, unde intră în Frăția de Cruce (Grupul 17 Muscel). Continuă activitatea FDC la Liceul „Mihai Viteazu" din Bucureşti, şi apoi în cadrul Şcolii Politehnice (Facultatea de Mine şi Metalurgie).

Arestat pe 26 iulie 1949, este condamnat la 3 ani închisoare. Eliberat pe 12 ianuarie 1953. Se reînscrie la Facultatea de Matematici, secția Astronomie, pe care o termină după 5 ani, în 1958.

Exmatriculat în urma unui denunț de la Examenul de Stat (1958), este arestat din nou pe 28 octombrie 1959. Este condamnat la 10 ani închisoare şi execută detenția la Aiud (1960-1964).

Eliberat pe 1 august 1964, se înscrie din nou la Filologie, secția engleză-germană (1966-1971).

Obține titlul de doctorand în literatură Europeană Comparată, dar i se anulează titlul de doctor, rezervat atunci numai membrilor partidului comunist.

Profesor de engleză-germană la Şcoala Generală Colentina, părăseşte învățământul refuzând să semneze o declarație de loialitate pentru Ceauşescu.

Lucrează apoi ca traducător şi meditator. În 1980 face cerere de emigrare în S.U.A., pentru a-şi salva copiii de persecuția comunistă. Respins de 13 ori, intră

în greva foamei cu soția sa, Elena Anastatis, pentru 59 zile (20 iulie - 16 septembrie 1983). Părăseşte România pe 8 ianuarie 1984.

Petre-Grigore Anastasis a fost profesor la Colegiul şi Academia Sanctae Mariae, în oraşul St. Mary's Kansas - S.U.A., unde a predat limba latină şi patrologia latină.

NE-AȚI PUS ÎN TEMNIȚI DE ATÂTEA ORI

I

Ne-ați pus în temniți de atâtea ori
Şi mii de HORII ați ucis pe roată,
Dar nu puteți să-nchideți Țara toată,
Că nu aveți atâtea închisori.

II

Noi tot păşim pe drum de Nicadori,
Prin vifore şi trăsnete ca ieri,
Căci nu-i totuna slugă ca să pieri,
Sau înfruntând a iadului scursori!

III

Sus, Neamul meu! Ridică-ți fruntea iară,
Ca de demult sub marii domnitori,
Să fulgeri impostori şi trădători
Ce moarte-au semănat pe-ntreaga Țară!

IV

Iar Tu, Atotputernic Dumnezeu,
Fă inima română iar să bată
În lupte şi în rugi ca altădată,
Ca liber să devină neamul meu!

V

Români! Păstrați în inimi doar un gând:
O zi de biruință stă să vie,
Şi comunism, teroare, silnicie,
Pieri-vor ca şi cum n-au fost nicicând.

DUMITRU BACU

Născut în 1925, condamnat ca legionar la ani grei de detenție, publicistul şi poetul Dumitru Bacu reuşeşte să ia calea exilului şi se stabileşte în Franța. E cunoscut în special prin tulburătoarea sa carte despre „Piteşti" (prima dezvăluire publică a monstruoasei „reeducări", apărută inițial în limba română în anul 1963, la Madrid, iar în 1971 tradusă în limba engleză). Tot la Madrid publică, în Colecția „Dacoromania", două volume de versuri: „Ardealul" (1961) şi „Acolo şezum şi plânsem" (1964). Ultimul său volum, editat în 1996 la Bucureşti, este „Cântiți tră niagărşiri" - Editura Fundației Culturale Aromâne „Dimandarca Părintească", îngrijit şi postfațat de Hristu Cândroveanu.

Moare fulgerător în 1997.

CANDELA

Când am turnat ulei în Candela Aşteptării
prietenii au râs.
M-au bănuit nebun!
Mi-au spus prietenii:
E mult, e foarte mult uleiul;
Tu nu auzi Sosirea?
O şuieră vântul în crengile bradului,
cocorii s-au grăbit să vină înainte de vreme.
Tu nu vezi, tu nu auzi Sosirea?
O cântă picioarele goale ale copiilor în praful străzii
şi drevele ruginite tremură-n amurg...

Tu eşti nebun, tu eşti nebun...

Cât a trecut de atunci?
Şi candela mai arde încă.
Prietenii au răposat cu zâmbetul pe buze
şi cu mirarea în ochi.
Ci Candela mai arde încă...

Eu aştept Mirele cărunt.
Mai este încă un muc de fitil în Candelă,
dar va ajunge oare până atunci Uleiul?

AIUD

Ofrandă aducem... spre Cel de Sus
în loc de trandafiri aprinşi
şi albe flori,
buchetul rănilor din trupul lui Iisus
şi-n loc de rugăciuni, spânzurători.

Ni-i drumul lung...
Fără-nceput, fără sfârşit.
Şi scară înălțăm spre Infinit
din infinitul lanț ce ne sugrumă.
Şi trepte-am pus
ciomegele ce ne-au răpus
sub humă.

Şi când târziu
vom bate-n poarta Marilor Dreptăți,
nu vom cădea-n genunchi,
nu vom cerşi iertări,
ci vom suna din lanțuri întrebări:
„De ce destinul fu atât de crud?"
„Nu Ți-a ajuns, o, Doamne, Fiul Tău,
nu Ți-a ajuns un rai întreg de Sfinți,
ca să mai faci şi unul în Aiud?"

CELULĂ

Pleoapele de scânduri s-au lăsat pe zare,
Înfrățite-n taină, noaptea și tăcerea
străjuiesc de-a valma, triste, încăperea
unde-o za mai cântă, când un gând tresare.

Jos, pe rogojina zdrențuită-n veghe,
nu-i decât o rană și doi ochi luceferi,
când râd pândind din umbră ciurdele de neferi...
Gândul, ars de foame, se sfințește-n zeghe,

Vânătă e coapsa, roasă de cangrene
ca și chipul celui ce l-a-mpuns cu ură.
Zâmbetul iertării-i flutură pe gură,
ciutură de stele-i scânteie sub gene.

Când și când o tuse, obosită, stinsă,
sfâșie tăcerea în felii egale...
Pe podea se iscă roșii, mici petale,
apoi totul tace... tace carnea-nvinsă!

RUGĂ

De ce n-adormi, copilă cu gene de tăciune?
Aripi târzii de noapte n-au pus încă pecete
pe ochii tăi de mure? Cu mâini de rugăciune
implori icoana ștearsă a Maicii, din perete.

Și buzele tăiate-n amurg de mai șoptesc
pentru a câta oară o rugă ne-ascultată?
Curg șiruri lungi de lacrimi pe chipu-ți îngeresc
și Maica din perete te-ascultă-ngândurată.

„Adu-l acasă, Maică, pe tata dus departe,
Eu m-am născut în ziua în care a fost luat.
El nu ne-a scris vreodată, de unde e, o carte,
nici în album nu-i chipu-i. Doar mama l-a pictat

din vorbe calde, blânde, -mpletite cu mărgele
ce-i picură prin gene atunci când o implor
să-mi spună unde-i tata și câte zile grele
vor trece până-n clipa când s-o ivi-n pridvor?"

Și ruga-ți se-mpletește prin slava de tăciune
cu alte rugi șoptite de alte buze dulci.
De ce n-adormi, copilă cu gene de cărbune?
Tăticul din celulă te roagă să te culci.

CONVOIUL

Peronul e pustiu...
Luminile pâlpâie palid prin ceață...
Târziu,
din bezne se rupe-o sâneață
Apoi alta și altă.
Și noaptea din gratii tresaltă.

Plutonul cu fețe de tuci

adastă în poartă.
Convoiul se-nșiră: destine în lanț
sub pază de flinte.
Cu gândul la jarişti de scrum
şi noi oseminte.

Ferestrele dorm.
Refrenul de lanț în rugină
le pipăie lemnul.
Pe-alocuri, un sfârc de lumină
îşi mistuie semnul.

Prin vis, copiii s-agită
şi-ngaimă
cuvinte de spaimă.

Sub scut de obloane
părinții se-nchină în gând la icoane.

Departe, în ceață,
se stinge al lanțului cânt.
Doar câinii struniți în ogradă
mai latră a sfadă, în vânt...

Trei porți ferecate de lacăte gem
Şi-ntregul convoi
dispare sub bolți de blestem.

FRATE

Bocet pentru Oprişan

Frate,
porneşti spre Azur,
Ți-ai făcut ochii mari roată împrejur
pentru ultima dată,
prin camera morții.
Să prinzi pentru drumul de veci,
să duci spre necuprinsul îndoliat al bolții
întreaga imagine a zidurilor picurânde şi reci,
a scândurii ce ți-a învinețit şoldul,
a zdrențelor ce ți-au înghețat imboldul
spre-o lume mai bună.
La căpătâi, de-o lună,
o coajă uscată de pâine.
Te va-nsoți spre vămile văzduhului
când te-or duce hoții la groapa săracă!
De nu ți-ar fura-o
s-astâmpere foamea ce-i seacă.
Odihneşte în pace.
Lângă tine,
şi pentru tine,
de-o oră, întreaga celulă tace.
Doar doi ochi de păcură
te scormonesc cu jind.
Un alt suferind
dorea atât de mult să-ți fie tovarăş de drum.
Oricum,
tu pleci.
Prinos timpuriu pe alte poteci.
Noi ți-am încălzit zâmbetul pentru ultima oară.
Fie-ți de-acum
cărarea senină şi țărâna uşoară.

NICOLAE CĂLINESCU

S-a născut la 18 ianuarie 1924, în comuna Plenița, județul Dolj. La 11 ani destinul i-a îndreptat pașii spre Liceul Militar „D. A. Sturza" din Craiova. Erau anii 1934-1936.

Își leagă viața de modelele fundamentale ale spiritualității Mișcării Legionare. Modestia, corectitudinea, măreția sufletească, credința în Dumnezeu și destinul neamului sunt pentru el valorile supreme ce vor fi greu de apărat.

Este mutat disciplinar la Liceul Militar - Timișoara din cauza sincerității credinței sale. În octombrie 1941 (avea aproape 17 ani) este condamnat la 14 ani muncă silnică, 5 ani de temniță grea și degradare civică pentru toată viața pentru crima de constituire de asociațiuni clandestine.

După doi ani de detenție este trimis spre reabilitare pe frontul de răsărit. Cade prizonier în Crimeea. Din lagărul de la Tiraspol evadează, evitând astfel trimiterea în Siberia. Vine pe jos până la Craiova, unde se înrolează din nou în regimentul 26 Rovine. Începe ofensiva spre vest. Este rănit grav în Munții Tatra. Supraviețuiește, în ciuda stării critice.

În 21 decembrie 1948 este arestat și condamnat la 3 ani și 6 luni închisoare corecțională pentru uneltire contra ordinii sociale. I se reactivează și pedeapsa anterioară. Trece prin închisorile Craiova, Pitești, Aiud, Constanța, Canal... prin cine știe câte case conspirative și sedii ale securității.

Este eliberat la 9 mai 1964 de la Periprava.

Termină Facultatea de Filologie şi îşi întemeiază o familie.

Decembrie 1989 îl găseşte scriind, potențialul lui intelectual şi spiritual aducând la iveală lumii adevăruri ascunse cu grijă şi mutilate de ideologii regimului.

La 10 august 1992, căutând să reconstituie adevărurile rezistenței din Munții Făgăraş, alunecă într-o prăpastie, pierzându-şi viața.

În 1994 apare, post mortem, volumul „Preambul pentru camera de tortură".

O, MAMĂ!

Şi tu
Ai fost cu mine în temniță.
Când mă înjurau gardienii
Îți auzeam plânsul.
Loviturile lor îți frigeau carnea,
Foamea mea ți-a sfâşiat măruntaiele,
Lanțurile mele ți-au ros glezna
Şi aveai răni de cătuşe la mâini.

Lacrimile tale
Cădeau în fiecare seară
În blidul meu cu arpacaş
Şi în fiertura cu varză
De la amiază.

În nopțile cu insomnii
Îmi închideai pleoapele,
Îmi picurai pe buzele arse
Stropi de apă vie
Şi mă înveleai cu broboada ta veche.

Acolo în lumea umbrelor
Te ascunzi sfioasă, mâhnită, tăcută
În liniştea de la începutul lumii.

Lacrimile
Le ştergi pe furiş,
Să nu te vadă
Îngerii Domnului.

SINUCIDEREA INTERZISĂ

Eli, Eli, lama sabahtani!
Tuturor celor care au trecut prin infernul
de la Piteşti, şi mai ales lui Pop Cornel, care
pentru mine a rămas o figură luminoasă de
mucenic.
Închinare!

Aşteptam zadarnic un gest salvator:
un pluton de execuție,
o cameră de gazare,
un călău cu barda.
Cerul nu se îndura.
Cândva, undeva, demult
Se întâmplau minuni.
Acum a rămas veşnica,
atotputernica:
tortura,
tortura,
tortura!

Ehei!
Ştiința a făcut progrese uriaşe.
Priveşte cu dispreț
spre Katyn
spre Auschwitz
spre Dresda şi Hiroshima,
E noapte,
În jurul puşcăriei
galopează
cavalerii apocalipsului.

Trece un tren spre Curtea de Argeş.
La Trivale latră un câine.
Pe priciul cu rogojini
cu miros de puroi, de sânge, de fecale
ne prefacem că dormim
cu mâinile deasupra păturii.
Sinuciderea interzisă!
Plumbul topit al tăcerii
circulă în fiecare fibră.
Dincolo de marginile lumii,
unde îngerii au aripi frânte
se îmbrățişează şi plâng fără lacrimi,
împietreşte timpul.

MEDICUL DE LA CAMERA DE TORTURĂ

Azi
Nu mai moare nimeni în camera de tortură.
Medicul e un expert de seamă
Ştie pragul
Unde îngenunche eroii,
Unde se leapădă de credință sfinții
Şi unde
Nimeni, absolut nimeni
Nu mai suportă povara vieții.
Calculează şi prescrie
Dozele de supliciu prescrise
Şi veghează
Să nu sucombe cobaiul.
Aici, oricine ai fi,

Deschide gura şi vorbeşte!
Eşti zdrențuit în umilință
Şi constați
Că nu eşti supraom.
Medicul de la camera de tortură
Este un intelectual fin.
În astă seară a suspendat programul de rutină;
merge la un concert
cu muzică
de Bach.

CORNELIU COPOSU

S-a născut la 20 mai 1916, în comuna Bobota, județul Sălaj. Este descendentul unei familii de patrioți transilvăneni. A urmat cursurile liceului din Blaj, a studiat, la Cluj, ştiințele juridice şi filosofia, a obținut titlul de doctor în drept şi-a devenit asistent universitar.

A fost secretarul lui Iuliu Maniu. Arestat în 1947, a fost condamnat la muncă silnică pe viață pentru „înaltă trădare a clasei muncitoare şi crimă contra reformelor sociale". A fost deținut politic timp de 17 ani şi jumătate, din care 8 în izolare totală, trecând prin 12 închisori comuniste şi prin coloniile de muncă forțată de la Canal, Capul Midia şi Poarta Albă.

Din 1989 a fost preşedinte al P.N.Ț.-cd.

A decedat în 1996.

RUGĂ[1]

Cerne, Doamne, liniştea uitării
Peste nesfârşita suferință,
Seamănă întinderi de credință
Şi sporeşte rouă îndurării,

Răsădeşte dragostea şi crinul
În ogorul năpădit de ură
Şi aşterne peste munți de zgură
Liniştea, iertarea şi seninul!

1. Din „Aldine", supliment săptămânal al ziarului „România liberă" - Anul I, nr. 33, 11 octombrie 1996.

ZORICA LAȚCU -MAICA TEODOSIA

Zorica Lațcu s-a născut în 1917, într-o familie de ardeleni. Între anii 1936-1940 studiază la Cluj filologia clasică (limbile greacă şi latină) şi urmează cursurile Facultății de Litere, specializarea limba şi literatura franceză. Lucrează ca preparator principal la Institutul Român de Lingvistică din Cluj, colaborând la realizarea Dicționarului Limbii Române al Academiei Române, coordonat de Sextil Puşcariu.

Din 1941 publică la revista „Gândirea" poezii inspirate din mitologia greacă, dar şi poeme cu tematică creştină. În 1944 apare primul său volum, intitulat „Insula Albă". În 1946 apare „Osana Luminii", iar în 1949, „Poemele Iubirii", volum dedicat părintelui Arsenie Boca, stareț până în 1948 la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, cel care a îndrumat-o spre monahism. În 1948, intră în obştea Mănăstirii Vladimireşti de lângă Tecuci, sub numele de Teodosia.

În 1956 mănăstirea este închisă, o parte din maici sunt arestate, iar celelalte sunt forțate să renunțe la monahism. Maica Teodosia se numără printre cele arestate, făcând trei ani de închisoare într-un penitenciar din Miercurea Ciuc.

În perioada 1949-1970 îi apar încă patru volume de versuri: „Icoane pentru paraclis", „Din pribegie", „Grădina Doamnei" şi „Alte poezii".

În 1970 se stabileşte la Braşov, continuă să scrie poezie, dar lucrează şi ca traducător. Traduce din Origen, Sfântul Grigorie de Nyssa, Sfântul Isaac Sirul şi

Sfântul Simeon Noul Teolog.

În februarie 1990, când mănăstirea se redeschide, se întoarce la viața călugărească, pe care o mai părăsește doar pentru a se muta la Domnul, în 8 august 1990.

ÎNTRUPARE

Din slava Ta cerească Te coboară
Spre Bethleemul sufletului meu
Şi-n staulul smereniei, Fecioară,
Intrând, să naşti pe Unul Dumnezeu.

Să-L înfăşori în cântece de slavă,
Ca-n scutece subțiri de bumbăcel;
Şi ca-ntr-o iesle plină de otavă,
În pacea Duhului să-L culci pe El.

Pleca-vor magii, soli din altă zare,
Călăuziți de focul alb de stea,
S-aducă nou prinos de închinare,
La staulul smereniei, Doamna mea.

Ci eu voi pune-n mâna lor bătrână
Tot aurul cuvântului isteț;
Voi făuri din versul meu, Stăpână,
În jarul gândului comori de preț.

Căldura rugăciunilor de seară
Va-nfierbânta cădelnițele reci:
Tămâia magilor va arde iară,
Cu fum de proslăvire până-n veci.

Şi ca să fie plină dăruirea,
Voi presăra din visteria lor,
Cu boabele de smirnă grea, iubirea,
Cea fără de prihană şi cu dor.

Știu că nu-s vrednică, Fecioară,
Să-Ți fiu în noapte acoperământ:
Ci-n mila Ta din ceruri Te coboară,
Să naști în duhul meu pe Unul Sfânt.

ÎNVIERE

Am fost cândva mormântul nou în care
Nicicând vreun mort nu mai fusese pus,
Mormânt deschis în lungă așteptare,
Ca să-L primesc în mine pe Iisus.

Și iată, mâini de ucenici, pioase,
Mi L-au adus în giulgiu-nfășurat;
Cu zvon de rugăciune și prinoase
În mine ca în groapă L-au culcat.

A stat dormind sub lespedea uitării,
Cu strai de gânduri aspre învelit,
Înmormântat în noaptea întristării
Și cu tăceri adânci pecetluit.

Dar Tu ai înviat, Lumină lină,
Și totul s-a umplut de străluciri,
Iar bucuria trâmbiței divină
Zvonește imnul veșnicei iubiri.

Acum mormântul este bazilică,
Iar gândurile mele - pelerini -
Cucernice spre Tine se ridică
Și Tu spre ele mila Ți-o înclini.

ECTENIE

Pentru ca iubirea noastră să-nflorească,
Albă cum e crinul Bunelor Vestiri,
Pentru ca mlădița dragostei să crească,
Plină de miresme, dulce de rodiri,
Pentru ca din neaua grea de peste iarnă
Rod de viață caldă iarăși să legăm,
Pentru ca lumina peste noi să cearnă,
Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-Și verse binecuvântarea,
Ca un zvon de vânturi line, peste noi,
Pentru ca în suflet să-I simțim chemarea,
Când plecăm genunchii, seara, amândoi,
Pentru ca-n iubirea Lui să ne-mpreune,
Când, cuprinși de patimi, numele-I strigăm,
Pentru ca-n vecia Lui să ne cunune,
Domnului să ne rugăm.

Pentru ca belșugul țarinilor grele
Să ne facă traiul rodnic și umil,
Pentru ca răsfrângeri din surâs de stele
Să sclipească-n lacrimi ochii de copil,
Pentru ca sudoarea să ne miruiască
Și-n lumina morții viața s-o cercăm,
Pentru ca din muncă pacea să rodească,
Domnului să ne rugăm.

Pentru ca-n mulțimea îndurării Sale
Însuși să-Și pogoare pasul către noi,
Pentru ca să-I ducem sufletul în cale,

Cu miros de smirnă şi cu ramuri moi,
Pentru ca-n lumina alb-a dimineții
Din strânsoarea cărnii să ne dezlegăm,
Şi-ntr-un pas să trecem pragul larg al vieții,
Domnului să ne rugăm.

POMELNIC

Pe toți cei ce în veacuri au căzut luptând
Pentru biruința Crucii prea cinstite,
Cei ce-n clipa morții au avut în gând
Numele Treimii prea blagoslovite,
Şi pe toți aceia care au râvnit
Slava şi cununa mai presus de minte,
Pomeneşte-i, Doamne, Tu, când vei veni
În Împărăția slavei Tale sfinte.

Pe toți mucenicii Neamului, eroi,
Luptători cu spada sau cu rugi sfințite,
Toți cei ce se roagă astăzi pentru noi
Şi ne scot în grabă tainic din ispite,
Şi pe toți aceia care pentru neam
Au trăit în temniți ca-n nişte morminte,
Pomeneşte-i, Doamne, Tu, când vei veni
În Împărăția slavei Tale sfinte.

Pe tot neamul nostru evlavios şi sfânt,
Voievozi şi doamne, boieri, jupânese,
Toți câți dorm cu trupul în acest pământ,
În hotarul țării noastre prea alese,

Pe părinții noştri şi pe frații dragi,
Ce s-au dus la ceruri sus de mai-nainte,
Pomeneşte-i, Doamne, Tu, când vei veni
În Împărăția slavei Tale sfinte.

Şi pe toți aceia care neştiuți
Stinsu-s-au în vremea asprelor prigoane,
Cei ce încă astăzi zac necunoscuți
Şi-n biserici nu au slujbe, nici canoane,
Pe toți sfinții pe care numai Tu-i ştii
Şi al căror nume numai Tu-l ții minte,
Pomeneşte-i, Doamne, Tu, când vei veni
În Împărăția slavei Tale sfinte.

NOI NU SUNTEM MORȚI!

Noi suntem undeva. În iarba moale,
În spicul copt, în țarina fierbinte,
În munții cu mândrele poieni la poale,
Noi n-am murit de tot, luați aminte!

Noi stăm şi astăzi strajă-ndelungată,
Sus, sus, la ale veşniciei porți,
Să aducem iarăşi jertfă neîntinată,
Luați aminte, noi nu suntem morți!

Când treceți albe drumuri prăfuite
Care strălucesc în soare, luați aminte,
Păşiți încet, cu rugi în gând rostite!
Căci nu călcați decât pe oseminte.

În smaltul florilor când strălucește
Cu boabe mari de rouă sau de ploi,
Sclipirea lui de noi vă amintește,
De câte ori am plâns acolo noi.

Priviți cu teamă sfântă crucea mică,
Pierdută undeva în țintirim,
Fără de cea mai mică floricică,
Veți înțelege-atunci că noi trăim.

Sus, sus, deasupra țării undeva,
E cerul numai aur și mătăsuri,
Cu nori strălucitori de catifea,
Și-ntinderea lui nu mai poți s-o măsuri.

Acolo-i veșnic zvon de rugăciuni
Și zvon de aripi mari de heruvim.
Învăluiți în dragoste trăim,
Cu capetele-ncinse de cununi.

Cum stăm noi jertfă lângă Dumnezeu,
Din noi se-nalță flacăra cea vie,
Prin care-n ceruri amintim mereu
Că este pe pământ o Românie.

Și dacă neamul plânge în nevoi,
Noi stăm de veghe sus necontenit
Și cerem izbăvire pentru voi,
Căci numai pentru asta ne-am jertfit.

De-aceea, capul sus vi-l ridicați,
Tu, frate, soră, mamă și părinte,
Aveți mijlocitori pe fii și frați.
Nu! Noi nu suntem morți, luați aminte!

TEOFIL LIANU

Teofil Lianu s-a născut la data de 11 decembrie 1908, în satul Capu-Câmpului, județul Suceava.

A funcționat ca învățător în mai multe localități din Bucovina.

A făcut parte din cercul de scriitori bucovineni din jurul revistei „Iconar" din Cernăuți. A mai colaborat la „Buna Vestire", „Convorbiri literare" etc.

A luat parte, cu grad de locotenent, pe toată durata războiului din Răsărit, la luptele ce s-au dat împotriva comunismului. Fiind socotit legionar, atât acasă cât și pe front a îndurat multe nedreptăți și mizerii.

Începând cu anul 1968 a fost mereu suspectat și urmărit, iar în 1970 arestat și condamnat la 8 ani închisoare pentru că i s-au găsit la o percheziție mai multe caiete de memorii. A trecut prin închisorile din Cernăuți, Suceava, Botoșani, București, Jilava și Zarca Aiudului. A executat 4 ani de temniță, după care a fost eliberat.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din 1937. Printre cărțile scrise de Teofil Lianu amintim: „Curcubeu peste țară" (tradusă în italiană, polonă și maghiară), „La poartă la Ștefan Vodă", dar și cărți pentru copii, bazate pe folclor și istorie.

ÎN ZARCA AIUDULUI

Mă uit prin cercevele-n geamuri,
Văd arbori cu rugină-n ramuri
Şi cer albastru, pom cu poame,
Şi soare şi pe Tine, Doamne.

Aud şi clopote departe
Şi-n mine inima cum bate
Şi-amurgul peste lanul crud,
Şi tot pe Tine Te aud.

Cu gândul caut brazde sfinte
Şi umbra celor din morminte,
Şi umbra pomilor o caut
Şi-n toate, Doamne, mi Te laud.

VASILE TACU

S-a născut la 24 iulie 1910, în comuna Smulți, județul Covurlui. A absolvit Şcoala Normală din Bârlad şi a funcționat ca învățător în Basarabia, apoi în județul Prahova. În închisoare (1959-1960), ultima parte a ei petrecută în spitalul Penitenciarului Văcăreşti, a scris sonete. Este autor de epigrame (un volum publicat la „Litera", 1976), sonete epigramice, fabule şi texte satirice în versuri.

A colaborat cu probleme de şah la diferite reviste române şi străine, fapt care i-a adus multe necazuri, din cauza corespondenței cu problemiştii străini.

A decedat în anul 1991.

ÎN ÎNCHISOARE S-A NĂSCUT POETUL

În închisoare s-a născut poetul
Mai gol ca apa limpede-n fântână,
Dar zestrea-i de mireasă, neagra zână
Mantaua-n dungi i-alese şi bonetul.

El nu cunoaşte drum în poezie,
Pe neted câmp se poticneşte, bietul,
Din mii de forme dibui sonetul
Drept vas ca să-şi păstreze apa vie.

Cum firul ierbii iese prin zăpadă,
Cum prima frunză naşte în livadă
E poezia lui în închisoare...

Clădeşte cu migală, -apoi dărâmă,
Din toate îi rămâne o fărâmă
De cer albastru şi un strop de soare.

ŞAHUL

Comoara mea de fildeş, indiană,
Nu mi-a oprit-o paza la intrare.
Au căutat surcele-n buzunare
Dar n-au sondat cutia craniană.

Eu, mai şiret ca anticul Ulisse,
Armate-ntregi de turnuri, cai şi dame,
Cu regi, pioni, nebuni şi diagrame
Am strecurat prin porțile închise.

Stau nopți întregi cu şahul „orb" în minte,
Nu mă clintesc nici cât un bob de linte

De-ar fi să cadă peste mine cerul.

Aşa scurtez dintr-a lui Cronos coadă,
Iar gândului i-arunc un os să roadă
Şi nu mai simt nici foamea şi nici gerul.

CASTELUL

La lucru pus-am gândurile, robii,
Şi din celula mea cât o năframă
Durai castel cu porțile de-aramă
De-ar jindui la el până şi snobii.

Mă vizitează musafiri de seamă,
Verlaine, Bacovia îmi dau cu bobii
Şi-ntr-un târziu cu Poe la gura sobii
Mă-mbăt cu vin din propria mea cramă.

Cu telegari din cea mai fină rasă
De când coboară-amurgul de mătasă
Şi până-n zorii zilei diafane,

Eu ies şi intru ca la mine-acasă...
De temniceri la poartă nici nu-mi pasă,
N-au - bieții - chei de aur, năzdrăvane.

INIMA MEA

Tu nici aici nu m-ai trădat, frumoaso!
Senină eşti, mereu încrezătoare
Stindardul alb îl porți în închisoare
Ca PACEA porumbelul lui Picasso.

Din piept dacă te-aş rupe ca pe-o floare
Şi-n palmă-apoi te-aş ține-n întuneric,
Un diamant ar scânteia feeric
La a celulei neagră cheutoare.

Bătrânii mei răzeşi ți-au dat văpaia,
Din zborul rândunelii ai bătaia,
Moldova toată-ți dete cutezanța.

Din care floare-albastră-ți culegi mierea?
Din ce izvor curat îți sorbi puterea?
- Şi inima-mi răspunde: E SPERANȚA!

NUMAI O DATĂ

Din câte bogății am strâns afară
Doar una am luat aici cu mine,
E setea de dreptate şi mai bine
A vieții mele verde primăvară!

Sunt azi bătrân, cincizeci de ani şiragul,
Mă uit-napoi şi văd numai o floare.
În inimă-am ascuns-o-n închisoare,
Cu ea-n mormânt voi trece vieții pragul.

Eu nu disper! Dreptatea e eternă,
S-o dărâma Bastilia modernă,
Indiferent: cu mine, fără mine.

Dar, Doamne! cum aş vrea în patru larguri
Să mă avânt pe vârfuri de catarguri,
Să strig numai o dată: VINE! VINE!

ŞTEFAN TUMURUG

S-a născut în comuna Ciurea, județul Iaşi. A fost profesor de muzică la liceul din Miroslava, județul Iaşi.

Prizonier de război, a îndurat foamea, gerul şi tifosul exantematic din lagărele de prizonieri din Siberia, în care foarte mulți mureau în fiecare zi. În lagărul de ofițeri de la Oranki refuză cu demnitate întoarcerea în țară cu Diviziile Tudor Vladimirescu sau Horia, Cloşca şi Crişan. În lagăr compune cântece, colinde şi poezii. „Colindul prizonierilor de război" este cântat de toată această lume a lagărelor. Datorită neclintitei lui atitudini patriotice, la repatriere a fost arestat, judecat şi condamnat la ani grei de închisoare. Împreună cu dr. Ahile Sari (autorul volumului „Pohod na Sibir"), cu care a împărtăşit lungul calvar, a fost adus în Balta Brăilei, la Salcia, punctul Strâmba, unde o parte a deținuților erau cazați în pântecul fără lumină şi aerisire al unor vase plutitoare. În condițiile de muncă inumană de aici, Ştefan Tumurug se îmbolnăveşte grav şi e dus la infirmeria lagărului. Făcând o ocluzie intestinală, dr. Sari a încercat zadarnic să-l convingă pe comandantul lagărului să-i dea voie să-l opereze cu instrumentele pe care le aveau la infirmerie. Refuzat în mod categoric, dr. Sari a asistat neputincios şi profund îndurerat la moartea prietenului şi camaradului său de arme şi detenție, Ştefan Tumurug.

COLINDUL PRIZONIERILOR ROMÂNI DIN RUSIA

Sub fereastra amintirii ne-adunăm,
Cântecul de altădată-l colindăm.
Şi-a cernut un înger florile, tiptil,
peste fruntea mea senină de copil.

Refren:
Mamă, mamă, cresc nămeții, suferim...
Flori de măr într-o cunună, Velerim...

Brazii ard în vatra vechiului cătun,
noi cântăm colindul unui nou Crăciun.
Doamne, cerne-n focul inimii zăpezi,
fruntea noastră, mamă, iarăşi s-o dezmierzi...

Refren:
Mamă, mamă, cresc nămeții, suferim...
Cad pe gene flori de gheață, Velerim...

Răbufneşte-n vuiet stepa către Cer,
brazii leagănă în vârfuri cântul Lerui-Ler...
Trec în caravană magii dorului
peste fruntea rece-a luptătorului.

Refren:
Mamă, mamă, cresc nămeții şi pierim
fără țară, fără nume, Velerim...
Gândul nostru-n gândul Țării să-mpletim,
Flori de măr într-o cunună, Velerim...

EUGENIA INDREICA-DAMIAN

S-a născut în 20 octombrie 1925, în comuna Corund, județul Harghita. Stabilită în oraşul Târnăveni – județul Mureş, a făcut liceul la Blaj.

În 1949, ca studentă la Facultatea de Istorie din Cluj, a fost arestată împreună cu fratele şi sora ei pentru atitudine potrivnică regimului comunist şi condamnată de Tribunalul Militar pentru „crima" de uneltire împotriva ordinei sociale a statului, la 10 ani închisoare.

A executat 12 ani în închisorile: Mislea, Dumbrăveni, Miercurea-Ciuc, Botoşani, Arad.

Versurile au fost singura evadare posibilă dintr-o lume a suferinței şi a întunericului.

Poeziile au fost scrise în gând şi au rămas în forma lor inițială, fără să fie şlefuite sau schimbate. Unele au fost recuperate de la colegele de suferință care le-au memorat, altele au rămas pentru totdeauna în ungherele uitării.

RUGĂ PENTRU CEI CARE AU MURIT ÎN ÎNCHISORI

Deschide, Părinte, ale cerului porți
Să intre cohorta de îngeri şi sfinți
Schingiuiți şi flămânzi, umiliți şi cuminți,
Cu ochi mari de lumini în orbite de morți,
Cu fețele supte, cu oasele rupte,
Cu urme de cizme pe piepturi strivite,
Sub asprele zeghi cenuşii, zdrențuite.

Deschide-le, Doamne, şi ultima uşă.
În prag lepăda-vor trupul lor de cenuşă
Şi vor intra ca un abur cu un nimb de lumini,
Fără răni sângerânde, fără urme de spini.
Ascultă-i, Părinte, eternule Domn,
Şi dă-le doritul, râvnitul lor somn
În liniştea sfântă a grădinii cereşti.
Prin ierburi vor creşte aripi îngereşti,
Iar jos, pe pământ, când priveşti iertători,
Vei vedea prin celule doar crucile lor.

TRIBUT

Eu n-am avut, Doamne, aur să-i dau
Vieții vrăjmaşe tribut,
Din anii mei tineri ce-n mine sunau
O salbă de preț i-am făcut.

I-am dat şi grădinile-mi grele de flori,
Belşug de culoare aprinsă
Şi-aripile care m-au dus peste nori
Şi fruntea cu zare încinsă.

Dar viața hapsână a vrut să-i mai pun
Un galben în salba de foc.
Şi-am rupt ca pe-un mugur din cerul meu bun
Şi steaua ce-mi poartă noroc.

Iar anii din salbă au ars ca de jar
Cu ei şi întregul avut...
Nimic n-am dat vieții vrăjmaşe în dar,
I-am dat tinerețea tribut.

Mislea

COLIND

Spre ferestre-ndepărtate,
Florile dalbe,
Inima mea drumuri bate,
Florile dalbe.

Şi port steaua-ntr-un răsuflet,
Florile dalbe,
Creangă de colind în suflet,
Florile dalbe.

Şi mă duce, mă tot duce,
Florile dalbe,

Suflă crivăț la răscruce,
Florile dalbe.

Și mă-ntoarnă-nvolburată,
Florile dalbe,
Cu copilăria toată,
Florile dalbe.

Doamne, dă-mi o seară-anume,
Florile dalbe,
Pe cei dragi să ne adune,
Florile dalbe.

Și să-mi vină, să-mi tot vină,
Florile dalbe,
S-arunc bulgări de lumină,
Florile dalbe.

Ci botează-mă cu stele,
Florile dalbe,
Doamne, -n visurile mele,
Florile dalbe.

Și botează încă-o dată,
Florile dalbe,
Anii Ciucului de piatră,
Florile dalbe.

Cu mari volburi de ninsoare,
Florile dalbe,
Cu duh blând de sărbătoare,
Florile dalbe.

Miercurea Ciuc

BALADA LUI GRUI SÂNGER

Peste negura pădurii se întinde fantomatic
Spaima neagră, nepătrunsă, ca un nesfârșit balaur,
Iar Grui Sânger, hoț de codru și stăpânul singuratic,
Vrea s-o spintece-n pumnalu-i doritor de vieți și aur.

De atâția ani pădurea și-a spălat în sânge haina,
Astăzi se-nfioară-n vuiet și copacii-n scoarță gem.
Chiar stăpânul groazei mute simte-apăsătoare taina
Ce-amenință și pluteşte ca o umbră de blestem.

Hotărât să-și satisfacă, din nou, crudele-i plăceri,
Creşte-n el înverșunarea leului pornit să prade,
Și mai mult ca pân-acuma, din tot șirul lung de seri,
Vrea să vadă groaza morții-n ochii celui care cade.

Sângele în el e clocot, mâna lui cioplită-n stâncă
Prinde barda să despice țeasta celui scos de soartă,
Și pe cărăruia unde se abat drumeții încă,
Intră ca o vijelie-nfiorând și frunza moartă.

Cu-ochi de fiară se repede spre năluca ce apare:
Cu-o desagă de merinde un bătrân abia păşeşte.
Se-ndârjeşte Grui că soarta îi aruncă o sfidare
Și puterilor de fulger nimeni nu se-mpotriveşte.

„Eu sunt Sânger cel năpraznic, al pădurilor stăpân,
Mă cunosc și pruncii-n leagăn că ucid și caut bani,
Iar tu treci cu nepăsare codrul, câine de bătrân!",
Și izbi cu sete barda-n creștetul albit de ani.

Cu un geamăt lung bătrânul s-a încovoiat în seară
Prăbușit pe-o buturugă. Fruntea lui e-nsângerată...

Luna-a coborât întreagă, ca un nimb pe fața-i clară...
Grui, privindu-i chipul palid, izbucni în strigăt: „Tată!".

Și scăpă din mână barda. Împietrit, năuc privește:
„L-am ucis!", și-n tâmplă simte zvâcnind chinuite vine.
Dar bătrânul își deschide ochii blânzi și-abia șoptește:
„Fiul meu!", dar vocea-i stinsă, „vezi, desaga-i pentru tine".

Și-a rămas cu ochii țintă, luminoși, ca o iertare,
Luna s-a-mbrăcat în sânge, dureros copacii gem,
Vuiet lung crește-n pădure, se înecă-n înserare,
Iar de dincolo de lume greu coboară un blestem:

„Fiu netrebnic, fără suflet, fie-ți viața blestemată,
Să n-ai liniște și pace, în genunchi să-ți duci calvarul,
Însetat s-adapi cu gura buturuga cea uscată,
Numai când va da în mugur să ți se sfârșească amarul!".

Și Grui-Sânger îngenunche. Fața-i toată o broboană,
Vrea să-și treacă peste frunte mâna mare-nsângerată
Și cu sentimentul groaznic c-ar profana o icoană,
Se apleacă să sărute mâna mortului, uscată.

„Ce-i cu mine? Eu, Grui-Sânger, trunchi puternic și aprins,
Ce cu forțele-mi cumplite înfrunt legi și Dumnezeu,
Să mă frâng ca o femeie? Dar ce neguri m-au cuprins,
Unde-i Sânger să mă vadă, fiindcă Sânger nu sunt eu?".

De ce vă-nfioară noaptea, ramuri negre din desiș?
Ar putea să se strecoare spaimă-n codrul ne-nfricat?
Și de ce aveți privirea celor care i-am ucis?
Ori blestemul vă-nspăimântă, ori eu oare-s blestemat?

Și ce negri sunt copacii, întind brațele de zgură,
Parcă-ar vrea să mă sugrume. Și blestemul ăsta care
Pe grumaz îl simt puternic, căzând ca o lovitură
Uite, barda-nsângerată a rămas încă-n cărare!

Tată, tu n-auzi blestemul ce m-apasă ca un jug,
Cum mă mistuie păcatul și în gheara lui mă strânge,
Cum pădurea-mi pregătește-ncet al ispășirii rug,
Ca viața mea cumplită s-o plătesc cu chin și sânge?

Nu mă privi cu blândețe și nu mă chema-nspre tine,
Căci privirea ta mă arde, mă străpunge ca un spin.
Nu pot să-ți dau strop din viața care se zbate în mine,
Căci în suflet am otravă și păcate și venin.

Mâna asta a strâns barda? Mă cutremur și mi-e silă,
De-aș putea s-o smulg din umăr, s-o arunc într-un hățiș,
Pradă fiarelor pădurii s-o sfâșie fără milă...
Cum mă arde focul, tată! Doamne, de ce l-am ucis?".

Și-a trecut de-atunci o vreme grea și nesfârșit de lungă,
Iar Grui-Sânger cu genunchii plini de răni mai urcă-o dată
Spre Golgota lui spre care tinde zilnic să ajungă,
Buțurugii să-i aducă apă-n gura-i însetată.

E bătrân, cu-argint în plete și cu hainele de scrum,
Fața-i blândă de apostol în lumină pare sfântă
Știe bine că acesta este ultimul lui drum.
Mugurul ce stă să crape vrea un strop de apă încă.

Se apropie și simte că se duce spre altar,
Apa ce o ține-n gură este sângele lui Christ
Ce aduce mântuirea unui suflet de tâlhar.
Dar deodată se oprește. Chipul lui devine trist.

Ostenită şi-nsetată a căzut din zbor bolnavă
Şi cu deznădejde scurmă cu-aripioarele-n cărare,
Ochii mici de păsărică-nlăcrimați privesc spre slavă
Doritori să simtă cerul ca săgeata-n plină zare.

Grui se zbuciumă şi mila pentru gingaşa făptură
Năpădeşte-n el cu teama jertfei lui zădărnicite.
Apa ce o duce-acuma cu sfințenie în gură
Ar putea reda viața-n pieptul păsării trudite.

Şi privi în urmă. Drumul, veac bătătorit cu sânge,
Înainte prag de aur. Pân-acolo doar un pas,
Iar în fața lui amară păsărica ce se frânge...
„Doamne, mântuirea vieții să mi-o pierd pentr-un popas?".

Pumnul cenuşiu de pene se întinde ca o pată
Şi privirea îl pătrunde-adânc în suflet ca un cui.
„Orice preț mi-ar cere soarta, n-am să mai ucid o dată!",
Şi-nsetatei păsărele îi turnă viața lui.

Spre albastre orizonturi se înalță. Este plină
De viață şi de cântec. Ochii-i sorb din cerul pur.
Dar pe aripi duce-acum o lumină albă, lină,
Este sufletul lui Sânger ce se-nalță spre azur.

Jos, în umbrele pădurii, peste frunza-ngândurată
S-a pornit un vânt de vară ca un fâlfâit de înger.
Iar pe vrejul buturugii care aştepta-nsetată
S-au aprins, pe negândite, albe, florile de SÂNGER

Mislea

INDEX

A

Anastasis Petre Grigore 577
Andronescu Demostene 309
Ardeleanu Gheorghe ... 363

B

Baciu C. Petru 297
Bacu Dumitru 581
Baicu Petre 365
Bădulescu Fronea 229
Bălan Deliu Iulian 481
Blănaru Vasile 369
Buracu Mihai 373

C

Călinescu Nicolae 589
Cioabă Marin 339
Ciurunga Andrei 157
Coposu Corneliu 595
Crainic Nichifor 93

D

Deneşan Corneliu 377
Dragodan Aurel 247
Dragodan Mihai 487
Dumitrescu Luca 389

F

Florescu Costin Dacus ... 331
Florescu Ion 393

G

Gafencu Valeriu 489
Găleşanu Paul 499
Gheorghiță Viorel 401
Giurgeca Simion 219
Golea Ion 503
Guță Aurelian 413
Gyr Radu 15

H

Hentea Tiberiu 329

I

Imbrescu Ilie 357
Indreica-Damian Eugenia 613

L

Lațcu Zorica 597
Lechințan Grigore 421
Lefter Simion 345
Lianu Teofil 605

M

Mandinescu Sergiu Aurel 509
Marin Ana Maria 425
Mateiaș Virgil 427
Maxim Virgil 127
Măgirescu Eugen 285
Mărăcineanu Ion 151
Militaru Vasile 523
Morărescu Dragoș 525

N

Năstase Gheorghe 437
Nicolau Nicolae 281

O

Olariu Despa 529
Olteanu Gheorghe 535
Omescu Ion 541
Oniga Dumitru 443
Oprișan Constantin ... 545

P

Pană Zahu 553
Paragină Ion 453
Paraschivaș Emanoil ... 215
Pastramagiu Aurel 145
Păunescu-Daia Ion 319
Pânzaru Vasile 457
Penciu Gorunescu Gheorghe 361
Pica Ioan Victor 461
Popescu Traian 563
Popescu-Vâlcea Gheorghe 335

S

Stănescu Bucur 121
Stănescu Gheorghe 471
Strihan Petre 351

T

Tacu Vasile 607
Tumurug Ștefan 611
Țepelea Gabriel 237

U

Udar Dumitru Radu ... 323

V

Valerian Turtureanu ... 573
Vasiliu Virgil 477
Vlădoianu Ștefan 243

Z

Zeană Ionel 113

CUPRINS:

Cuvânt înainte 5
Cuvântul unei deținute politic 9

RADU GYR 15

Voi n'ați fost cu noi în celule 17
Imn morților 18
Întoarcerea din cruciadă 19
Cântec de leagăn 23
Blestemul Aiudului 24
Ofrande 25
Foamea 25
Lanțuri 27
Cimitir de deținuți 28
Carte poștală 30
Cavalcadă 31
Întoarcerea lui Ulise 32
Noi nu am avut tinerețe 34
Mormântul Căpitanului 36
Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane! 38
Prefață la cântece din temniță 39
Cumetri de singurătate 39
Zodie 41
Sângele temniței 43
Vecinul care-a murit 45
Vorbitor 47
Haine roșii 49
Și-acolo sus, în văzduh... 49
Sărac sunt, Doamne... 51
Frig 53
Spital penitenciar (reportaj liric) 54
281 57

Scrisoarea tatii 59
Ad uxorem 60
N-ai dezmierda 60
Metanie 61
As-noapte, Iisus... 61
Avem atâția morți... 63
Ne vom întoarce într-o zi 64
Vieţaşii 65
Inscripție pe o fereastră 67
Vizita 67
Sunt, Doamne, copt pentru cules 68
Creanga de aur 69
Ţapul sălbatic 71
Înțeleptul 72
Don Quichotte 73
Rugăciune 75
Convoi 76
Jnepii 77
Plimbare în cerc 78
Lacrimi 80
Calfă la diavol 80
Lupoaica 81
Osândă 83
Labuntur anni 85
Piramidă 86
Rondelul unui rondel 87
Întrebare 87
În Nazaret 88
Crezul 89
Îndemn la luptă 89
Crez 90
Morții 91
Identitate 91

NICHIFOR CRAINIC 93

Unde sunt cei care nu mai sunt? 94
Rugăciune pentru pace 95
Cântecul potirului 96
Cântec după gratii 97
Cântecul foamei 99
Cântec de departe 100
Întuneric 101
Eu 102
Părul din răscruce 104
Limită 105
Vecernic 106
Rugăciunea din amurg 107
Milogul 107
Laudă 109
Noaptea Învierii 110

IONEL ZEANĂ 113

Noapte de Crăciun 115
Noapte la Văcăreşti 116
Golgota românească 117
Halucinație 118

BUCUR STĂNESCU 121

Ivan cel Groaznic 123
Drepturile omului 123
„Jedem das seine" 125

VIRGIL MAXIM 127

Cântec de început 128
Nuntaşul cerului 129
Cu ciobul minții 131
Invocație (Isihas) 132

Vin' îngere! 134
Ca un cerb 135
Închinare 136
Ardere-de-tot 137
Scrisoare prin poştă... din gând 139
Mama vrea să cânt... 140
„Misterul brazilor" 141

AUREL PASTRAMAGIU 145

Bun – Rău 147
Fiul Omului gândit-a pe Golgota 148
Aiud 148
Tresărire 149
Miezul nopții 150

ION MĂRĂCINEANU 151

Scrisoare către Moş Crăciun 153
Ție 154

ANDREI CIURUNGA 157

Penitenciarul Brăila,
1945, Poem din închisoare 160
Poemele cumplitului Canal,
1950-1954, Canalul 161
Marş forțat 162
Nu ne putem odihni 163
Prietenie 164
Țara mea de dincolo de țară 166
Liturghie 167
Aici e toată țara 169
Pe un mandat poştal 170
Daniil sihastrul 170
Jucării 172

Rugăciunea pentru osândiții căzuți 173
Nemurire 175
Nu-s vinovat față de țara mea 176
Răzbim din adâncuri adânci 177
Noi nu tăcem 178
Inscripție pe o cătuşă 180
Simplitate 180
Veşnicie 181
Ne-a mai rămas ceva 182
Noi n-am uitat 183
Manuscrise 184
Cântec luptător 185
Lui Radu Gyr 186
Miezul nopții 187
La 40 de ani 188
Infinit 189
Inscripție pe uşa închisorii 189
Intra muros 190
Hotar şi treaptă 190
Jilava 191
Celula 193
Linişte 193
Vizeta 194
Foamea 194
Inscripție pe un castron 195
Solii mei 196
Atac 196
Fii gata, suflete 197
Populară 198
Mărturie 199
Înviere 201
Aceste mâini 201

Hibernare 202
Omul cu lădița 203
Noi tot aici 205
Blestem pentru casa dușmanului 207
Cântec de leagăn 208
Pe drumurile lumii 211
M-am întors nicăieri 211
Desfigurare 212
Sfârșit de carte 214

EMANOIL PARASCHIVAȘ 215

L-am găsit 216
Galben de soare 216

SIMION GIURGECA 219

Poemul ecluzei 221
Oraș bătrân 224
Rugăciune 226
Eu sunt călătorul 227

FRONEA BĂDULESCU 229

Păpădie 233
Rugă 234
Masa tăcerii 235

GABRIEL ȚEPELEA 237

Portret într-o tinetă 239
Final 240

ȘTEFAN VLĂDOIANU 243

Scrisoare din Târgu-Jiu 244
Foamete 245

AUREL DRAGODAN 247

Memorial 249
Camera 6 Jilava 251
Panopticum 253
Percheziție 256
Foamea 258
Lingoare 261
Biblioteca în alfabetul Morse 262
Cenaclu în închisoare 264
Spovedania unui schingiuit 265
Plecarea Părintelui Gherasim 266
Colind 267
Lanțuri și clopote 269
Balada anilor de închisoare 269
Domnia strigoilor 270
Apocalips 272
Balada oierului din Severin 274

NICOLAE NICOLAU 281

Clepsidra 282
Rondel 283
Amintirea 284

EUGEN MĂGIRESCU 285

Rugăciune 286
Ruga 288
Ochii fratelui 291
Infirmitate 295

PETRU C. BACIU 297

Cine? 299
Pe crestele umblate 299

Aiudul 300
Foamea 301
Osânda 302
Noaptea de Crăciun 303
Frig 303
Condamnatul la moarte 304
Voi ați căzut 304
Coşmaruri 305

DEMOSTENE ANDRONESCU 309

În loc de rugăciune 310
Naufragiu 311
Moarte provizorie 311
Îndoiala 313
De vorbă cu sufletul meu 314
Unde-s nebunii? 316

ION PĂUNESCU-DAIA 319

Cutezanța 320
În Noaptea Învierii 321

DUMITRU RADU-UDAR 323

Dorința 325
Lanț 326
Resemnare 327

TIBERIU HENTEA 329

A murit un camarad 330

COSTIN DACUS FLORESCU 331

Fără creion, fără hârtie 332
Clopotele... 333

GHEORGHE POPESCU-VÂLCEA 335

Cuvinte din temniță 336

MARIN CIOABĂ 339

Vorbitor cu mama 339
La vagonești 341

SIMION LEFTER 345

Scrisoare din Aiud 346
Se duc, camarade, cocorii 347
Cântec de leagăn 348
Azi noapte a murit un legionar 349

PETRE STRIHAN 351

Clopotele din Aiud 352
Mărturisire 354
Aşteptare 354
Psalmul 353 355

Pr. ILIE IMBRESCU 357

De profundis 358
Stăruință 359

GHEORGHE GORUNESCU-PENCIU 361

Ftizie 362

GHEORGHE ARDELEANU 363

Loc patriarhal 364

PETRE BAICU 365

Noapte de anchetă 366
Chemare 367

VASILE BLĂNARU - CEZAR FLAMURĂ 369

Aiud... Aiud 370
Testament 371
Bocet din Zarcă 372

MIHAI BURACU 373

Carte poştală pe octombrie 374
Rugăciune 375

CORNELIU DENEŞAN 377

Înțelege 378
Luntraşul 378
Tatălui meu 379
Foamea 380
Suntem morții 381
Craniul 382
Moartea unui tebecist 383
Înmormântarea 384
Ziua de mâine 386

LUCA DUMITRESCU 389

Soție 391

ION FLORESCU 393

Valea plângerii 394
Scrisoare din Bărăgan 398

VIOREL GHEORGHIȚĂ 401

Balada unei temnițe cumplite 403
Rugă 410
Acum, cuvânt al meu 411
Autoportret de tinerețe 411

AURELIAN GUȚĂ 413

Suntem salcâmi 414
Psalm 415
Post opresores 416
Ucenicie 417
Strămoşii 418

GRIGORE LECHINȚAN 421

Cărarea 423
Iarnă 424

ANA MARIA MARIN 425

Ziua morților 426

VIRGIL MATEIAŞ 427

De Paşti 428
Rugă 429
Închiderea 430
Camera 12 - Ocnele Mari - 431
La Ocnele Mari 434
În Zarcă 434
Rugăminte 435

GHEORGHE NĂSTASE 437

Psalm 439
Ruga din urmă 440
In aeternum 442

DUMITRU ONIGA 443

Mamei 444
Soției 445
Iubitei mele 447
Doamne, numai Tu 449

Într-un lagăr din Deltă 450
În penitenciarul Aiud 451
Lui Eminescu 452

ION PARAGINĂ 453

Mama 454

VASILE PÂNZARIU 457

Prieten drag 458

IOAN VICTOR PICA 461

Doina lui Porâmbu 463
Ode la oameni 464
Univers circular 465
Cimitire tăgăduite 465
Piteşti 467
Balada marilor dispăruți 468
Roata lui Horia 469
Reîntors 470

GHEORGHE STĂNESCU 471

Mărţişor pentru Ana Crina 473
Teama 473
Psalm 474
Taina singurătății 475

VIRGIL VASILIU 477

Sfântul Nicolae 478

DELIU IULIAN BĂLAN 481

Cotitură 482
Dorință 482
Ortodoxie 483

Învierea 484

MIHAI DRAGODAN 487

Țara codrilor de brazi 488

VALERIU GAFENCU 489

Crinul 490
Pentru deținuții din mine 491
Mi-s ochii trişti 492
Imnul Învierii 493
Imn închinat celor căzuți 494
Trăiesc flămând 494
Colind de Crăciun 495
Colindul robului 496
Imnul biruinței 498

PAUL GĂLEŞANU 499

Rugăciune 500

ION GOLEA 503

În noaptea Învierii 505
Rugăciune 507

SERGIU AUREL MANDINESCU 509

Suflet de călău 510
Şi azi ca ieri... 510
Amin 512
Suflet valah 514
Simfonia culorilor 516
Alb 516
Roşu 516
Portocaliu 517
Galben 518

Verde 518
Albastru 519
Indigo 520
Violet 520
Negru 521

VASILE MILITARU 523

Imnul neamului 524

DRAGOŞ MORĂRESCU 525

Spovadă 526

DESPA OLARIU 529

De ziua ta 530
O poartă grea... 530
În nopțile grele 531
Cânt 532
Azi şi-n celule-i sărbătoare 532
Şi-n bezne de temniți afunde 533
Un negru nor gonea spre lună 533
Percheziție 534

GHEORGHE OLTEANU 535

Mama 536
Ziua morților 538

ION OMESCU 541

Manole către ucenici 542
Bătrân sunt fără tine 542
Balada palidelor fețe 543
Inscripție pe o cătuşă 544
Inscripție pe poarta infernului 544

CONSTANTIN OPRIŞAN 545

Întâlnirea cu Iisus 547
Scrisoare 548
Autoportret 548
Îndemn 549
Strigăt 550

ZAHU PANĂ 553

Ectenie 555
Răscrucea veacului 555
Moartea fratelui de cruce 556
Autoeliberare 561

TRAIAN POPESCU 563

Calvar 565

Partea I - Năvălire 565

Partea a II-a - Urgia 565
Evocare - Popas 566
Deznădejde - Mama 566
Clopotele din Aiud 567
Piteşti - Gherla 568
Rugăciune: 569
Rugă 569

Partea a III-a - Zorile 569
Pastel 570
Hora Libertății 571
Imnul Libertății 571

VALERIAN TURTUREANU 573

Mi-am dat viața 575

PETRE GRIGORE ANASTASIS - PUIU NĂSTASE 577

Ne-ați pus în temniți de atâtea ori 579

DUMITRU BACU 581

Candela 582
Aiud 583
Celulă 584
Rugă 584
Convoiul 585
Frate 587

NICOLAE CĂLINESCU 589

O, mamă! 591
Sinuciderea interzisă 592
Medicul de la camera de tortură 593

CORNELIU COPOSU 595

Rugă 596

ZORICA LAȚCU - MAICA TEODOSIA 597

Întrupare 599
Înviere 600
Ectenie 601
Pomelnic 602
Noi nu suntem morți! 603

TEOFIL LIANU 605

În Zarca Aiudului 606

VASILE TACU 607

În închisoare s-a născut poetul 608

Șahul 608
Castelul 609
Inima mea 609
Numai o dată 610

ȘTEFAN TUMURUG 611

Colindul prizonierilor români din Rusia .. 612

EUGENIA INDREICA-DAMIAN 613

Rugă pentru cei care au murit în închisori 614
Tribut 614
Colind 615
Balada lui Grui Sânger 617

Index 621